

~~L~~ $\frac{0}{338}$
1894

Winterstein
na Seltens

KALENDARS
1894

1894

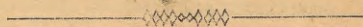

~~L~~ $\frac{0}{338}$

Dven
L

Saimneetschu un Seltemu
Kalendars
1894.

„Deenas Lapas“ isdewums.

VAF-1

B-1

L-

1893.

Matstos eespeests pee B. Bifneeka, Riga.

Рѣш. 1969. г. 12. VIII
Latv. PSR Valsts bibliotēka
~~66~~ 12.155
0306024890

Дозволено цензурою. — Рига, 20 сентября 1893.

Kreemu Keisariškais Nams.

Keisara Majestate, Keisars **Aleksandrs Aleksandrovitšs**, wīsas Kreewijas Batwaldneeks, dšimis 1845. g. februāra 26. d. (wahŗda deena augusta 30. d.).

Wīnas Keisariška Majestate, Keisareene **Marīja Feodorowna**, dšim. 1847. g. nowembra 14. d. (wahŗda d. jūlija 22. d.), apprezejušs oktobra 28. d. 1866. g. Danu karata Kristiana IX. un wīna laulatas draubšenes karalene Luīsas Meita.

Wīna Keisariška Augstība, **Tronamantneišs, Zesarewitšs** un **Leelnašs Nikolajs Aleksandrovitšs**, dšim. 1868. g. maja 6. d. (wahŗda deena bezembra 6. d.).

Wīna Keisariška Augstība, Leelnašs **Georgiis Aleksandrovitšs**, dšim. 1871. g. aprīļa 27. d. (wahŗda deena nowembra 26. d.).

Wīna Keisariška Augstība, Leelnašs **Michails Aleksandrovitšs**, dšim. 1878. g. nowembra 22. d. (wahŗda deena nowembra 22. d.).

Wīnas Keisariška Augstība, Leelnaše **Kŕenĳija Aleksandrowna**, dšim. 1875. g. marĳa 25. d. (wahŗda deena janwara 24. d.).

Wīnas Keisariška Augstība, Leelnaše **Olga Aleksandrowna**, dšim. 1882. g. jūnija 1. d. (wahŗda deena jūlija 11. d.).

Keisara Majestates Augstee Wrahi:

Wīna Keisariška Augstība, Leelnašs **Wladimirs Aleksandrovitšs**, dš. 1847. g. aprīļa 10. d. (wahŗda deena jūlija 15. d.). Wīna laulata draubšene, Wīnas Keisariška Augstība, Leelnaše **Marīja Pawlowna**, dš. 1854. g. maja 2. d. (wahŗda deena jūlija 22. d.). Wīnu beŗni: Wīnu Keisariška Augstības: Leelnašs **Kirils Wladimirovitšs**, dšim. 1876. g. septembra 30. d. (wahŗda deena maja 11. d.); Leelnašs **Borišs Wladimirovitšs**, dš. 1877. g. nowembra 12. d. (wahŗda deena maja 2. d.); Leelnašs **Andrejs Wladimirovitšs**, dš. 1879. g. maja 2. d. (wahŗda deena nowembra 30. d.); Leelnaše **Ēlena Wladimiroowna**, dšim. 1882. g. janwara 17. d. (wahŗda deena maja 21. d.).

Wīna Keisariška Augstība, Leelnašs **Aleksjeis Aleksandrovitšs**, dšim. 1850. g. janwara 2. d. (wahŗda deena maja 20. d.).

Wīna Keisariška Augstība, Leelnašs **Sergijs Aleksandrovitšs**, dšim. 1857. g. aprīļa 29. d. (wahŗda deena jūlija 5. d.). Wīna laulata draubšene, Wīnas Keisariška Augstība, Leelnaše **Zelĳaweta Feodorowna**, dšim. 1864. g. oktobra 20. d. (wahŗda deena septembra 5. d.).

Wīna Keisariška Augstība, Leelnašs **Pawels Aleksandrovitšs**, dšim. 1860. g. septembra 21. d. (wahŗda deena jūnija 29. d.); ĳija apprezejees ar Wīnas Keisarišku Augstību, Leelnaši **Aleksandru Georgijewnu** († septembra 12. d. 1891. g.). Wīna beŗni: Wīnas Keisariška Augstība, Leelnašs **Dimitriis Pawlowitšs**, dš. 1891. g. septembra 6. d. (wahŗda deena septembra 21. d.); Wīnas Keisariška Augstība, Leelnaše **Marīja Pawlowna**, dš. 1890. g. aprīļa 6. d. (wahŗda deena jūlija 22. d.).

Keisara Majestates Augstā Mahsa:

Wīnas Keisariška Augstība, Leelnaše **Marīja Aleksandrowna**, dšim. 1853. g. oktobra 5. d. (wahŗda deena jūl. 22. d.); apprezejušs ar Wīna Karalīštu Augstību, Leelbritanijas prinĳi **Alfredu-Ernestu-Albertu**, Ēdinburgas herzogu.

Keisara Majestates Augstais Kruųteĳs un Kruųmaĳes:

Wīnas Keisariška Augstība, Leelnaše **Aleksandra Joffowna**, dšim. 1830. g. jūnija 26. d. (wahŗda deena aprīļa 23. d.); ĳija apprezejušs ar Wīna Keisarišku Augstību, Leelnašu **Konstantīnu Nikolajewitšu** († janwara 13. d. 1892. g.).

Wīnas beŗni:

Wīna Keisariška Augstība, Leelnašs **Nikolajs Konstantinowitšs**, dšim. 1850. g. februāra 2. d. (wahŗda deena bezembra 6. d.).

Wina Keisariſka Augſtība, Leelknaſs **Konſtantius Konſtantinowitschs**, dſim. 1858. g. augusta 10. d. (wahŗda deena maja 21. d.). Wina laulata draudſene, Winaſ Keisariſka Augſtība, Leelknaſe **Elifabete Mawriſiewna**, dſim. 1865. g. janwara 13. d. (wahŗda deena ſeptembra 5. d.). Wina beŗni: Wina Augſtības: **Knaſs Toans Konſtantinowitschs**, dſim. 1886. g. jūnija 23. d. (wahŗda deena jūnija 24. d.); **Knaſs Gawriils Konſtantinowitschs**, dſim. 1887. g. jūlija 3. d. (wahŗda deena jūlija 13. d.); **Knaſs Konſtantius Konſtantinowitschs**, dſim. 1890. g. deŗembra 20. d. (wahŗda deena maja 21. d.); **Knaſs Olegs Konſtantinowitschs**, dſim. 1892. g. nowembra 15. d. (wahŗda deena ſeptembra 20. d.); **Knaſe Tatjana Konſtantinowna**, dſim. 1890. g. janw. 11. d. (wahŗda deena janw 12. d.).

Wina Keisariſka Augſtība, Leelknaſs **Dimitrijs Konſtantinowitschs**, dſ. 1860. g. jūnija 1. d. (wahŗda deena ſeptembra 21. d.).

Winaſ Karaliſka Augſtība, Leelknaſe Karaleene **Ellinow Olga Konſtantinowna**, dſim. 1851. g. augusta 22. d. (wahŗda deena jūlija 11. d.); appreŗejuſeſ ar Wina Maŗeſtati, Karali Ellinow **Georgu I.**

Winaſ Keisariſka Augſtība, Leelknaſe **Wera Konſtantinowna**, dſim. 1854. g. februara 4. d. (wahŗda deena ſeptembra 17. d.); bij appreŗejuſeſ ar Wina Karaliſku Augſtību, Wirtembergas herzogu **Wilhelmu-Ewgeniju.**

Winaſ Keisariſka Augſtība, Leelknaſe **Aleksandra Petrowna**, dſim. 1838. g. maja 21. d. (wahŗda deena aprila 23. d.); bija appreŗejuſeſ ar Wina Keisariſku Augſtību, Leelknaſu **Nikolaju Nikolajewitschu** Weŗako († apr. 13. d. 1891. g.).

Winaſ beŗni:

Wina Keisariſka Augſtība, Leelknaſs **Nikolajs Nikolajewitschs**, dſim. 1856. g. nowembra 6. d. (wahŗda deena jūlija 27. d.).

Wina Keisariſka Augſtība, Leelknaſs **Peters Nikolajewitschs**, dſ. 1864. g. janwara 10. d. (wahŗda deena jūnija 29. d.). Wina laulata draudſene, Winaſ Keisariſka Augſtība, Leelknaſe **Miliza Nikolajewna**, dſim. 1866. g. jūlija 14. d. (wahŗda deena jūlija 19. d.). **Wina meŗta:** Winaſ Augſtība, Knaſe **Marina Petrowna**, dſim. 1892. g. februara 28. d. (wahŗda d. febr. 28. d.).

Wina Keisariſka Augſtība, Leelknaſs **Michails Nikolajewitschs**, dſim. 1832. g. oktobra 13. d. (wahŗda deena nowembra 8. d.); bija appreŗejuſeſ ar Winaſ Keisariſko Augſtību, Leelknaſi **Olgu Fjedorownu** († marŗa 31. d. 1891. g.).

Wina beŗni:

Wina Keisariſka Augſtība, Leelknaſs **Nikolajs Michailowitschs**, dſim. 1859. g. aprila 14. d. (wahŗda deena deŗembra 6. d.).

Wina Keisariſka Augſtība, Leelknaſs **Michails Michailowitschs**, dſim. 1861. g. oktobra 4. d. (wahŗda deena nowembra 8. d.).

Wina Keisariſka Augſtība, Leelknaſs **Georgijs Michailowitschs**, dſim. 1863. g. augusta 11. d. (wahŗda deena nowembra 26. d.).

Wina Keisariſka Augſtība, Leelknaſs **Aleksandrs Michailowitschs**, dſim. 1866. g. aprila 1. d. (wahŗda deena augusta 30. d.).

Wina Keisariſka Augſtība, Leelknaſs **Sergijs Michailowitschs**, dſ. 1869. g. ſeptembra 16. d. (wahŗda deena ſeptembra 25. d.).

Wina Keisariſka Augſtība, Leelknaſs **Aleksajs Michailowitschs**, dſ. 1875. g. deŗembra 16. d. (wahŗda deena maja 20. d.).

Winaſ Keisariſka Augſtība, Leelknaſe **Anaſtaſija Michailowna**, dſ. 1860. g. jūlija 16. d. (wahŗda deena deŗbr. 22. d.); appreŗejuſeſ ar Wina Karaliſko Augſtību, Meŗlenburg-Schwerinas Leelherzogu **Fridrihu-Franzi.**

Winaſ Keisariſka Augſtība, Leelknaſe **Katarina Michailowna** (Leelknaſa **Mihaila Pawlowitscha** un Leelknaſeſ **Helenaſ Pawlownaſ** meŗta), dſim. 1827. g. augusta 16. d. (wahŗda deena nowembra 24. d.); bija appreŗejuſeſ ar Wina Leelherzoga Augſtību, Meŗlenburgas **Strelizas** herzogu **Georgiju.**

Sweikas, latwju ſaimineezes!

Sweikas, latwju ſaimineezes,
Sweikas, latwju ſeltenes!
Sweikas, wiſas kreetnas mahtes,
Sweikas, tiklas meitenes!

Ko nu gan uſ jaunu gadu
Lai ſums wiſam nowehlu?
Ne wiſ dimantu un ſeltu,
Zitu — daudſkahrt dahrgaku:

Tiklas ſirdis, tſchaklas rokas,
Gaiſchu prahtu, — ſpirgtumu
Lai ſums alaſch — tā kà ſchodeen —
Wiſu-augſtais peeſchkirtu! . . .

Kahdàs ſelta bedrès mita
Muhſu ſentſchu mahmulas?
Auga dehli kà oſoli,
Kà leepas — meitinas. —

Zik wahrgulu dimanteem
Neredſeja rotajam,
Un zik roku ſelta kaudſes
Meruſchnaja aſaram! —

Tiklu, tſchaklu ſelteniti
Sehtas malà ne-atſtahs,
Dejotaju kumeleem
Braſchi ſehni tantàs jahs.

Tiklu, tſchaklu ſaimineezi
Tuwu, tahlu daudſinàs:
Sehta ſpihdès, ſeha wiſès, —
Behrnus kreetnus audſinàs.

Ka kusteja meitas rokas —
Ta puhriņsch pildijās.
Kas bij kreetnis tehwa dehlis —
Tiklas ņewas meklejās.

Kas tikluma nemekleja —
Tahds war feltu schwadņinat:
Wiņa laime ta ņewai —
Wihrs to prata ruhdinat . . .

Tiklas ņirdis, iņchaklas rokas,
Gaiņcha prahta waditas,
Deewiņsch kad dod weņelibu
Ir par wiņu dahrgakas.

Sehtā, laukā atņpihdeja
Winas katrā weetinā,
Ihsto laimi dibinaja
Sawejeeņchu pulzinā.

Deews lai ņoda kuru katru —
Schitās mantas niņinat:
Winas tikai palihdņeja
Ihsti wiņas zitas kraht! — —

Sweikas, latwju mahmulinas,
Sweikas, latwju jaunawas!
Deews ja likņi — zitu gadu
Buņim miņli paņinas.

Dehrseetis.

Īschetri astronomiskee gada laiki.

- 1) P a w a f a r a fahkas marta 8. d. pulkstien 5 pehz pusdeenas ; tad deena un nakts weenā garumā.
- 2) W a f a r a fahkas jūnija 9. d. pulkstien 1 pehz pusdeenas ; fchi ir garākā deena gadā.
- 3) R u d e n s fahkas septembra 11. d. pulkstien 3 rihtā ; tad deena un nakts atkal weenā garumā.
- 4) S e e m a fahkas dezembra 9. d. pulkstien 10 walarā ; fchi ir īhfakā deena gadā.

Mehnešha sībmju īffkaidrojums.

☉ Jauns mehnešs.

☾ Lugots mehnešs.

☽ Pilns mehnešs.

☾ Wezs mehnešs.

Diwpađfmit debefš-sībmies.

	Auns.		Lauwa.		Strehlneeks.
	Wehršis.		Zumprawa.		Meschahšis.
	Dwihtai.		Swari.		Uhdenswihts.
	Wehšis.		Stahršis.		Siwis.

Saules un mehnešha aptumšhofšanas 1894. g.

1894. g. aptumšhofees faule 2 reiš un mehnešs 2 reiš, no turām tikai weena faules un weena mehnešha aptumšhofšana, un ari tikai pa daļai, pee mums buhs redšamas.

1) Mehnešs pa daļai aptumšhofees marta 9. deenā, pulkstien 3 pehz pusdeenas ; fche nebuhs redšama.

2) Saule rinkweidīgi aptumšhofees marta 25. deenā, buhs redšama Austruma Ņijā. Rīgā tikai pa daļai, jo ta masleet apakšmalā aptumšhota uslehts un aptumšhofjums drihji nobeidšas.

3) Mehnešs pa daļai aptumšhofees septembra 3. deenā, fche pa daļai buhs redšama un eefahkfees plkst. 5,13 min. rihtā.

4) Saule pilnīgi aptumšhofees septembra 17. deenā un buhs redšama tikai Indijas okeanā un ta aplahrtne.

Merkurs ees faulei garam septembra 29. d. tikai pehz faules no-eefšanas un tadeht fche nebuhs redšama.

Mehēšs deen.	Luterānu kalendarijs.				S a u l e		Mehn.	Deen.	
	Mež.	Deenu wahrbi.	Mehn. zefšh.	Jaun.	Deenu wahrbi.	lez p. min.	noreet p. min.	lez un noreet p. min.	gar. f. min.
Jauna gada deena. (Luhf. 2. Par apgraišīšanu.)									
G.	1	Jauns gads 		13	Senta	8 32	3 46	10 40	7 14
1. fwehtdeena pehz jauna gada. (Mat. 2. Jahseps behg uš Egipti.)									
G.	2	Abels		14	Roberts	31	48	reet r.	17
P.	3	Meerwalbis 		15	Feliks	30	50	1 56	20
D.	4	Spodra		16	Lidija	29	52	2 29	23
L.	5	Sihmanis		17	Antons	27	54	4 09	27
3.	6	Swaigf. d.		18	Efraims	26	56	5 53	30
P.	7	Kota		19	Sara	24	58	7 25	34
G.	8	Balzers		20	Jabians, Seb.	23	4 —	8 36	37
1. fwehtd. pehz swaigšnes d. (Luhf. 2. Jezus 12 gadus wezs.)									
G.	9	Kaspars 		21	Agnese	22	2	9 31	40
P.	10	Swidrigails		22	Wincenzis	20	5	26	45
D.	11	Franziska		23	Sigfrids	18	7	35	49
L.	12	Keinis		24	Timotejs	17	9	41	52
3.	13	Kingolds		25	Pahw. atgr.	15	11	47	56
P.	14	Roberts		26	Anšis	13	13	11 17	8 —
G.	15	Feliks		27	Jlona	11	15	lez. r.	4
2. fwehtd. pehz swaigšnes d. (Jahn. 2. Jezus kahšās Rahnā, Galilejā.)									
G.	16	Lidija 		28	Karlis	10	18	0 42	8
P.	17	Lenis		29	Samuels	8	20	2 06	12
D.	18	Milda		30	Ludowika	6	22	2 32	16
L.	19	Keistuts		31	Tekla	4	24	4 45	20
3.	20	Dgerds		1	febr. Brigita	2	27	6 10	25
P.	21	Agnese		2	Swetšhu deena	0	29	7 10	29
G.	22	Austris		3	Jda	7 58	31	40	33
3. fwehtd. pehz swaigšnes d. (Mat. 8. Jezus dšeedina fpitaligu.)									
G.	23	Tautgodis		4	Beronika	56	34	8 14	38
P.	24	Timotejs 		5	Agata	54	36	28	42
D.	25	Aufelis		6	Wastlahw.	52	38	36	46
L.	26	Anšis		7	Velnu deena	49	41	41	52
3.	27	Jlona		8	Salamans	47	43	46	56
P.	28	Karlis		9	Upolonija	45	45	49	9 —
G.	29	Samelis		10	Paulina	43	47	53	4
4. fwehtd. pehz swaigšnes d. (Mat. 8. Jezus apfauz wehtru.)									
G.	30	Waja		11	Eufrosina	40	50	reet r.	10
P.	31	Tekla		12	Karolina	38	52	0 12	14

in.

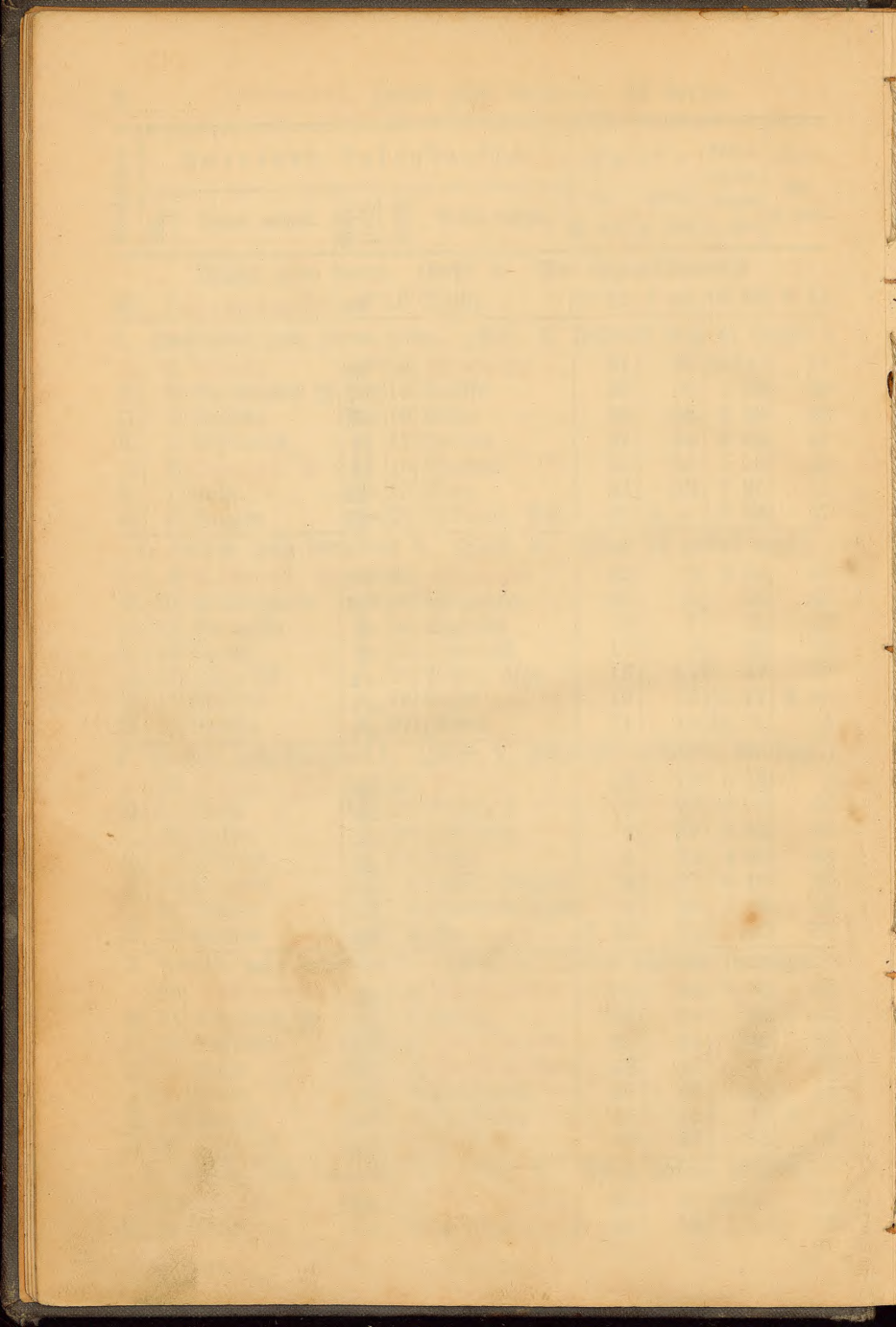
18
24
28
33
37

42
47
51
56
1
6
0

)
6
0
5
0
5
0
5

)
9
4
9
4
9
3
8

)
3
8

Mehneſe deen.	Luteranu kalendars.				S a u l e		Mehn.	Deen.	
	Bez.	Deenu wahrdi.	Mehn. iſſch.	Jaun.	Deenu wahrdi.	lez p. min.	noreet p. min.	lez un noreet p. min.	gar. ft. min.
D.	1	Brigita ☽		13	Melita	7 36	4 54	1 47	9 18
P.	2	Swetschu d.		14	Valentine G. z.	33	57	3 37	24
D.	3	Zda		15	Gothilfs	30	59	5 04	28
P.	4	Beronika		16	Juliane	28	5 1	5 20	33
G.	5	Agate		17	Konſtanziya	26	3	7 05	37

5. fwehtd. pehz ſwaignes d. (Mat. 13. Par niſno ſaſli.)

G.	6	Dahrtu		18	Konfordija	24	6	lez. w.	42
P.	7	Mikards		19	Sufana	21	8	4 03	47
D.	8	Albona ☽		20	Otokars	19	10	5 41	51
P.	9	Apoſonija		21	Eleonora	16	12	7 17	56
D.	10	Pauline		22	Pet. fr. d.	14	15	8 47	10 1
P.	11	Laima		23	Klotilda	11	17	10 15	6
G.	12	Karlina		24	Ap. Matifs	9	19	11 43	10

9. fwehtd. preeſch leeldeenas. (Mat. 20. Par ſtrahd. wiſhna kaſna.)

G.	13	Melita		25	Alma	6	22	reet r.	16
P.	14	Walentins		26	Swelina	4	24	8 22	20
D.	15	Skaidrite ☽		27	Liwija	1	26	35	25
P.	16	Julija		28	Juſts	6 58	28	58	30
D.	17	Konſtanziya		1	marts. Albins	56	31	9 38	35
P.	18	Konfordija		2	Luiſa	53	33	10 28	40
G.	19	Sufana		3	Kunigunde	50	35	11 54	45

8. fwehtd. preeſch leeldeenas. (Luhf. 8. Par ſehjeju un daſch. ſemi.)

G.	20	Witouts		4	Alifa	48	37	lez r.	49
P.	21	Eleonora		5	Aurora	45	39	6 45	54
D.	22	Alwis		6	Gotfrids	43	42	52	59
P.	23	Klotilda ☽		7	Ella	40	44	57	11 4
D.	24	Ap. Matifs		8	Dagmara	37	46	7 01	9
P.	25	Alma		9	Swalds	35	48	05	13
G.	26	Swelina		10	Schenija	32	50	13	18

Keiſariſkas Maſeſtates Augſtia Keiſara dſimſchanas deena.

7. fwehtd. preeſch leeldeenas. (Luhf. Jeſus fludina ſawu zeeſchamu.)

G.	27	Liwija		11	Konſtantin.	29	52	18	23
P.	28	Juſts		12	Gregors	27	55	23	28

Mehnas deen.	Luteranu kalendarijs.				S a u l e		Mehn.	Deen.	
	Weg.	Deenu wahrbi.	Mehn. zeffch.	Jaan.	Deenu wahrbi.	lez p. min.	noreet p. min.	lez un noreet p. min.	gar. ft. min.
D.	1	Wastlahw.		13	Ernefis	6 24	5 57	7 36	11 33
F.	2	Pelnu deen.		14	Matilde	21	59	59	38
Keisariskas Majestates Augsta Keisara wald. eefahums.									
Z.	3	Tifla ☾		15	Ulrika	18 6	1	reet r.	43
P.	4	Alifa		16	Gabriels	16	3	5 6	47
G.	5	Aurora		17	Gertruda	13	5	35	52
6. fwehtd. preefch leeldeenas. (Mat. 4. Jesus top fahrdinats.)									
S.	6	Gotfrids		18	Adelina	10	7	47	57
P.	7	Ella		19	Jahseps	8	10	59	12 2
D.	8	Gobinsch		20	Nuperts	5	12	6 4	7
F.	9	Luhd. d. (G.)		21	Benedikts	2	14	lez w.	12
Z.	10	Schenija ☉		22	Sala zet.	5 59	16	7 44	17
P.	11	Konstantins		23	Leela peekt.	57	18	9 13	21
G.	12	Gregors		24	Rasimirs	54	20	10 43	26
5. fwehtd. preefch leeldeenas. (Mat. 15. Par kananeefchu feewu.)									
S.	13	Ernefis		25	Virma leeld.	51	22	rihtā	31
P.	14	Matilda		26	Otra leeld.	48	25	0 11	37
D.	15	Ulrika		27	Gusts	46	27	1 38	41
F.	16	Gabriels		28	Filipina	43	29	2 52	46
Z.	17	Gertruda ☉		29	Marija	40	31	3 47	51
P.	18	Adelina		30	Adonis	37	33	4 24	56
G.	19	Jahseps		31	Detlaws	35	35	44	13—
4. fwehtd. preefch leeldeenas. (Luhf. 11. Jesus ijdjen welnu.)									
S.	20	Nuperts		1	apr. Teodora	32	37	56	5
P.	21	Benedikts		2	Teodosija	29	39	5 2	10
D.	22	Geedra		3	Ferdinands	27	41	7	14
F.	23	Mirdsa		4	Ambrosijs	24	44	12	20
Z.	24	Rasimirs		5	Bertholds	21	46	r. w.	25
P.	25	Marij. pafl.		6	Sifis	19	48	7 34	29
G.	26	Emanuels ☉		7	Birginija	16	50	9 9	34
3. fwehtd. preefch leeld. (Zahn. 8. Jesus paehdina 5000 wihrus.)									
S.	27	Gusts		8	Edgars	13	52	10 50	39
P.	28	Filipina		9	Walerija	11	54	lez r.	43
D.	29	Marija		10	Gastons	8	56	6 3	48
F.	30	Adonis		11	Hermans	5	58	44	53
Z.	31	Detlaws		12	Julija	3 7	—	7 64	57

Mehlas deen.	L u t e r a n u k a l e n d a r i j s .					S a u l e		Mehn. lez un noret	Deen. gar. ft. min.
	Weg.	Deenu wahrbi.	Mehn. jeftch.	Sann.	Deenu wahrbi.	lez p. min.	noret p. min.		
P.	1	Teodora ☉		13	Justins	5 0	7 3	9 26	14 3
G.	2	Teodosija		14	Nanija	4 57	5	reet r.	8

2. fwehtd. preeftch leeld. (Jahn. 8. Juhdi grib Jefu nomehtat.)

G.	3	Ferdinands		15	Adolfina	55	7	4 9	12
P.	4	Walda		16	Karifijs	52	9	15	17
D.	5	Bertolds		17	Rudolfs	50	11	20	21
L.	6	Daufants		18	Valerians	47	13	lez w.	26
P.	7	Virginija		19	Fannija	44	15	6 48	31
P.	8	Edgars ☉		20	Sulpizijs	42	17	8 16	35
G.	9	Walerija		21	Engelina	39	19	9 45	40

Puhpolu fwehtdeena. (Mat. 21. Jefus eejahi Jerusaleme.)

G.	10	Zmants		22	Arends	37	22	11 13	45
P.	11	Hermans		23	Georgs	34	24	reet r.	50
D.	12	Julijs		24	Albrekts	32	26	5 27	54
L.	13	Jagailis		25	Marfs	29	28	6 11	59
P.	14	Sala zet.		26	Elija	27	30	7 14	15 3
P.	15	Keela peeft.		27	Klementina	24	32	8 33	8
G.	16	Mintauts ☉		28	Tereftja	22	34	9 56	12

Leeldeenu fwehtki. (Mark. 16. Jefus zelas no mironeem.)

G.	17	1. leeld. d.		29	Raimunds	20	36	lez r.	16
P.	18	2. leeld. d.		30	Lilija	17	39	3 17	22
D.	19	Janija		1	majs Sil.u.S.	15	41	21	26
L.	20	Sulpizijs		2	Sigismunds	13	43	25	30
P.	21	Engeline		3	Debes br.d.	10	45	29	35
P.	22	Arends		4	Florentina	8	47	34	39
G.	23	Juris ☉		5	Gothards	6	49	40	44

Leeldeenas atfwehte. (Jahn. 20. Jefus parahdas faweem mahzektlem.)

G.	24	Wiswald.		6	Ditriks	3	51	49	48
P.	25	Markus		7	Henriete	1	53	4 6	52
D.	26	Kufins		8	Luitgarde	3 59	55	reet r.	56
L.	27	Klementina		9	Erwins	57	57	0 57	16—
P.	28	Tereftja		10	Gordians	55	59	1 42	4
P.	29	Raimunds		11	Panfrazijs	53	8 1	2 4	8
G.	30	Lilija ☉		12	Walija	51	3	16	12

Mehētas deen.	Luteranu kalendarijs.				S a u l e		Mehn. lez un noret p. min.	Deen. gar. ft. min.				
	Mēg.	Deenu wahrbi.	Mehn. jesh.	Jaun.	Deenu wahrbi.	lez p. min.			noret p. min.			
2. fwehtdeena pehz leeldeenās. (Jahn. 10. Jezus tas labais gans.)												
S.	1	Sil. u. J.		13	1. waf. f. d.	3	49	8 5	reet r.	16	16	
P.	2	Sigismunds	nebela.	14	2. waf. f. d.		46	7 2	30		21	
D.	3	Krust. atr.		15	Sofija		45	9		34		24
F.	4	Florentina		16	Peregrins G.3.		43	11		38		28
Z.	5	Gederts		17	Herberts		41	13		43		32
P.	6	Gotharts		18	Eriks		39	15		49		36
Keisariskās Augstības Tronamantineeķa dšmisch. deena.												
S.	7	Jeta		19	Filips		37	17	55		40	
3. fwehtd. pehz leeld. (Jahn. 16. Jezus fola lihgmibu p. behdam.)												
S.	8	Stanislaw	fehliās neb. II.	20	Sibila		35	19	lez w.		44	
P.	9	Sw. Mik.		21	Ernestina		34	20	11	28		46
D.	10	Warenite		22	Emilija		32	22	reet r.			50
F.	11	Skaišta		23	Leontina		30	24	5	—		54
Z.	12	Walija		24	Ēiera		29	26	6	24		57
P.	13	Gedimowš		25	Elfrida		27	27	7	38	17	0
S.	14	Krists		26	Eduards		26	29	9	02		3
4. fwehtd. pehz leeld. (Jahn. 16. Jezus no-reet pee tehwa.)												
S.	15	Kron. fw.	fehli. nebela. 10.	27	Rudolfs		24	31	lez r.		7	
P.	16	Edwins		28	Wilhelms		23	32	1	31		9
D.	17	Herberts		29	Maksimilians		22	34	35			12
F.	18	Eriks		30	Wigands		20	35	39			15
Z.	19	Filips		31	Alida		19	37	43			18
P.	20	Sibila		1	jun. Gotšhall		18	38	47			20
S.	21	Ernestina		2	Emma		17	40	56			23
5. fwehtd. pehz leeld. (Jahn. 16. Jezus mahza Deemu luhgt.)												
S.	22	Emilija	fehli. nebela. 9.	3	Grafms		16	41	r. w.		25	
P.	23	Leontina		4	Fridrika		15	42	10	35		27
D.	24	Seedone		5	Bonifazijs		14	44	11	36		30
F.	25	Sofija		6	Abalberts		13	45	lez r.			32
Z.	26	Deb. br. d.		7	Lukrezija		12	46	6	26		34
P.	27	Rudolfs		8	Fridolins		11	47	8	10		36
S.	28	Wikums		9	Waleķka		11	48	9	50		37
6. fwehtd. pehz leeld. (Jahn. 15. Jezus apfola Swehtu Garu.)												
S.	29	Maksim.	nebela.	10	Sinewro		10	49	11	22	39	
P.	30	Wigants		11	Sigfrids		10	50	0	51		40
D.	31	Alida		12	Nora		9	51	1	18		42

№ п/п	Составная инструкция				Содерж.		Средн. по классу	Средн. по школе
	№	Дата выд.	№	Тема выд.	в. а.	в. б.		
1	1	10/10/19	10	Толбу	8	51	100	17
2	2	10/10/19	14	Толбу	8	52	100	17
3	3	10/10/19	16	Толбу	8	53	100	17
4	4	10/10/19	16	Толбу	8	53	100	17

... .. (Табл. 14. ... ..)

1	1	10/10/19	17	Толбу	8	54	100	17
2	2	10/10/19	18	Толбу	8	54	100	17
3	3	10/10/19	19	Толбу	8	55	100	17
4	4	10/10/19	20	Толбу	8	56	100	17
5	5	10/10/19	21	Толбу	8	56	100	17
6	6	10/10/19	22	Толбу	8	57	100	17
7	7	10/10/19	23	Толбу	8	58	100	17

... .. (Табл. 5. ... ..)

1	1	10/10/19	24	Толбу	8	59	100	17
2	2	10/10/19	25	Толбу	8	60	100	17
3	3	10/10/19	26	Толбу	8	61	100	17
4	4	10/10/19	27	Толбу	8	62	100	17
5	5	10/10/19	28	Толбу	8	63	100	17
6	6	10/10/19	29	Толбу	8	64	100	17
7	7	10/10/19	30	Толбу	8	65	100	17

1. ... .. (Табл. 15. ... ..)

1	1	10/10/19	31	Толбу	8	66	100	17
2	2	10/10/19	32	Толбу	8	67	100	17
3	3	10/10/19	33	Толбу	8	68	100	17
4	4	10/10/19	34	Толбу	8	69	100	17
5	5	10/10/19	35	Толбу	8	70	100	17
6	6	10/10/19	36	Толбу	8	71	100	17
7	7	10/10/19	37	Толбу	8	72	100	17

2. ... .. (Табл. 16. ... ..)

1	1	10/10/19	38	Толбу	8	73	100	17
2	2	10/10/19	39	Толбу	8	74	100	17
3	3	10/10/19	40	Толбу	8	75	100	17
4	4	10/10/19	41	Толбу	8	76	100	17
5	5	10/10/19	42	Толбу	8	77	100	17

Nebdas deen.	Luteranu kalendarijs.				S a u l e		Mehn.	Deen.
	Wes.	Deenu wahrbi.	Mehn. zesh.	Janti.	Deenu wahrbi.	lez p. min.	lez un noret p. min.	gar. fi. min.
F.	1	Tahlwaldis		13	Tobias	3 9	8 51	lez w. 17 42
B.	2	Emma		14	Josifina	8	52	3 42 44
P.	3	Grafms		15	Amilda	8	53	5 10 45
G.	4	Friiderika		16	Justina	8	53	reet r. 45

Wafaras fwehtki. (Jahn. 14. Jesus atfuhta Swehtu Garu.)

G.	5	1. waf. f. d.		17	Arturs	8	54	1 32 46
B.	6	2. waf. f. d.		18	Alberts	8	54	2 04 47
D.	7	Lufrezija		19	Wiktors	8	55	lez w. 47
F.	8	Frido (G. 3.)		20	Florians	8	55	11 14 47
B.	9	Walefka		21	Emils	8	55	27 47
P.	10	Schinewra		22	Ludmila	8	55	33 47
G.	11	Widewuts		23	Malwina	9	55	38 47

Trihsweenibas fwehtki. (Jahn. 3. Jesus farunajas ar Nikodemu.)

G.	12	Nora		24	Jahnis Kr.	9	55	43 46
B.	13	Lobijs		25	Milija	9	55	47 46
D.	14	Josifina C		26	Seremijs	9	55	51 46
F.	15	Amilda		27	7 guletaji	10	55	56 45
B.	16	Justina		28	Josua	11	55	r. w. 44
P.	17	Arturs		29	Pet. un Pahw.	11	55	4 44 44
G.	18	Alberts		30	Pahw. peem.	12	54	6 27 42

1. fw. pehz waf. fw. atfw. (Luhf. 16. Par bag. wihr. u. nab. Lahzaru.)

G.	19	Wiktors		1	jul Teobald.	13	54	8 06 41
B.	20	Rafna		2	Mar. peem.	14	53	9 22 39
D.	21	Emils		3	Kornelijs	15	52	10 07 37
F.	22	Ludmila		4	Ulriks	16	52	28 36
B.	23	Malwina		5	Ebite	17	51	40 34
P.	24	Jahn. Kr.		6	Hektors	18	50	47 32
G.	25	Milija		7	Alina	19	49	63 30

2. fw. pehz waf. fw. atfw. (Luhf. 14. Par leelo wafarimu.)

G.	26	Austra		8	Abelaida	20	49	lez w. 29
B.	27	7 guletaji		9	Lufnelda	22	48	12 03 26
D.	28	Weesturs		10	7 brahtu d.	23	47	1 29 24
F.	29	Pet. Pahw.		11	Emelina	24	45	2 57 21
B.	30	Blondina		12	Heinriks	26	44	4 34 18

Nedetas deen.	Luteranu kalendarijs.				S a u l e		Mehn. lez un noret p. min.	Deen. gar. fl. min.	
	Weg.	Deenu wahrbi.	Mehn. zefib.	Saun.	Deenu wahrbi.	lez p. min.			noret p. min.
P.	1	Leobalbs	ka.	13	Margreeta	3 27	8 43	lez w. 17 16	
D.	2	Mahrijas p.	ka.	14	Oskars	28	42	7 07	
3. fw. p. waf. fw. atfw. (Luhf. 15. Jezus mekle juduscho jehru.)									
S.	3	Korneliji	3. fehi. nepel.	15	Apust. dal.	30	40	8 11	10
P.	4	Udrifis	3. fehi. nepel.	16	Hermina	32	39	8 54	7
D.	5	Ebite	3. fehi. nepel.	17	Aleksis	33	38	9 20	3
L.	6	Hektors	3. fehi. nepel.	18	Rosina	35	36	9 32	1
Z.	7	Alina	3. fehi. nepel.	19	Kamila	37	35	9 42	16 58
P.	8	Abelaida	3. fehi. nepel.	20	Elijafs	38	33	9 47	55
S.	9	Atots	3. fehi. nepel.	21	Daniels	40	31	9 53	51
4. fwehtd. pehz waf. fw. atfw. (Luhf. 6. Par firds fchelaftibu.)									
S.	10	7 brabl. d.	2. fehi. nepela.	22	Mar. Mag.	42	30	reet r.	48
P.	11	Maraidots	2. fehi. nepela.	23	Abelaida	43	28	9 57	45
D.	12	Jndrifis	2. fehi. nepela.	24	Kristina	45	26	11 16	41
L.	13	Margreeta	2. fehi. nepela.	25	Jehfabs	47	25	waf.	38
Z.	14	Oskars	2. fehi. nepela.	26	Anna	49	23	2 15	34
P.	15	Maiga	2. fehi. nepela.	27	Marta	51	21	3 54	30
S.	16	Hermina	2. fehi. nepela.	28	Bezilija	53	19	5 34	26
5. fw. pehz waf. fw. atfw. (Luhf. 5. Par Petera fwejoschamu.)									
S.	17	Aleksis	1. fehi. nepel.	29	Edmunds	54	17	7 02	23
P.	18	Rosina	1. fehi. nepel.	30	Rosalija	56	15	lez w.	19
D.	19	Kamila	1. fehi. nepel.	31	Angelika	58	13	1 06	15
L.	20	Nameitis	1. fehi. nepel.	1	aug. Pet. fl.	4 0	11	2 52	11
Z.	21	Daniels	1. fehi. nepel.	2	Ekionors	2	9	r. w.	7
P.	22	Mar. Magd.	1. fehi. nepel.	3	Augusts	4	6	0 01	2
Keisariskas Majestates Keisareenes Marijas wahrda d.									
S.	23	Adala	ka.	4	Romans	6	4	9 06	15 58
6. fw. p. waf. fw. atfw. (Mat. 5. Par warisjeju leeku taisnibu.)									
S.	24	Kristina	ka.	5	Oswalds	8	2	9 11	54
P.	25	Jehfabs	ka.	6	Krist. apstaidr.	10	0	9 16	50
D.	26	Anna	ka.	7	Alfreds	12	7 58	lez w.	46
L.	27	Marta	ka.	8	Gotlibs	13	55	2 06	41
Z.	28	Bezilija	ka.	9	Iwars	16	53	3 36	37
P.	29	Edmunds	ka.	10	Labrenzis	18	51	5 —	33
S.	30	Rosalija	ka.	11	Dlga	20	48	6 06	28
7. fw. pehz waf. fw. atfw. (Mark. 8. Jezus ehina 4000 zilw.)									
S.	31	Angelika	ka.	12	Klara	22	46	6 66	24

1870-1871

1870-1871		1871-1872		1872-1873		1873-1874	
Year	Month	Year	Month	Year	Month	Year	Month
1870	Jan	1871	Jan	1872	Jan	1873	Jan
1870	Feb	1871	Feb	1872	Feb	1873	Feb
1870	Mar	1871	Mar	1872	Mar	1873	Mar
1870	Apr	1871	Apr	1872	Apr	1873	Apr
1870	May	1871	May	1872	May	1873	May
1870	Jun	1871	Jun	1872	Jun	1873	Jun
1870	Jul	1871	Jul	1872	Jul	1873	Jul
1870	Aug	1871	Aug	1872	Aug	1873	Aug
1870	Sep	1871	Sep	1872	Sep	1873	Sep
1870	Oct	1871	Oct	1872	Oct	1873	Oct
1870	Nov	1871	Nov	1872	Nov	1873	Nov
1870	Dec	1871	Dec	1872	Dec	1873	Dec

Nebētas beir.	Luterānu kalendarijs.					S a u l e		Mehn.	Deen.
	Weg.	Deenu wahrdi.	Wah. zēstch.	Saun.	Deenu wahrdi.	lez p. min.	noreet p. min.	lez un noreet p. min.	gar. fl. min.
B.	1	Petera flehg.		13	Elwira	4 24	7 44	reet r.	15 20
D.	2	Narmunts		14	Selma	26	41	0 54	15
F.	3	Augusts		15	Marijas d. br.	28	39	2 18	11
B.	4	Romans		16	Anastafija	30	36	3 14	6
B.	5	Dswalbs		17	Abela	33	34	5 5	1
G.	6	Jesus apst.		18	Selena	35	32	6 25	14 57
8. fw. p. waf. fw. atfw. (Mat. 7. Par wiltigeem praweefcheem.)									
S.	7	Alfreds		19	Melanija	37	29	7 27	52
B.	8	Gotlibs		20	Bernhards	39	27	9 6	48
D.	9	Mahra		21	Walters	41	24	10 31	43
F.	10	Fabrenzis		22	Nadina	43	21	12 —	38
B.	11	Dlga		23	Benjaminšč	45	19	waf.	34
B.	12	Klara		24	Behrtuls	47	16	3 12	29
G.	13	Elwira		25	Ludwigs	49	14	4 44	25
9. fw. p. waf. fw. atfw. (Luhf. 16. Par netaiſnu nama turetaju.)									
S.	14	Selma		26	Natalija	51	11	5 52	20
B.	15	Mar. d. br.		27	Gebhards	53	8	lez r.	15
D.	16	Anastafija		28	Augusta	55	6	0 10	11
F.	17	Abela		29	Jah. nof.	57	3	1 58	6
B.	18	Leena		30	Aleksanders	59	1	3 44	2
B.	19	Melanija		31	Wilma	5 1	6 58	5 27	13 57
G.	20	Bernards		1	ſept. Egidijs	3	55	7 27	55
10. fw. p. waf. fw. atfw. (Luhf. 19. Par Jernsalemē iſpoſtišč.)									
S.	21	Walters		2	Elifa	5	53	r. w.	48
B.	22	Nadina		3	Berta	7	50	7 30	43
D.	23	Benjaminšč		4	Etelwina	10	47	37	37
F.	24	Behrtulis		5	Perſijs	12	45	48	33
B.	25	Ludwikis		6	Magnus	14	42	8 4	28
B.	26	Natalija		7	Regina	16	39	35	23
G.	27	Waldmeers		8	Mar. dſ. d.	18	36	8 26	18
11. fw. p. waf. fw. atfw. (Luhf. 18. Par warifeju u. muitineeku.)									
S.	28	Augusta		9	Brunons	20	34	lez w.	14
B.	29	Jahna nof.		10	Albertina	22	31	5 52	9
D.	30	Aleksanders		11	Gerhards	24	28	6 3	4
Keiſariſkās Maſeſtates Augſtā Keiſara wahrda deena.									
F.	31	Ziltwairis		12	Erna	26	26	10	0

Mehlas bern.	Luteranu kalendarijs.				S a u l e		Mehn. lez un noret	Deen. gar. fl. min.	
	Weg.	Deenu wahrbi.	Mehn. zestch.	Jaun.	Deenu wahrbi.	lez p. min.			noret p. min.
P.	1	Egidijs		13	Sebalds	5 28	6 23	lez w.	12 55
P.	2	Elisa		14	Krusta paz.	30	20	6 19	50
P.	3	Berta 		15	Nikodems	32	17	6 21	45

12. fw. p. waf. fw. atfw. (Mark. 7. Par kurlo un mehmo zilweku.)

P.	4	Sintara		16	Jakobina	34	15	6 25	41
P.	5	Natanaels		17	Lamberts	36	12	30	35
P.	6	Magnus		18	Amelija	38	9	36	31
P.	7	Regina		19	Werners G. 3.	40	6 r. w.		26
P.	8	Mar. df. d.		20	Mariana	42	4	12 52	22
P.	9	Brunons		21	Ev. Matifs	44	1	2 29	17
P.	10	Albertina 		22	Maurizis	46	5 58	3 45	12

13. fw. p. waf. fw. atfw. (Luhf. 10. Par srehligo samareeti.)

P.	11	Gusts		23	Wendela	48	55	l. w.	7
P.	12	Erna		24	Jahna eed sim.	50	53	11 25	3
P.	13	Jfabela		25	Franzis	52	50	rihtâ	11 58
P.	14	Krusta paz.		26	Kurts	55	47	1 10	53
P.	15	Nikodems		27	Adolfs	56	44	2 50	48
P.	16	Jakobina		28	Wenzeflaws	59	42	4 29	43
P.	17	Lamberts 		29	Mikelis	6 1	39	r. w.	38

14. fw. p. waf. fw. atfw. (Luhf. 17. Par 10 spitaligeem wihtreem.)

P.	18	Amelija		30	Hieronims	3	36	5 39	33
P.	19	Werners		1	oft. Waldis	5	34	45	29
P.	20	Mariana		2	Reinhardts	7	31	53	24
P.	21	Mobrin. (G. 3.)		3	Elja	9	28	6 07	19
P.	22	Maurizis		4	Franziffs	11	25	lez w.	14
P.	23	Wladimirs		5	Amalija	13	23	2 45	10
P.	24	Jahna eedf. 		6	Fide	15	20	3 31	5

15. fw. pehz waf. fw. atfw. (Mat. 6. Par leeku fuhdischanos.)

P.	25	Franzis		7	Karita	17	17	r. w.	0
P.	26	Jahnis ap.		8	Samuels	19	15	12 02	10 56
P.	27	Adolfs		9	Frideberts	22	12	lez	50
P.	28	Wenzeflaws		10	Arwids	24	9	4 24	45
P.	29	Mikelis		11	Burkards	26	7	29	41
P.	30	Hieronims		12	Walfrids	28	4	34	36

[Faded Title]		Page	Year
[Faded]	[Faded]	[Faded]	[Faded]
[Faded]	[Faded]	58	1910
[Faded]	[Faded]	59	1911
[Faded]	[Faded]	60	1912
[Faded]	[Faded]	61	1913
[Faded]	[Faded]	62	1914
[Faded]	[Faded]	63	1915
[Faded]	[Faded]	64	1916
[Faded]	[Faded]	65	1917
[Faded]	[Faded]	66	1918
[Faded]	[Faded]	67	1919
[Faded]	[Faded]	68	1920
[Faded]	[Faded]	69	1921
[Faded]	[Faded]	70	1922
[Faded]	[Faded]	71	1923
[Faded]	[Faded]	72	1924
[Faded]	[Faded]	73	1925
[Faded]	[Faded]	74	1926
[Faded]	[Faded]	75	1927
[Faded]	[Faded]	76	1928
[Faded]	[Faded]	77	1929
[Faded]	[Faded]	78	1930
[Faded]	[Faded]	79	1931
[Faded]	[Faded]	80	1932
[Faded]	[Faded]	81	1933
[Faded]	[Faded]	82	1934
[Faded]	[Faded]	83	1935
[Faded]	[Faded]	84	1936
[Faded]	[Faded]	85	1937
[Faded]	[Faded]	86	1938
[Faded]	[Faded]	87	1939
[Faded]	[Faded]	88	1940
[Faded]	[Faded]	89	1941
[Faded]	[Faded]	90	1942
[Faded]	[Faded]	91	1943
[Faded]	[Faded]	92	1944
[Faded]	[Faded]	93	1945
[Faded]	[Faded]	94	1946
[Faded]	[Faded]	95	1947
[Faded]	[Faded]	96	1948
[Faded]	[Faded]	97	1949
[Faded]	[Faded]	98	1950
[Faded]	[Faded]	99	1951
[Faded]	[Faded]	100	1952

1870

Item	Quantity	Price	Total
...	...	...	...
...	...	...	...
...	...	...	...

1870

Item	Quantity	Price	Total
...	...	...	...
...	...	...	...
...	...	...	...

1870

Item	Quantity	Price	Total
...	...	...	...
...	...	...	...
...	...	...	...

1870

Item	Quantity	Price	Total
...	...	...	...
...	...	...	...
...	...	...	...

1870

Item	Quantity	Price	Total
...	...	...	...
...	...	...	...
...	...	...	...

Mehetas bern.	Luterana kalendarijs.				Saulē		Mehn.	Deen.	
	Mē.	Deenu wahrbi.	Mehn. zeksch.	Jaun.	Deenu wahrbi.	lez p. min.	noret p. min.	lez un noret p. min.	gar. ft. min.
6.	1	Mar. pahr.		13	Irma	6 30	5 2	3 37	10 32
16. fw. p. waf. fw. atfw. (Luhf. 7. Par atraitnes behlu Rainā.)									
6.	2	Manjas fw		14	Wilhelmin.	32	4 59	40	27
P.	3	Elfa		15	Hedwiga	34	56	46	22
D.	4	Franzifks		16	Amina	37	54	52	17
F.	5	Amalija		17	Florentins	39	51	reet	13
B.	6	Margers		18	Sw. Lufafs	41	49	12 12	8
P.	7	Daumants		19	Luzijs	43	46	1 37	3
6.	8	Samuela		20	Wendelins	45	44	2 34	9 59
17. fw. p. waf. fw. atfw. (Luhf. 14. Par uhdens-fehrdfigu zilweku.)									
6.	9	Frideberts		21	Ursula	48	41	lez w.	53
P.	10	Arwids		22	Kordula	50	39	10 45	49
D.	11	Witens		23	Sewerins	52	36	reet	44
F.	12	Monwids		24	Hortensija	54	34	3 35	40
B.	13	Irma		25	Beatritscha	55	31	40	35
P.	14	Minna		26	Amands	59	27	44	30
6.	15	Eda		27	Laura	7 1	26	39	25
18. fw. p. waf. fw. atf. (Mat. 8. Kurfch tas augstakais bauflis.)									
6.	16	Enina		28	Sihm. Zuhd.	3	24	lez r.	21
P.	17	Florentins		29	Engelbrekts	5	22	8 12	17
D.	18	Sw. Lufafs		30	Walida	8	19	9 46	11
F.	19	Lizibas atf.		31	Wolfgangs	10	17	r. w.	7
B.	20	Leonids		1	now. B. fw. d.	12	14	5 08	3
P.	21	Ursula		2	Wifu dw. d.	14	12	6 04	8 58
6.	22	Kordula		3	Grifa	17	10	7 17	53
19. fw. p. waf. fw. atfw. (Mat. 9. Par melmemu-fehrd. zilweku.)									
6.	23	Sewerins		4	Alis	19	8	l. w.	49
P.	24	Hortensija		5	Scharlota	21	6	2 28	45
D.	25	Beatritscha		6	Leonhards	23	4	35	41
F.	26	Amands		7	Engelberts	26	2	36	37
B.	27	Laura		8	Aleksandra	28	3 59	reetr.	31
P.	28	Sihm. Zuhd.		9	Leodors	30	57	2 06	27
6.	29	Laimons		10	Mart. Luters	32	55	3 32	23
20. fw. pehz waf. fw. atfw. (Mat. 22. Par kahsu drehbem.)									
6.	30	Leesma		11	Mart. bife.	34	53	4 56	19
P.	31	Wolfgangs		12	Kornelija	37	51	6 29	14

Nebēdas deen.	Luteranu kalendarijs.				S a u l e		Mehn.	Deen.	
	Wēj.	Deenu wahrbi.	Mehn. jēſch.	Jaun.	Deenu wahrbi.	lez p. min.	nozēt p. min.	lez un nozēt p. min.	gar. ſt. min.
D.	1	Wiſu ſw. d.		13	Euſchens	7 39	3 49	lez w.	8 10
F.	2	Wiſu dweſf. d.		14	Fridriks	41	48	3 31	7
B.	3	Teekturis		15	Leopolds	43	46	4 08	3
P.	4	Atis		16	Otomars	45	44	5 15	7 59
G.	5	Late		17	Hugons	48	42	6 47	54

21. ſw. p. waſ. ſw. atſw. (Jah. 4. Jeſus dſeedina tehn. ſul. d.)

G.	6	Leonards		18	Alekſandrs	50	41	8 31	51
P.	7	Engelberts		19	Elizabete	52	39	10 11	47
D.	8	Alekſandra		20	Georgina	54	37	11 48	43
L.	9	Teodors		21	Marijas up.	56	36	reet	40
B.	10	Mahrt. Lut.		22	Alfonſs	53	34	1 54	36
P.	11	Pehrkonis		23	Klements	8 —	33	2	33
G.	12	Kornelija		24	Lebrekts	2	31	5	29

22. ſw. pehz waſ. ſw. atſw. (Mat. 18. Par blehdigu kaſpu.)

G.	13	Euſchens		25	Katarina	4	30	lez r.	26
P.	14	Frijs		26	Konrads	6	29	6 53	23

Keiſariſkas Majeſtates Keiſareenes dſimſchanas deena.

D.	15	Leopolds		27	Dſchems	8	27	8 50	19
L.	16	Otomars		28	Ginters	10	26	10 14	16
B.	17	Hugons		29	Eberhards	12	25	r. w.	13
P.	18	Alekſandrs		30	Ap. Andrejs	14	24	5 1	10
G.	19	Elizabete		1	dez. Arnolds	15	23	6 20	7

23. ſw. pehz waſ. ſw. atſw. (Mat. 22. Par nomas naudu.)

G.	20	Miuſch. f.		2	Meta	17	22	lez w.	5
P.	21	Mar. up.		3	Agrifola	19	21	12 42	2
D.	22	Alfonſs		4	Barbara	20	20	47	0
L.	23	Klements		5	Sabina	22	19	51	6 57
B.	24	Lebrekts		6	Nikolajs	24	19	reet r.	55
P.	25	Katrina		7	Antonija	25	18	1 5	53
G.	26	Konrads		8	Marijas eedſim.	26	18	2 27	52

1. adventes ſweht. (Mat. 21. Jeſus eejahj Jeruſalamē.)

G.	27	Dſchems		9	Joakims	27	17	lez w.	50
P.	28	Gardauts		10	Jubite	29	17	1 17	48
D.	29	Eberhards		11	Waldemars	30	17	32	46
L.	30	Andrejs		12	Otilija	32	16	2 —	44

...			...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...

...

...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...

...

...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...

...

...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...

...

...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...

[Faint, illegible text in Malayalam script, appearing as bleed-through or ghosting from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately six horizontal columns and spans most of the page area.]

Nebelas deen.	L u t e r a n u k a l e n d a r i j s .				S a u l e		Mehn.	Deen.	
	Weg.	Deenu wahrbi.	Mehn. zefch.	Jann.	Deenu wahrbi.	lez p. min.	noreet p. min.	lez un noreet p. min.	gar. ſt. min.
3.	1	Arno lds		13	Luzija	8 33	3 16	l. w.	6 43
P.	2	Meta		14	Ingeborga	34	16	4 21	42
G.	3	Daila		15	Zohanna	35	16	6 6	41

2. adventes ſwehtd. (Luhf. 21. Par pastara deenas ſihmem.)

G.	4	Barbara		16	Alwina	36	16	reet r.	40
P.	5	Sabina		17	Ignazis	37	16	11 53	39
D.	6	Nikolajs		18	Kristaps	37	16	59	39
Keiſariſkas Augſtibas Tronamantineeka wahrda deena.									
F.	7	Antonija C		19	Lots G. 3.	38	16	waf.	38
B.	8	Marijas eedf.		20	Abraams	39	17	12 8	38
P.	9	Zukums		21	Ap. Toms	39	17	13	38
G.	10	Judite		22	Beata	40	18	19	38

3. adventes ſw. (Mat. 11. Jahnis ſuhtra pee Jeſu.)

G.	11	Waldemars		23	Wiktoriga	40	18	lez r.	38
P.	12	Ottija		24	Adams u. Gewa	41	19	6 33	38
D.	13	Luzija		25	1. ſeem. ſw.	41	20	7 54	39
F.	14	Geedwis (G. 3.)		26	2. ſeem. ſw.	41	21	9 7	40
B.	15	Zolanna ⊙		27	Sw. Jahnis	41	22	56	41
P.	16	Alwina		28	Renof. behrni	41	22	10 24	41
G.	17	Ignazis		29	Noafs	41	23	40	42

4. adventes ſw. (Jahn. 1. Jahna leeziba par Jeſu.)

G.	18	Kristaps		30	Dawids	41	25	r. w.	44
P.	19	Lots		31	Si weſtris	41	26	8 10	45
D.	20	Abrams		1	janw. 1895.	41	27	8 29	46
F.	21	Toms		2	Abe s	41	28	10 46	47
B.	22	Beata		3	Emira	40	29	lez r.	49
P.	23	Wiktoriga D		4	Metuſa'ems	40	31	11 11	51
G.	24	Adams u. Gewa		5	Simeons	39	32	11 16	53

Seemas ſwehtki. (Luhf. 2. Par Jeſus peedſimſhanu.)

G.	25	1. ſeem. ſw.		6	Triju F. d.	39	34	23	55
P.	26	2. ſeem. ſw.		7	Melkors	38	35	34	57
D.	27	Jahnis ew.		8	Erhards	37	37	53	7 —
F.	28	Renof. behrni		9	Raspars	36	39	waf.	3
B.	29	Jonatans		10	Rahw. ween.	35	40	1 43	5
P.	30	Dawids ⊙		11	Franziffa	34	42	3 22	8
G.	31	Silweſtris		12	Reinholds	33	44	5 13	11

Swehtku deenu rahditajs,

- tuzās teefas, tā ari jitas waldibas eefahdes flehtas un skolās mahziba netop pašneegta.
- Janwari 1. Jauna gada deena.
— 6. Dreju Kunga deena.
- Februari 2. Swetfchu deena.
— 25.—26. Peektdeena un feftdeena fweefta nedelā.
— 26. Wina Keisarishtas Majestates Alekandra III., wifu Kreemu Keisara un Patwaldneeka u. t. t. dšmuma deenas fwehtki.
- Martā 2. Wina Keis. Majest. Alekandra Alekandrowitfcha, wifu Kreemu Keisara un Patwaldneeka u. t. t. waldibas eefahkuma fwehtki; bet par ihsto waldibas eefahkuma deenu teet rehtinata marta 1. deena.
— 9. Leelā luhdjamā deena.
— 25. Marijas pašludinaschanas deena.
- Aprili 10. Puhpolu fwehtdeena.
— 14. Sašā zeturtdeena.
— 15. Leelā peektdeena.
— 16. Seftdeena moku nedelā.
— 17. Leeldeenas. Wiša leeldeenu nedelā.
- Majā 6. Wina Keis. A. Tronamantineeka, Zejarewitfcha un Leelknaja Nikolaja Alekandrowitfcha dšim. deenas fwehtki.
— 9. Swehtā brihnuma daritaja Nikolaja relikwiju pahrwefchanas fwehtki.
— 15. Wina Keis. Majest. Alekandra III., wifu Kreemu Keisara un Patwaldneeka un Winas Keis. Majestates Keisareenes Marijas Feodorownas kroneschanas fwehtki.
— 26. Kristus debefs braufschanas deena.
- Juniā 5.—6. Wafaras fwehtki.
— 24. Jahnis tas Kristitajs.
— 29. Apustuki Peters un Pahwils.
- Julijā 11. Sunu deenu eefahkums. Sunu deenu brihwlairs tā arweenu.
— 22. Winas Keis. Majest. Keisareenes Marijas Feodorownas wahrda deenas fwehtki.
- Auguštā 6. Kristus apfkaidroschanas deena.
— 11. Sunu deenu beigās.
— 15. Marijas debefs braufschanas deena.
— 29. Jahna Kristitaja nokaufschanas deena.
— 30. Wina Keis. Majest. Alekandra III., wifu Kreemu Keisara un Patwaldneeka u. t. t. wahrda deenas fwehtki. Swehtā Alekandra Rewfka ordena brunneez. fwehtki.
- Septembri 8. Marijas peedšimšana.
— 14. Krusta pazelfšana.
— 26. Sw. apustuļa un ewangelista Jahna ta teologa fwehtki.

- Oktobri 1. Marijas apšardšības un aīsluhguma deena.
 — 2. Pļaujas svehtki.
 — 17. Beeminas svehtki Wīnu Keisariško Majestatu un Wīnu
 Wisaugsto behrnu brihnisfchigajai isglabfchanai ij
 dīhwības breesmām pee Borkeem.
 — 19. Reformazijas svehtki.
 — 22. Brihnuma svehtki pee fw. Deewa mahtes bildes Rašanā.
 Nowembri 14. Wīnas Keisariškās Majestates Keisareenes Marijas Feo-
 dorownas dšimuma deenas svehtki.
 — 21. Marijas upuris.
 Dezembri 6. Sw. Nikolaja, brihnuma daritaja svehtki. — Wīna Keis.
 Augstības Tronamantineeka, Zesarewitscha un Seelknaša
 Nikolaja Aleksandrowitscha wahrda deenas svehtki.
 — 25. Kristus peedšimfchana un Kreewu basnīzas un Kreewu
 walšis atfwabinafšanas peemina no Frantschu, un ar
 wineem fatweenotu diwdesmit tautību, usbrukuma 1812.
 No 23. lihds 31. dezembrim. Seemas svehtki.

~~~~~

Laika rehķins :

Sķis gads ir :	gads.
No muhfu Runga Jezus Kristus peedšimfšanas	1894.
" pafaules radīšanas, pehz Kalwīcija	5844.
" uhdens-pluhdeem, pehz Greeku laika rehķina	4187.
" Wīna Keisariškās Majestates Aleksandra Treščā, muhfu Wīsischelligā Runga un Waldneeka peedšimfšanas	49.
" Wīna Keisariškās Majestates Waldības eefahkuma, marta 1. d. 1881. g.	14.
" Wīna Keisariškās Majestates kronēšanas, maja 15. d. 1883. g.	12.
" ta laika, kamehr Sw. Peterburga usbuhweta	191.
" " " " Maštawa "	747.
" " " " Rīga "	694.
" dšimt'buhķšanas atzēķšanas Kursēmē	76.
" " " " Wīdsēmē	75.
" " " " Ēķfch-Kreewijā	33.
" wispahrigās kara klaušības eewēšanas	21.
" pirmēem wispahrigajēem dšēdasšanas svehtkēem	21.
" otreem " " "	14.
" tresķēem " " "	6.
" Rīgas dibinafšanas	693.
" ta laika, kad pirmā latwiška grahmata drukata	308.
" meera teefu eewēšanas Baltijā	5.
" ta laika, kamehr Wīdsēmē un Igaunija peewēnota Kreewijai	184.
" " " " Kursēmē un Leetawa " "	99.

~~~~~

Schibdu fwehtki 5654. un 5655. gadà.

	1894. g.		5654. g.	
Februara	8.	—	Ubar	14. Masee Purim fwehtki.
Marta	9.	—	Beadar	13. Esteres gawenis.
"	10.	—	"	14. Zeelee Purim jeb Hamana fwehtki.
"	11.	—	"	15. Susan Purim fwehtki.
Aprila	9.	—	Nisan	15. } Pasah jeb leeldeenu fwehtku fahkums.
"	10.	—	"	16. }
"	15.	—	"	21. }
"	16.	—	"	22. }
Maja	29.	—	Sjar	6. } Pasaras fwehtki, par peemimu bauš-
"	30.	—	"	7. }
"				libas doščanai uš Sinai kalna.
Julija	9.	—	Thamuz	17. Gawenis Jerusalemes ušwarešč. deht.
"	31.	—	Ahb	10. Gawenis templa ispostiščanas deht.
			5655. g.	
Septemb.	19.	—	Tišchri	1. } Rošč Haščanah jeb jauns gads.
"	20.	—	"	2. }
"	21.	—	"	3. } Gawenis Gedaljah nokauščanas deht.
"	28.	—	"	10. } Salihdsinaščanas fwehtki. Gara deena un gara nakts.
Oktobra	3.	—	"	15. }
"	4.	—	"	16. }
"	10.	—	"	22. } Buhdinu fwehtki.
"	11.	—	"	23. } Buhdinu fwehtku beigās.
"				23. } Baušlibas fwehtki.
Dezembra	11.	—	Kislew	25. } Tempļa eefwehtiščana.
"	25.	—	Thebet	10. } Gawenis Jerusalemes aplentščanas deht zaur Nebukadnežaru.

Zeeldeenās fwehtku tabula.

	Julian. kalendars.		Gregor. kalendars.
1894. g.	aprila 17. d.		1894. g. marta 25. d.
1895. "	" 2. "		1895. " aprila 14. "
1896. "	marta 24. " fšaltgads.		1896. " " 5. " fšaltgads.
1897. "	aprila 13. "		1897. " " 18. "
1898. "	" 5. "		1898. " " 10. "
1899. "	" 18. "		1899. " " 2. "
1900. "	" 9. " fšaltgads.		1900. " " 15. " fšaltgads.
1901. "	" 1. "		1901. " " 7. "
1902. "	" 14. "		1902. " marta 30. "
1903. "	" 6. "		1903. " aprila 12. "
1904. "	marta 28. " fšaltgads.		1904. " " 3. " fšaltgads.
1905. "	aprila 17. "		1905. " " 23. "
1906. "	" 2. "		1906. " " 15. "
1907. "	" 22. "		1907. " marta 31. "
1908. "	" 13. " fšaltgads.		1908. " aprila 19. " fšaltgads.

Korespondenzija peenemščana un isfuhtiščana Ni- gas gubernas-pasta kantori.

A. Peenemščana: Naudaš un wehrtigi fuhtijumi, kà ari weentahrščas vatinas teel peenetas, ijmnot Wimu Majestatu Keisara un Keisarenes wahrdu deenàs, jaungadu deenà, Treju fungu deenà, pirmà un otrà leeldeenà un pirmà wafaras un seemasfwehtu deenàs, ideenas no pulst. 8 lihbs 2 pehz pušb. un fwehtdeenàs no plst. 11 lihbs 2, rekomandeta korespondenzija no plst. 8 lihbs 2 un no plst. 4 lihbs 6 pehz pušb. un fwehtdeenàs no pulst. 11 lihbs 2.

Weentahrščà korespondenzija teel peenemta ideenas no pulstien 8 rihtà lihbs pulstien 8 watarà.

B. Isfuhtiščana: Wišada korespondenzija uš Geščkreemiju kà ari uš ahrsemem teel isfuhtita ar wafaros išejoščo Nigas-Dwinflas dšelsžeka pastabrauceenu, uš Wišsemi un Sgauniju — ideenas ar rihtos išejoščo Nigas-Bleflawas dšelsžeka brauceenu; ar walara brauceenu weentahrščà korespondenzija un laitraksti uš Behim, Balmeeru, Wallu, Werawu un Surjewu. Weentahrščà korespondenzija uš Sw. Peterburgu un Maštawu teel isfuhtita 3 reises deenà.

Uš Woščeikeem (Kursemes trakt) wišada korespondenzija — ideenas ar pulstien 1, 40 min. pušb. išejoščo brauceenu.

Uš Zukuma traktu wišada korespondenzija ideenas pulstien 6 watarà teel isfuhtita; beš tam weenigi weentahrščà korespondenzija — ideenas pulstien 9 50 min. no rihta. Pa wafaras laiku teel leetoti wehl dašči deenas brauceeni preelšč weentahrščàs korespondenzijas isfuhtiščanas.

Uš Selgawu un Ustj-Dwinflu weentahrščà korespondenzija teel isfuhtita ar latru uš turenit išejoščo brauceenu; wišada korespondenzija uš Wolderaju — pulstien 12, 15 min pušb.

Nigas-Dwinflas wofšala pasta nobakà weentahrščas un rekomandetas korespondenzijas peenemščana ešahšas — pulstien 5 pehz pušb. uš wišam eelščsemes — un šarptauriššas pasta žabeodribas štažiam. Rekomandetas korespondenzijas peenemščana beidšas 20 min. preelšč walara brauceena aišeščanas.

Pasta marfu pahredoščana Nigas Gub. kantori, kà ari preelšpilfehtas pasta nobakàs, eewehrojot augščà minetos aprobeščojumus fwehtdeenàs un fwehttu deenàs, noteel if deenas no pulst. 8 r. lihbs 8 w.

Pašta tafše.

1) Par pahrfaišču fuhtijumeem:

ar drukas leetam:

a) ar pilšehtas pastu fuhtot ne wairak kà weenu loti.	1 kap.
fuhtot wairak kà weenu loti.	2 "
b) eelščsemes, par if 4 lotim.	2 "
c) uš ahrsemem, par if 50 grameem (nepilnas 4 lotis).	2 "

Peesihme. Ir attants, drukas leetas par pašeminatu takši fuhtot, eeraštit ihšas peesihmes: Adreš waj peemehram C. H. P. (съ новыми годами), jeb genu raditajos eelikt ženas waj žtus škaitus, jeb no nodrukata telša daščas weetas isfirišket,

ar weiklau papireem un pretšču paraugeem:

a) ar pilšehtas pastu un eelščsemes par if 4 lot.	2 "
b) uš ahrsemem par if 50 grameem (ne pilnas 4 lotis).	2 "

Peesihme 1. Mašata mašta par weiklau papireem ir par pilšehtas pastu 3 kap., preelšč eelščsemem 7 kap., preelšč ahrsemem 10 kap., par pretšču paraugeem preelšč eelščsemem 3 kap., preelšč ahrsemem 4 kap.

Peesihme 2. Refranleti (nešamatšati) pahrfaišču fuhtijumi netop isfuhtiti.

- 2) Par weenu korespondenzijas kahrti (waleju weštuli):
 preefšā eefšēmēm . . . . . 3 kap.
 preefšā ahršemēm . . . . . 4 "
- P e e s i h m e.** Walejas weštules teef ištubitās ari nēfranketas; jānehmejam jašamatā pehž nēfranketu flehgtu weštulu tašfēs.
- 3) Par waleju weštulu ar šamatātu atbilde:
 preefšā eefšēmēm . . . . . 6 "
 preefšā ahršemēm . . . . . 8 "
- 4) Par flehgtu weštuli:
 ar pilšehtas paštu (šwarā lihš 1 mahrz). . . . . 3 "
 eefšēmēs par ik 1 loti . . . . . 7 "
 uš ahršemēm par ik 15 grameem = $1\frac{1}{6}$ loti . . . . . 10 "
- P e e s i h m e.** Nepeeteefošči franketas eefšā jeb ahršemju weštules šanemot, adrešatam ištubitošā mašfas datā ja matā diwkahtīgi, bet winam ir teefša korespondenziju nepeemēt.

- 5) Ģeraktišānās mašfa (za zarakš) par katru šem 1, 2, 3 un 4 minetu eefšēmju ašta šuhtijumu . . . . . 7 "
 ahršemju pašta šuhtijumu . . . . . 10 "
- 6) Par rekomandeta, naudas jeb wehrtīga šuhtijuma šanemšānās pa-
 weštēs pēfšubitšānu iš eefšēmēm . . . . . 7 "
 iš ahršemēm . . . . . 10 "
- 7) Par naudas weštulem un wehrtigeem šuhtijumeem:
 uš eefšēmēm par katru loti . . . . . 7 "
 uš ahršemēm par ik 15 grameem = $1\frac{1}{6}$ lotu . . . . . 10 "
 Ģeraktišānās mašfa par eefšēmēs šuhtijumeem . . . . . 7 "
 ahršēmēs . . . . . 10 "
- 8) Par pašam ar leetam un grahmatam, kā ari par šfanošču naudu ahdas mašfos, kas teef ištubiti tās pašas gubernas robešās, par katru mahrzinu waj mahrzinas datu . . . . . 5 "
 Uš žitām gubernām jeb apgabaleem teef apreškinats ne wairā kā 500 weršes attāhlumā par mahrzinu . . . . . 5 "
 wairā kā 500 lihš 1000 weršes attāhlumā par mahrzinu . . . . . 10 "
 1000 2000 . . . . . 20 "
 u. t. t. par katrām 1000 weršim — 10 kap. par mahrzinu wairā.

P e e s i h m e 1. Wismasatā mašfa nolikta par pašam uš 20 kap.

P e e s i h m e 2. a) Šem 8. punkta minetos šuhtijumus atpašak šuhtot, ja matā glušči tikpat daudz, žit par winu aištubitšānu mašfats; tahtlaš šuhtot šwara nauda pehž attāhluma no pirmā zela mehrša teef apreškinata un pabildinata.
 b) Par žitos punktos mineto korespondenziju atpašal- jeb tahtlaštubitšānu nelas naw ja matā. c) Wifās minetās korespondenzijas netop reškinats ar lotes rešp. mahrzinas datam, bet par katru šuhtijumu, lai tas ari šwehrtu mašaf par loti jeb mahrzinu, šwara nauda ja matā par wešelu loti rešp. mahrzinu.

Apdrošīnāšānās mašfa.

Par škaidras naudas waj wehrtīga šuhtijuma apdrošīnāšānu:

	lihš 600 rbl.	$\frac{1}{2}$ kap. no rubla,	
no 601	" 1600	" $\frac{1}{4}$ " " "	ar 1 rbl. 50 kap. pēmatšu.
par wairā kā 1600	" "	" $\frac{1}{8}$ " " "	3 " 50 " "

Korespondenziju šwara aprobešojumi.

Wieleelatais atkantais šwars ir:

- 1) Pašražišču šuhtijumeem
 ar drukas leetam: pa pilšehtas paštu . . . 1 mahrz.
 uš eefšēmēm . . . . . 4 "
 uš ahršemēm . . . . . 2 šgr. = 4 mahrz. 28 lotes.

ar veikalu papīreem: pa pilšehtas pastu.	4 mahrz.
uſ eekſhemēm	4 "
uſ ahrsemēm	2 fgr. = 4 mahrz. 28 lotes.
ar pretiſču parageem: pa pilšehtas pastu	20 lotes.
uſ eekſhemēm	20 "
uſ ahrsemēm	250 grammi = 19 $\frac{1}{2}$ lotes.
2) ſlehtai wehſtulei: pa pilšehtas pastu	1 mahrz.
uſ eekſhemēm	5 "
3) Wehrtigam ſuhtijumam, kurſch ſlehtas teel uſdots	10 "
kurſch watā teel uſdots	20 "
4) Naudas ſuhtijumam, kurſch naw ahdas maiſā eepakats	20 "
kurſch ahdas maiſos eepakats	60 "
"(ſtanofča" nauda) par gabalu	3 publi.
5) Paſām	

Wehrtības uſdoſšanas robesčas.

1) Naudas paſas war ſaturet, eemebrojot ſwara noſajījumus, katru ſumu, un wīau wehrtībā tapt apdroſcinātas. 2) Wehrtīgi ſuhtijumi, kuri ſlehti teel uſdoti, lihdſ 500 rubleem. 3) Wehrtīgi ſuhtijumi, kuri watā teel uſdoti, lihdſ 15,000 rbl. un 4) Paſas lihdſ 5000 rbl. war apdroſcinātas tapt.

Paſtu peenahſčhana Rigā.

Ar dſeļſzeta brauzeeņem pār Dwinſtu itbeenas pulſten 11,15 min. preekſch pušbeenas iſ wiſeem walſis apgabaleem un iſ ahrsemēm; pulſten 10 waſ. weentahrfča koreſpondenzija iſ eekſhemēm.

Ar itbeenas rihtos un wataros peenahſčhem Rigā-Pleſkawas dſeļſzeta brauzeeņem — iſ Sw. Peterburgas, Igaunijas, Wīdemes un Pleſkawas. Ar dſeļſzeta brauzeeņem iſ Woſcheileem, itbeenas pulſti, 10,56 min. rihtā, iſ Kurfemes.

Ar dſeļſzeta brauzeeņem iſ Lūkuma, pulſti, 8,45 min. rihtā wīwada koreſpondenzija, beſ tam pulſti, 5,30 min. waſ. weentahrfča koreſpondenzija.

Naudas, wehrtīgu un paſu ſuhtijumu iſdoſšana.

Kad kaſda no minētām koreſpondenzijām peenahſč, tad adreſatam teel peeſuhtita pawehſte (послѣвка) ar uſaižinājumu ſawu koreſpondenziju naht ſanemt. Šahhdas pawehſtes ihpaſčneekam jagahdā, wīrms tas uſ paſtu eet, ta wīna perſona no weetjās poližijas uſ pawehſtes otras puſes teel apleežinata, jo žitadi paſta eeſtabdei nepaſihtāmām perſonām koreſpondenzija netor iſdota. Dehſ koreſpondenziju ſanemſčhanas atneeglināſčhanas uſ wehſejumos gub. paſta ſantori teel iſdotas biķetes pār 1 rbl. 50 kap. gadā. Wīneto koreſpondenziju iſdoſšana noteek tai paſchā laikā, tad taħdas teel peencmtās. (Š. 30. lapp.)

Paſtu ſuhtijumi ar pehžmaſfu

ir taħdi ſuhtijumi, kurus uſdodot noſuhtitajās paſta eeſtabdei uſdod, noteiſčšanas weetā ſuhtijumu iſdodot no adreſata ſuhtitajam par labu ſanemt kaħdu noteiktu naudas ſumu un ſchō wīnam atjuhtit atpaſal.

No 2. janwara 1888. g. pehž Ceļſčleetu ministra kunga nolehuuma Kreemijas walſis robeschās ar uſliktu pehžmaſfu lihdſ 200 rbl. ſeſoſčhee paſta ſuhtijumi war iſſuhtititi tapt:

- rekomandetas ſlehtas wehſtules;
- rekomandeti paħrfaiſču ſuhtijumi un pretiſču paraugi;
- waleji un ſlehti wehrtīgi ſuhtijumi (wehſtules ar uſdotu wehrtību);
- paſas ar un beſ uſc.otas wehrtības.

Mineteem suhtijumeem schini gabijumâ ja-usraffa wirs adreſes: „съ налогомъ на — руб. — коп.“ (Maudas fuma ja-irraffa burteem un ftaitleem.)

Sem adreſes waj ari suhtijuma otrâ puſe ja-usraffa suhtitaja kahta, amat, krittis un familijas waheds, kâ ari wina pilnigâ, nepa-ihſinatâ adreſe, lai pehzmakſu isdodot par noſuhtija perſonu nebuhtu jaſchaubas. Bitadi, t. i. ihmejotees uſ luwertefſchanu, eepataſchanu, uſraſteem, faturu un ſwaru, kâ ari leelumu, ſchadus suhtijumeem ar pehzmakſu suhtot, jaturas pehž wiſwahrigajeem paſta-noſazijumeem. Wehſtaku lahdites emesti suhtijumi ar uſrafftu: съ налогомъ на платежъ netop iſſuhtiti, tabehſ ka suhtijumi ar pehzmakſu janodot paſta eeſtaſhei direkti un par to iſſuhtitajam top isdota talona-kwihts. Par pehzmakſas koreſpondenzijam suhtitajam jamakſâ beſ ſina-meem paſta nodolleem, weh! ihpaſcha komiſſijas nauda, un proti 2% no pehzmakſajamâs ſumas, bet tomehr wiemafat 10 ſap.

Kad kaſda koreſpondenzija ar pehzmakſu peenahkuſe, tad tublin adreſatam teel peeſuhtita pawehſte, lihſ ar peeſihmejumu: kaſda ſchi koreſpondenzija ir, un zil pehzmakſas jamakſâ. Koreſpondenzija adreſatam top isdota, tad wiaſch uſlitâs pehzmakſas ſumu pilnigi iſmakſajis (pee kam ſhta nauda: ſudraba titai lihſ 1 rbl. un kapara lihſ 9 $\frac{1}{2}$ ſap. teel pretim nemta) un paſta grahamatâ pehž preeſſraffa irraſtijiſ kwihti. No adreſata emakſatâ pehzmakſa ar nahloſcho paſtu teel noſuhtita peederigâ weetâ, un tur wiaſch ihpaſchneelam (pehzmakſas-suhtijuma suhtitajam) pret wiaam ſawâ laikâ isdote paſta-kwihti iſmakſata. Paſta- un telegraſa reſſors atbild par eeenimto naudu uſlitâs pehzmakſas wilmâ wehrtibâ. Ja adreſats pehzmakſas suhtijumu leebas peenem, tad tabds tublin teel atpaſat ſuhtis, preeſſjõ atdoſchonas suhtitajam, pee kam pehdejais newar atpaſat praſit prozentus par komiſſiju. Ja kaſdas pehzmakſas suhtijuma adreſats biwu mehneſchu laikâ ne-eerodas, tad suhtijums teel atpaſat ſuhtis.

Paſta krahikajeſ

Noguldijumi teel preti nemti no 25 ſap. lihſ 1000 rbl. ar 4% rentem gabâ. Ja kapitals lihſ 1000 rbl. pee-audſis, tad tas wairs prozentes nenes un war atpraſits jeb procentu neſoſchos walſſapapiros noguldits tapr. Noguldijumu peenemſchana un iſmakſaſchana notek wehrtigu koreſpondenziju peenemſchanas laikâ.

Telegraſa taſſe.

Tariſs no 1. julija 1886. g. par eeſſſjemes depeſchu ſatiffmi, eebala kreemu walſſi diwâs dakâs

- a) Eiropas Kreewija (lihſ ar Somiju un Kaukaſiju) un
b) Aſijas Kreewija (Sibirija, Turkeſtanas un Aſtaukaſtijas apgabals).

Maſka par eeſſſjemes ſatiffmes depeſcham faſtahdas iſ

- a) depeſchu maſkas (weenreifeja maſka par wiſu depeſchu)
b) wahrdu maſkas (par katru depeſchas wahrdu).

	Par katru depeſchu	Par katru wahrdu.
Satiffmê eeſſſjups Eiropas, kâ ari eeſſſjups Aſijas Kreewijas robeſcham	15	5
Satiffmê ſtarp Eiropas un Aſijas Kreewiju	15	10
Pilſehtas apgabala ſatiffmê	15	2
Satiffmê ſtarp Rigu un pelbu weetam Majoreem un Dubul-teem no 15. maja lihſ 1. ſept.	15	1
Satiffmê eeſſſjups Somijas robeſcham 50 reſp. 10 penni	12 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$

T irgi W idsemē.

Januari. 7.—9. Rīgā (apinu tīrgus), 7.—28. Sūr-jerā, 8. Čhmanos, Mūsfnēs dr., līnu un krahmu tīrg., 10. un 11. Aīnāšču (Mūsčzema) muiščā, Rīgas aprīnki, tīrgu, lōpu un līnu tīrgus, 15.—22. Rīgā tīrgu tīrgus pastaħu nedēlu no tveetas, 17. Jaun-Čehrjenē, Čhweles draudšē, 22. un 23. Čehfīs, lōpu, tīrgu un kr. tīrg., 25.—27. Pernawā.

Februari. 2. Smiltēnē, Berowā, tīrgu un krahmu tīrgus, 5. Auderna m., 9. Laudonā, līnu un tīrgu tīrg., 22. Lubahnes muiščā. Čehsu apr. lōpu, tīrgu un krahmu tīrg., 24. Wez-Gulbenē.

Martā. 1. Ungurpīli, pee Mojas bašn. kroga, lōpu, tīrgu un krahmu tīrgus, kr. Breešču muiščā, tīrgu, lōpu, līnu un krahmu tīrg., 5. Dīkšos, 15. un 16. Krapnagorā, Rodafer-dr., 17. Wez-Čehrjenes muiščā, 30. Rauses muiščā, Raskmanes dr., tīrgu tīrgus, 31. Čausnešā, tīrgu tīrgus.

April. 2. Līdenē, 3. Prekulē, 5. Wīntelmanā m., 8.—11. Rīgā, tīrgu tīrgus, 10. Ramkas m., Jaun-Čeebalgas dr., 10., 20. un 21. Rūjenē, 10. un 11. Berowā, 14. Bormanā muiščā, Čaujenes dr., 15. Keipenē, Madaleenas dr., Čīlāšču m., 15. Stukmana muiščas Plawīn kroga, Kofneses draudšē, lōpu, tīrgu un līnu tīrgus, 16. Dšehrbenes pīšmuiščā, Čehsu apr. lōpu u. tīrgu tīrg., 18. Čehrsu muiščā, Jaunpīš dr., 18. Jaun-Čeburu m., Kofneses draudš., lōpu, tīrgu, krahmu un līnu tīrgus, 18. Jaun-Bīlštā, Smiltēnes dr., tīrgu tīrgus, 18. un 19. Aštēres Lubdīna kroga, Umurgas dr., tīrgu tīrgus, 19. un 20. Čehfīs, lōpu, tīrgu un krahmu tīrgus, 20. Kofse-

kos, Straupes dr., Dolmuiščā jeb Augulā muiščā, lōpu un tīrgu tīrgus, 30. Lašberge, lōpu un tīrgu tīrgus, 16. Limbaščos, tīrgu tīrgus, 21. un 22. Rūjenē, Walmeerā, Wāltā tīrgu, lōpu un krahmu tīrgus, 20. un 21. Nembata muiščā, Leelwahrdes dr., lōpu un tīrgu tīrgus, 23. Walmeeras muiščā, Laudonē, 25. Wez-Wales muiščā, Trīlates dr., tīrgu lōpu, līnu, bodu un krahmu tīrgus, 27. Tīršes pīšmuiščā, Turkalnē, Čšēkīles dr., pee Kīlpu kroga, tīrgu, lōpu un krahmu tīrgus, 29. Čotarta muiščā, Dšehrbenes-Drustu draudšē.

Majā. 1. Kāhsdabā, pee Čehšwainēs un Leel-Straupe, 3. Čhrglos, 7. Lodes muiščā, Čehswainēs dr., deenu peļš Tejas debesšbraučšanas d., Lašbergu m., 27. Lībderē.

Jūnijā. 1. Dolmuiščā, Čehsu apr., Leepkalna draudšē, 11. un 12. Čehfīs, tīrgu, lōpu un krahmu tīrgus, 15. Ramas muiščā, Siguldas draudšē, 17. Dšeenes muiščā, Rasknawas dr., 20. Rīgā (lībš 10. jūl.), Berowā, 22. Wīlandē jeb Fešlīnā, 24. Čahles m., Siguldas dr., Krauklē, Ramkas m., Jaun-Čeebalgas dr., 25. Čehšonē, 25. Limbaščos, 25. Wāltā, Jāhnu tīrgus, 29. Lodes m., Čūjenes dr., Trīkatē, 28.—30. Sūrjewā, 29. Weetalwā, Rasknawas draudšē 30. Kreiščawā.

Julijā. 2.—3. Čehrnawā, 2. Smiltēnē un Westēnē, 10. Dgres m., Čhrglu dr., 13. Krapes muiščā, Gulbenes dr., 19.—20. Slofā, Pernawā (no jūl. 20.—aug. 9. d.), 20., 21. un 22. Rīgā, merino aitu wīlnas tīrgus, 22. Čhrgšos, 25. Čauberes m., Čeltn m., Mūsfnēs dr., Čeh-

wainē, 26. Čhrgemē un Bāšmarē, 29. Ruses muiščā, Čehswainēs draudšē.

Augustā. 6. Wēlku muiščā, Wez-Čeebalgas draudšē, 10. Limbaščos, Mūjanē, Wāltā, Westēnē, Čehfšču muiščā, Mītaures draudšē, JaunČaizenē, Čolgowštā, 15. Mūsfnē, Čūjenē, Čmīltenē, Čehšwainē, 16. Čausnešā, lōpu tīrg., 24. Čhrgšos, Rūjenē, Čīguldā, Keegeli m., Rūbenes dr., 28. Berowā, 29. Korwes muiščā, Dpekalna dr., lōpu, tīrgu un kr. tīrgus, Čaltas muiščā.

Septembrī. 1. Dolmuiščā, Čehsu apr., Leepkalna dr., 1.—2., 26.—28. Arensburgā, 2. Abijā, Pernawas apr., 4. un 5. Rāpīnos, 5. Lašberge, Rūjenē, 5.—6. Leelā m., 6. Westēnā, 6.—7. Wīrkes m., 8. Gulbenē, Kofesmuiščā, Laudonē, Pelwē, Nemberge jeb Rāugā, Čaujenes pīšmuiščā, Stukmanu muiščā, Kofneses dr., 8.—9. Sūrjewā, 12. Rīgas pīšeštā, tīrgu tīrgus, 4. deen., 10. Drustu m., pee Dšehrbenes, Čolberajā, lōpu un tīrgu tīrgus, 10. un 11. Wez-Salazē, 12. Jaun-Čaizenē, 12. un 13. Wīšzeemmuiščā, 13. Čeltīnmuščā, lōpu un tīrgu tīrg., 15. Maš-Salazē, Ašrjeema muiščā, 15. Čelawā, pee Gulbenes, 17. Čehšēnā, Čuntāšču muiščā, Auderna muiščā, Pernawas aprīnki, Duntēs muiščā, lōpu, tīrgu un kr. tīrgus, 18. Lubanē, 18. un 19. Aštēres Lubdīna kroga, Umurgas dr., lōpu un krahmu tīrgus, 19. Čšēkīlē, 20.—22. Slofā, 20. un 21. Čeneres muiščā, Pernawas teešā, Aīnāšču (Aīrščzeemā) muiščā, Rīgas apr., 21. Čahnušču m., Smiltēnes dr., Čultē, Čolgowštā, Wēlku muiščā, Wez-Čeebalgas dr.,

Mihlites m., Matišču dr., 21.—29. Jaunpils, 21. Braulenes m., Senes m., Balmeera, Bauku muišča, Matiščos, 23. Stalbes m., 24. Lašonē, Kamkas m., Jaun-Beebalgas dr., 24. un 25. Bilandē jeb Felinē, Werowā, 24. un 25. Katribnā, pēe Wilkena muiščas, Limbašču draudisē, firgu, lopu, linu un krahmu tirgus, 26. Jaun-Bebru muišča, lopu, firgu un krahmu tirgus, 26. un 27. Diktos, 27. Dgres m., Šrgku bajn. dr., 27.—28. Pernawā, 29. Gaides muišča jeb Waidawā, Rehtišču m., Nisttaures wāstī, Krusta pils, Murmes muišča, pēe Siguldas, Turjewā [lihs] okt. 1. d., Ungurpils, Alojās dr., 29.—30. Walkā, 29. Wibroka m., Mašlpils dr., Beswainē, 29. Maš-Straupē, Alswikē, Mutšnes dr., Kōknefē.

Oktobr. 1. Ainašču (Kriščzeema) m., Rīgas apr., Pitaurē, Wejkalnawā, Trikatē, 2. Kenzenes m., lopu firg. un kr. tirg., 3. un 4. Salajē (Salkmūnde), Sweizemas pufē, leels firgu, lopu, linu, labības un krahmu tirgus, 3. Naunā, Sinoles m., Tirsas-Welanes dr., Turlalnē, Štikšiles dr., pēe Welder krogā, firgu, lopu un krahmu

tirgus, 4. Sumurdā pēe Šrgkeem, Rauses muišča, Palzmares dr., 5. Winkelmanā muišča, Zehsu pilsmuišča, 6. Rogošā, Virišču m., Zehswaines-Lašdonešdr., Beetolē, pēe Kalknawās, Rujenes dr., Behtsu muišča, Jaunpils dr., 7. Šehjes m., 7. un 8. Drustu m., pēe Dšehbenes, 8. un 9. Nembatu m., Leelwahrdes dr. lopu, firgu un bodu tirgus, 9. Dpes m., Dpelalna dr., 9. un 10. Limbašchos, Mengeka muišča, Nabaleenas draudisē, 10.—12. Balmeeras muišča, 11. Wej-Wahles m., Tritates dr., firgu, lopu, linu, bodu un krahmu tirgus, 11. Grotušča muišča, Zehsu apr., lopu tirgus, 13. Mahtzenē, Behtjones bajn. dr., 14. Lubejā, Leeseres bajniz. dr., Tirses pilsmuišča, 18. Šhwelē, treschā pirmd. pehž Mikeleem, 15. Saufneja, lopu, linu un krahmu tirgus, Gikaskā m., 8—9. Zehšis, 18. Liderešmuišča, pēe Leeseres, Zintes muišča, Keišes m., Šhwelē, 20. Raiwes m., Zehsu apr., Škujenes dr., lopu, firgu un linu tirgus, 21. Mašlupē, Mutšnes dr., lopu un linu tirg., 21. Praulenes m., Amestteres muišča, Rīgas aprinkē, 23. Annas muišča, Rīgas apr., Dšeh-

benes pils muišča, Zehsu aprinkē, lopu un firgu tirgus, 24. Lejas m. pēe Gulbenes, 24. Stufmana muiščas Blawin krogā, Kōknefes dr., lopu, firgu un linu tirgus, 25. Mehtres muišča, Palsmares dr., lopu tirgus, 28. Kahrstada, pēe Šfwaines, 28.—30. Balmeerā, 29. Lehdurgā, lopu, firgu un krahmu tirgus, 30. Dšeenes muišča, pēe Kalknawās.

Novembr. 1. Ruses m., Kirbišču muišča, 3. Kreišgawā, 4. Blomes muišča, Smiltēnes dr., lopu, linu un krahmu tirgus, 6. Šrgloš, 8. Steenes m., 10. Grundšahles muišča, Gaujeenes draudisē, lopu, firgu un bodu tirgus, Leel-Straupē 10. un 11. Werowā, Mašlpils, 10. un 11. Rujene, 11. Weesenē, 14. Laudonē, lopu, firgu un linu tirgus, 25. Balmeerā, 30. Kautera muišča, Behtjones draudisē, Amestteres muišča, linu tirgus.

Dezembr. 3. Kr. Breesču muišch., firgu, lopu, linu un krahmu tirgus, 10. Rujenē, 13.—14. Pernawā, no 27. dezembra lihs] 5. janwar. Walkā, no 15. dezembrim lihs] 10. janw. Rīgā, bodu tirgus.

Linu tirgi Widseučē.

Annas muišča, 23. okt. Blomes muišča, 4. nov. Breesču muišča, krogā, 1) 1. mart. 2) 3. dezembr. Jaun-Bebru muišča, 1) 18. apr., 2) 26. septembr. Raiwes muišča, 20. oktobr. Katribnā, pēe Wilken muiščas, 25.—25. septembr. Limbašchos (Kemsal), 1) 27. un 28. februar., 2) 9. un 19. oktobr. Behtnawā, no 25. l., 27. jan. Bobsemu muišča, 14. sept.

Stufmana muiščas Blawin krogā, 1) 15. aprit., 2) 24. oktobr. Turjewā, 1) 7.—28. janw., 2) 4. un 5. febr., 3) 1. un 2. novembr. Walkā [Walk], 1) 8. un 9. februar., 2) 20. un 21. novembr. un no 25. dez. lihs] 5. janw. gada tirgus. Balmeerā [Wolmar], 1) no 30.—31. janw., 2) 25. novembr.

Wej-Wahles muišča, 1) 25. aprit., 2) 11. oktobr. Wilken muišča, 3. oktobr. Wilandē [Kellin], 1) 8. beenas pehž sakās zeturbeenas 2) 2—10. un no 15. lihs] 17. febr., 3) 22. jun., 4) no 24.—25. sept., 5) no 25. lihs] 27. novembr. Werawā, 1) no 7.—9. janw., 2) no 13.—15. dez. Zehšis, [Wenden], 1) 15. un 16. febr., 2) 10. un 11. dezembr.

Tirgi Kursemē un Leišhos.

Abgulbē. 3. okt.
Aisputē. 1) 24. apr., 2) 23. jun., 3) 28. okt.
Aisputes pilsm. 29. sept.
Alšchwangā. 16. okt.
Amburgā. Sweihtdeanu pehz jūlija 25. d.
Annas m. 1. aug.
Auru muiščā, pee Dobeles. 22. aug. un 11. sept.
Sahrbelē. 1) peektdeenā pehz Jēsus debēs brautšč. d., 2) pirmd. pehz Sabneem.
Baufstas pilseftā. 1) 24. febr., 2) otrā zeturd. pehz Mar. dšun. d., 3) deenas, 3) pirmd. pehz šchidū Mikeleem, 5) deen. (Branščū tirgus).
Behrē, leelajā. 1) 17. sept., 2) 15. okt.
Behrsu m., kroņa. 24. aug.
Behrsu m. (Baufstas dr.) zeturddeenā pehz Bauftas Branščū tirgus.
Biršču muiščā, kr. 30. sept.
Bištos. 10. jūlija.
Branta muiščā, oktobra 1. pirmdeenā.
Dahmā, l. 15. apr., 15. septembr.
Daugawas m. (Kinden). 27. oktobr.
Dausewasā. 1. majā.
Dobeles m. 1) 28. aug., 2) 28. okt.
Dobelē. 1) 24. apr., 2) 18. jun., 3) 30. sept. un 16. oktobr.
Dignajā. 29. apr. un 9. sept.
Dselbē, leelajā. 1) pirmdeen pr. 15. maja, 2) pirmd. pr. 15. okt.
Dundagā. 9. sept.
Durbes meestā. 1) 12. un 13. apr., 2) pirmdeenā un ortdeenā pehz 1. sept.
Gezawā, leelajā. 1) 10. aug. 2) 1. sept. tirgu tirgus.
Evole (Ewahlen). 14. okt.
Gīes m. stat. Išes m.
Ekengrahwē (Sehspils dr.). 1) 25. jūl., 2) 25. sept.

Elščūnu m. 1) pirmdeen preekšč jaun. Sehfabeeem, pirmdeen peeesč wezaj. Behrtukeem, pirmd. pr. 9. sept. un 3. leeldeenās.
Engurē. 15. sept.
Embotē. 1) zeturd. preekšč waftlawjeem, 2) zeturd. pr. wafaras sw., 3) zeturd. pr. 17. sept.
Eserē, leel. (Kulbigas dr.). 26. un 27. sept.
Sahrščū m. 1) pirmdeenā pehz 29. jun., 2) 7. pirmd. pehz 29. jun., 3) 11. pirmd. pehz 29. jun.
Gorschdowa. 1) 5. martā, 2) 3. jun., 3) 3. sept., 4) 3. dez.
Grahwendalē. Pirmdeenā pehz wez. Surgeem.
Grihwā. 1) 15. febr., 2) 15. aug.
Greefē. 1) 13. jūl. 2) 22. septembrī.
Grendē. 1) 10. aug., 2) 21. sept.
Grobīnas pilseftā. 1) 10. sept., 3) deenas, 2) 10. nov., 3) deenas.
Grobīnas m. 21., 22. un 23. septembr.
Grodnowā. Krusīa pa-augst. d. (14. septembr.).
Gulbē. Pirmā un astotā pirmdeenā pehz wez. Sehfabeeem.
Jahnščtos. 1) 2. febr., 2) zet. gawenu neb. šwehtd., 3) maišes deenā.
Jaunjelgawā (Fridrichstadi). pirmdeenā pr. aprīļa 23. un pirmdeenā pehz aug. 24. d.
Jaunpilē. 1) 19. aug., 2) 29. sept.
Jaunswirlautkā, pirmdeenā preekšč Sehfabeeem.
Sehtabmeestā (Jacobstadi). 1) 7. janv., 2) 3. febr., 3) 9. sept.
Jelgawā. 1) 8. febr., tirgu tirgus, 8 deenas, 2) 15. apr., tirgu tirgus, 3) ze-

turdeen pehz sept. 8. un 29. d. un 20. okt. (wiš tirgi 3 deenas).
Išlē. 1. augusta d.
Ilustē. 1) 7. un 8. janv., 2) 3. un 4. februar., 3) pirmdeen pehz 8. sept.
Išes jeb Gīes m. 1) treschd. preekšč Jēf. deb. br. d., 2) pirmdeenā pehz 12. jūlija, 3) 24. aug., 4) 9. sept.
Jurburgā, pee pruhščū rob. 1) 15. martā, 2) 15. jun., 3) 15. sept., 15. deembr.
Kabilē. 1) 18. aprīl., 2) 6. oktobr.
Kaldebrunā. 1) 11. jūl., 2) 22. aug., 3) 19. sept.
Kalna m. (Hofzumberge). 29. jūlij.
Kandawas meestā. 1) 15. apr., 2) 27. aug., 3) 29. sept.
Kandawā, kr. m. 17. jun.
Kewelē. 4. okt.
Keidanos, leel. 1) 1. gawenu neb. šwehtdeenā, 1) Anbreja d. (30. nov.), 3) Sprantščū deenā (4. okt.).
Klaipehdā (Memel). Martiās debēs braunščhanas deenā.
Kogulos. 11. oktobr.
Kretingos. 1) 1. febr., 2) 1. maj., 3) 1. aug. 4) 4. dez.
Kulbigā. 1) pirmdeenā pr. wafaras šwehtkeem 2) no 17.—19. sept.
Kulbigā, kr. m. 15. sept.
Kurščšos. 30. sept.
Leepajā. Zeturdeen pehz jūl. 14. d.
Memeles m. pirmd. pehz 1. okt.
Memeles (leelajā) m. 23. septembr.
Mīšas m. 3. pirmd. pehz 1. sept.
Mušru m. 1. septembr.
Neištadiē, pee pruhščū rob. 1) 15. janv., 2) 15. apr., 3) 15. jūl., 4) 15. okt.
Neretā (Nerf). 1) treschd. preekšč Surgeem, 2) pirmā

otrdeenā peh̄z wafaras̄ fw.,
3) treschdeenā preekšč 24.
junija, 4) 13. aug., 5)
3. sept., 6) 24. sept., 7)
15. okt.
Rihšorgā. Nowembra pirmā
zeturdeenā.
Rogalās m. 24. sept.
Nowogrudokā. 30. mart.
Rurmuiščā, pee Talsfeem.
24. aprit.
Scheņeefos. 1) 16. apr.,
2) 30. sept.
Watangā. 1) 2. janw., 2)
u. apr., 3) n. jul., 4)
2. okt.
Peemifos. 6. okt.
Wiltēnē. 1) 2. febr., 2) 29.
septembri.
Pļastera Annas m. 1) 3.
wafaras̄ fw. d., 2) 29.
august.
Popes m. 5. septembr.
Bonemonē. 1) 6. janwar.,
2) 29. jun., 3. 8. sept.
Preekšulē. To treschdeenu
peh̄z leeldeenam.
Menzē [Kulbigas apriatī].
2. okt.
Remtē. 15. sept.
Rendē, mafajā. 9. sept.
Rundalē. 1) pirmdeenā peh̄z
Pētereem, 2 deenas; 2)
28. okt., 2 deenas.
Sabilē. 1) otrā zeturtdeenā
peh̄z 2. februara, 2) 1.
maj., 3) 24. aug., 4)
2. zeturtdeenā peh̄z nov.
10. d.
Salbus m., fr. 1) treschdeen
peh̄z waf. fw., 2) 31. aug.
Salbū. 1) 10. apr., 2) 15.
julij, 3) 20. okt., 4) 18.
un 19. dez.
Safu m. 27. aug.
Safmakā. 1) 3. waf. fw. d.,
2) 29. sept.
Saufā, wez. 1) 12. jun.,
2) 12. sept.
Saulēs m., wezajā [Alt-
Rahden]. 2 deenas peh̄z
Schenberges kanepju tirg.
Sameneefos, septembra weh̄-
dejā zeturtdeenā.
Schagarē. 1) 1. janw., 2)
25. janw., 3) waslawju

un pelnu d., 4) 3. maj.,
5) 29. jun., 6) 8. sept.,
7) 1. nowembr., 8) 8.
now., 9) 4. dezembr.
Scheimē. 1) 6. janw., 2)
23. apr., 3) wafaras̄ fw.,
4) 24. junij., 5) 29. sept.,
6) 10. now.
Schēphē. 1) 20. apr., 2)
2. okt.
Schenbergā. 1) pirmdeenā
peh̄z 21. janw., 2) pirmd.
peh̄z 4. gaweru fw., 3)
13. aprit., 4) pirmdeenā
peh̄z 5. fw. peh̄z leeldeenās,
5) pirmdeenā peh̄z wafar.
fw. atšwehtes, 6) 2 deenas
peh̄z augusta pirm. šweht-
deenās, [fan. tirg.]; 7)
pirmdeenā peh̄z 27. sept.,
8) 21. okt., 9) pirmdeenā
peh̄z 2. nowembra.
Schpili. 1) pirmdeenā peh̄z
deb. brauffsch. d., 2 deenas;
2) 28. sept.
Seslawā, fr. Pirmdeenā peh̄z
21. sept.
Sesilē. 3. oktobr.
Sejē. 1) 24. aug., 2) otr-
deenā peh̄z wafaras̄ fw.
pirmd., 3) 25. oktobr.
Stodā. Wafaras̄ šwehtku
atšwehtē.
Stundā, fr. 23. septembri.
Spirgenē, pee Lufuma. 2.
oktobr.
Stabē. 1) 15. junij., 2)
25. julij., 3) 22. sept.
Stalgenē. 22. augusta d.
Stelpē. 1) zeturtdeenā vr.
Turgeem, 2) oktobra pir-
mā zeturtdeenā.
Strasbē, leel. Deenā preekšč
deb. brauffsch. d.
Stubru m. 23. sept.
Subatē. 1) pirmdeenā peh̄z
Marijas pašlud., 2) pirmd.
peh̄z wuhpoku fw., 3)
pirmd. peh̄z leeldeenās fw.,
4) pirmd. weh̄z waf. fw.,
5) pirmd. preekšč Pētera
d., 6) pirmdeenā peh̄z
Mifeleem, 7) pirmdeenā
peh̄z Martineem, 8) pirm-
deenā peh̄z semas̄ šweht-
teem.

Swahrde, wez. 1) 8 deenas
peh̄z Turgeem, 2) 4. aug.,
3) 24. now.
Talsos. 1) 21. apr., 2)
7. sept.
Talsenē, fr. 1) 15. aug.,
2) 17. sept.
Taurogā. 1) 15. febr., 2)
15. maj., 3) 15. aug.,
4) 15. now.
Lufumā. 1) pirmdeenā pr.
deb. br. d., 2) pirmd. peh̄z
1. aug., 3) pirmd. peh̄z
1. febt., 4) pirmd. peh̄z
1. okt.
Ugalē. 17. septembra.
Wadassē jeb Bredulē pee
Leišču rob. 1) 5. febr.,
2) 21. sept.
Walles m. (Zaunjelgawas
apr.). 1) zeturtdeenā peh̄z
Turgeem, 2) zeturtdeenā
peh̄z frustā pa-aug. d., 3)
pirmdeenā peh̄z Martin.
Wahrenbrofā (pee Zaunjelg.)
1) 5. junij., 2) 10. aug.,
3) 21. sept.
Wentspili. 1) zeturtdeenā
peh̄z waf. šwehtteem, 2)
4. oktobr.
Wezmuiščā. Pirmd. peh̄z
23. sept.
Wez-Auzē. 4. febr., 11. okt.
Weesenē 27. aug.
Wibbinu m. 1) aprila otrā
treschdeenā, 2) treschdeenā
peh̄z wafaras̄ šwehtteem.
Wišfīē jeb Umartes m.,
1) pirmā pirmdeenā peh̄z
13. okt. un 2) 10. now.
Wilkomirā (Leišchos). 29.
junij.
Wirawā, pirmdeenā peh̄z
Marijas dšm. d.
Witā (Leišchos). 1) 4.
martā peh̄z jaunā kalend.,
2) 1. maj., 3) no 23.
avrila līdz 15. majam,
4) pa Zabneem, 5) 29.
jun., 6) 25. julij.
Wormē. 16. apr., 4. okt.
Zeerenē, wez. pee Brozas m.
(Salbus dr.). 3. sept.

Linnu tirgi Kursemé.

Jehlabstads: 1) veeftbeend, nedelu vreefch leela gawena fabfchandas, pa-
ftahtu 8 beenas, 2) no 1.—8. bezembr.

Schtempelpapiru zenas.

Papiru forte.	S u m a s a u g :				Benaparveenu blantu.	Papiru forte.	S u m a s a u g :				Benaparveenu loftai.	
	ft u m s.						ft u m s.					
	Vreefch wefjeleem.						Vreefch attim.					
		rbf.	rbf.	r.	f.		rbf.	rbf.	r.	f.		
1	No	50	—	—	10	1	No	50	—	300	1	25
2	Pahraf	50	—	100	15	2	Pahraf	300	—	900	3	10
3	"	100	—	200	30	3	"	900	—	1500	5	40
4	"	200	—	300	40	4	"	1500	—	2000	7	10
5	"	300	—	400	55	5	"	2000	—	3000	11	—
6	"	400	—	500	70	6	"	3000	—	4500	15	65
7	"	500	—	600	80	7	"	4500	—	6000	20	30
8	"	600	—	700	90	8	"	6000	—	7500	28	—
9	"	700	—	800	1	9	"	7500	—	9000	31	—
10	"	800	—	900	1	15	10	9000	—	10000	36	—
11	"	900	—	1000	1	20	11	10000	—	12000	41	—
12	"	1000	—	1500	1	90	12	12000	—	13000	48	—
13	"	1500	—	2000	2	50	13	13000	—	15000	53	—
14	"	2000	—	3200	3	70	14	15000	—	18000	63	—
15	"	3200	—	4000	5	15	15	18000	—	21000	71	—
16	"	4000	—	6400	6	80	16	21000	—	30000	103	—
17	"	6400	—	8000	9	—	17	30000	—	45000	156	—
18	"	8000	—	10000	11	40	18	45000	—	60000	211	—
19	"	10000	—	12000	13	80	19	60000	—	90000	312	—
20	"	12000	—	15000	15	60	20	90000	—	120000	415	—
21	"	15000	—	20000	21	—	21	120000	—	150000	519	—
22	"	20000	—	25000	27	60	22	150000	—	225000	781	—
23	"	25000	—	30000	33	60	23	225000	—	300000	1031	—
24	"	30000	—	40000	42	—						
25	"	40000	—	50000	54	—						

Schtempelmarkas.

80 kapeiku schtempelmarkas ja-usleef: us pilnvaram, dsimuma un krustamam shtmem, ka ari us luhguma raksteem un ziteem eefneegumeem pee teefam un zitam walfis eestahdem. — Vreefch no fchis eestahdes fagaidamās atbildes wehl otra 80 kap. marka japeeleef klast.

Kwibtem, kuras par leelatu sumu nekā 5 rbf. israkstītas, ja-usleef 5 kap. marka. Kwibtes israkstītajš markai israksta šāwu wārdū zauri, zaur ko ta top ishtzinata.

Tabula preekſch procentu aprekſinaschanas par 100 rubleem.

Laikš.	3 ⁰ / ₀		3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀		4 ⁰ / ₀		4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀		5 ⁰ / ₀		5 ¹ / ₂ ⁰ / ₀		6 ⁰ / ₀	
	R.	R.	R.	R.	R.	R.	R.	R.	R.	R.	R.	R.	R.	R.
1 deen.	—	0, ⁸³ / ₈₃	—	0, ⁹⁷ / ₉₇	—	1, ¹¹ / ₁₁	—	1, ²⁵ / ₂₅	—	1, ³⁸ / ₃₈	—	1, ⁵² / ₅₂	—	1, ⁶⁶ / ₆₆
1 ned.	—	5, ⁸³ / ₈₃	—	6, ⁸⁰ / ₈₀	—	7, ⁷⁷ / ₇₇	—	8, ⁷⁵ / ₇₅	—	9, ⁷² / ₇₂	—	10, ⁶⁹ / ₆₉	—	11, ⁶⁶ / ₆₆
1 mehņ.	—	25	—	29, ¹⁶ / ₁₆	—	33, ³³ / ₃₃	—	37, ⁵⁰ / ₅₀	—	41, ⁶⁶ / ₆₆	—	45, ⁸³ / ₈₃	—	50
2 "	—	50	—	58, ³³ / ₃₃	—	66, ⁶⁶ / ₆₆	—	75	—	83, ³³ / ₃₃	—	91, ⁶⁶ / ₆₆	1	—
3 "	—	75	—	87, ⁵⁰ / ₅₀	1	—	1	12, ⁵⁰ / ₅₀	1	25	1	37, ⁵⁰ / ₅₀	1	50
4 "	1	—	1	16, ⁶⁶ / ₆₆	1	33, ³³ / ₃₃	1	50	1	66, ⁶⁶ / ₆₆	1	83, ³³ / ₃₃	2	—
5 "	1	25	1	43, ⁸³ / ₈₃	1	66, ⁶⁶ / ₆₆	1	87, ⁵⁰ / ₅₀	2	8, ³³ / ₃₃	2	29, ¹⁶ / ₁₆	2	50
6 "	1	50	1	75	2	—	2	25	2	50	2	75	3	—
7 "	1	75	2	4, ¹⁶ / ₁₆	2	33, ³³ / ₃₃	2	62, ⁵ / ₅	2	91, ⁶⁶ / ₆₆	3	20, ⁸³ / ₈₃	3	50
8 "	2	—	2	33, ³³ / ₃₃	2	66, ⁶⁶ / ₆₆	3	—	3	33, ³³ / ₃₃	3	66, ⁶⁶ / ₆₆	4	—
9 "	2	25	2	62, ⁵⁰ / ₅₀	3	—	3	37, ⁵ / ₅	3	75	4	12, ⁵⁰ / ₅₀	4	50
10 "	2	50	2	91, ⁶⁶ / ₆₆	3	33, ³³ / ₃₃	3	75	4	16, ⁶⁶ / ₆₆	4	58, ³³ / ₃₃	5	—
11 "	2	75	3	20, ⁸³ / ₈₃	3	66, ⁶⁶ / ₆₆	4	12, ⁵ / ₅	4	58, ³³ / ₃₃	5	4, ¹⁶ / ₁₆	5	50
12 "	3	—	3	50	4	—	4	50	5	—	5	50	6	—

Medneeku kalendars.

◆◆ = taupišchanas laike. □ = mebišchanas laike.	Januari.	Februari.	Marta.	Aprili.	Maja.	Juniņa.	Juliņa.	Augusta.	Septembri.	Oktobri.	Novembri.	Dezembri.
Hiršču mahtitem un teileem.		◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆
Breeschu un ſtirnu maht. un teileem.	15. ◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆
Sakeem.		◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆
Medneem un rubeneem.			◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆
Irbem un paipalam.		◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆
Slotam un meſča irbem.		◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆
Bihlem.		◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆	◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Swejneeku kalendars.

Remas nedrihſt pārdo: suščus un laščus maſat par 18 zol. garus; plauščus, ſandartus un taimenus apaſč 12 zolam garus; ſapalus, wehſeles, lihņus un ſihgas apaſč 8 zolam; butes, upes aſarus, karuſas, plitščus, raudas un wimbas maſalas par 6 zoleem. Siwju garums teel mehrois no wiuu deguna gala lihbi aſtes ſpuru ſpizem. Beſ tam wehl nedrihſt pārdo: Janwara mehneſt wehſeles. Aprila mehneſt aſarus, nehņus un ſandartus. Maja mehneſt ſapalus, plauščus, Daugawas ſahrpas, plitščus, raudas un wimbas. Juniņa mehneſt karuſas, lihņus un ſuhres. No 15. oktobra d. lihbi 15. februara d. laščus, ſihgas un taimenus. No 1. ſept. d. lihbi 30. aprila d. wehščus; wehſcheem wajaģ buht wiamaſatais 4 zolas gareem, zītadi tee teel atnemti un palaisti upē.

Poesija un profa.

Nowelete no Aleksandra Kiellanda. Tultojis G. M.

„Peeluhkojat tikai, ka juhs saprezatees,“ Olfen kundse fazija.

„Ja, es nesaprotu, kadeht juhs tagad pat rudeni netaisat kahsas,“ eefauzās wezakā Ludwigfen jaunkundse, kura sapnoja no ihstās mihlestibas.

„Ak ja!“ Luisas jaunkundse eefauzās, kurai wajadseja buht par bruhtes mahfu.

„Bet Serenfs faka, ka wixam ne-efot naudas,“ faderinata palkufu fazija.

„Naudas ne-efot!“ Ludwigfen jaunkundse atfahrtoja, „kā gan jauna fluoride tabdu wahrdu war laist pār sawām luhpam! Ja tu jau tagad sawu jauno mihlestibu gribi laist pahrspeht no tahdeem profaiskeem aprehkinajumeem, kas tad tur wehl paliks no ta ideālā pposchuma, kuru tikai mihlestiba war isplatit pār dsihwi. Ka wihreets ir peespeests par schahdām leetam domat, to es wehl saprotu — tas jau pa dakai ir wina peenahkums — bet wahrigā seeweefchu dwehfele seedofchā mihlestibas pawafari! — ne, ne, Marij, Deewa deht netauj scheem praskeem, ikdeenifchigeem naudas jautajumeem sawu dwehfeli aptumfchot.“

„Ak ne!“ Luise issauzās.

„Un bej tam wehl,“ Olfen kundse eefahka, „bej tam jau wehl tawam mihlakam ari naw wis tik mas ko dsihwot. Mehs ar sawu wihru fahkām ar dauds masak. Es sinu, tu gribi fazit, ka toreis bijuschu pawisam ziti laiki. Ja, to mehs, deewamschehl, sinam, es tikai brihnos, ka juhs jaunee pehdigi nepeekuhstiat mums to stahstit. Waj tad juhs nemas netizat, ka mehs wezee, kas paschi to pahrgahjuschu laiku esam peedfihwojuschu, wislabati nepasihstam starpibu starp pagahjuschkeem un tagadejeem laikeem? Un kad es nu kā peedfihwojuse mahjas mahte tew faku, ka ta alga, ko taws bruhtgans dabu no mana wihra, kopā ar to, ko winsch weegli ar fahnu darbeem war nopelnit, ir peeteekofchā, lai waretu prezetees, tad tu gan wari tizet, ka es tur ari peenahzigi esmu eewehrojuse dsihwes apstahku pahrmainu.“

Olfen kundse bij loti eekarjuse, lai gan neweenam ne prahstā nenahza wixai preti runat. Bet wixai jau beefchi bij gadijees duhmo-

tees ſchahdās farunās, kad wina dſirdeja, ka ihpaſchi jaunās ſeewas treeza par to, ka preekſch trihſdefmit gadeem wiſs bijis tik ſmeekligi lehts. Tas jau taiſni iſklaufjās, it ka winas gribetu maſinat waj pat noneezinat to preekſchiſhigo wiſſi, ka wina bija rihtojufēs ſawā ſaimneezibā!

ſchi ſaruna darija dſitu eeſpaidu uſ bruhti, jo ta loti uſtižejās gudrai un peedſihwojuſchai Dſfen kundſei. Un Dſfen kundſe bij leelu dalibu ſehmufe pee Marijas liktena, kamehr ſchi bij ſaderinajuſēs ar draudſes preekſchneeka palihgu. Dſfen kundſe bij energifka ſeewa un tā ka winas paſchās behni jau bij pee-auguſchi un uſ wiſām puſem iſprezeti, tad ſchis gabijums winai bija loti patihkams. Jaunais pahris un ta buhſchanas dewa winai eeſpehju, apmeerinat ſawu dſihſchanos uſ darbibu un rihtofchanu.

Turpretim Marijas mahte bija loti kluſa kundſe. Winas wihrs, ka hds apakſeerehdnis, bija jau tik agri nomiris, ka ſeewas penſija bija wiſai neeziga. Marijas mahte bija no labas dſimtas un jaunibā neſo zitu nebij mahzijuſēs, ka tikai klaweeres ſpehlet. Bet wina jau ſen wairs nenodarbojās ar ſcho mahkflu un ar laiku bij palikuſe loti deewbijiga.

„Paſklaufatees, mans mihtais pilwarneek! Waj tad juhs nemaj nedomajat prezetees?“ draudſes preekſchneeks ſawā labprahtigā halſi praſija.

„Ja, kad man tikai buhtu nauda,“ Serenſs atbildeja gari wilkdams.

„Nauda!“ draudſes preekſchneeks atfahrtoja, „juhs gan nemaj tik ſlikti neſtahwat. Simu, ka juhs druſku eſat eetaupijuſchi.“

„Ne-eewehrojamu maſuminu,“ Serenſs peebilda.

„Nu ja — lai ari ne-eewehrojamu, tad tas tomehr peerahda, ka jums ir ſainneezifks gars un tas ir daudz naudas wehrts. Ar ſawu labo ekſaminu, ſawām dſimtas un zitām ſaitem juhs galwas pilſehtā drihſ warat dabut maſu weetu, un kad jau weenreiſ eſat eerehdnu kahrtā, tad jau wiſs eet — ka juhs paſchi ſinat — pats no ſewis.“

Serenſs kodelēja ſpaliwu un no wina ſejas wareja redſet, ka tas ſchaj brihdi neſinaja, ka labaki darit.

„Peenemſim,“ prinzipals turpinaja, „ka juhs ar to, ko jau eſat eetaupijuſchi, beſ kahdeem ſewiſchkeem parahdeem warat eerihkot ſawu dſihwofli, tad jau jums wehl paleek juhſu pilnwarneeka alga, un tas, ko juhs wehl zaur ſahnu darbeem warat nopelnit. Un tas jau buhtu gan dihwaini, ka tahds kreetns wihrs, ka juhs, newaretu ſawu ſwahado laiku eeneſigi iſleetot, un pee tam wehl tahdā plaukſtoſchā tirdſneezibas pilſehtā, ka muhſejā.“

Serenſs wiſu preekſchpusdeenu pahrdomaja draudſes preekſchneeka wahrdus. Wina azim arween ſkaidrat un ſkaidrat ſtahdijās preek-

ſchä, ka winſch ſaimneeziſtkos ſchſchſchſtus, kas wina kaſham ſtahjäs zekä, bija par dauds augſti wehrtejis, un pateſibu ſatot, bija jau taiſniba, ka birojas darbi winam atſahja wehl dauds ſwabada laika.

Schodeen winſch ar ſawu bruhſti bija eeluhgti pee prinzipala puſdeenä. Wiſpahr nemot ſaderinatee fatikäs draudſes preeſchneeka dſihwolli tik pat beſchi, ka Marijas dſihwolli. Meller kundſe — Marijas mahte — bija peeſawinajuſes ſawadu iſweizibu katrai ſarunai peelikſt religifkas beigas. Tahdas ſarunas jauneem laudim nemas ne-iſlikäs peewilzigas.

Pee galda tifa runats par kaſhu maſu, glihtu mahjimu, ko Oſen kundſe bij atraduſe. Wina pate to noſauza par „iſhtu ligſdu preeſch jaunä pahra“. Sarunajotees Serenſs praſija, zif ſchi mahja maſfajot un ne-atrada maſku nemas par dahrgu, eewehrojot Oſen kundſes apraſitijumu.

Ja Oſen kundſei tik labpraht patikäs, lai ſchis kaſhas tiftu jo drihſ ſwinetas, tad tas notika wiſpirms — ka jau minets — tadeht, lai buhtu kaut kas ar ko nodarbotees. Un tad wehl tas nahza no tahdas nenoteiktas wehleſchanäs, ka wiſpahrim kaut kam wajaga notift — pſikologiſka wajadſiba — kas atgadas nereti pee energiſkeem rakſtureem maſos weennutigos apſtahklos.

Draudſes preeſchneeks ari ruhpejäs par to, lai kaſhas tiftu drihſ ſwinetas. Winſch to darija pirkfahrſt tadeht, ka ſeewa winam to bij pawehlejufe un otrfahrſt, ka winſch tizeja, ka kad Serenſs buhſchot apprezejis Mariju, kas wina mahjai tik dauds pateizibas bij parahdä, tad tas wehl zeeſchaf tiſſchot peeſets birojam. Draudſes preeſchneeks jaw bija ar ſawu palihgu loti meera.

Pehz puſdeenas ſaderinatee eegahja dahrsä paſtaigatees. Wini ſarunajäs tahdä ſawadi ſarausittä walodä, kamehr pehdigi Serenſs jautaja tahdä balſi, kurai, ka winſch domaja, wajadſeja iſklaufitees jautrai: „Ro tu domä, kad mehs uſ rudeni taiſam kaſhas?“

Marijai peemirſäs iſliktees pahſteigtai. Wina ar tam paſchäm domam bij nodarbojuſes un tadeht galwu noduhrufe atbildeja: „Ja, kad tu domä, ka tas ir eefpehjams, tad man tur pateeft nefas naw preti.“

„Aprchſinaſim,“ Serenſs ſazija un eewilka Mariju lapenē.

Pehz kaſhas puſtundas wini roku rokä atkal iſnahza ſaules gaiſmä. Iſlikäs, it ka wini paſchi ari ſtarotu, jo droſcheem apreh-mumees, kas nahſ pehz pamatigas pahrdomaſchanas un ſchlas apreh-ſinaſchanas, weennmehr ir ſaws ſpoſchums.

Daſchs nu gan warbuht domäs, ka uſ kaſhas uſdoſchanas pareiju iſrehſinaſchanu tadeht ween wehl wis iſhti newarot palaiſtees, ka diwi eemihlejufchees dabujuſchi glufchi to paſchu iſnahkumu, it ih-paſchi wehl, kad uſdoſchanas iſnahkums peeſchſir waj nu wiſleelato laimibu, waj atſazifchanos no ſchis laimibas.

Serenfjam ari bij usnahfufchas daschas ruhpes, kamehr wini bij fpreedufchi. Winam bij eekritis prahtâ, ka winfch wehl fawos studentu gados ffanos, ispushfotos wahrbos bij runajis no atbildibas, kura jadodot pehznahzejeem — ka winfch filosofifkâ zekâ bij peerahbijis, ka mihlestiba efot egoiftiga un ufstahbijis fmeelligo jautajumu, waj zilwekam efot teeſiba, tâ glufchi bef kahdas pabrliſchanas, ne fchâ ne tâ, behrnus neſt paſaulê.

Bet laifs un ikdeenifchigâ dſihwe winu par laimi bij isahrſtejuſchi no ſcheem weltigeem un kaitigeem domafchanas mehginajumeem. Un bef tam wehl winfch ari bija par daudſ tikumigs un labi audſinats, lai fawu mihlako, kura no fchâm leetam neka nefinaja, apbehdinatu ar tahdâm peedauſigâm domam, ka wineem waretu raſtees daudſ behrnu. Schahdas leetas Serenfſ tabeht ari nemaſ ne-eewilka fawâ aprehkinumâ. Tas jau taiſni ir tas poetiſkais jaukums, ka jaunee laudis ſchahdas leetas atſtahj mihlam Deewinam un ſahrkam.

Ne tikai draudſes preeſchneeka mahjâ ween bija leels preeks, bet gandrihſ wiſai pilſehtai usnahza ſawads drudſis, kad isplatijâs wehſts, ka draudſes preeſchneeka palihgs rudenî taiſiſchot kahſas. Jo tee, kuri drihſſteja gaidit eeluhgumu uf kahſam, preezajâs jau ſen eepreeſch, un tee, kuri to newareja zeret, duſmojâs un ſainwoja. Bet tee, kuri jau ſinaja, ka wini ſahw uf eeluhdſamo liſtes, no gaidiſchanas ſaubeja waj prahtu. Un katram prahta uſtraukumam ir tahdâ maſâ pilſehtâ ſaws ſwars.

Olſen kundſe bij duhſchiga, bet tomehr ſirds winai puſſteja, kad wina taiſijâs eet pee Meller atraitnes. Ir jau gan tahda ſawada leeta, praſit mahtei, waj ta atkauj winas meitas kahſas ſwinet zitâ mahjâ. Bet Olſen kundſei nebuhtu nemaſ bijis wajadſigs baitotees, jo Meller kundſe bijâs no katra nopeetnaka darba gandrihſ tapat, ka wina bijâs no grehla katrâ weidâ, un tadeht wina ſajuta leelu atweeglinajumu, kad Olſen kundſe tik laipnâ kahrtâ, kahdu reti pee winas gabijâs redſet, paſlubinaja ſawu preeſchlikumu. Bet Meller kundſes dabâ ari neſtahweja iſrahdit, ka winai tas loti pa prahtam. Tâ ka pehz winas ufſtata jau iſhti ſatot wiſſ ſawâ ſinâ bija „krufis“, tad ari wina tagad lika manit, ka winas pazeetiba eephejot panefſt f a t r u „nolehnumu“.

Olſen kundſe no preeka ſarodama nahza atpaſak no fchi apzee-
mojuma. Puſe no preeka par ſchim kahſam winai buhtu ſudufe, ja winai netiftu atkauts ſawâ mahjâ kahſas ſwinet, jo kahſu ſwineſchana bij winas ſpezialitate. Tad wina lika pee malas wiſu ſawu tauſibu, un apmeerinaſchana, ko wina ſajuta, kad wareja iſleetot wiſu ſawu energiju, padarija winu gandrihſ laipnu. Bef tam jau ari pats amats bij labs, un Olſeneem weenumehr bij bijis maſſ krahjuminfch, no kura gan nekad netika runats.

Tà tad kahjas tika swinetas, un bija tās jau ari fposchas kahjas. Ludwigen jaunkundse bij farakstijuse dsejoli bes atskanam par ihsto mihlestibu. Tas tika pee galda dseedats un Luise par wisam bruhtes mahsam bij ta fkaistata.

Jaunais pahris pahrgahja Dfen kundses atrastaja ligda, lai ushastu to pusapsinigo, swinigo laimibas stahwofli, ko angli nosauz par „medus mehnes“, tadeht ka tas ir tik falds, un wahzeeschi par „Flitterwochen“, tadeht ka tas fposchums tik drihs pasuhd un fskandinawieschi par „kweeschu maises deenam“, tadeht ka wini sin, ka drihs pehz tam nahf ikdeemichka bariba.

Bet Serensja mahja kweeschu maises deenas wilkas ilgi, un kad Deewinsch wineem dahwinaja masu feltfprogainu engeliti, tad winau laime bij tik leela, kahdu tikai ween fchai behdu pasaulé war gaidit.

Par eenahfumeem runajot, nu, tad jau gan zik nezik wareja istikt, lai gan Serenss, par noscheloschānu, fawu dshwofli bes parahdeem nebija warejis eetaikt. Bet ar laiku jau tam wisam waja-dseja islihdsinatees!

Ja, ar laiku! — Gadi pagahja un ar katru gadu muhsu mihktais Deewinsch dahwinaja Serensseem masu feltmatainu engeliti. Tà tad pehz feschu gadu laulibas dshwes wisam bija taifni peezi behrni. Mase, klusa pilfsheta nebij pahrmainijuses, Serenss wehl weenmehh bij draudsta preefschneeka palihgs, Dfeni weenmehh bij wehl tee paschi wezee, bes Serensu paschu newareja wairs tik labi pahst.

Jr daschas ruhpes un grubti liktena fiteeni, no kureem faka, ka tee weenā nakti fpehjt padarit firmus zilweta matus. Tahds liktens Serensam nebija peeschkirts. No ka wina mati bij tapusch firmi, kas leeza wina muguru un padarija winau tik agri wezu, bij lehnas ruhpes — ruhpes ikdeenischkas maises deht.

Ruhpes usfura deht spehle stary zitām ruhpem tahdu paschu lomū, ka jobu fahpes stary flimibam. Tās naw kahdas fkaidri notizamās fahpes, kuras atfahsti eespehjams aplarot, tās naw ka nerwu drudsis, waj zita kahda „kahrtiga“ flimiba, kura pamasam attihstas, kurai ir krise. Kā jobu fahpes ir ilgas un weenmutigas ka bantes tahrs, tā ruhpes usfura deht wetas ka pelets mahfonis us fawu upuri, winas katru rihtu no jauna ar nonehfatām drehbem teef uswilltas un reti isdodas tik zeeschi un dšili eemigt, ka lai wimas pawisam buhtu eespehjams aismirft.

Gemesls, kadeht Serenss tā bij noschluzis, bij zihnisch ar tuwojochos nabadšibu. Un tomehh winsch bija loti leels ekonomis.

Bet ir diwejadās ekonomijas kahrtas: aktiwā un pasiwā. Pasiwā ekonomija domā deen un nakti par to, ka lai eetaupitu kapeiku, aktiwā domā tikpat uszigtigi, ka lai eepelnitu rubli. Pirnā ekonomijas

fahrtā — pašiwā — ir mums parastā, aktiwā — tikai leelos apstah-
kos — ihpafchi Amerikā.

Serenfam bij wairaf no pašiwās ekonomijas. Winšč isleetoja
wifu fawu fwabadu laiku un daļu no darba laika, wifadus eetaupi-
jumu aprobeshojumus isgudrodams. Bet waj nu winam nebij laimes,
waj ari — kas gan buhs pareisaki — wina eenehmumi bija pateest
par mafeem, lai ar feewu un peezeem behrneem no ta waretu dšihwot —
bet fšaidri bija redsams, ka naudas sinā wina stahwotlis tapa fšiftaks.

Seefas gan, ka pasaulē wifas weetas ir it labi eeneentas, bet
tomehr atrodas zilweki, kas wifur teef eefšhā. Pee fšeem Serenfs
nepeedereja un winšč par wolti melleja pehz fahnu darbeem, kuri
winam un wina bruhtei bij libinajufšees preefšhā kā tumfšs, bet
bagats eenehmumu awots. Un tikpat maj winam palihdseja wina
labās faites. Ir laba teefa kauschu, kuri jauneem zeribas pilneem
wihreem fneeds palihdfigu rotu, bet apfpeesti gimenu tehwi wifur naht
nelaikā.

Serenfam bija dauds draugu bijis. Newareja fagit, ka tee no
wina buhtu atkafufšeess; no teem winšč daschā sinā bij atstahjees.
Kad wini tagad fatikās, tad abas pufes nefinaja ihsti ko runat.
Serenfs wairs ne-atrada patifšhanu pee ta, kas zitus intereseja, un
fšeem bija garlažigi, kad winšč stahstija, zif gruhti winam jastrah-
dajot un zif dahrgi malfajot dšihwe. Un ja gadijās, ka winšč pateest
no kahda no fawem jaunibas draugeem tifa eeluhgats uf kahdu fa-
eju, tad winam gahja, kā jau arween laudim, kuri eeradušchi weentahrfchi
dšihwot: winšč ehda un dšehra par dauds. Un no jautrā, bet fmalikā
un usmanigā Serenfa winšč bija noflihdjeis ihpafšas fugas geku
fahrtā, kuršč tureja mulfigas runas un ap kuru pehz ehfšanas fa-
pulzejās mafaf fmalikjuhtigees fabeedribas lozekli, lai ar wimu treektu
jokus. Bet wisfšiftako eespaidu uf wina pašihstameem taifšja tas, ka
winšč pret fawu apgehribu bija palizis pawifam weenaldfigs.

Apgehriba sinā Serenfs agraf bija bijis loti ruhpigs, študenta
gados winšč tifa falkts par „glihto Serenfu“. Pat kā gimenes
tehws winšč wehl kahdu laiku fawaw apgehribam bija sinajis dot
fawu peenahzigu gresnumu. Bet pehz tam, kad gruhtais truhkums
wimu bija fahzis fpeest katru drehbes gabalu nedabifki ilgi nehfat,
tad wina gresniba pehdigi bij sudufe. Un ja kahdreis wihreets pa-
faude gribu fawu personu ufturet glihtu, tad winšč to arween pa-
faude p a w i f a m. Seewai tagad arween bija ja-atgahdina Seren-
fam, kad jaunū fwahrku eegahdashana pawifam bij nepeezeefšhama
un tad wina apfaktu malas bij pahrlieku noplifufšas, tad feewa
tās apgreesa ar fchkehrem.

Winam pašam, nabagam, bij jadomā par zitām leetam! Bet
kad fwefchi eenažja birojā, jeb kad winšč pats eegahja pa durwim,

tad winam bija pawiſam ne-apſiniga eerafſa, ſplaudit uſ ſaweem ſwahſtu atloſeem un ar roku iſberſet tur pa wirſu. Rā atleekas no organeem (rudimenti), kuri zaur beſdarbibu eet bojā, tā ſoologi to peerahda pee daſſeem kuſtoneem, tā ari ſchi eerafſa bij weenigais atlikums no „glihtā Serenſa“ ſpobrības.

Tai paſchā laikā Serenſam bij wiſniknākais eeſchſigais eenaide-neeks. Sawā jaunībā wiſch bija nodarbojees ar filoſofiju un tagad winam beeſchi atgadijās, ka ſchi nelaimigā griba nahja pār winu un nogruhdā wiſas pretrunas pee malas un beidsjās ar to, ka pahrgreesa wiſu otradi.

Tās winam atgadijās it fewiſchti tajos brihſchos, kad wiſch domaja par ſaweem behrneem.

Kad wiſch apſkatija ſchos maſos radijumus, kuri — to wiſch pats newareja noleegt — ar laiku arween wairak un wairak tika nolaiſti, winam nebija wairs eeſpehjamš tos wehl uſſkatit par pee „ſeltmataino engelu“ ſchkiras peederoſcheem, „kurus winam Deewiſch bija dewiſ“. Winam jau bija ja-atſiſht, ka muhſu mihtais Deewiſch nedod tahdas dahwanas beſ kahda eemeſta no muhtu paſchu puſes, un tad Serenſs pats fewi jautaja: „Waj tew uſ to bij t e e ſ i b a?“ Wiſch domaja pats par ſawu dſihwi, kura bij eeſahluſes tik laimigos apſtahkloš. Wiſch bija no iſtikuſchas dſimtas. Wina tehws — eerehdnis — bij winam dewiſ wiſlabako audſinaſchānu, kahda bija ſaſneedsama. Wiſch bija tā reti kahds apbrunojees preeſch dſihwes zihniņa; — un tā tad wiſch ſchaj zihnā bija paſtahwejis? — Un ko tad wiſch ſaweem behrneem wareja dot lihdsja tajā zihnā, kurā wiſch tos ſuhtija? Wini eeſahla ſawu dſihwi ruhpēs un truhtumā, no kureem teem wehl neſa newajadſeja ſinat; wini jau agri mahzijas paſiht ruhgto ſtarpibu ſtarp dſihwes zeribam un praſjumeem un ahrejeem apſtahkleeem; un no ſawas neſahrtigās wezaku mahjas wineem bij janem lihdsi mantojums, kaš gan warbuht ir wiſgruhtakais un wiſpāidigākais, ko zilwekš ſchaj dſihwē war wilkt lihdsi: nabadſiba, ſaweenota ar peepraſjumeem pehž kaut ka labata.

Serenſs mehginaja ſazit: mihtais Deews gan par wineem gahdās. Bet wiſch tuhlin noſaunejās, jo wiſch ſajuta, ka wiſch to ſajija tik tā, lai klufinatu ſawu ſirdsapſtanu un attaiſnotu fewi paſchu.

Œhis domas bij wina leelakās moſas, bet taiſnibu ſatot, tās gan winu daudš ne-apbehdinaja, jo Serenſs bija palizis truls. Tā domaja ari draudſes preeſchneeks: „Sawā laikā manš weetneeks bija kreetnš wihrs,“ wiſch mehdsja ſazit. „Bet — redſat — ſchi agrā prezeſchānās, ſchis behrnu wairums u. t. j. pr. — iſht ſatot, no wina jau gandrihš naw wairs neſa.“

Œlkti gehrbees un ſlkti pa-ehdis, parahdeem un ruhpem ap-ſtrauts, wiſch bija noſuſš un nonihzis, pee tam neſa wiſpahr kreetna

nepadarijis. Dšihwe gahja fawu zetu un Serenfs willās lihds. Wiſt, kà liſās, wīnu bija aiſmirſufchi, iſæmot tikai mihto Deewīnu, kurfch — kà jau minets — tam ſatru gadu dahwinaja maſu engeliti, ſelta mateem.

Serenfa ſeewa pa ſcheem feſcheem gadeem wīnam uſtizigi bij ſtaigajuſe paſat un tà tad wīna ari to paſchu mehrti bij ſafneeguſe.

Wīnu laulibas pirmais gads bija pagahjis kà reibinoſchs laimibas ſapnis. Kad wīna maſo, ſelſprogaino engeli tureja draudſenem preti, wīna bija ſkaiſta, kà iſhtas mahtes laimes bilde un Ludwigſen jaun- kundſe ſazija: „Redſat, ta ir iſhta, tihra, pateeſa mihleſtiba!“

Bet drihs Olſen kundſes „ligſda“ palika par maſu, dšimta palika leelaka, bet eemhumi nepee-anga. Katru deenu peenahja jaunās wajaſibas, jaunās ruhpes, jauni peenahkumi. Marija kehrās duhſchigi pee darba, jo wīna bija droſchſirdiga, zentiga ſeewa.

Naw nekahds preeks wadit ſaimneežibu, pilnu maſu behrnu, pee ſam truhtſt lihdslektu, eewehrot ari tos wiſmajakos glihtuma un ehr- tibas praſijumus. Un beſ tam jau ari wīna nebij nekad iſhti weſela; wīnas ſtahwoſkis arween mainijās ſtarp neſen buht behrnu dabujuſchaj, jeb drihs atkal weenu dabut. No rihta lihds wakaram ar darbu ap- krauta, wīna ſaudeja fawu jautribu un wīnas ſirdi pildija ruhgtums; ſchad un tad wīna pate jautaja ſew: kà gan tas wiſs ſaſtahw?

Wīna redſeja zihtibu, ar ſahdu jaunawas dšinās pehž laulibas dšihwes, un wīna redſeja beſruhpiğās un paſchapsinigās ſejas, ar kurām jauni wihreeſchi peedahwà ſcho dšihwi; wīna domaja pate uſ ſaweem peedſihwojumeem un ſajuta, it kà wīna buhtu tikufe peewilta.

Bet tas nebija pareiſi, kà Marija tà domaja, jo wīna bij bau- dijufe loti labu audſinaſchanu.

Dšihwes uſſkati, ar kureem wīnu ari bij mehginajuſchi apradinat, bija tas weenigais ſkaiſtais, tas weenigais, ſas wehl wareja glahbt wīnas dšihwes idealus. Neeweens nejauks, neweens proſaiſts dšihwes uſſkats nebij fawu ehnu metis uſ wīnas eekſejejo attihſtibu, wīna ſinaja, kà mihleſtiba eſot tas wiſſkaiſtakais ſemes wirjū, kà ta ſtahwot augſtak par prahtu, un eſot atrodama laulibā; ſas ſihmejās uſ behr- neem, tad wīna bija mahzijufes noſarkt, kad tos ari tikai peemineja ween.

Uſ to bija ſtingri tizis raudſits, ſahdas grahmatas wīna laſa. Wīna bija laſajuſe dauds nopeetnu grahmatu par ſeewas peenahkumeem; wīna ſinaja, kà ta eſot wīnas laime, tiſt mihletai no wihra un kà wīnas uſdeuwums eſot, buht par ſeewu. Wīna paſina zilweku launumu un ſinaja, žif beeſchi tee diweem jauneem eemihlejuſcheemees ſtahjotees zekā, bet wīna ſinaja ari, kà iſhta mihleſtiba žihnā paleeſot weenmehr par uſwaretaju. Un ja zilweks dšihwes žihnā gahja bojā, tad tas notika tadeht, kà palika ſawam idealam ne-uſtizigs; un ſawam ide- alam ta tizeja, lai gan iſhti nemaſ neſinaja, ſahds tas eſot.

Wina pasina un mihleja toš dsejneekus, kuras wina drihtsteja lašt. Daudš no ta, kas tur bija rakšits par mihlestibu, wina faprata tīfai pa pušei, bet tas jau taišni bija tīf jaušs un peewilzigs. Wina sinaja, ka lauliba efot nopeetna — loti nopeetna leeta, un ka pee tās peederot mahžitajs, un ka lauliba teefot debefis dibinata, tāpat kā faderinašchanās balles sahlē. Bet kad wina šawās jaunibas deenās domaja par šcho apstahli, tad bija, it kā wina štatitos meščā, kur mihlestibas deewi wij kronus, šahrki nes selfšprogainus engelus un pehdigi tur tahtaf, mašās buhdinas preekščā, kura ir preekšč tam peeteekofchi leela, lai šewi waretu ušnemt wišas pašaules laimibu, fehšč idealais laulibas pahris un škatas weens otram azis.

Un neweens nekad nebija bijis tīf nelatpns winai fazit: „Peedodat, jaunfunde! waj jums nepatīktu, ar mani kopā no-eet uš otru puš un leetu apškatit no tureenes? Gedomajatees tīfai, tas wišs nebuhtu nefas wairaf, kā deforazijas no papira un audekla.“

Tagad Serenša jaunai feewai bija bagatigi laika deforazijas apškatit no otras pušes.

No pirmā gala Olfen kundse wīnu bija apmeklejuše gan rihtos agri, gan wakaros wehli un apbehrufe wīnu ar padomeem un pamahžibam. Tāpat Serenšam, kā wina feewai wina jau dašču labu reiši bija loti apniufufe, bet wīni jau Olfeneem tīf daudš pateizibas bija parahdā!

Bet pamasam wezās feewas karštums atbīša. Tā ka jauno laušču mahja wairs nebija tīf tihra, tīf kahtiga un preekščšihmiga, ka wina uš šawu deribu wareja buht lepna, tad wina šaha nahkt aišween retaf; un Serenša feewa weenu weenigu reiši luhdja paših-dšibu, draudšes preekščneeka feewa fehdeja augštā krehflā — tad jaunā feewa nekad wairs negreesās pee wīnās. Bet kad kahtā ša-ejā runa nahza par draudšes preekščneeka weetneeku un kahts ištazija šawu lihštuhhibu par jauno feewu, kurai bija tīfdaudš behrnu un tīf maš eenahktumu, tad Olfen kundse duhščhigi jauzās runā un fazija: „Es jums waru apgalwot, ka ja Marijai buhtu diwreis tīf leeli eenahktumi un neweena behrna, tad wīnai ari nebuhtu deefgan. Wina ir — redšat!“ un tad Olfen kundse rahdija ar rokam, it kā Marija naudu kaifitu uš wišam pušem.

Pirmā laika Marija beechi tīfa apmekleta no šawām draudšenem. Tās newareja nopreezatees ween par patihkamo, omuligo mahju un mašais selfmatainats engelits bija šargat ja-apšargā no wīnu kahtigās apbrihnofchanas. Bet ja tagad pateest kahtreis atgadijās, ka kahtda no wīnām eemaldijās pee Marijas, tad leeta bija glušchi zitada. Wairs nebija ko rahdit mašā selfšprogainā engela baltās, ištuhštās drehbes šarkanām šihda bantem. Behrni, kuri beš šagatawofchanas nekad wairs nebij preekščā wedami, tīka šteigščus ištihhti ištibas;

wineem iſejot uſ grihdaſ palika ſpehles leetinaſ, ee-ehſtaſ ſweeſtmaieſ un taħda ſawada atmoſſera, ko labi ja tika pee ſaweem behrneem war paneſt.

Deenu pakat deenas winu dſihwe pagahja taħdā paſchā gruhtumā un truhtumā. Daſchu labu reiſ, taħ Marija dſirdeja, ka wiħrſ ſuh-rojāſ par ſaweem gruhteem darbeem, wina domaja gandriħſ kā ar ſpiħtibu: „Eſ gan gribetu ſinat, kuraſ no mums taſ gruhtakaſ darbſ!“

Weenā ſinā Marija bija laimigata par ſawu wiħru. Ta neka neſinaja no filoſoſijaſ un taħ winai laimejāſ ſew noſagt kaħdu iħſu, meerigu azumirkli, lai nodotoſ ſew ween, taħ wina dewāſ pawifaſ uſ ziteem zelem, nekā nabaga filoſoſſ.

Winai nebij ſudrableteu ko tiħrit, nebija ari ſelta rotu leetu, ko pazilat un rotateeſ. Bet ſawas ſirbſ wiſdſitakā ſaktinā wina tureja paſleħptaſ atmināſ no pirmā laulibaſ gada, no ſcha paſafu walſti aiſgahjuſchā gawiku gada. Un wina taſ tiħrija — ſchāſ atmināſ, wina taſ tureja tiſ ſpoſchāſ, ka taſ kaħru gadu palika aiſween ſpiħ-doſchakaſ.

Gluiſchi weenatnē noguruſe uſ nobehdajuſeſ mahjaſ-mahte gan rotajāſ ar wiſeem ſcheem greſnumeem, bet wināſ tagadejai iħdeeniſch-figai dſihwei tee newareja dot nekahdu ſpoſchumu. Wina gandriħſ nemaſ waiſſ ne-atrada ſakarū ſtarp ſelſprogaino engeli, roſchſarkanām ſihda lentem iſgreſnotu un maſo peezuſ gaduſ wezo puiķu, kurſch guleja tumſchā iſtakā, kaſ ſeħtaſ puſe, un kauza. Schahdi pagahntneſ azumirkli winu pawifaſ aiſweda projam no iħdeeniſchkaſ dſihweſ; tee bija kā opija reibumſ.

Un ja wina taħ kaut kur mahjā tika ſauķta, jeb ari, ja winu no ſcheem ſapneem zaur ſawu breħtſchanu uſtrauzeja kaħdſ no wināſ behrneem, kaſ ar leelu pumpu peere tika neſiſ no eelaſ eelſchā, taħ wina ſleigſchuſ apſleħpa ſawuſ dahrgumuſ un nodewāſ atka ſaweem neſkaiſtameem peenahkumeem un ruħpem. Wināſ ſeja peeneħma to paſchu paraſto, beſgaliga noguruma pilno iſſtatu.

Tā ar ſcho laulibu bij gahjiſ un tā ſchee laulatee draugi puħ-lejāſ uſ preeſchu. Wini abi wilka to paſchu ſmago naſu; bet waj wini to wilka kopā?

Ir gan behdigi, bet pateeſt: kaħ ſile tuſſchā, taħ ſirgi kaħt weeneſ otram koſt.

Pee Ludwigſen jaunkundeſ bij uſ ſchokladī daudſ weeſu — wiſaſ neprezeſtaſ. „Jo apprezeſtaſ damaſ ir taħdaſ proſaiſkaſ,“ wezaka Ludwigſen jaunkunde ſazija.

„At ja!“ Luiſe iſſauzāſ.

Sapulzejuſchāſ bija loti jaħtraſ, kā taſ jau ſchahdoſ gabijumoſ un pee ſchahdeem laudim arween ir. Un tā ka ſaruna iſplatijāſ pār

wifu pilfehtu, tad pehdigi ta eegreesàs ari pee Serenfeem. Wiß bij weenos prabtos, ka ta esot koti nelaimiga lauliba un behdiga mahja; daschas fajuta lihdsheetibu, zitas atkal pulgoja.

Te walodu ar fewiſchku ſwinigumu uſnehma wezaka Ludwigſen jaunkundſe: „Es jums teiſſchu, kas pee ſchis laulibas bija par wainu, jo es to leetu paſiſtu pamatigi. Jau preeſch kaſjam es pee Marijas maniju kaut ko tahdu aprehinajoſchu, ſemi profaiſku, kas iſhtai, tihrai, pateefai mihleſtibai ir pawifam ſweſchs. Tas nu wehlaſ wehl wairak ir attihſtijees un tagad breeſmigi atreebas abeem. Sinams gan, ka wineem naw daudj pee rotas, bet ko tas noſihme preeſch diweem zilwefeem, kuri pateefi weens otu mihle? No bagatibas tatſchu laime ne-atkaras: Waj gan tas naw taiſni tas wiſnabadſigakas mahjas, kur mihleſtiba wiſkaiſtaka kahrtá peerahda fawu wiſſpehziibu? Un kas tad winus wiſpahrim war ſaukt par nabageem? Waj tad muhſu mihlaks Deewinſch winus naw ſwehtijis ar wefeleem un ſmuidreem behrneem? Redſat — ta tagad ir winu bagatiba! Un kad winu ſirdis buhtu peepilditas ar iſhto, tihro, pateefo mihleſtibu, tad — tad — — —“

Schai weeta Quies jaunkundſe druſku aiſſeſtras.

„Kas tad buhtu?“ kahda jauna, droſcha dama praſija.

„Tad“ — Ludwigſen jaunkundſe ſwarigi turpinaja, „tad mehs redſetu, ka winu dſihwes zekſch buhtu nehmis pawifam zitadu wirſeenu.“

Droſcha dama notaunejas.

Iſzehlās maſa pauſe, pa kuru Ludwigſen jaunkundſes wahrdi eeſpeedās wifu ſirdis.

Winas wiſas fajuta, ka ta esot pateefiba; wiſs nemeers un wiſas ſchaubas, kuras ſchai waj tai warbuht wehl bija ſirdi, paſuda pawifam; un wiſas tika ſtiprinatas fawa ſkaiſta, neſatrinajama ti-ziba iſhtai, tihrai, pateefigai mihleſtibai, jo winas wiſas bija — ne-prezetas.

Dwehſetu deenas.

Raſtigala nedſeedaja
Dascham labam peedſimſtot,
Winu weeta wahrnaskehrja
Kailos kokos ſaldamas.

Pawafaros laſtigalas
Saldi dſeedot brithnijās:
Kapeh; dascha laba ſirdi
Winu dſeeſmam atbals naw?

Starbas ſchublu dſeeſmas wahrnas
kehrja kokos ſaldamas...
Winu atbals wehl jo projam
Nebeids ſirdi atſkanet.

Par feeweetem muhsu dramâ.

Negribu fchoreis runat par dramu wispahrim, mans mehrkis ir, iſpehtit, kâ ſkatas muhsu dramatiſki uſ feeweeti. Waj wini nofratiſjuſchi no fewis wežâs tradižijas, kur feeweetei gari mati, bet ihſs padoms? Waj ir raduſchâs kaħdas augſtakâs idejas wimu raſchojumos, kuras waretu muhs uſmodinat no beſgaliga meega, kaſ mums raħditu muhsu faħſihwes kaunâs puſes, bet pee tam ari atwehrtu jaunus gaiſmas želus, pa kureem ſtaigadami mehs wiſmaſatais tuwoſimees ſawam mehrkim. Neweens nenoleegs dramas leelo eeſpaidu uſ weſelu žilweku publi. Redſedami uſ ſkatiwes darbojamees un žihnamees žilwekus ſinamu ideju deht, ſkatiſtaji teef liħdſ aiſrauti, ari wini darbojas ſawâ ſirdi, wini teef pamudinati pahrdomat dramâ eeſuſtinatâs idejas, ja pat dſihtees peħž ſcho ideju iſweſchanas dſihwê. Bai paſlauſamees tiſ, kâ Gete iſſakas par paſaules leelakâ dramatiſka Scheſſpira dramam: „Wina dramas ir žilweku liſtenu graħmata, kuru laiſs pahreſchirſta. Dramâ žilweks naw ne-apsinigs, wahjſch dabas ſpeħku waj winam ſweſchas waras un notikumumu eerozis, kuras paſcham naw gribas, kuras japadodas gribot negribot liſtenim, kaſ tam uſbruħt, neſin no kureenes naħdams; dramas notikumus un ſawu liſteni attiħſta dramas waronis pats no fewis, no ſawas dweħſeles, pawiſam apſinigi ar paſcha gribu.“

Tuwaki apſtatot ſchâs pareižâs domas mehs ihſti noſkaħrtiſim dramas wareno eeſpaidu uſ žilweka ſparibu, uſ wina ideju paſauli. Idejas paplaſchinas, rada zaur to energiju, ſpeħku, kurſch grib darbotees. Leelu labumu un ſwehtibu war atneſt labas dramas, ja tâs pee tam labi iſraħda. Sinams, muhsu dweħſeli eeſuſtinâs wiſwairak taħdas idejas, kaſ mums jo tuwu, kaſ ir naħkuſchas no muhsu paſchu dweħſeles. Mehs taħdas idejas redſedami wiſâ ſawâ pilnibâ muhsu preekſchâ, teekam patihkami pahreſteigti, redſam, ka ta ir meeſa no muhsu meeſas.

Ja nu raſſineeks buħtu teħlojis feeweeti reali ar wiſâm winas kaunâm un labâm ihpaſchibam, pee tam raħdidams wiſas winas žihnas un zenteenus, mums atwehrtos daſchâ labâ ſinâ azis, mehs redſetu, ka tam tâ newajadſetu buħt, ka wajadſetu buħt žitadi. Katurreiſ newar gan dſejneeks uſraħdit ihſtos poſitiwos liħdſektus, kâ wainas labot, bet paldees winam ari par to, ka tas mums parahbijis ſlimibu un winas žehlonus. Inihžinaſim žehlonus, iſniħks ari ſlimiba. Bet teħlodams ari idealu feeweeti, taħdu, kaħdai tai wajadſetu buħt, dſejneeks buħs ſafneedſis ſawu mehrki. Muhs pazels dſejneeka ideals few liħdſ. Dſejneeks teħlodams feeweetes ſirdi un liſteni, winas kopdſihwi ar wiħreeti, atklaħs mums daudſ netaiſnibas, kuru dara feeweetei. Mehs redſeſim, ka ſchâi kopdſihwei truħſt pateeſibas pamata. Wiħreetis ſawâ paſchmiħlibâ gaħdâ tiſ preekſch fewis, wiſch redſ tiſ ſawu

labumu. Dsejneeks, kuršč pasihst labi žilweku firbis, pratis modinat feeweetė pasčapsinu, sparibu, winšč tai rahdis, ka ari winai tahdas pasčas teešbas, ka wihreetim, ja ne wairaf, tad tahdas pasčas m o r a l i š k a s teešbas. Dsejneeks rahdis wihreetim, tu esi egoists, tu fakees mihlejam feeweeti, bet tu mihle to tik fawa pasča labuma deht. Bet ari feeweetei tas atklahs winas wainas.

Waj šchahbus fwarigus jautajumus eewehro ari muhfu dramatiški? Ja tee žif nezif peegrestos šcho laiku prašjumeem, teem nebuhtu palizis ari nepamanits šchis fwarigais jautajums. Setkuma un garlazižibas weeta tee isplatitu fwehtibu pa latwju zeemeem un sehtam.

Šcho jautajumu muhfu dramā apffatot, isflaidrofees ari pa datai, ka isturas muhfu rakstineeki pret muhfu tagadejo realo dšihwi, waj šchis muhfu žihniņu pilnais laikmets ir atradis leelaka waj masaka mehra mahtšleneeku azis šchelasību? waj mahtšleneeks ir nogremdejees fadšihwes dšitumos waj warbuht wina tehlotee žilweki ir weenigi fantastijas augti. Pameklešim muhfu daudsejo dramu pulka tahdas, kur žif nezif buhtu isteikts šchis no tagadnes jautajumeem wisfwarigafais — feeweefču jautajums. Seeweefču jautajums naw warbuht pee žitam tautam nebuht tit fwarigs, ka pee mums latweefcheem — feeweetes ir loti leela mehra muhfu tautas žeriba, pamats. Ja šchee pamati šipri, tad warešim ar drošču širdi buhwet wisleelako mahju, wina špihtēs wišam wehtram.

Mans usdewums un mehrkis buhs, ispehtit, peemehram nemot pahris no muhfu labafajam lugam, žif winas atspogulojas šchis jautajums, ka winas isteikti muhfu laika zenteeni, ka attihstas žilweka eefšheja darbiba, ka beidsot pahreet eefšheja darbiba žihniņa ar ahrejeem spēheem un kawekleem. Šchis karšč lai buhtu kahds buhdams, lai tas tiktū karots augstu mehrku deht, lai ari žihnitos dramās waroni tit pehz neezigeem mehrkeem, kureem naw nekahdas eefšhejas nošihmes, kuri beidsas smeekligā pretrunā, wišs weens, wišadā šinā ir šchi darbiba un žihniņšč dramās žentrs un lodols.

Lai redsetu, kahdai wajag buht ihstai dramai un ka fktas uf feeweetem žitu tautu rakstineeki, es ihsumā raudsišču juhs eepašihstinat ar Šbfena dramu „Nora“ un Sudermāna „Heimath“. Šche neween dramās nošihme mums gaischi jo gaischi parahdas, bet it ihpaschi feeweefču raksturi ir originalam reali pateefigi tehloti.

Šbfens ir fawu dramu leelaka datā labafais realists, kas tehlo dšihwi tahdu, kahda wina ir, bet pee tam šchis realisms faweenots ar idealeem mehrkeem. Mehš, eepašinuščees ar tumščajām dšihwes pufem, fahkam meklet pehz gaischakām, mehš jautajam, waj naw glahšchanas. Šbfens pats jau mums rahda pa datai želus, kurus štaigadami mehš dšihšimees pehz faweem idealeem un panahškam tos. Wina ideali neatrodas gaisa pilis, tad tee mums nebuhtu nekas. Jo itin pareisi

ƒafa Stepermana Krustina dramâ „Mahzitaja meita“ Arwids Laurai:

Rad   Mehs weenas semes behrni, laudis,
               Schis semes zilweki few gribam eeguht
               Tàs debefis, kas teefcham fwehtus dara,
               Tad pateefcham ƒchi plaifma nedrihƒti leela
               Buht. Jo ideals ir pateefibas elts,
               Un fur tàs istrubhƒti, tur pats ideals
               Ir seepju burſgulits, no dwaſchas puhſts,
               Kurſch nefpehji pazeltees lihds debefim,
               Raut warawihƒfnes krahfàs tehrpees.“

Ibfena labakajàs dramàs naw tahdu idealu, kuri nebuhtu ƒa-weenojami ar pateefibu. Seeweefchu un wihreeſchu ſtahwollis winu kopdſihwè tehlots tik pateefi, ƒa mehſ, wina dramas laſijufchi, buhſim wiſadâ ƒinâ koti daudſ mantojuſchi, mehſ buhſim uſ preeſchu dſihtti, pamudinati ƒawos zenteenos, mums atwehrſees jauni zeli.

Ibfens tehlo ƒawâ Norâ ſeeweefchu ſtahwokli tik gaiſchi, ƒa ari mehſ tuhliƒ ƒajuhtam, tà ir pateefibâ, tam tà newajadſetu buht, wiſam wajag pahrgreeſtees zitadi.

Seewehrojamaſ adwokatſ un bankas direktors Torwalds Helmers ir apprezejis behrniſchi jautro un muhſcham preezigo Noru. Schis Helmers ir wihrs, pilns paſchapiſmas, waretu teikt, ir pilnigi nodibinajeſ ƒawos uſſkatoſ. Wina jaunâ, maſa ſeewina turpretim ir pilnigs behrns. Wina ir tik pehji gadeem pee-auguſe. Wina ir pahrgahjuſe no weenas ſpehtu iſtabas otrâ leelakâ, tik ar to ſtarpibu, ƒa winai tagad ir nedſihwu lellu weetâ dſihwas ko auklet. Wina ſlatas uſ ƒawu wihru ar tahdâm paſchâm zeenibas un uſtizibas pilnâm azim, ƒa uſ tahdu augſtaku radijumu, ƒa wina to darija ar ƒawu tehwu. Wina naw ƒajutufe wehl laulibas ihſtâſ noſihmes, bet wina zenſchas to ƒapraſt, wina rauga paſcha ſewi atraſt, atraſt ƒawu wehrtibu, lai waretu noſtahtees ar lihdsigâm teefibam blakus ƒawam miſkotam wihram. — Winai ir behrna daba — wina grib augt un preezajas par to, winas wihrs turpretim nejuht ƒchahdu wajadſibu, pehji Noras garigâſ augſchanaſ, winas bagato eefſchejo ſpehju attihſtibas. Winam wajadſiga tik lellite, ar ko paſpehletees brihwlaikâ, winam patihƒ wahwerite, kura wina preeſchâ palehƒkâ, winam patihƒ zihrulitis, ƒas wina nepatiſchanaſ aiſdſeedatu projam. Ihƒi ƒakot, Nora patihƒ Helmeram tahda, ƒahda wina ir, winſch newehlas winas zitadas.

Helmers nekauji paplaſchinatees Noras eefſchejeem ſpehkeem, winſch rauga toſ nomahƒt, Noras uſdewums ir wina dſihwi puſchƒot. Wehl Nora nepaſihƒt ƒawu Helmeri, wehl wina neſin, ƒa wina auſſtâ zeeniba un moraliſkaiſ ſtingrums naw wairaf nekâſ, ƒa weenkahrſchâ zilweka baiſes no zihnina. Bet drihſ jo drihſ parahdas Helmera ihſtâ daba, — wina egoiſms wiſâ ƒawâ ƒailumâ.

Helmers faßlmst deesgan nopeetni, ahrstis winam eeteiz dotees uf deenwideem, bet naudas truhkuma deht tas naw eefpehjangs. Ze parahdas Noras mihlestita un usupurefchanas wifa pilniba, wina fadabu uf wekfela nauhu, bet fchis wekfelis ir wiltots uf winas tehwa wahrdu, kurfch pa to laifu jau miris. Wihrs atgreeschas iswefeloejes at-pafal, ustiziga Nora nefala winam ne wahrdina par fcho ne-apdomigo, pehz wihra domam weegsprachtigo darbu, wina grib parahdu delbet ar fawu roku darbu. Wina atlizina un taupa fatru kapeifu, lai waretu nolihdsinat leelo parahdu. Ta ir preeziga pubhejotees preekfch teem, fo wina mihl. Wina paleef par wihru, ta ifaug te apbrihnojama leelumâ par Helmeri. Wina pate to wehl nemana. Winas fpehks, patfahwiba pamostas, fahl attihstitees ne-apsinigi, wina pate newehlas, lai wihrs manitu fcho eefchejo protestu. Bet nelihds nefas, fchim protestam pret tas audsinatajeem, pret tehwu un tagad pret wihru wajag reis parahditees deenas gaismâ. Noras wekfelis atrodas pee Krogstada, kuru Helmers padjen no weetaz dokumentu wiltofchanas deht. Krogstadts grib isleetot Noras israftito wekfeli pret Helmeru. Nora grib peerunat Helmeru, lai patura Krogstadu wina weetâ. Ze atweras Norai wifas winas darbibas breefmas. Helmers nofkatas ar reebumu uf tahdu moraliski panihkufchu zilweku, kahds, pehz wina domam, ir Krogstadts. Nora atrodas uf besdibena malas, winas no-flehpums, winas lepnums pahriwehrfchas par spoku, kas to fahl baidit. Ze turklaht parahdas Helmera stingra morale pawifam zita gaismâ, winsch waretu wehl Krogstadu paturet weetâ pee bankas, bet to tas negribot eerahdit, ka feewa to pahrrunajufe, bes tam Krogstadts efot wina jaunibas draugs, uf kuru tas tagadeja stahwolli newarot wairs fkatitees. Nora til issauzas: „Dorwald, to tu nedomâ nopeetni. Ne, tee ir wif neeki!“ — — —

Bet Norai jau naw laika nokautees ar tahdam domam, winai maifas pa galiwu wifadas baigas domas, ta reds, ka wihram jadabu finat wifs, wifs, ka wina ir wiltojufe wekfeli uf tehwa wahrda, bet pee fcham domam ta issauzas: „Pateesiba ir tomehr jauki — fagaidit brihnifchigo.“ Kas gan ir fchis brihnifchigais, kahdejadi parahditees brihnumi? Nora fawâ behrna mihlestita un tiziba ir pahrliezinata, ka Helmers winas leelo mihlestitu un usupurefchanas atfinis wina wilks pee fawas kruhts newis ka behrnu, bet ka fawu dahrgo feewinu. Nora ir behrns, wina tiz brihnumeem, wina fagaida brihnumus, teem wajag rahditees, tee to pazels augsti jo augsti. Sa, brihnumi gan nahza, bet ne Noras gaiditee. Schee brihnumi fatreeza Noru wairaf, nekâ pehrkona fpehreens. Gaiditas mihlestitas weetâ Helmers trakoja dufmâs, gaidito mihlestitas glaimu weetâ pluhda lahsti par wina luhpam. Helmera gods un laba flawa wehja. Nora warot pee wina palift til kauschu deht. Helmers iftumj Noru if fawas firds. Norai bija Helmers wifs — tas bija winas Deews.

Tagad ſchi tiziba fatreekta uſ wiſeem laiſeem, bet winas patſtaſ-wiba nodibinata. Behz tam, kad Helmers dabu no Krogſtada pee-ſuhtitu Noras weſſeli, tas atkal uſelpo, wina moralifkaiſ reebums ir iſgaiſis, tas peedod ſchehſirdigi Norai, winas neſinaſchana un wahjiba winam iſleekas diwſahrt peewilzigi, winas wahjums ſchim eſot jo mihtſch, jo wiſch eſot tās ſargs un aiſſtaſhwis.

Norai iſrahdas, ka wina ir maſs ſhehpja funitis, kuru per un wehlat ſahk glaudit un peelabinat. Tai ſchaujas domas galwā, ka wina wiſu muhſchu ir par lelli tureta, ka wina pate ir gribejuſe buht par tahdu. Wina zihnas ar wiſeem ſaweem eekſchejeem ſpehſteem. Winas padewigā, tizibas pilnā mihleſtiba pahrwehrſchas par ſpehzigu proteſtu, winas eekſchejais lepnums pamoftas, wina naw wairs wehras, wina negrib wairs ilgaki laut ſewi turet eepoſtitu buhriti, — ta ir gatawa raut ſehdes un behgt — kur? to ta neſina, bet brihwa wina grib buht wiſadā ſinā. It kā putniſch iſſpruzis no buhriſcha, lai-ſchas projam, kur ween winu ſpahri ni nez, tāpat grib Nora iſbehgt ſawām wehrgu ſehdem.

Wina paſludina Helmeram taiſni un ſkaidri ſawu brihwibu, tik ſkaidri, ka Helmers to dſiki jo dſiki ſajuht. Wina negrib dſihwot ar to ſem weena jumta, winai naw wajadſiga ſchehlaſtibas maiſe. Wina to naw nekad mihlejuſe, wina ir mihlejuſe idealu Helmeru, pawiſam zitadu, nekā tas tagad parahdas. Winas ideals ir iſgaiſis, ar to reiſē ari winas mihleſtiba, — ſcho Helmeru, ſcho leelako egoiſtu, wina newar mihlet. Nora dſihwoja pee wina kā ubadſe, weenos melos, winu ſtarpā nebija pateſibas, wina nodewa winam ſawu eekſchejo dſihwibu, kuras wina pate wehl ne-apſinaja.

Winas behrniſchkaiſ prahts, kurſch pateſibā nebija nekas zits, kā dſiſch idealifms — pazekas jo drihs par apſahrtejo paſauli, wina pahraug pate ſewi — winas wahjā daba pahrwehrſchas par iſhta wihra ſpehku. Nora grib dotees projam no ſchahda wihra ſahneem, wina grib uſaudſinat wehl pate ſewi, lai waretu ſawu behrnus au-dſinat. Wina grib zilweks buht ar tahdam pat teeſibam, kā Helmers. Zik daudſ augſtat neſtaſhw ſchis „behrns“ ar ſawu dſiko ſirdi un juhtam par patmihligo Helmeru, kurſch tik dſihwo preekſch ſewis, kurſch ſakas mihlejot Noru, — bet tik ſawas patmihlibas un labuma deht. Reiſ wajadſeja naht kahdam pahrgroſijumam, un kad tas nahza ſchahdejadi un ne zitadi, ſas pee tam wainigs, kā pats Helmers. Zbſena dramā atrodam darbibu wiſleelaka mehrā, gan eekſcheju, gan ahreju, te it ihpaſchi eekſcheju. Eekſchejā darbiba pahreet ahrejā, kura mehgina ſa-ſneegt augſtus idealus mehrkus, mehſ juhtam Norai lihds un wehla-meſs, ka katrs un katra juſtu winai lihds un zenſtos pehz tahdeem paſcheem idealeem.

Seeweefchu ſtahwoklis ſamilijas dſihwē ir loti apſpeeſis. Wina ir daudfreis wehrdſene, paſchai nemanot. Bet tiklihds atmoſtas

paſchappina, tuhdak aug winas apflehytee, apſpeeftee ſpekti. Germ. Sudermans, tagadejo laiku wahzu labatais rafſinees, tehlo ſpehzigem wahrdeem aſt jo aſt ſeeweefchu wehrdiſſto ſtahwokli dſimta, wiſus ſtanos paſchleeligos uſſtatus par godu un labo ſlawu. Kattrâ darbâ, kattrâ wahrdirâ atſpogutojas wihreeſcha leelakais egoiſms pret wajato, peewilto ſeeweeti. Magda ir atſtahjuſe ſawu tehwa mahju, wina newareja iſturet to flogu, ſas uſ winas te guleja, tai bija janokauj wiſa individualitate ſawâ tâ ſauktajâ dſim t e n ê, winai wajadſeja paſchai ſewi aiſleegt, lai waretu paſtahwet ſcho zilweku aprindâs. Winas eekſhejais ſpehks ſlahpſt pehz darbibas, pehz brihwas darbibas. Wina ſata, ta dſimta pate to iſdſinufe ſweſchumâ maiſi pelnit un wehlaſ wimu pawiſam iſtuhmuſe no ſawa widus, winas darba lauſs naw bijis patihſams. „Es peederu pee to dſihwoneeku ſchſiras, kuzi beſ kahda farga, pakaudamees uſ ſawu roku ſpehku, dodas paſaulê.“ Wina ir paſaulê dauds zeeuſe, to ſina til wina weena. Ir publem zauras naktis ſtrahdadama, ta palikuſe par eewehrojamu dſeedataju. Bet pee tam wina ir ari dewuſes breeſmâs, jo ſas gan buhtu to no breeſmam paſargajis? Wina mihlejuſe wiſâ ſawâ jaunibas karſtumâ kahdu Kelleri, kuzſch tagad jau lepojas ſlepenpadommeela tſchinâ ar ſaweem ordeneem. Schis godigais, morales ſinâ preekſſihmigais Kellers, peewit jauno, ne-apdomigo Magdu, to atſtahdams ar winas behrnitu loti behdigos apſtahktos. Til Magdas ſpariba, winas ſpehks netauj tai bigtees, wina prot ſtrahdat, ſtrahdâ preekſch ſewis, bet wiſwairak preekſch ſawa behrna. Wimu pazek, wimu pahrwehrſch par pee-auguſchu zilweku mihleſtiba, eenaidis, godſahriba un truhtums, nabadſiba. Bei-dſot eerodotees tehwa mahjâs ar paſaules godu un ſlawu leetas ſa-ſars iſſkaidrojas til tahli, ta Magdas tehws grib peepſpekt Kelleri atſiht Magdu par likumiſku ſeewu. Kellers, redſedams Magdas taga-dejo ſtahwokli, ir ari ar meeru, ſneegt tai ſawu roku, lai iſrahditos par godigu zilweku. Magdai til ja-atſafas no winas weenigâs man-tas, kuru ta mihlê, tas ir winas behrna. Magda bija jau ar wiſu meerâ, wina bija palikuſe ſawa tehwa mahjâ, lai liktu ſajuſt ſew atkal wina autoritati, wina bija ar meeru, lai glahbtu ſawu fami-lijas godu, prezet ſcho negehligo, patmihligo Kelleri, kuzam paſaulê wairak neka naw, kâ til wina paſcha perſona, kuzſch ne-uſdroſchinajas uſ ſewi nent nelahdas atbildibas par ſaweem darbeem, winſch ir to pataiſkjis par pariju-ſeewu — un tagad wehl winai ja-upurê wiſs, ſas tai ir, lai til paſaules azis ſtahwetu ne-aptraipits wina gods, wina labâ ſlawâ — te nu beidſas winas pazeetiba, te parahdas atkal winas lepniba, winas ſtingrais rakſurs pazekas augſti pâr puſſapu-wuſcheem ſadſihwes aiſſpredumeem, wina war til wehletees tiſt at-ſwabinata no ſcha ſchaurſirdigâ egoiſta, kuzſch til ſawas kaiſlibas apmeerinajis, ſtaigâ ſaldi ſmaididams ſawu eerasto zeku, winai ir tur-pretim winas behrns, winas ſaule, Deews, preekſch kura ta dſihwoja,

zeeta badu un fala, pa eelam maldijās un djeedaja, kur tif wareja dabut gabalimu maijes, lai barotu fawu mihluli. Pasaules azis taifnais paleef smalkais — godigais Kellers, bet mehs pasihnam Magdas dwehfeli, winas firbi lahwa mums eefkatitees Sudermans, mehs waram tif just lihdsi Magdai, mehs labprahit tai steigtos palihgā, to meerinatu. Bet waj Magdai weenai tas ja-isjeesch? Tahds liktens ir uf katra fola fastopams. „Ja juhs mums dodeet teefibu, zeeft badu, — fata Magda — un es esmu zeetuse, par to juhs man aisleedsat mihlet un laimigai buht tā, tā es to faprotu!“ Wina naw dabujuse idejas, raksturu no fawas familijas, wis ir winas paschas rofu darbs.

Beidsot atbild Magda tehvam, kurfch rauga winu peerunat, lai ir meerā ar Kellera prasjumeem: „Es sinu, ko dsimta prafa no mums ar fawu morali. Mums jadsihwo klufumā pehz teem lifumeem, kureem ir nosihme preefch winas. Mums jatup klufi kaktā, lihdsi gadas kahds labs prezeneeks. Ja, lihdsi gadas! Par to laifu nobeidj muhsu meefu un dwehfeli dsihwes zihna. Mums gaidama tif nowihfchana, mums jafaruhgt. Seenat muhs, pataifat muhs par mulkem, eeflehdjat muhs haremos un nonku klosteros — un tas buhtu warbuht wislabakais — bet kad juhs mums dodeet brihwibu, tad nebrihnatees, ka mehs to isleetojam.“ Schee wahrdi ir spehzigis protests pret tagadejo fahrtibu, pret tagadejeem fadsihwes usfkateem. Magda prafa no wihreescha tahdas paschas teefibas few, ka winfch preefch fewis, wiswasakais moraliskām teefibam jabuht weenadām.

Man naw eefpehjams fchai reisē un naw ari mans mehrkis, smalkat psikologiski analijet scho eewehrojamo dramu. Gribēju tif ihfumā aifrahdit, kahdi feeweeschu raksturi atrodami zitu tautu literaturā, ka fchee raksturi attihstas eefcheji un pahreet atklastā abreja darbiba. Peeteekofchi es newareju scho isdarit telpu truhkuma deht; man bija no fwara falihdsinafchanas deht ihfumā pahrrunat fchās diwas lugas. Ruhlesjumees atraft labatas latweefchu dramaz, kur feewees galwenafas perfonas; raubfifim atrifinat galwenās idejas un analijet winu darbibu, lai, falihdsinot ar augfchejam, jo labaki eefkatitu winu wahjās pufes un pee tam newilktum uf fewi partejibas aifdomas.

Peegreeschotees latweefchu literaturai, man bija deefgan gruhita iswehle; dramu mums ir labs pulks, bet tahdu, kuras buhtu muhsu mehrkim zil nezil noderigas, ir loti maf. Bija ja-iswehlas tahdas, kuras feeweescheem eerahdita kahda leelaka loma, waj kur gribets isteikt domas un idejas, kuras sihmejas uf feeweescheem. Nodarbojotees ar latweefchu dramu, man krita azis Sarka „Tehwa afaras“. Duga nofaukta par komediju; nesin kamdeht, warbuht gan tamdeht, ka winā nahf preefchā daschi jozigi isteikumi, man rahdas, ka wispahri loti nepareifi winu peefkattit pee dramu fugas, waram Sarka kungu pilnigi atklast meerā nenomozijufchi ar „Gustawa Freitag“ dramaz tek-

nifu, no kuras wiſſſch til ſoti baidas, jo kur naw dramaz, tur naw wajadſiga nefahda dramaz tekniſka. „Kratam rakſineekam un tamlihdſ ari dramatiſkim wajaga mahzet pateefigi tehlot dſihwi, eedweſſhot ſawam fazerejumam ſinamu ideju. Bet dſihwes pateefſhamibai jabuht par katra fazerejuma pamatafmeni,“ ſaka pats Sarkis. Autors ari pateefſ gribejis tehlot dialogu weida, bej jekſahdas darbibas, patefo dſihwi. Winam gan newajadſetu ſchos dialogus, ſchās mulkiġas, naiwās ſarunas ſaukt par komediju, bet tas blakus leeta. Kā winam iſdewuſſchees tehlojumi, waj tee pamatojas uſ dſihwes pateefſhamibu, kā wiſſſch to wehlaſ? Sawā tā ſauktajā komedijā autors grib peerahdit, ka ſlinkums ir ſlihta leeta, ar to nekur taſli neitiſim. Pahrtizis ſaimneekſ atſahji mahjas un aiſeet uſ krogu dſihwot, tadeht ka behrni newiſſſcho ſtrahdad. Uri krogā tas nepaſtahw dſehraju truhtuma deht. Pateefſ ſlihta leeta ſlinkoſchana! Un lamdeht gan ſlinto meitinas? tamdeht, ka winas apmeklejuſchās draudſes ſkolu un grib buht ſmalſakas par zītām! Ir gan ari gudras jaunkundſites! ſoti noſchelojami, ka draudſes ſkolā naw wairak warejuſchās eemahzitees. Abas ſaimneeka meitas Emilija un Walda ir tehlotas taahas ſoſtinās, kaahas wiſmaſakais ne-eſmu redſejis un domaju, ja, waru teikt, eſmu pahrlleezinats, taahas ne-atradieſſes latweeſchu ſtarpā. No karaktra, no indiuidualās dſihwes naw te ne wehſis. Ja te buhtu kaaha poſſe, tad waretu wehl kā nekā apmeerinates, bet tagad naw iſprotams, ko autors gribejis raſſhot. Domaju, ſchi luga nepelna, ka ar wimu ilgak nodarbojas, wina ir monſtrums. Lai redſetu, kā autors tehlo Emiliju un Walidu, peewediſim kaahu datu no ſlawenās ſkaiſſſchanas ſzenas, kur abas jaunawas puhlejas wiſeem ſpeheem ſaſkaiſit 100 rublus.

Walida (ſtaita). Schitais ir deſmit rublu gabals! (Panem weenu aſignaziju.) Un ſahrtais ir atkal deſmit rublu . . .

Emilija. Kopā diwdeſmit.

Walida. Tos nolikſim uſ galda. (Noleet uſ galda.) Schitais ir trihs rubli . . . atkal trihs . . . trihs un wehl trihs! . . .

Emilija. Zik tad tur bija to triju rublu gabalu?

Walida. (Wehl reiſ pahrlſtaita klufam.) Peezi gabali.

Emilija. Zik tad ir peezeiſ trihs?

Walida (ahtri). Diwpadſmit!

Negribu juhs tahtaſ apgruhtinat ar ſcho jauko ſtatu, no ſcha ihſā peemehra noſſahrtiſat, kaaha ir muhſu komedija. Schi iſdeeniſchā ideja ir atraduſe apſtrahdajumu, kaahu mehſ neſaſtopam iſdeenās. Buhtu iſnahzis ſmuks pamahzibu pilns ſtahtinſch, peemehrots „Latw.“ waj „Latw. awiſchu“ ſlejam.

Zitad kraſhā ſtaahas muhſu preeſſchā Allunana tehlotee fee-weeſſchi. — Peemehra deht analiſeſim pſikologiſki kaahu no Allunana dramam „Raſ tee tahti, kaſ dſeedaja“. Tehloti dſimtbuſchanas laiſi

ar wiſam ſawam tumſhajam puſem. Skaidrite, Baltauna meita, ir ihsis lauku ſtukis, preeziga, jautra, ar katru prot ſarunatees, apeetees. Pee tam ta katrā gadījumā iſrahda ſawu dſilako lihdsjuhtibu pret apſpeesto tautu, winas runas naw tad wairs weenfahſchas meitenes runas, wina runā ſibenu bultas, wina eekarſt preekſch wiſa, kas labs un kreetns, bet tuwaki eefpeeschotees Skaidrites rakſturā un to ſalih-dſinot ar Allunana ziteem ſeeweefchu rakſtureem, ja gribat, warbuht ar Milbu „Deelpils pagasta wezakajos“, mehs atradiſim, ka ſcheem rakſtureem naw neka daudj originala, wini pakattaiſti paſihſtamajam wahzu Birch-Pſeifera raudu un gaudi dramam, winu juhtas ir wairak ahrejs retoriſms, winas nenahſt no ſirds un ari ne-eet pee ſirds. Wahrdi teef runati augſti ſkanofchi, tauta un tehwiſa, zihniſi un puhles atkahrtojas beeschi jo beeschi, bet truhtſt dſilaka kodola, pamats ir toti ſchaubigs, ari uſbuhwetā ehka ſchaudas no wehja grubſta uſ weenu un otru puſi.

Waj Skaidrites dabā ir wiſpahri labu runat par ziteem un winus aiſtahwet, jeb waj, kā man te rahdas, tas winai tamdeht jau no paſcha eefahkuma jadara jauno graſu aiſtahwot, lai katrs redſetu, ka winſch tai nolemts no kahdas augſtakas waras. Winai jaſamih-lejas — graſā. Wina jau juht, kā rahdas, ſimpatiju pret graſu Konradu, pirms ta to redſejuſe. Mehs nonahſtam laimigi uſ faldo romantisko muiſchneeka mihleſtibu pret ſemneezi. Tu jaukais ideals! Pehz frantſchu rewoluzijas parahdas frantſchu literaturwehſturē weſela plejade dramu un romanu, kur famehrā ar rewoluzijas idejam meh-gina ſaprezinat gan ſemneekus ar muiſchneezem, gan muiſchneezes ar ſemneekem. Tam wareja Franziā tanis laikos buht ſawa noſihme, lai tuwinatu abas ſchiras weenu otrai, bet ſche muhſu gadījumā tam naw nekahdas noſihmes. Kahds mums gan labums, kahda tam noſihme, ja wiſpahri buhtu ari bijis tahds gadijums, kur muiſchneeks pateſibā apprezē latweeti, no ſaweem dſimtlaudim? Waj lai mehs ſcho gadijumu uſſtahdam par idealu un mehginam zik eefpehjam eeprezetees augſtakās aprindās? Mihleſtiba ir akla, atbildēs dſejneeks, wina nepraſa daudj pehz kahrtas. Kas paſihſt zik nezik muhſu muiſchneezibu, tas tā nerunās.

Jaunais graſs dodamees no ahſemem mahjās, grib iſeet pa taiſno meſcha zelmu, bet pee tam apmaldas. Winſch apſehſchas ſeh-rodamees uſ kahdu zelmu meſchā: „Waj ne-ilgoſchos pehz graſeenes Klotildes, kas mani tik ne-iſſakami laimigu darija, manim dahwadama ſawu mihleſtibu?“ Bet te nahſt peepeefchi weegleem ſoleem kā ſiinina Skaidrite un ir — jums jaſina, ka tas noteek mehnefnizā — tik poetiſki ſkaiſta, kā nahra. Wini ir drihſ wiſlabakee draugi. Graſs iſdodas par jauno meſchūngu, Skaidrite iſturas pret to bej nekahdam bailēm. Graſs wehſlas, ka tahds ſargs, kahds Skaidrite, buhtu katru deenu, pagt azumirkli wina tuwumā. „Man ir, it kā kad tawa mihſā ſeja, tawa

aufâ balsâ nekad wairs nefustu ij manas atminas." Pahreja no Klotildes us Skaidriti ir notifikuse azumirkli, zitadi jau tas naw domajams. Pee debefs welwes spihd jaukt un gaischi smukais mehnestinsch, schis dauds ko eespehj. Jstahstijuse par blehdigo muischas kungu, ka tas laudis bendè, wina luhds domato meschkungu, lai ne-istahsta grafam. Grafs usaizina Skaidriti, paschai to isieikt grafam, us ko schi atbild: „Ja, kad es buhtu prinzeze un winsch mani mihletu no wifas feds un es atkal winu, tad sinatu gan, ka winam peetitt: Es peefleetos tam flahht, noglauditu un noskuhstitu winu. Turetu winsch us mani labu prahtu, tad winsch ari nepeemirsu nabaga latweeschus." Skaidritei, rahdas, jau schuhpli no listena nolemts, ka tai japeeder muischneekam. Te nu gan atkal to nemas neleekas sinot, kas ir schis jaunais meschkungs, kurses eet pahrgulet par nakti winas tehwa mahjâs, wina to tura par latweeti. Ehrmoti nu gan, ka Skaidritei naw eespehjams pasiht grafu, kurses jau gadeem dsihwojis Wahzija un til tagad atgreeschas atpakat dsimtene, par wahzeeti. Jif Skaidrite prot retoriski runat, to lai peerahda winas wahrdi runati grafam us wina jautajumu, ko wina gan sinot no faweem fentseem: „Ai, tee bij waronigi un gudri wihri, pirms winus padarija par wehrgeem, un winu gars wehl atrodams arweenu muhfejôs. Un tehws faka, ka tagad, kur esam atkal brihwu un spehzigis ehrglis muhs apfargâ faweem wareneem fpahrneem, latweeschi eemantos to paschu zeenischanu un shahwokli, kas teem bij, pirms wihri dselshu drehbês mums nolauptija brihwibu un tautibu."

Skaidrite dabujuse sinat, kas winas mihlotais wihrs pateefbâ, pasaudè wifu fawu jautribu. Wina juht, ka newarès safneegt fawu augstako wehleschanôs. Ari grafam shahdas nepahrredsami schkehrschki zekâ, wif muischneeki atfakas no wina, tamdeht ka winsch tuwojas latweeschu semneekem. Neklatotees us scho wifu, winu well pee grafa tahds neredfams spehfs, atfazitees naw eespehjams. Dahrsneeks Gederts, pamudinats no muischkunga Hardera, grib nogiftet grafu, bet pateizotees Skaidritei tas ne-isdodas. Winas Konrads peekeras wehl zee-schat pee tās. Winsch negrib nekò sinat no fawâm galwas pilsehtas flaihtulem, muischneeku apsmeechanu un neewaschanu tas nem us fewis, lai tilai eeguhtu fawu mihkolo Skaidriti. Gan Skaidrite pee-flahjibas deht aiprahda us fawu semo dsimumu, grafs neklausas nemas to, winsch grib upuret wifus fawus spehkus apspeestajai latwuju tautai. Te nu Skaidrite wairs newar pretotees, jo winai jabuht par widutaju starp grafu un winas paschas tautu, ka apkampij grafu issaufdamâs: „Konrad, mans Konrad!" Te nahht Skaidrites tehws starpâ, grib to peerunat atstahht neprahhtigo mihlestibu pret grafu. „Deewis schehligais," wina luhds, „kas tu mahjo augsti par mums un sini katra neezigâ zilweka klufâs nopuhtas — rahdi tu man schai schaufmu pilnâ brihdi ihsto zeku. Tur tehws mani fauz, un tur tas wihrs, ko til

ne-iffakami mihlu. Kuram wairak teefibas uf mani?" Wina grib atteiktees no Konrada, wina laimes un meera deht, bet Konrads to negrib atkaut nefahdã sinã, beidsot Skaidritei tik ja-iffauz: „Ja, Konrad, es gribu buht tawa, muhschigi tawa!“

Beidsot erodas pate leelmahte pee Skaidrites, gribedama to pahrrunat, lai atfakas no winas dehla. Skaidrite tomehr newar laust fawu doto swehrestu. Kad galu galã leelmahte draudẽ atsiht fawu dehlu par ahrprachtigu un nodot ahrstu usfraudsibai, un kad ari Baltauns peebeedrojã tai ar draudeem, tad Skaidrite isschfir, kas tai jabara. Wina apnemas eenemt nahwes jahles. „Konradam wehl ja-dsihwo un ja-aplaimo mani tauteeschi, wehl tew daudf skumju, ko remdinat, wehl tew japastrahdã daudf laba, ko tawi fentschi pee mums grehkojuschi.“

Skaidrite isdjer nahwes jahles. Winai nahwe preefsch azim. Ari tad wehl wina atgahdina atnahkuschõ Konradu: „Tu, mans Konrad, dahwã to wifu besgaligo mihlestibu, ko fajuhiti preefsch fawas nabaga Skaidrites, manai peemelletai tautai, tad ta buhs tikpat laimiga, ka es.“ Wifs schis leelais patriotifms pee Skaidrites ir par daudf retorifks, lai tas daritu peeteefoschu eespaidu. Ari Skaidrites persona pate par fewi naw peemehriga, representet nabaga apspeestã tautas likteni. Wifa drama tehrtã romantiskã krahfã. Eeffcheja zihna atrodama gan pee Skaidrites, bet ta koti wahja, wina pahre-et drihsak Deewa luhgshana, winai naw attihstis individualais raksturs, weenigo glahbinu ta atrod nahwẽ. Winas mihlestiba ir stip-raka par nahwi, bet wina pate laujas pahrwaretees no apfahrtejeem apstahkkeem, tee to nomahz, winai naw spehka un energijas tuetees preti wifam gruhitibam. . . . Bet, taisnibu fakot, schai dramai weenigais glahbinsch bija, likt mirt Skaidritei ar karsiu mihlestibu firdi — preefsch fawa Konrada. — Skaidritẽ mehõ atrodam, ja ne wairak, tad tomehr retorifku tehwijã mihlestibu un wehl jo karstaku mihlestibu pret muishneeku. —

„Deelpils pagasta wezakajos“ Mildas raksturs wehl wairak ne-noteikts. Wina ir smuka un laba un mihle no wifas firds — tagad newis muishneeku — bet latweeti, dakteri Breedi. Winas mihlestiba ir deesgan stipra, lai pretotos tehwa gribai. Beidsot, kad wina juhtas no Breescha peerahpta, kad winai eestahsta, ka tas tapat mihlejot kahdu zitu, tad Milda, no Weinstein jaunfundjes peerunata, gatawa dotees uf Ameriku. Te nu gan beidsot wifs isskaidrojã un no Mildas un Osola iinahf laimigs pahrittis. Ta pascha mihlestibas ideja. Milda ir skukis, kas prot mihlet fawu dahrgo dakteri. —

Bet ari Mildai truhfst eeffchejã spehka energijas, kad to nospeesch dashadi nepatifikami apstahli. Pee tam naw nemaõ isprotamas dashadas rakstura ihpaschibas. Wina, lai gan latweete, tomehr nejuh-tãõ omuliga un preeziga fawas tautas widũ, skaidri otradi, ka

Staidrite. Wina isleekas few kà ahrjemju stahds latwju druwà. Ta atsiht, ka winai fweščas to lauschu intrefes, kuru widà ta dšihwo, un tomehr (ar noščehloščanu jamin) ta peespeesta to widà dšihwot. Waj Allunana kungs gribejis uštikt te uš parasto ideju, ka meitas naw fšololojamas, it ihpašči pilsehtà ne, jo zitadi tàs waretu peemiršt fawu tautu, jeb waj gan autors juht lihds fšahbdeem Mildas wahrdeem, kas tatšču nebuhtu domajams. Wilda gehrbuřes kà plisehtneeze un isglihtota tikpat labi, kà baroneete, kà wina pate atsihtas, tà tad israhdas, ka winas leelà isglihtiba to atfweščina tautai. Galu galà Mildai ari wairs naw weetas tehwià, wina apnemas dotees uš Ameriku. Wiřadi nesagaiditi atgadijumi, behrna isglahbščana no nahwes, kaleja Lihdina blehšču darbi, Weinstein iřdes rihtoščanàs pahrlahji pàr lugu romantisku fegu.

Apfkatifim wehl weenu no Allunana dramam ar drufku wairaf foziologisku elementu, ta buhs „Wiř mani radi raud“. Žit femas un nepareišas ir domas, fšatitees wiřru peħ zepures, atsiht par zilweku tiki augstakas fšķiras! Sainneeks negrib atkaut fawai meitai prezet kalpa wiřru, jo tas naw wina kařrtas. Šķis kalpa wiřrs ir zaur zaurim kreetns zilweks, bet tam naw listens nolehmis peedsimt fainneeka kařrtà, tamdeħ tas newar lihdsinatees fainneekem. Bet lepno fainneeku Pumpururu pařemo tikpat, ja ne wairaf, wehl lepnaķais un uspuhtigakais muišneeks. „Tu eř prasts semneeks!“ tà usfauz muišneeks Pumpuram. „Ja, waj man newajadseja fajust, ka pateeř biju neeģis radijums, fšahwedams wina preeřščà pliku galwu, zepuri rokà, ezģ, briņģs zilweks, nedriřřtedams atbildet neweena wahrđina uš wina kleeđseeneem! Āi, žit fajpigi tas bij, fajprast, ka wiņšč fšahw muřščam augstak par tewi un ka tu pret winu ne-eř it nekàs! Wiřas manas zilweģigàs juřčanas fajetas pret tahdu uspuhščanos, pret tahdu zilweka pazelščanos pret faweem lihdszilwekem.“ To fajujt bagatais lepnaģis fainneeks, patģ iřturedamees ne žitadi, kà muišneeks to dara ar winu. Ļabakàs idejas, kařdas winas te ir, representē dramà Maģa. Wina nekatas uš kařrtu un bagatibu, wina juht dšiku miħleřtibu pret Andreju, bet Andreju wina newar eeguřt par fawu, tehws pretoģas ar wiřem fpeħteem tahđai prezibai. Pumpuram nodedřina fpihtneeki maģjas, Andreģs redģets tai paščà waķarà pee Pumpura riģas, kur wiņšč gribeģa fatiktees ar Maģu. Andreju apřuhđj un noteeřà kà uģuns peeladeģu. Maģai raģdas, ka weeniģà žeriba glaħbt Andreju, ir iřřtařřtit, ka Andreģs naw gaģģis uģuni peelikt, bet winu gaidiģis. Nekas to newar peerunat, atfaģitees no fča nodoma, wina nebeħđà neko par kaunàm mehlem un neslawu, kas waretu želtees. Wina dodas uš pilsehtu, iřřtařřta wiřu teeřas kungeem, bet tomehr tas nelihđj. Maģas miħleřtiba ir pateeř leela. Wina faka Andreģam: „Eģ gribu zeest kopà ar tewi, eģ tew eeřču lihđj, ja wajadřetu, lihđj pařaules galam. Eģ gribu dotees

wifās tawās ſfumjās. Neeena paſaules wara mani neraus no ta-weem ſahneem, es tew eefchu lihds, kury tew buhs ja-eet.“ Maja ſaude tomehr ſchahdās behdās ſawu energiju, wina wehlas labpraht ſchirtees no ſchis paſaules. „Ak, kaut es waretu ſchirtees no ſchis paſaules, kura tik aukstus zilwekus ſpehji darit laimigus, bet ſirdis lauſch teem, kas pazehlās pār iſdeenifchigeem aiſſpreedumeem un zereja, ka pateefiba katrā laikā ſpehji uſwaret. (Auhgti.) Pateefiba, taiſniba, — wairak nekas, kā jauki ſkanoſchi wahrdi, iſdomati, zilwekus darit aklus. Ak, Deews, kamdeht ne-aizini manis?“ Schahda rakſtura wahjiba un ſchaubiba neſaweenojas ar Majas reiſem deefgan energifko dabu. Pawiſam ko zitu mehſ gaidam, pamatojotees uſ paſiſtamās dſeefminas wahrdeem, kuru Maja arweenu dſeed:

Wiſi mani radi raud,
Ka es kalpa lihgawin’;
Ko, radini, juhs raudat,
Kad es pate neraudaj’? —

Beigās nahſ Andreja newainiba gaiſmā un iſnahſ laimigs pahritis. Ari Majā mehſ waretu redſet drihſak rakſturu, kurſch darbojas no mihleſtibas dſihts, nekā wadits no kaſhdām fewiſchām idejam. Taiſnitas patš temats ar druſku ſadſihwes elementa apſtrahdats lugā „Izigs Moſes“.

Schogad iſnahza Stepermana Krustina „Mahzitaja meita“. Schai dramā, jadmā, buhs toti daudš, kas mums iſhti noderēs. No eefahkuma ari pateefi iſrahdas, ka buhs tehlots ſeeweetis, kaſhdam tam wajadſetu buht, t. i. ideals, bet ſchis ideals baht un nobaht pilnigi; beigās mehſ atſiſtamees, ka ſawās zeribās wihluſchees. Mahzitaja meita Laura, muiſchneeku ſahrtas, tapat kā Maja, ne-atſiſt nekahdus ſahrtu aiſſpreedumus, wina ſamihlas ar kaſhdu latweeſchu mahſklineeku Zuhſminu. Te atkal muiſchneeku prezibas ar latweeſcheem! Bet kas par to! Laura miht Zuhſminu no pirmā azu uſmeteena, wina wehlas tuhlit wiſu muhſchu luhfotees wina tumſchi ſilās azis. Ari Arwids Zuhſminſch ir elektriſets. „Schis debefš ſilās aztinas, ſchis roſchu ſahrtās luhpinas un balſtina tihrs ſudrabinſch un auguminiſch ziſ zehls! Schehl tik, ka tas naw latwju behrns, zitadi . . .!“

Lauras tehws, mahzitajs, noſpeeſch ſawus ſaimneekus ziſ ween eefpehjamš. Laura juht preeſch apſpeeſteem:

„Ko palihds man ſchee ſelti, dahrgās rotas,
Par lihdszilweku aſaram kas pirkti!
Ko palihds man ſchis krahſchnais, greſnais apgehrš,
Ja tas ir ſcheterets ar nopuhtam!
Es negribu ſchos ſeltus, nedš ſchis greſnās rotas,
Man wimu ſpoſchums degtin deg. —

Wina luhds: Neds augstu fahrtu, firmas teefibas,
Tas wifas grubstin fagrubst laifa fraumé . . .
Ne schàs es luhdsu, tif to mihlestibu
Un brihwestibu, kas war fildit:
Schàs divas mantas peeder zilwezei."

Waj attihstas schis eeffchejàs juhtas ari eeffchejâ darbibâ un waj fchi pahreet ahrejâ? Ne, ar noschehlofchanu jafaka, tas nenoteef. Winas wahrdi paleef wahrdi un wairak nelas, isleefas, ka Laura runatu dsifi fajustus wahrdu, bet beidsot tomehr mums jafchaubas par wimu firfnibu. Dabujam sinat, ka wina tif luhds tehwu, lai apeetos labak ar faweem laudim. Winai esot selta firfnina, bet ka wina to israhda, no winas darbeem mehš nedabujam to sinat. Arwids wimu raksturo tahdam pašchâm frasem, ka tas parasts gandrihs wifas muhsu dramâs un romanos, tif dsejiftak:

„Ihstis selta gabalinſch,
Tif pašemiga, lehnprahtiga, jauka,
Kâ pašlehpufes fmarſchâ wijolite,
Turklaht zil ſkaiſta, dalka, debefſchigi ſkaiſta,
Kâ fahrtâ rihta blaſſma wafarâ,
Kâ Venus ſwaigsne wafarâ,
Ta mirdſeja aiſ lihdszeetibas zilwekeem,
Jo winai bija selta firfnina.“

Wina teef faukta gudra, deembijiga un mihta un lehna un ſchehſirdiga! Jafaka, tihš engelitis bej ſpahrnineem; ja tee tif buhtu, tad waretu tuhliť ſkreet uſ debefim.

Arwidam gadas ſahnzenſis aſefora Frantſcha perſonâ, preekſch kura ari ir Lauras tehws. Bet Laura mihl Arwidu no wifas ſirds:

„Tew ſeedot naw nekad nelas par dauſd.
Bet, mihto Arwid, to mans tehws tur fazis —“

Te jau rodas wahjajai Laurai bailes no zihnas ar baſchadeem kawekkeem un ihpaſchi ar tehwa gribu. Wina grib luhgt tehwu; ja tas tomehr nelihds, ta faka ſawai kruſtmahtei Amalijai:

„Tad, kruſtmaht, tad es negribu wairs dſihwot,
Wirš ſemes ilgak buht, ſchi dſihwiba
Iť naſta pahrať grubta maneeem ſpehkeem.
Es gribu mirt — pee ſawas mahminas
Get duſet — ai, zil weegli tur ſem ſmiltim.
Es Franzi nemihlu, es mihsu wimu,
Tam gribu uſtiziga buht lihds nahwei.“

Bet drihs aiſmirſti ſchee wahrdi, tehws ſina wimu pahrrunat, lai tiťtu glahbts no kahdas nepatiſkamas ſeſas; Laura apſolas eet pee Frantſcha, it ka gribedama glahbt ſawa tehwa goda wahrdu. Ar

ſcho beidsjas Lauras darbiba, ja tai ir wiſpahri kahda bijuſe. Wina ſina tiſ iſſaukt:

„Paſalam paradifeſ preeki, laime,
Paſalam debefſ ſapni, lihgmiba.
Wairs kruhti nemiht jaukâ mihleſtiba,
Wairs kruhti nemiht dahrgâ zeriba.
Mi, pluhſtat, aſaraſ, juhſ ſahpu behrni,
Mi, pluhſtat, ritinajat aumuſam.“ —

Gadaſ, ka Indrikis noſchauj Franzi un tã ka mahzitajs ari wairs naw pee dſihwajeem, wimu noſpehra pehrtonſ, tagad war Arwids ar Lauru ſaweenoteeſ it meerigi uſ wiſu muhſchu.

„Laura! tu ta pateeſi? Laura! Un
Eſ drihſſu tewi apſampt!“

Œhi Stepermanu Krutiſtina „Mahzitaja meita“ atſchkiras daſchã ſinã no žitãm lugam zaur labu teeſu poetiſki iſtektu dſitaku juhtu, winã atrodam ari eewehrojamu fantaſiju un wiſpahri wairat origi-
nalibaſ daſchã ſinã. Bet par to gribu runat žitã ſakarã.

Apſkatijuſchi muhſu dramãſ, mums želas ſchaubãſ, kã ſkatiteeſ uſ winãſ tehlotajeem ſeeweeſcheem, kã ſkatas uſ winãm paſchi rakſ-
neeki. Tuwaki apſkatot, tee newar buht reali tehli: lai tiſ atmina-
meeſ Œkaidriteſ waj Laurãſ, ſchee debefſchigeer radijumi naw no ſchis
paſauleſ, wini ir pate pilniba. Bet waj ſchahda pilniba, kurai loti
maſ, waj nemaſ eekſcheja ſpehta, energijaſ, kurai naw nekãhdãſ in-
dividualãſ dſihweſ, kura paſaktaita ſinameem paraungeem, muhſ
peewell? taſ pawiſam žitſ jautajumſ. Muhſu dſejneeki wiſadã
ſinã gribejuſchi tehlot idealãſ ſeeweeſteſ, bet ſchis idealizmſ ir par
plikũ, par nobeſtu, lai taſ waretu muhſ pazelti, eeſildit preekſch ka
augſtaka. Truhſt muhſu dramu ſeeweeſtem augſtaku idealu. Muhſu
idejaſ ir loti bahlaſ, beſ ſinameem mihleſtibaſ ſareſchgojumeem un
kataſtroſem mehſ welki publeſimeeſ ko atraſt, ja ari ir kaſ nebuht,
tað tiſ tã blaſiſ, kã ſahnu leeta (bet par to, wiſpahri par muhſu
dramu ſkatoteeſ no ſoziologiſkã ſtahwolka gribu runat kaſdu žitu reiſ).
Kahdi ir tee mehrki, pehž kureem dſenãſ muhſu dramã? Œkaidritei
ſtahw weenigi preekſch azim graſſ Konradaſ, wina mihl labpraht runat
ari par tautu, bet tauta tomehr ſahnu leeta, wina labã mirſt preekſch
Konrada, nekã dſihwo preekſch apſpeeſtãſ tautãſ; Miiba dſihwo tiſ
ſawam dakterim un dſenãſ wimu eeguht, tai truhſt ari ſcha tautiſkã
elementa, jeb labã ſakot, wina ir p ret ſawu tautu. Ari Majã
un Laurã ſpehle galwenako lomu mihleſtiba, mums iſrahdaſ
gandrihſ, ka ne ſeeweeſteſ paſchãſ darbojaſ, dſihtãſ no brihwaſ gribaſ,
bet wimu mihleſtiba rauj tãſ uſ preekſchu. Œaunu ſpirgtu ideju, kuraſ
attektoſ uſ wiſpahribu, kurãm buhtu ſoziãla noſihme, naw pee muhſu

dramas feeweetem. Pat fchi mihlestiba tehlotà tà, kà tas jau tuhstoschàm reischu lasits.

Gandrihs wifas tautas fuhbsas par dramas panihsthanu; bet zitàm tautam ir tomehr uf to noskatitees, winas war atpuhstees, winas war atstahf jatohoschos laufus kahdu laizimu atmata, lai ne-iffuhktu wineem pehdejos augfchanas sfehkus. Mehs to nedrihstam, muhfu mescha seme naw pilnigi usplehsta, wehl rehgojas fchur tur apdegufchi zelmi, bet zerefim, ka fchos reis dabufim projam, ka ari muhfu jaunà mescha seme kaus eefaknotees selta kweefcheem, un ka fchee nepis simtkahrtejus augfus. Jazer, ka tas notiks pateesibà; ja tik dsejneeki fahks nogremdetees muhfu dsihwé, tee redses, ka lihds fchim raditee tehli ir pa leelakai dakai bijufchi fantasijas tehli, ka it ihpafchi feeweete bijufe pilnigi ifflehgta no dsihwes swarigeem jautajumeem. Dsejneeks it labi pats fajutis, ka tagad no feeweetes wairaf prafa, nekà weenigi mihlet, un ka pateesibà tà fen jau bijis. Dsejneeks ar faweem raksteem palihdsjedams nodibinat feeweefchu paschapsinu un winu zilweku teefbas, buhs dauds wairaf eeguwis, nekà kad tas buhtu farakstijis 100 dramas ar aifgrabhjofcheem raudu flateem un falkaneem mihlestibas notikumeem. Pee tam naw nemas mans nodoms noleegt mihlestibu un winas swaru zilweku kopdsihwé. Negribu fche flubinat nekahdas emanzipazijas idejas, gribeju tik usajzinat muhfu rakstneekus peegreestees wairaf muhfu paschu pateesai dsihwei un pazelt fatu balst tàs zilweku dakas aifstahwefchanai, kuru wihreeschi netureja few lihdsigu, un ari tagad wehl flatas kà uf kahdu semaku radijumu, kà uf kahdu wehrgu. Humanitates idejam isplatotees, wairaf un wairaf judis ari fchàs tumfchàs idejas. Bet lai tàs sustu, wajaga mums darbigi roku peelikt, wajaga ari mums pascheem raudsit dsihwé realiset tos idealus, kurus mehs atradufchi par augsteem un fwehteem.

M. B r.

* * *

Kà swaigsnes ar silganeem stareem
Pee debefim mirdsofchas trihz,
Tik schistias to muhschigàs leesmas
Pa tumfchajeem augstumeem sib.

Laf ischfirt es newaru flatot,
Waj preekà waj bailès tàs trihz:
Waj newainib's dusa tàs preeze,
Waj grehti, kas nebus, tàs baid.

Par mahjās-audsināšanas nošimī.

(Weštule latviešu mahtem un jaunavam.)

No **N. Toma.**

Es zēru, ka nahts prāhtīgāks laiks, kā
nēveens nēbrīhtīšs dotees laulības lahtā,
pirms nebūšs peerahdijis ņawu spēhību
preekšch behrnu audsināšanas amata, ta-
pat kā preekšch tura latra zita.

Dr. J. Schulze,

filosofijas un pāidagogijas profesors pee Dres-
denes tehnikās augstskolas.

Mās schinis laikos atrādisees tahdu zilweku, kas ne-atsihitu mah-
zibas jeb isglibtības leelo nošimī dšihwē. Mahziba dara zilweku par
freetnu un derigu ņadshwes lozekli, ar mahzibas palihdshbu zilweks
spēhi nodibinat ņawu ņahwofli dšihwē. Tadeht ari wezaki, kā tas nu
ņatram eespehjams, ņuhra ņawus behrnus gan ņematās, gan augstakās
skolās, lai zaur to ņagatawotu wīnus preekšch nopeetnās dšihwes uš-
dewumeem. Un teescham, laba mahziba ir tas dahrgakais mantojums,
ko wezaki war atshah ņawam dehlam, wina ir tas labakais puhrs, ko
wini war dot lihds meitai tautās isejot. Ta ir manta, ko nemitā
ne ruhša, ne kodi. Gaischš, apkehrigs prahts, laba, freetna ņirds un
stipra griba dara zilweku par derigu ņadshwes lozekli, lai tas ispi-
ditu tahdu amatu ispihidams.

Bet lai nu gan pee latwieeschu wezakeem jau wispahri zif nezif
ir nodibinajuschees usfkati par mahzibas ņwaru, tad tomehr dauds maņat
skaidribas ir atrodams tajos usfkatos, kā wisweeglat buhtu ņaņnee-
djama behrna prahta, ņirds un gribas attihhiiba. Dauds wezaku us-
fkata pāidagogiju, jeb ņinatni par behrnu audsināschanu weenigi par
skolotaja ušdewumu un domā, ka wini ņawu peenahkumu pret behr-
neem jau ispihidijuschī, ja tos nodewuschī skolā. Schahds usfkats ir
nēpareisš, un wezaki daudsreis ar pahrmēumeem apkrauj skolu, kur
waina par audsināschanas wahjeem panahkumeem meklejama pee wineem
pahcheem. Dabiskais behrnu audsinatajs nau wis skolotajs, bet pahchi
wezaki. Skolotajs ir tikai wīnu palihgs un turpina to darbu, ko
wezakeem jau dauds agraki preekšch behrna nodofchanas skolā wajadseja
buht usņahkuschēem. Apluhkosim ņeho leetu tuwak.

Slawenais pāidagogs Romenskis behrna pirmo attihhibas laik-
metu noņauz par „mahtes skolu“. Schai skolā behrnam, pehz Ro-
menska domam, japaleek no dšimchanas lihds 6. gadam un ņaņagata-
wojas uš eestahchanos tautas skolā. Te nu waretu zeltees jautajums:
waj behrnu audsināschanu newaretu tā eerihkot, ka skolotaji buhtu ne
tikai wezaku palihgi, wīnu usņahhtā darba turpinataji, bet lai wineem
weeneem pahcheem peekristu ņcha ņwarigā amata ispihidchana? Ja sko-
lotajs behrnus newaretu ušaudsinat par freetneem zilwekeem 4 gados,
waj tad skolās laiku newaretu wehl pagarinat un skolā panahht ari

to, ko wezaki mahjâ nokawejuſchi? Zaur to gan ſkolotajam pee katra behrna iſaudſinaſchanas buhtu leelafas puhles, bet winam jau arween ir laiks un wjadfiga iſglichtiba preeſch nodarboſchanas ar audſinaſchanas jautajumeem.

Zeeſham, weens no wiſſwarigakeem ſadſihwes jautajumeem iſſchirtos gluſchi weenkahrſchi, ja ſkolas audſinaſchanai buhtu eeſpeh-jams wehlaſ panahſt to, kas mahjâ tizis nokawets. Abildibu par audſinaſchanas panahſtumeem waretu tad uſtraut weenigi ſkolai. Un nebuhtu tad ari ko ſchaubitees, ka ſkolotaji, eepreeſch nopeetni ſaga-tawojufchees uſ ſawu ſwarigo amatu, to ari ſpehtu peenahzigi iſpildit. Bet audſinaſchanas jautajums, deemſchehl, naw tik weenkahrſchs. Ko wezaki behrna agrakâ jaunibâ ir nokawejuſchi, to winam daudſreif newar wairs dot ne ſkola, ne dſihwe. Ir gan darbi, zaur kuru no-kaweſchanu neweenam nezetas netahda eewehrojama ſſahde, bet ir ari tahdi, pee kuru iſpildifchanas zeeſchi ja-eewehro laiks. Ja Zrihna ne-bija paſpehjuſe ſawebrpt ſawas pakulas no Mikekem lihſi Mahrti-neem, tad jau nebuhs netahda nelaipe, ka wina kahdu datu no tam atliks uſ pawafari waj pat uſ nahkoſcho rudeni, waj ari pahrejo darba datu pret ſamaſku uſdos padarit kruſtmaſtei Greetai. Bet ko gan mehs ſazitu no ſemkopja, kas Zahnu ſeſideenâ wehl ſtaigatu pa lauku ar meeſchu ſehtuwi? — Behrnu audſinaſchana daudſ wairaf at-gahdina labibas fehſchanu, nekâ pakulu wehrpſchanu. Preeſch feh-ſchanas ir tikai pawafaris un ne wafara. Kudens raſcha gan atkaras no tam, waj wafarâ labibu peeteekoſchâ mehrâ ir ſlazinjais augligais leetus, waj warbuht tai ir faitejis pahraſs ſauſums, kruſa un ne-gaifs, bet wiſlabakâ ſemê un pee wiſaugligakâ leetus mehs plaujas laikâ neſagaidiſim apmeerinajoſchu raſchu, kur wehl tikai ap wafaras widu buhſim fehjuſchi.

Behrna diwehſele ari ir lauks. Ja ari ta netiks arta un ſehſta agrâ pawafari, tad lauku drihſ aplahs neſahles un ſwezaku ſerdi wehlaſ ne-eepreezinâs labo tikumu druwa.

Par audſinaſchanu runajot, mums beſ meeſigas audſinaſchanas wehl ir ja-iſſchir, wirmahrt, rakſtura un, otrahrt, prahta attihſtiſchana. Lai gan ari mahjas audſinaſchana nepaleeſ beſ ſtipra eepaida uſ behrna prahta attihſtiſchanos, tad tomehr wezaku ſwarigakais uſ-dewums ir, ruhpetees par behrnu tikumiſko audſinaſchanu, par kreetnas ſerds (juhtu) un ſtipras gribas attihſtiſchanu. Turpretim ſkolotajs, daſchadus preeſchmetus mahzidams, attihſta wiſwairaf behrna prahtu, wina domaſchanas ſpehju. Tadehl mums ari, par mahjas audſinaſchanu runajot, ja-eewehro wiſwairaf tikumiſkâ audſinaſchana.

Muhſu laiku pſkologija jeb ſinatne, kas nodarbojas ar diwehſeles darbibas pehtiſchanu, peerahda, ka zilweta rakſturs nodibinajas jau paſchâ agrakâ jaunibâ, tâ lihſi 5., 6., 7. un ja jau labi wehlu, lihſi 10. gadam. Kad behrns jau ſaſneedſis ſcho wezumum, tad wina

dwehjelé jau tà ir attihstijufchees tikumu waj netikumu dihgli, ka tabkafa rakstura attihstifchanas war notikt tikai us behrniba listà pamata. Jaunekla un wihra gados rakstura wehl to pahrlabot naw waj nu nemas, waj ari toti grubti eespehjamš. Sawu prahtu, turpretim, zilweš wehl war attihstii wifu muhschu, gan daschadas mahzibas eestahdes apmellejot, gan ari derigas grahamatas un awises lašot un t. j. pr. No tc. redšam, ka wezakeem peekriht fwarigakà audsinafchanas data, jo, pirmfahrht, tikumiska audsinafchana war buht fekmiga tikai lihds sinamam wezumam un, otrfahrht, pareišas tikumiskas audsinafchanas truhkumu fajutis wisgrubhtak tà pats behrns, kà ari wifa wina apfahrhtne. Kas gan wezakeem pašcheem waretu darit wehl leelakas firdšfahpes, kà tikumos famaitats behrns?!

Zif daudš tomehr naw tikumiski panihkluschu zilweku, kam par fawu fabojato dšihwi japateizas weenigi wezaku besruhpbibai waj ari to weenfahrschako audsinafchanas likumu nepasihšchanai. Ne škola, ne dšihwe te wairs nespehi israwet tās nesahles, kuràm wezaki bija lah-wufchi eesafskotees behrna dwehjelé.

Nereti atgadas, ka mahtes, pirmo reis fawus behrnus us školu atwedufchas, greešchas pee školotaja ar daschadcem luhgumeem un isšklaidrojumeem. Weena wehlas, lai winas Jahniti atradina no stuhrgalwibas un spihribas, otra fuhdsas, ka winas Behzits buhtu zitadi lahga sehns, ja tikai winam nebuhtu peelipufe fliktà eerafcha, arween melus stahstii, treschai dara reišes Leenites pahraš leelà nekahrriba, zeturtà pee fawa Kahrlišcha par wisliktato ihpašchibu atrod weeglprahtibu u. t. j. pr. War redšet, ka mahtem, kas ar šchahdu ustizibu greešchas pee školotaja, guš tuwu pee firdš fawu behrnu kreetna usaudsinafchana. Katrs školotajs buhs winam par šchahdeem isšklaidrojumeem pateizigs, jo audsinafchanas panahkumi toti daudš atkaras no tam, zif pamatigi audsinatajs pašihst audšeni. Ja, panahkumi! Tee gan buhs daschadi un dascha laba mahte buhs wihtufes fawas zeribas. Un kas pee tam wainigs? — Uš školotaju winas lika wifas fawas zeribas. Školotajs rudenti bija apfoliješ darit wifu, kas ween stahwešot wina spehka, un tagad jau pawafaris klast, bet pee sehna naw nekahda labofchanas manama. Waj tad školotajs tam nekahdas labas mahzibas nebija dewis? — Puhlinus no fawas pufes školotajs gan nebija taupijis, bet wina warà wairs nestahweja, darit aklus par redšigeem, kroplus par gahjejeem. Winfch ihšà laikà nespehja — un ari pa ilgu laiku wairs nebuhtu spehjis — to islabot, to wezaki pašchi no agras behrna jaunibas bija famaitajufchi. Katram lozinam, katrai pufei mehs peegreescham to leelato ruhpbibu, kamehr tee wehl masi un wahrigi. Mehs sinam, ka tad teem wiswairak war kaitet štipri waj aukšti wehjt, šalna un negaišs. Tos lihsumus, to dabujis masais lozinšch, pee pa-augufcha waj leela loka wairs nekahdeem lihdsfeem naw eespehjamš islabot. Tur wairs nelihdses ne

meeti, ne dahrsneeka ruhpiiba. No faweem lihkumeem toks wairs nefchtirfees, kamehr pastahwès. Tapat ir ari ar behrnu tikumifku audsinafchanu. Skolotajš gan fpehji žif nezif nofpeest finama netikuma tablaku attihšitčhanos, bet pašču fakni isfraut wixam reti isdodas.

Kad rudeni mahtes školas atklahščhanas deenâ atšahja školu, školotajš gan loti labi sinaja, ka tās te atšahja fawu dahrgako mantu femes wirfū, ka preekšč fawu behrnu laimes winām neweens upuris nebuhtu par leelu, nekahdas puhles par gruhtām. Žif daudšu wezaku augstakais dšihwes preekš bija nodots wina wadiščhanâ, žif daudšas mahtes, žif daudši tehwi faišlija ar šcho behrnu pahrpildito klašē fawas fefnigakās wehleščhanās, lai no wimu behrna isaugtu kreetnš žilwesk. Tadeht ari winšč apnehmās feni, isleetot wifus fawus gara fpehtus preekšč jauno dwehsetu iskopščhanas. Bet žif drihš jau školotajam bija janahk pee ruhgtās pahrlēezibas, ka ne wifur labâ fehkla atrada augliu semi. Žhštis fehjas-laišs jau bija pahrgahjis. Daudšos dwehsetu laukos jau auga kupli daščadas nesahles. Tās tik dšiti bij laiduščas faknes, ka raweščhana mas ko wairs lihdsēja. Dašču labu seedu jau bija tahrps maitajis. Kâ no tahda wairs wareja fagauidit labu, wefelu augli? Wisruhpigakâ kopščhana te mas ko lihdsētu. Žif išehl, ka daudš wezako turas pee nepareišām domam, ka par behrna audsinafchanu war tik tad wehl fakht domat, kad top fapragtaks, t. i. kad winšč jau fafneedšis školas gadus!

Ar audsinafchanu ir tapat kâ ar ahrštnēezibu. Žhšts ahršts leel leelaku fwaru uš isfargafchanos no šlimibam, nekâ uš dšeedinafchanu, kad šlimiba jau peemetužēs. Daudš weeglaki ir isfargatees no finamas šlimibas, nekâ jau fašlimuščam isahrštētees. Žr pat tahdas šlimibas, kur ahršteščhana wairs neko nelihdš. Tapat ari ir daudš weeglaki no pašča eefahkuma ušaudsinat ne-audsinatu behrnu, nekâ islutinatu, šlikti audsinatu labot, greešt uš ihstu žeku. Tadeht mahtes wisaugstakais un wiswehtatais peenahkums ir, feht behrna dwehsele, žif agri ween eefpehjamš, labu fehllu un nekaut attihšittees nesahlem.

Pee audsinafchanas no loti leela fwaru ir pamatiga behrna fawadibu (individualitates) pašihščhana. Tikai tas audsinatajš sinās atraht wisderigakos lihdsjektus, kâ peetapt behrna dabai, kas pamatigi pašihš wifas wina fawadibas un dwehseles dšihščhanās. Kâ daščadeem itahdeem, kâ daščadām labibas jortem wajadšiga daščada seme, daščads šltuma, gaismas un leetus daudšums, tâ ari daščadeem behrneem wajadšigi daščadi audsinafchanas lihdsjekti. Kas weenam no wineem war atnešt fwehtibu, tas otra attihštibai war buht šaitigs. Un kas gan lai pašihšt behrnu labaki, kâ wezaki un it fewiščki mahte? Behrni jau ir, tâ fakot, turpinajums no wezakeem paščeem un winos atspoguļojas wezaku un preekštetšču meefas un gara ihpaščibas. Tadeht ari tikai gimene ir ihštâ audsinafchanas

weeta un ne skola ar pahrpilditām klafem. „Gimene,“ faka Palmers, „ir tas svehtums, kurā wifs preekšč tam ir tā eetaipits, lai waretu west gaismā un topt wifu to labako, ko zilwēka firds nes fewi.“ Ra ari skolotajam jo pamatigi wajabšigs pasihst latra behrna fawodšibas, ir no wiseem paidagogeem atsihts prašjums. Domehr tā ap skolas gabeem behrna daba jau saubejufe no fawas tā saht zauršpihdibas. Naw wairs tad tik weegli eewehrojamas tās daschadas dwehseles kustibas. Daudsreis pa-eet labi ilgš laiks, pirms skolotajs dabu tuwak eepasihtees ar behrna dabas fawadibam. Mahtes, kas tihščā prahtā flehpi no skolotaja fawu behrnu netikumus, peerahda, ka winām fawu behrnu laime naw wisangstakā leeta. Neezigas patmihlibas deht winas kawē fawu behrnu setmigu audšinaschānu.

„Muhfu audšinaschāna, kā ari paschaudšinaschāna, pastahw eefšč ta, ka mehš te pee kaut ka peerodam, te no kaut ka atradinajamees,“ faka Kopenhagenes uniwersitates profesors Gefdings*). Tā tad eeraščā ir ufftatama par weenu no wisšwarigakeem, ja pat ne par wisšwarigako audšinaschānas lihdselli. Katram behrnam ir pee kaut ka japeerod, lai tas nu buhtu labs waj kauns. Ja, peemehram, behrnu gribetu saht apradinat ar kahtibu un tihribu tik tad wehl, kad winšč jau fasneedšis skolas gadus, tad wispirms buhtu jamehgina nospeest jau par eerašču tapušchās kamās ihpaščibas, no dwehseles tihruma buhtu ja-istrawē dšiti eefaknojuschās nesahles, pirms tur waretu seht labu sehflu. Schahdai raweščānai ir pa leelakai datai wahji panahkumi. Kad behrns jau tapis weenaldsigs pret nekahrtibu un netihribu, tad winā wehlaš loti gruhti ir eedehstams reebjums pret šchim fliktām eeraščam. Peedšihwojumi peerahda, ka ja behnt lihdi 6. waj 7. gadam naw peeradušči pee kahtibas un tihribas, tad wehlašām puhlem naw ihsta panahkuma.

Šit leela wara ir eeraščai pār zilweku, redjam pee smešketajeem. Warbuht gan leelakā data no wineem atsiht, ka tabakas duhmi ne tikai ne-atnes winam nekahdu labumu, bet ir pat kaitigi, un tomehr wini, tapat mahzitee, kā nemahzitee, newar atmešt jaunibā peefawinato eerašču. Bet ja zilweks puikas waj jaunēka gabos nebuhs eemahzizees smeškēt, tad winšč gan laikam to ari nedaris wihra gabos. Glušči tapat ir ar šchuhpoščānu. Tehws sin, ka winšč eegruchšč fewu un behrnus beidsamā postā, bet tomehr winam naw spēhka atstah nelaimigo eerašču. Slinnees gan ari pats sin, kašda sli-miba winam peemihst, bet ne-atrod lihdselli, kā no tās wakā tift.

Wis, kas te fazits no ahrejām jeb tā sauktām meešas eeraščam, sihmejas ari uš eefščšigu, garigu eerašču attihstischānos. Ar katru

*) Г. Гейдингъ. Очерки психологiи, основанной на опытѣ. Изданiе журнала „Вопросы философи и психологiи“. Москва, 1892. Цѣна 2 руб.

kahda netikuma atfahrtoſchanos aug breefmas, ka tās war pahrwehr-
stees par paſtahwigu behrna rakſtura ihpaſchibu.

Kahda leela noſihme eeraſchai preekſch behrna nahkoſchās pra-
tiſkās dſihwes, peerahdis fekoſchs peemehrs. Sparteekſchu likumdewejs
Eikurgs iſaudſinaja daſchadā kahrtā diwus weenā reiſē un no weenas
mahtes nentus kuzenus; weenu pahrtizibā un kuhtrumā, otru ſwa-
badibā un wingrinatſhanā uſ medibam. Tad wiſch akus fumus
weda tautai preekſchā, nolikdams ſtarp wineem putras bōdu un dſihwu
jaſi. Swabadibā uſauguſchais dſinās jaſam paſat, otrs kēhrās pee
putras. Tā ka nu dſihwē reti kahdam un it fewiſchki reti latwee-
ſcheem gadas preekſchā gatawa putras bōda, tad jamaħzas jaſi kert.

Tahtat pſikologija un praktiſka dſihwe peerahda, ka pee labu
waj ſaunu eeraſchu nodibinatſhanās, pee tikumu waj netikumū attih-
tiſchanās wiſleelato lomu ſpehlē preekſchihme. Wina ir tas wezakais
un dabikatais audſinaſchanas lihdsjeksis. Behns aſinigi un ne-aſ-
inigi peefawina no pee-auguſcheem eeraſchas, uſfkalus un rakſtura
ihpaſchibas. Wiſtuwakā aplahrtne ſinams dara ari uſ wina wiſlee-
lato eespaidu. Tadeht ari nekahrtiga, ſlinka mahte nepeeradinās ſawu
meitu pee kahrtibas un ſpodribas. Wirukam*), tas ſawu draugu
Wiputa un ſchibuta preekſchā leelas ar ſawām meloſchanas dahwa-
nam („Wajaga tiſ mahzet, — paſcham un ſeewai“ . . .), nekad ne-
iſaugš taiſnibas mihletajs dehls. Kā Matwejs Grumba („Bagati
radi“) walda nabagu mahjā pār nabageem, tā wina dehls Petruſchkis
jau ſkolā ſahf apeetees ar ſaweem beebreem. Tikai tihrā gimenes jeb
dſintas gaiſā war uſglabatees tihra behrna dwehſele un iſaugt tihrs,
neſamaitats rakſturs. Wezateem tadeht ſawu behrnu labā weenmehr
wajadſetu apſwehrt ſawus wahrduš un darbus. Wineem arween wa-
jadſetu ſewi jautat: Kahdu eespaidu ſchis atgadījumš, ſchis wahrds
war darit preekſch behrneem? „Preekſch behrneem,“ ſaka ſchans Pauls,
„naw zitas likuma mahzibas (morales), tā ween peemehrs . . ., un ir
paidagogiſka gekiba, ja zaur iſfkaidrojumeem domā behrnam dot gribu
un ſpehtu, pehz iſfkaidrojumeem darit.“ Pate tauta jau ſen ſenos
laitos eewehrojufe preekſchihmes ſwarigo noſihmi audſinaſchanā, ko
leezina labš pulkš ſakamu wahrdu par ſcho jautajumu, tā peem.:
Kā wiſta klukſt, tā zahki tſcheeb; Jaunee putni wezo putnu dſeeſmu
dſeed; Kā tee preekſchrati, tā tee paſatrati; Grihſlis ne-aug tihrumā,
bet tehržē**).

Greeſchotees wehl reiſ atpaſat pee behrna audſinaſchanas ſaliſh-
dſinajuma ar koziņa audſinaſchanu, mehš waram ſazit, ka ja dahrs-
neekš gribetu koziņu iſſargat no kaitigeem tahrpeem un kufaineem, tad
winam wiſderigaki buhtu gahdat par to, lai wiſš dahrs tiktū tihrs

*) Stat. Apſiſchu Jelaba rakſtos „Iſ tautas biſiſchu galerijas“. I. wirtne, 17. I. p.

**) О. Я. Трейландъ, Матеріалы.

no tahrpeem un kufaineem. Tahrpu un kufainu nolastfchana no masa kozina ween daudj nelihdjetu. No ziteem, wezakeem kofeem tee drihjt attal pahrlishtu uf jauno kozinu. Dahrsneekam wjadsetu ruhpetees par to, lai tahri wiſa dahrja nekur newar estaiſt few pereklus, lai newar aifflehptees aij wezo kofu beesas, grumbainas mijas, no furas tee katru brihdi war attal nahkt lauka. Wajaga kwehpinat, kratit, purinat wiſus kofus, wajaga tihrit wiſu dahrju, wajaga wezeem kofeem brauzit noſt fuhnas, nowezejufcho, nederigo mijas kahrtu un faufos, eepuwufchos jarus, kas der tahrpeem un kufaineem par perekli un paflehptni. Gimenes un wiſpahri ſadſihwes kwehpinafchana, kratifchana un purinafchana noteek zaur gairmas iſplatiſchanu, zaur wezu aiffpreedumu un nederigu eeraſchu apfarofchanu u. t. j. pr.

Ja nu „ir ſkaidra leeta, ka audſinafchana paleek weenmehr pa leelakai datai (weſentlich) mahjas uſdewums,“ ka fafa mahju laiku pſikologiſkas paidagogijas nobibinatajs F. J. Herbart*), tad it ſewiſchti mahtes eefpaids uf katra zilwefa attihſtiſchanos, uf wiſu wina likteni ir ne-aptwerami leels. Mihleſtibai, ko pate daba eedehtijufe ſtarp mahiti un behrnu, ir audſinafchanas ſina tahds ſpehls, ko ne-ufſſwer ne wiſlabakas ſkolas, ne wiſlabakee ſkolotaji. Noſchehlojams tas behrns, kam bahrgais liktens agrã jauniba nebija kahwis baudit mahtes mihleſtibu! Wina attihſtiba, wina diſihwes laime zaur to ir zeetufe ne-iſlabojamu ſaudejumu. Mas tahdam behrnam gadifees baudit diſihwes „fauliti“ (laimi), wairak buhs japaleek „pawehni“. Slawenu wihru biografiſas laſot, mehſ arween nahkam pee pahrelezibas, ka wineem bijuſchas preekſchihmigas mahtes, kas ar ruhpihu un nenogurfoſchu mihleſtibu kopuſchas wina nahkamã diſchenã gara dihgus.**)

Ka latweeſchu tauta ir ſapraturfe mahtes ne-iſmehrojami leelo eefpaidu uf behrna likteni, to rahda leelais tautu dſeefnu ſkaiſ par ſehrdeeniti un mahmuliku. Kas wiſai dabai ir ſaules gairma un ſiltums, tas behrnam ir wina mahte. Mahte ir wina wiſleelaka laime ſemes wirſa. Ja behrnam agrã jauniba mahte nomirufe, tad tam ir it ka tumſchã nakti, pa grahweem un zelneem krihtot un kluhpot jamaldas apfahrt pa ſweſcho, aukſto pajauli. Pehz laimes lai tahds behrns netihko. Wina laime gut kapa-kalniã „ſem ſatãm welenam“. Schahdas domas iſteiktas tautas dſeefmas:

Te bij ſaule, te aiſbrida aij melneem mahkoneem;
Te bij tehws, mahmutina — te paliku bahrenite.

*) Umriſj pädagogiſcher Vorlesungen § 333.

**) No pehdejã laika latweeſchu malodã iſnahluſchã biografiſam it eewehrojama, no audſinafchanas ſtahwokka, „Diſchẽſa Garſilba diſihwe“. Za zilbina ne tik ween jaunã pa-audſes garu uf augſtatu, idealu mehru ſaineegſchanu, bet ſpehjt ari it ſewiſchti aſpirdſinat mahtes ſirdi pee winaſ gruhtakã uſdewuma iſpidiſchanaſ.

Un: Updjeeft man uguntina, pašuhd man mahmukina.
Zeemâ dabuj uguntinu — mahmukinas nedabuju, u. t. t.*).

Bet zif leela un fwehtiga nofihme lai ari nebuhtu mahtes mihleſtibai pee audſinaſšanas, tad tomehr ta ari ne reti iſpoſta behrna laimi. Tas noteef tahdos gadijumos, kad mihleſtiba ir „akla“, kad ar wimu neſaweenojas pareiſi audſinaſšanas uſſkati**). Daudz wezaku pee wiſiſirfnigakās mihleſtibas pret ſaweem behrneem un pee wiſiſarſtakās wehleſšanas, iſaudſinat wimus par kreetneem zilweſeem, naw ſawu mehrki ſaſneegufchi, tadeht ka wineem truhta leetas ſapraſšanas. Sawu ſwarigako un gruhſtako darbu wini uſſakta beſ kahdas eepreekſchejas ſagatawoſšanas, pat beſ kahdas apdomaſšanas. „Audſinaſšanas mahſflai peemihſ ta ſawadiba,“ ſaka kreetu paſiſtamakais paidagogos Uſchinſkis, „ka gandrih wiſeem wina iſleetas par paſiſtamu un ſaprotamu.“ Tihri kâ peh; ſakama wahrda: Kam Deewis dod amatu, tam wiſiſch dod ari ſapraſšanu, kâ ſcho amatu iſpildit. Tomehr pee kahda zita, neſwariga amata iſpildiſšanas neweens newar ſertees beſ eepreekſchejas ſagatawoſšanas. „Deeſcham, waj ſchis ſakts naw pahſteidſoſchs, ka, lai gan no behrnu kopſšanas atkawas wimu dſihwiba un nahwe, wimu tikumifka labſlahjiba un poſts, — neweena wahrda pamahzibas, kâ apeetees ar behrneem, nelaſa un nedſird tee, kam wini buhs agraki waj wehlaſi audſinami? Waj tas naw beſprahtiba, ka jaunās pa-audſes liſtenis teef upurets muſſigam eeraſcham, ſantaſijam, kâ ari ne-iſglihtotu auktu eeteikumeem un mahſtizigo wezeņu padomeem? Ja tirgotajs, kam nebuhtu ne jehgas no rehſinaſšanas un grahmatweſšanas, buhtu uſſahzis weſt nopeetnu weikalu, mehs nopuhtos par wina weegſprahtibu un ſahktu gaidit tahdas weegſprahtibas ſeſas. Zeh, ja zilweſam, kas neſa neſinatu no anatomijas, eekriſtu prahtâ, paſludinat ſewi par ahrſtu, — mehs brihnitos par wina pahdroſchibu un noſchehlotu wina flimneekus. Bet kad wezaki ſeras pee gruhſtâ behrnu audſinaſšanas amata, pat ne reiſes nepahrdomajuſchi par teem behrnu audſinaſšanas likumeem, pee kureem wineem wajadſetu turetees, mehs nebrihnamees un nenofchehlajam nahkamos upurus“. . .***). „Ko labu lai gaida, kad weenu no wiſiſgruhtakeem uſdewumeem nemas iſpildit zilweſi, kureem naw ne maſakās jehgas no teem likumeem, no kuru ſinaſšanas atkawas ſcha uſdewuma

*) Aronu Matifa „Muhſu taut. dſeeſmas“ № 149. Kâ uſ labako no man latweeſchu walodâ paſiſtameem mahſfligeem dſejoleem par mahti es waretu aiſrahdit uſ ſurkaliſcha tulkoto (peh; Alberta Träger?) „Mahtes ſids“ „Auſtrumâ“.

**) Zuris Reikens ſawâ ſahſtâ „Bahrſis“ loti labi tehlo mahtes aklo, neprahtigo mihleſtibu pret ſawu dehlu un ſchis mihleſtibas noſchehlojamos panahtumus. Schis wezakeem loti eeteizamais ſahſis atrodams ari P. Behrſina Laſamās grahmatas 2. daļâ.

***) Гербертъ Спенсеръ, Воспитаніе умственное, нравственное и физическое, стр. 30.

ispildīšana? Kas grib mahzet labi ņehu ņabafus, mahjas buhwet, kugi waj lokomotivi wadit, tam ilgi jafagatawojas. Waj tad teefham zilweta meefas un gara attihstīšanās ir tahda weentahrfcha leeta, ka wimu ufraudsit un wadit eefpehjamš bej kahdas fagatawofchanas? Un ja tas naw eefpehjamš, . . . waj tad naw beņprahriba, ņe-tees pee tahda ufdewuma ispildīšanas, bej eefpreefņhejas fagatawofchanas?”

Ka fagatawofchanas uņ mahtes peenahkumu ispildīšanu pa datai jau ari atņihra par wajadņigu, to peerahda daudju tagadejo ņeeweefchu ņkolu mahzibu programas, kas praņa, lai augstakā klafē tiktu pafneegas ari paidagogijas ņtundas, kaut ari leelakā data no kurfu beidņofcham ņkolenam nekad nedomā buht par ņkolotajam. Bet lai nu gan leelakāi datai no latweefchu mahtem nebuhs ta laime bijuņe, ņchahdas ņkolas apmeklet, tad tadeht tomehr wimu mihsleņtiba pret ņaweem behrneem nebuhs maņaka. Ari bej augstakas ņkolu mahzibas eefpehjamš eepaņihtees ar pareiņeem audņinafchanas uņskateem, jo ņkolas ņchiniš laikos wairš naw weenigais iņglihtibas awots. Sawa augstā ufdewuma ņaprafchana doš latweefchu mahtem eefpehju pahwaret wiņus ahrejos ņchņehrfchus. Par ņcho ufdewumu ņaka W. Herchenbachs: „Mahtes amats ir tik augstis un ņwehts, ka mums gruhti atrast wahrdu, ka wimu peenahzigi godat. Ja wina to pilnigi ispilda, tad wina wairaf weizina zilwezes gara un prahta attihstibu, nekā pat wihreets. No mahtes klehpa iņeet ņwehtiba un lahsti. Wai tai, kas neņaprot ņawu augsto ufdewumu un no weenaldfibas waj kuhtribas pee tam wainiga, ka ne tikai winas behrnu dwehfeles eet bojā, bet kad tee ari dara ņaitigu eefpaidu uņ ziteem un tikumos un dņihwes apņahktoš pamafam fagatawo puwumus.“

Bet lai gan mahtei ta ņwarigakā loma pee audņinafchanas, tad tomehr bej tehwa palihdfibas un pabalņta wina ņaweem puhlineem newar zeret pilnigas ņeknes. Wezaku weenprahriba pee behrnu audņinafchanas ir nepeezeņchami wajadņiga, lai weens nenoplehstu, ko otrs uņbuhwejis. Tadeht ari tehwam, ka gimenes galwai un augstakam padomneekam, naw jaruhpejas tikai par gimenes laizigu usturu ween, bet ari par ņawu behrnu pareiņu meefas un gara audņinafchanu. Ari winam, tapat ka mahtei, wajadņigs paņiht ņwarigakos audņinafchanas likumus. Wahzu dņejneekš Riideriks ņaka: „Tehwam katru deenu ir jaluhdņ: Kungs, mahzi man Tawu amatu pee behrna pareiņi iņpildit.“

Bet ja paidagogijas paņihfchana teefcham tik nepeezeefchama wezakeem, tad zelas jautajums, ka lai wini ar to wisweeglat eepaņihstas, kur lai nem laiku un lihdfektus? Un waj pa ihfu laiku maņ eefpehjamš tik tahku fagatawotees, lai waretu ņawu amatu zif nezif peeteekofchi iņpildit? — Naw nolceedjamš, ka pa ņmeeklu tas wis nenahk. Bet kura kreetna mahte un kurņch kreetnš tehws gan taupis

publikus, laiku un lihdsektus, ja wini sinās, ka tas wijs nahk wīnu behrnam par labu? Un nepahrwarami tomehr ſchee publiki jau naw. Tā ka wezakeem wiswairaf jaruhpejas par behrna audſinaſchanu meefā un garā, tad wini ari tās ſihki un ſiſtematiſki iſſtrahdatās daſchadu preeſchmetu mahziſchanas metodes, kuras ſkolotajam nepeezeefchami wajadſigs ſinat, war atſtaht ne-eewehtotas. Tapat ari paidagogijas wehſture un daudſ kas zits paidagogijā preeſch wineem naw no ſwara. Seelakā wehriba wineem, kā jau minets, japeegreesch tām paidagogijas nodakam, kas runā par meefſtu un tikumiſku audſinaſchanu, jo par behrna rakſturu un meefas weſelibu wineem janēs wisleelakā atbildiba. Preeſch tam tatſchu wezati ſawos ſkolas gados mahzijufchees laſit un rakſtit, lai wineem wehla kā dſihwē buhtu pee-ejamas derigas ſinaſchanas. Un waj ir atrodamas kaudas wehl derigakas par tām, kuras palihdſ pee behrna laimes nodibinaſchanas?

Lai gan latweeſchu paidagogiſkā literatura lihds ſchim wehl maſ attihſtijufēs, tad tomehr katrā wiſpahrejā awiſē nereti ſaſtopami rakſti par audſinaſchanas jautajumeem. Beſ tam wehl, ja eewehtro, ka pehdejos gados pee latweeſcheem rodas dſihſchanās uſ labu rakſtu iſdoſchanu un laſiſchanu, ir eemeſis domat, ka ari paidagogiſkais darba lauks nepaliſks atmata. Kā uſ pirmo ſoli ſchāi ſinā ja aſſrahda uſ Dr. Michailowa padomeem mahtem*) (maſſā 3 ſap.), ko iſdewuſe K. E. B. Sinibu Komijiſjas Derigu grahmatu apgahdaſchanas Nodakā. Zereſim, ka uſ preeſchu Nodakā eewehtros ari zitus audſinaſchanas jautajumus**).

Bet ja preeſch pareiſas behrnu audſinaſchanas nepeezeefchami wajadſigs paſiht kaut ari tikai tos galwenatos paidagogijas likumus, tad preeſch ſcha paſcha noluhka ari naw weena alga, kaſda wezaku waj audſinataju wiſpahreja iſglihtiba. Kā wingroſchana ſpehzina zilweka lozekus preeſch kura katra meefſka darba, tā ari nodarboſchanās ar ſinatnem aſina wina prahtu, dara to iſweizigaku un apſehrigaku preeſch katra jautajuma apſpreeſchanas. Tadeht ari jau wiſpahrim mahzits zilweks, kaut tas ari ſewiſchki nebuhtu nodarbojees ar audſinaſchanas jautajumeem, pratis labaki audſinat behrnus, nekā gluſchi nemahzitaſ. Beſ tam jau ari paidagogija peeduras daudſām zitām ſinatnem, kas to pabalſta un paſſkaidro.

No wiſa ſcha redſam, ka behrnu audſinaſchana nepeeder pee zilweka weeglakeem uſdewumeem. Un kā lai mehſ ari waretu gaidit,

*) Šchi grahmatina eeteizama katrai mahtei, kā ari wiſeem, tam ſilta firſs preeſch jaunās pa-audſes. Labakee zilweki nodarbojas ne tikai ween ar teem jautajumeem, kas aſſtar wīnu perſoniſkās intereſes, bet pehz eephejas ari gatawi tehet laiku un publikus, lai ar labu padomu waretu palihdſet teem, kas mahzibas un ſaſſihwes ſinā eekem ſematu ſtahwolli par wineem.

**) Ari no Der. grahm. apgahd. Nodakas iſdotee Apſiſch. Zekaba rakſti (un it iſpaſchi IV. burtniža) loti daudſ war palihdſet pee pareiſu audſinaſchanas uſſtatu nodibinaſchanas.

ka jautajums, no kura atkaras zilveka liktenis, wisa wina nahlotne, buhtu ispidams bes kahdas leelas pahrdomaschanas, bes kahdas faga-tawoschanas?

Dascha laba no zeeniamam lasitajam warbuht gan fazis, ka scho rindinu rakstitajs leef pahrak leelu swaru us paidagogiju, ka war ari isitit bes tas un ka winas paschas wezaki, neta nesinadami no paidagogijas, pat neprasdami ne rakstitt, ne lasit, ir isaudsinajuschi sawus behrnus par labeem, godigeem zilwekeem. Naw ko schaubitees, ka fewischti laimigos apstahkos, kad tehws un mahte ir katra sinâ preeksch-sihmigi zilweki, kas arween apsinigi ispilda wifus sawus peenahkumus, ari behrni ifaugš, bes kahdas apsinigas audsinaschanas likumu eeweh-rofchanas no wezaku pufes, par kreetneem zilwekeem. Behrni, ka jau augšchâ tika aprahdits, apsinigi un ne-apsinigi peesawina wifu, ko runâ un dara wimu tuwakâ aptahrtne, pee-augufchee, ka tee isturas sawâ starpâ, ka pret ziteem zilwekeem, ka spreesch par daschadâm leetam u. t. j. pr. Behrna ašš un aušš ir speegelis, kura ne tikai ween atspogulojas wina tuwejo wahrdi un darbi, bet atspogulojotees turpat ari peelihp.

Bet zil fwehtiga preeksch behrna audsinaschanas ir laba preeksch-sihme, tik pat bihstama war buht flakta. Un kad nu neweens neleegš, ka katra sinâ preeksch-sihmigi wezaki ir loti, loti reti fastopami, tad ari buhs ja-atšihst, ka schinis laikos bes apsinigas audsinaschanas likumu eewehrofchanas naw eespehjams behrnus peenahzigi fagatawot preeksch dšihwes. Agrakos laikos, kad dšihwes apstahki bija dawot weenfahrschaki, kad pa leelakai datai katrs kur dšima, tur ušauga, dšihwoja un nomira, bija ari eespehjams apmeerinatees ar weenfahrschakeem audsichanas prastjumeem. Tad warbuht ari ka neta peetika ar daschâm atnikam no pascha behrna deenam, no personisheem peedsihwojumeem u. t. j. pr. Tagad turpretim, kad katra zilweka dšihwe nefkaitamâm faitem faistita ar zitu zilweku dšihwi, ar fabeedribu, ar wifas tautas un tehwijas dšihwi, ari audsinaschanâ nepeeteek ar weena weeniga waj nedaudsu zilweku nepahrbauditeem peedsihwojumeem. Tai jadbinajas us sinatnisheem pamateem. Un pehdigi, kas tad sinatne ir zits, neta wifas zilwezes peedsihwojumi?

No skolam jau ari agrakos, wezos laikos, neta nesinaja, un kad tas sahfa zeltees, tad no pirmâ gala wisa wimu kahrtiba un darbiba bija loti weenfahrscha, kas mas lihdsinajās schâ laika skolam. Ari to laiku skolotajus buhtu bijis gruhti falihdsinat ar tagadejeem skolotajem. Wehl schâ gadu simtena pirmâ pufe ari wisglihtotakās walstis schur tur wehl skolotaja amatu ispidbijuschi atwakinati unterofizeeri, kas paschi tikko mahzejuschi zil nezil rakstitt un lasit. Tagad turpretim jaunekteem, kas sawus spehkus apnehmuschees upuret jaunās pa-audses iglihtofchanai, us sawa amata peenahzigu ispidbichanu wairak gadus jafagatawojas fewischkās paidagogiskās mahzibas eestahbēs.

Ja nu škola praša kreetnakus, labaki fagatawotus spehtus, un ja wezakeem preekrift audsinafchanas swarigakà daka, waj tad wehl war buht kahdas fchaubas par to, ka ari wezakeem ir nepeezeeftchama paidagogijas sinafchana. Dsihwe eet uf preeftchu, un audsinafchana nedrihft palikt atpakat, ja wina teeftcham grib fagatawot zilweku preeftch dsihwes.

Jo gruhstaks kahds usdewums, jo wairaf atbildibas winsch praša no ispiditaja, jo faldaka ta apfina par usdewuma fefnigu ispidifchenu. Kahds leelaks preeks un kahda leelaka laime wehl ir domajami tehwan un mahtei wezuma deenàs, ja wini fawà preeftchà war ftatit ruhpiigi ifaudfinato un dsihwè eewesto pee-augufcho behrnu?! Ar kahdu firdsmeeru wini war atftaht fcho pasauli tai apfina, ka winu pastahwigàs puhles un ruhpes behrnu labà naw palikufchas bef fefnem, ka fawu wisaugftato wineem no Deewa ufstizeto amatu tee peenahzigi ispididijufchi. Winu behrns ir iswadits uf ihsto zefu, no kura tas wairs nenomaldifees. Ilgi pehz tam, kad fcho wezaku fen wairs nebuhs femes wirfù, pee winu kapa afaru pilnàm azim stahwès lainigais zilweks un pateftfees wineem par winu kreetno darbu, jo tikai uf ta pamata, fo wina dwehfelè bija likufchi wina wezaki, winam bija eefpehjamàs usbuhwet fawu dsihwes laimi. „Tàs agrafàs dahwanas, fo dabi zilweka prahts, usglabajas wisilgaki un wisdrofchaki, un wifam tam, kas, ar mibleftibas pukem pufchtots, tika nolikts uf firds altara, ir brihnifchtigs hurwibas spehts preeftch atfargafchanàs no lainas waras. Zeb waj kahdreif kreetns dehls ir aifmirfks kreetnu mahti? Zif daudfrefi nebuhs pee kapa-kalnina, fem kura fnaufch ufstizama mahtes firds, pluhdufchas nofchehlofchanas afaras un atjaunoti labofchanàs fwehrafti! Un kà mahte no krafta afaràs un bailès ar ilgofchanàs pilnu ftatu bef mitefchanas mellè ar dsihwes witneem zihnofchos jaunekli, tà behrna azim wifà wina dsihwes gaità nenofuhd mahtes waigs. Ja, dsihwes wakarà, kad nogurufchàs azis greefchàs atpakat uf fileem behrnibas kalneem, no augfcheenes witam preti nolaijchàs apftaidrotais mahtes weids, un mihlà, dahrgà waiga panti witam dod atfpirdfinafchanu.“*)

Ko, turpretim, lai faka mahtes firds, kad tai ja-atfihft, ka pee dehla nelaimes un fabojatas dsihwes tik wina wainiga? Daudj nepatiftchenu un ruhgtuma dara fkolotajam nekreetns, jau mahjà fabojats fkolens, bet pehz maf gadeem, fkolenam dsihwè eeftahjotees, tas heidjas. Bet kad beigfees mahtes firdhefti? Zihdj muhftcha galam ta apraudàs fawa nelaimigà dehla likteni. Schehlabu un pahrmelummu tahrps bef mitefchanas frimtis winas firdi. Grehfti pret fawu paschu meefu un afdni nebuhs wairs atpirtami.

*) Stoy, Hausrädagogik.

Daudsreis dšird mahtes fuhdsamees par pee-augufcho behrnu nepateizibu. Tee pret faweem wezakeem nefajuhTOT ne mihlestibu, ne zeenibu. Mufhu laifu paidagogija peerahda, ka katra mahte ar fchahdam fuhdsibam nofoda pate fewi.*) Kur mahte pate, behrnu audsinajot, naw mihlestibu fehjufe, tur wina ari newar mihlestibu ptaut. Mihlestiba naw usspeeschama. „Zuhs, feeweefchi, gribat labi stipri tift mihleti un labi ilgi un lihds nahwei: nu, tad efat fawu behrnu mahtes,“ faka Schans Pauls. Rahdu pateizibu no faweem behrneem war gaidit mahte, kas aif kuhtribas, besruhpiabas waj weeglpahrtibas peemirfufe fawus augstakos usdewumus? Ra tahda mahte waras pastahwet fawu pee-augufcho behrnu preefcha. „Zuhfu behrni buhs juhfu teefnefchi,“ lafam fwehtos rakstos. Us nahwi noteejatais laundaris pehdejo reis no mahtes atwadotees eekofch tai waiga un nofauz wimu par wifas nelaimes zehleju. Dehlu audsinajot ta nebija greefufe wehribu us wina maseem noseegumeem. Lihds ar zilweku bija ifaugufchi ari netikumi un pehdigi to nowedufchi beidjama postâ.

Bet ja nu mehš jautatu, zaur to gan tas nahf, ka mahtem tif wareni lels eefpaids us behrna attihstibu, us wifu wina listeni, un tehms turpreti fpehle dauds ne-eewehrojama fu lomu, tad us to wispirms buhtu ja-atbild, ka kahdu laifu no pascha eefahfuma behrns atrodas weenigi mahtes kopschanâ. Ta swarigakâ leeta tomehr ir ta, ka feeweetei no dabas ir labakas audsinaschanas dahwanas, augstaki paidagogiski instinkti, nekâ wihreefcheem. Augfchâ jau tika aifrahdits, no zil leela swara pee audsinaschanas ir behrna individualitates pamatiga pasifschana. Gepasifschanas ar wifam behrna fawadibam, to fargafschana un attihstifschana prafa loti dauds ruhpiabas, nenogurstofchas pazeetibas un mihlestibas. Wifas fchis ihpaschibas peemihf feeweetem dauds leelakâ mehrâ, nekâ wihreefcheem. Schai sinâ feeweetes pahrfpehi wihreefchus. Tadeht ari feeweetes jau no dabas ir behrnu audsinatajas. Frantfchu akademijas lozeklis J. Mischle dod fchahdu fpreedumu par feeweetes audsinaschanas dahwanam: „Wina ween war zilweku ifaudsinat, it ihpaschi wehl ischkirofchos gados, kur ar gudru mihlestibu jafaudje wina jaunâ brihwiba, wimu (zilweku) us harmoniju wadot. Preefch tam, lai rupjâ wihse faleektu un nolauftu zilweku stahdu, ka tas darits lihds fchim, preefch tam nebija wajadfigs feeweefchu. Bet wimas tiks atfihfas par weenigi eefpehjamam audsinatajam, tai mehrâ, kad tureds par wajadfigu, attihstit katram zilwekam eedsimto un katram zilwekam fawado geniju. Tikai feeweete ir glesns, mihligs un pazeetigs, lai pasihfu un isleetotu tif dauds fmalakas starpiabas.“**)

*) Sal. rakstu „Mahtes wifchanas“ nodakâ: „Daschadu sinu plauktinfch“ fchai paschâ kalendari.

**) J. Mischle, Die Frau. Uebersetzt von Friedrich Spielhagen. S. 88.

Bet zif leelas lai ari nebuhtu feeweetes audsinaſchanas dahwanas, beſ eepreeſchejas ſagatawoſchanas wina tomehr neſpehs iſpildit ſawu uſdewumu ka peenahkas. Katra eedſimta dahwana ir ja-attihſta un jawada uſ pareiſo zeku. Zif leelas peem. lai ſahdam zilwekam no dabas ari nebuhtu muſikas dahwanas, beſ mahziſchanas no wina nekad ne-iſnahks mahſſlineeks. Waj zitadi tas war buht ar to gruhtako un ſwarigato no wiſam mahſſlam, ar zilweku audsinaſchanas mahſſlu? „Dodat mums labakas mahtes, tad mums buhs labaki zilweki!“ iſſauzas Schans Pauls. Bet mahte, kuzai naw ne jehgas no audsinaſchanas liſumeem, naw peeſſaitama pee labam mahtem. Ta mums newares dot labafus zilwekus.

Sagatawoſchanas uſ behrnu audsinaſchanas amatu naw weegla leeta un wehl jo gruhtaka pate ſcha amata iſpildifchana, bet tadeht ari: „Upuri, ko mahte nes behrnu laba, ir ihſta mehraulka preeſch feeweetes tikumiſtas wehribas un winas mihleſtibas ſtiſpruma. Mahtei, kas ar uſtizibu un uſupureſchanos nododas ſawu behrnu kopſchanai, mehs eſam wiſaugſtako zeenibu un patezibas pilno atſinibu parahda. Schahdam mahtem peenahkas ſlawa dſihwe. Winas ſtahw augſti par wiſam ſwehtajam un mozeklem, par wiſeem feeweefchu dſinumma ſkaiſtuma paraugeem. Schajas ihſti uſtizigās mahtes gut paſaules laime, gut muhſu zeribas uſ wiſa tikumiſti laba uſtureſchanu, uſ zilwezes pateefi tikumiſko uſplauſſchanu. Mums ir mahtes wajadſigas! (Il nous faut des mères!) iſſauza preeſch ſints gadeem Sch. Sch. Ruſſo, kad atſihſchana par ſawas tautas tikumiſko panihſſchanu winu pamudinaja, rakſtit ſawu ſlaweno „Audsinaſchanas dabas = ewangeliju“ (Emilu). Mums ir mahtes wajadſigas, ſakam mehs ari tagad dewinpadſmita gaduſimtena beigās; bet mums wajadſigas ihſtas, uſtizigās, ſrdsapſinigās un mihleſtibas ſtiſpras mahtes, kas pilnigi nododas ſaweem behrneem un nebihſtas no upureem winu laba“. . .*)

„Ja tu, mana tauta, wehlees, lai tew eet labaki, ja tu wehlees, lai tewi uſplauſt wiſs, kas diſchans un kreetns, tad greeſees pee ſawam mahtem.“**).

* * *

Auſta wehtra, kas tew kait,
 Ko tu gauds, waimanā —
 Neba iſſalkuſe tu,
 Neba eemihlejuſes?

Zeb til ſobotees tew prahts
 Ir par mulka zilweku,
 Kas beſ maiſes ſalkdams ſcheit
 Wehl pehs mihleſtibas gauſt?

*) A. Goerth, „Cornelia“. 58. Band, Heft 5.

**) Stoy, Hauspädagogik.

U d i c h u m a h f a .

Koppeja nomele.

„Mij biroja glahjichu feenas fehdeja smukâ Bajara kundse melnâ kleitâ ar smuko matu zelitti un rakstija lehnâm milligajâ, metata apfistajâ grahmata, kad winas wihrs, atgreesdamees no rihta darbeem, palika us fleegfchna stahwam, lai waretu isbahrt strahdneekus, kuri netika gala ar ratu islahdeschamu, kas bija atwedufchi no Seemela dselstzela stazijas refnajam Tampļa eelas tirgotajam duzi trahnas mužu.

„Man tew japastahita behdiga sima,“ Bajara kundse sazija, kad winas wihrs bija eegahjis sitla buhriti, pee tam wina tihrija sawu fpalwu fkrufchu pilbitâ bikeri. „Nabaga Wuasena mahte nomiruse.“

„Leona sihditaja? Labâ feewina! Un winas masâ meitina?“

„Ihpafchi tas ir tas behdigais, mans mihtais. Rahda Wuasenas radneeze man rakstija, ka wini esot par nabageem, behrnu peenemt, kamdeht tee wizu nodofchot kahdâ bahrenu namâ. Ja, fchee semneeki!“

Tirgotajs palika brihtimu meerigi stahwam, nogremdedams pirfsius sawâ gaischajâ kuplajâ bahrsdâ, tad tas usfktatija peepefchi labfirdigi sawu feewu: „Saki tatschu, Mini, wina ir Leona audschu mahfa. Waj mehs newaretu nemt to pee femis?“

„Ari es jau to domaju,“ atbildeja meerigi smukâ tirgotaja feewa.

„Tas man patihf,“ issauza refnais Bajars, un nelidamees sinat, waj komiji un mahzekti to reds, winfch peeleezâs pee sawas feewas un noskufpstija to us peeres. „Tas man patihf! Mimi, tu est kreetna feewa; peenemfim maso Noru behrna weetâ un usaudsinafim to kopâ ar Leonu, zaur to mehs ne-ispufefim, waj naw teeja? Bej tam es nesen noslehdstu loti labu tirdfneezibas lihgumu us Rinas misam. Tâ tad fwehtdeen pahrwedifim maso no Arschantelas. Est ar to meerâ? Tahdejadi buhs muhsu isbraukumam ari mehrkis.“

* * *

Kreetni laudis fchee Bajari! Wini ir par godu wifai tirgotaju fchkirai! Zaur wimu prezibu saweenojâs diwas tirgotaju firmas, kuras jau ilgu laiku konkureja sawâ starpâ: Bajars bija „Pee fudraba meesera“ firmas dehls; fcho firmu dibinaja wina wezweztehws 1756. gadâ Tampļa eelâ; Bajars apprezeja sawa konkurenta meitu, kuras weikals bija fahzees Kopleona laikos. Kreetni laudis, ihsti kreetni laudis! Ja ari daschi negrib tam tizet, tad tomehr Parifes tirgotaju starpâ ir wehl dauds tahdu, kas sawam mahzitajam dod peenahkamu datu, fwehtdeen fehd komiskâs operas otrâ ranglofchâ un pee pahrdofchanas nefa nesina no nepareifseem fwareem.

Blankas mahzitajs bij kopâ ar sawu amata beedri, Swehtâs Marijas bainizas mahzitaju dibinajufchi fcho laulibu. Pirmais bij

paſneedſis Bajara tehwan uſ nahwes gultas ſwehto wafarehdeenu un bij iſtruhzees, atraſdams tiſ leelâ weikalâ, kaſhds bija weikals „Pee ſudraba meeſera“ 25 gadus wezo jaunekli weenu weenigu (ſchis weikals bija tahli jo tahli paſihſtams ar ſawâm wemjamâm faknem). Swehtâs Marijas bajnizas mahzitajam bija turpretim no ſwara apgahdat Simorinas jaunkundſi, kuru tas pats bija eefwehtijis, un kuras tehws peedereja pee wina eewehrojamakeem draudſes lozefleem. Wezajam Simorinam peedereja weikals ar firmu „Pee Eſkulapa“. (ſcha weikalâ galwenakais preekſchmets bija kampars.) Sarunam bija panahkumi. Kampars un wemjamâs faknes, ſchis teizamâs ſpezialitates, ſaweenojâs ſwehtajâ laulibâ. Bija ſwehtku meelaſts un balle, un jau 10 gadus bija ſmutâ, tumſchmatainâ Bajara kundſe, ſeemu un wafaru aij ſtikla ſeenas ſtrahdadama, ſawa peewilzigâ baſhluma un gludâs zelites labad wiſu jauno komiju ideals.

Ta tam ilgi apehnoja ſcho laimigo laulibu kaſhda ehna, kaſhds mahſonis aptumſchjoja zitadi tiſ ſpoſchâs debefſis. Uſ mantineeku wadjadſeja ilgi gaidit; tiſ pehz 5 gadeem eeraudſija maſais Leons paſaules gaiſmu. War eedomatees, ar kaſhdu preeku to apſweiza. Tahdejadi wareja wiſmaſak kaſhâ jaukâ deenâ par „Sudraba meeſeri“ liſt lepnos wahrduſ: „Bajars un dehlſ“. Bet Bajara kundſe, kuras klahbtuhtne weikalâ bija nepezeefſchama, newareja uſ to domat, pate barot ſawu behrunu, wina atteizâs pat peenemt ſihditaju mahjâs, jo wina baidijas, ka jaunpeedſinufchajam waretu kaitet ſcha Wez-Parifſes apgabala gaiſs, un apmeerinajâs ar to, ka wareja iſbraukt katru ſwehtdeenu ar ſawu wihru uſ Arſchanteku, apmeklet ſawu dehlinu pee wina „Nunu“, Wuafena mahtes, kuru apdahwinaja, kâ jau war eedomatees, ar zukuru, kaſeju, ſeepem un zitâm dahwanam. Pehz 18 mehneſcheem atdewa Wuafena mahte behrunu weſelu kâ rutku atpakat, un jau 2 gadus weda ruhpiigi iſmekleta aukle ſehnu Swehtâ Jelaba pilſehtas dakâ paſtaigatees, pee kam ta kaſhwa apbrihnot naſtkamâ tirgotaja reſnos, ſahrtos waidſimus.

Tahdejadi newareja pateizigee Bajari, diſrdedami par Wuafena mahtes nahwi, apraſt ar domam, ka maſo meitinu, kaſ bija barota ar to paſchu peenu, kâ wina dehlſ, nodofchot ſweſchu zilweku ſchehlaſtibai, un wini pahrweda Noru no Arſchantekas.

Nabaga meitene! Jau 14 deenas no ta laika, tad mahte guleja kapâ, wina atradâs pee kaſhda brahlens, kuras peedereja maſa kaſejas pahrdotawa ar biljardu; un, lai gan Norai bij tikai 5 gadi, tai wadjadſeja ſtalot gruhtâs alus glahſes.

Bajara kungs un kundſe atrada maſino, ar debefſis ſilajâm azim un ſmagajâm, gaiſchajâm biſitem, kuras iſſpraudâs no tumſchâs ſehru nizites apakſchâs, loti patihſkamu un mihtu. Leons, kurſch ar ſawu aptopeju bija lihdi paremts, apkampa un butſchjoja ſawu audſchu mahſu. Winas brahlens, kurſch wehl to paſchu riht nabaga bahre-

nitei bija dewis pahris pliku, tapeh3 ka ta nebija istabu tihri isflau-
ziju3e, gribeja Barises weesu klabtbuhtne pat iskust aif leelas aifgrabh-
tibas, it ka Noras schirfchanas wina firdi pufchu plehtu.

Tomehr bagatigs brokastis jo drihs atdewa winam agrako jautribu.

Bija jauka junija mehnescha fwehtdeena. Ta ka reis nu biju uf
laukeem, tad wjadseja fcho gadijumu ari isleetot — isflaidroja Ba-
jara lungs — un ee-elpot flaidru gaisu. „Waj ne ta, Mimi?“ Pa
to laifu, kamehr smusa Bajara kundse, fawu uswalku atlozidama un
ar kneepadatam peefprausdama, ar behrneem un aukli aifgahja uf
plawu lauka pufes faplubht, peefolija tirgotajs, kuram nebija no lep-
numa ne pehdas, weefnizneckam pa ruhgtajam un apfehda3 pee mufchu
libkeem aplahda biljarda.

Brokastu notureja dahrsa kahda kaila lapene, uf kuras krita
pusdeenas faules karste stari. Bija tomehr patihkami eerihkojufchees,
un wif jutas loti omuligi. Bajara kundse peestiprinaja fawu zepuri
ar bantem pee schoga trelineem, un winas wihrs, galwa laiweneeku
falnu zepuri, kuru tas bija paleenejis no fainneeka, fadalija ar
preezigu prahtu pihli. Masais Leons un masa Nora, kuri bija tuhli
noflehgu3chi firfnigako draud3ibu, tuk3choja ruhgu3cha peena blodinu.
Tad fpehlejas jahle, brauza ar laiwu; pilfehneeki bija flaidri ap-
reibu3chi no flaidra gaisa.

Mahza pat azumirklis — kad faulei no-ejot laiwa atpakat brauza
— kur Bajara kundse, nopeetna Bajara kundse, no kuras flata mah-
zekki weikalā fastinga, dseedaja pasihstamo dseefnu „Pee Franzijas
krafteem“, pawadita no airu plunkschefchanas, kuras winas wihrs
kreklos i3wilzees zilaja.

Ari pusdeenu notureja tai pascha lapene, kura bija brokastots;
tat3chu fchi otra eh3chana nepagahja til omuligi. Naktstaurimi, kuri
gar fwezem fewim fadedsinaja fpahrnus, baidija behrnus un Bajara
kundse, pahroleku nogurufe, newareja pat atminet weentah3chu bil3chu
mih3lu, kura atrada3 uf winas aug3u sch3ihwja.

Bet tas neka nelaiteja! Bija tomehr bijufe jauka deena un at-
pakat brauzot pirmas klases wagoni — schai reisē tee neka fewim ne-
aifleedsa, — Bajara kundse tschuksteja, galwu peeflehju3e pee fawa
wihra pleza, pee kam ta usluh3oja Leonu un Noru, kuri faldi fnauda
uf eemigufchās behrnu meitas zelem, ar aifgrahbtibu Bajaram klufi
aufi fazidama: „Nedsi, Ferdinand, meh3 darijam labu darbu, peenem-
dani fcho maso nabad3iti; bes tam ta ari buhs Leonam laba spehku
beedrene, wini fatiks ka brahlis ar mah3u.“

* * *

Un pateesi, wini ta ari usauga.

Schee Bajari bija pateesi labi laudis. Wini netais3ja nekahdu
starpibu starp at3ah3to bahreniti un fawu eemih3oto dehlu — kuram

reis sem lopejas firmas „Bajars un dehis“ peenahftees fewifchti rabarbera tirdsneezi bā zitus pahrspeht — un tee nihleja majo Noru, kā kad ta buhtu wimu pašču meita. Un ta ari bija tikpat gudra, kā ņmuka, tikpat daihjuhtiga, kā ņkaiņta.

Tagad nu behrnu meita jaukās deenās weda diwus behrnus paņtaigat pa Tur-San-Schaka pilņehtas datu un wafarā ņtahweja diwi augņti krehņli preeņņch audņņču brahņta un audņņču mahņas itin tuwu blatus.

Pee tam Bajara kungs un kundņe drihņ nomanija, ka Norai bija uņ Leonu wislabakais eefpaids. Dņihwaka, ņingraņa, weeglafi audņina-
nama, kā ņlimigais puika, ņchis „Altumnizās augs“, kā wimu tehws ņauza, rahdijs, ka ta ari wixam buhtu eedewufe datu no ņawas kuņtibas un dņihwibas.

„Wina to uņpurina,“ Bajara kundņe mehdsja ņazit. No ta laika, kopņch Leons bija kopā ar ņawu audņņču mahņu, tas ari azim redņot palika dņihwaks un attapigaks.

Kad tee ņahņa mahzitees laņit, ņahņa par Leonu, kuxam bija loti gruhta galwa un kuxņch wehl paņtahwigi atradās pee bilņču a, b, c, (kur burtam „e“ lihdsās ņahw elefants un burtam „ņ“ ņirgs uņņihmets), wina mahte gandrihņ iņņamitees. Tikai tad, kad Nora, kura loti ahtri bij eemahzijuņes burtoņchanu, nahza maņajam gruhtgalwim palihgā, tam tuhlin weizās zitadi. — —

Tā tas ari palika, kad wixus abus nodewa wezās Merlen jaunkundņes behrnu ņkolā, Somarnejas eelā. Behz leelikņās uņajina-
juma ņihmes ņpreeņņot, kahdu Merlen jaunkundņe kuhtija ņchās pilņehtas datās tirgotajem, pee ņkolas bija dahrs, t. i. ņņchetri ņlotas kahti ar ņmiltim aptaiņtā ņehtā — un ņcheit jau pirmā deenā pa atpuhtas laiku Leons ņahņa aiņ bailem breht, tikko tas eeraudņija, ka ņkolotaja, kura zaur kahdu nejauņču gadijumu bij peeņpeesta apņtahtees adifņhanā, weenu wirbu aisduhra ņewim aiņ ņwahrņem. Kahda „wezaka“, kura ar to kopā ņpehlejās, welti puhlejās Leonam un Norai iņņkaidrot ņcho brihnumu; dumjajam ņehnam no ta laika Melern jaun-
kundņes klahbtuhtnē arweenu wehl bija mahntizigas bailes, un ņchis buhtu pateest laupijuņchas wiņas wina ņpehjas un to pa mahzibas laiku traujejuņchas ņeņot Melern jaunkundņes rahditaja ņpeekin, kad ta zaur degunu iņņtahņija Giropas kartes pamahzibas, waj atkal iņņkaidroja ņwaru un mehru noņihmi, ja nebuhtu tur Noras bijis, kas wixu apweerinaja un uņjautrinaja. Nora bija ihņā laikā kluwufe par labako ņkoloni laifē, zaur ko ta palika ņlinkajam un ne-attapigajam Leonam par laipnu padoma deweju un miņku palihga ņkolotaju.

Ap 4 pehz pusdeenas Bajara kundņe redņeja, ka abi behrni, kurus aukle bija eewedufe weikalā, apņehdās winai lihdsās aiņ biroja glaņņču ņeenas, un ka Nora, atņņkirdama grahmatu, waj burtnižu, Leonam

iffkaidroja nefaprafto usdewumu, waj lika atfahratot tos usdewumus, furus tas aplam bija ismahzijeas.

„Mihlais Deewis mums atmakfā,“ Bajara kundse mehdsā fchad un tad fazit fawam wihram gulet ejot. „Schi masā Nora ir ne-atfwerama manta, til fapratiga, til strahdiga! Eedomajees tikai, fcho-deen es redheju, ka wina ar Leonu nomozijās; es pilnigi tizu, ka bes winaas winsch nekad nebuhtu wairofchanu eemahzijeas.“

„Lai nu paleef, Mimi,“ atbildeja Bajars, „es to ari manu. Muhfu weikals eet koti labi un tā tad mehš winai došim labu puhra naudu un to isprezinastm, waj ne tā, Mimi? kad ta huhs til weza.“

* * *

Un wezumš atnahza. — Tas atnahē arweenu til ahtri, fchis wezumš! un tagad fehšch weikalā blakus Bajara kundsei, furas melnos matos jau redsami dāschī fudraba pawedeeni, daita, flaita gaischmate. Tagad raksta Nora leelā, metaku kaltā grahmata, kurpreitim winaas audschu mahte nodarbojas ar adiflu.

Pulkstiens ir septimi. Wihreeschi waretu jau buht mahjās. Bajadsheja weikalu flehgt, kurā fchad un tad eepuhšch nowembra wehšch un dšenā gases leesmu no weenu us otru pušt.

Beidsot tee ari ir klah! Bajars, fursch pa wiseem scheem gadeem kluwis eewehrojami refus, un Leons, fursch preefch mehnescha laimigi nolizis apteektara ekfaminu un pateesi tizis par staltu sehnu. —

„Labdeen, Mimi, labdeen, Nora! Leezeet ahtri dot ehst,“ tirgotajs fazija, „pa ehfchanas laiku es juns pastahstischu pawisam jaunās sinas.“

Wini useet ehdamā istabā un pa to laiku, kamehr Bajara kundse sem liras weidiga barometra fehbedama eefmet supu, Bajars fktas fchkelmigi, aifstiprinadams ferwijeti aif westes, us fawu feewu un faka: „Tā tad, Mimi, ta leeta ir notaišta.“

„Waj Forscheji ir ar meeru?“

„Pawisam; pehz feschēem mehnescheem Leons prezēs Hortensu un muhfu wedekla dšihwos pee mums. — Ja, Nora, tu no ta wisa neka wehl ne-est dādujuse sinat, tadeht ka jaunū meiteku klahbtuhtnē nemehdš par tahdām leetam runat. Tā tad eedomajees, jau wairak nekā gadu muhfu Leons mihl Hortensu Forscheju un moza muhs, lai winam to dodot par feewu. Pateesi, nenahzās gruhti, bija jafaka tikai weens wahrds, Leons ir tatschu koti laba partija; weenigais gruhtums pastahweja eefsch tam, ka mehš katrā sinā fawu dehlu gribejam paturet pee fewis. Tagad nu beidsot wišs nokahrtots, un tawš audschu brahlis pahrwedis few feewu, furu winsch mihl. Waj ne tā, tu tatschu par to preezajees!“

„Koti!“ Nora atbildeja.

Mi, ſchee kurlee un aklee! Tee nedſirdeja Noras baſſi, kad ta teem atbildeja, ſcho tumſcho, ſahpigo baſſi, kura ir lauſtas ſirds atflana. Tee neredſeja, ka Nora nobahleja, un ta winas nejaufchi ſmaga kluwufe galwa paſaudeja lihdsſwaru, ka ta bija tuwu ſamanas ſaudeſchanai! Tee neka naw uſminejuſchi, neka naw ſapratuſchi, un jau ilgi tee neka ne-uſmin, neka nefaprot. Wiri to wiſi mihl, ſcho Noru, ſcho mahjas preeku un lepnumu; wiri pat domâ, ſchee labee kaudis, to drihſumâ dot par ſewu ſawam pirmajam grahmatwedim, kahdam atraitnim, kurſch zif nezif eetaupijis un „kuram wiſs ir, lai waretu ſewu darit laimigu“. Leons to ari mihl un pat iſ wiſas ſirds, bet tã kã mihlê labu mahfu, un ſchis leelais, iſlutinatais ſehns nemaf newar eedomatees, ka nabaga Nora winã eemihlejuſes un tagad aiſ ſirdeſteem gatawa beigtees.

Ne, pat ſchowakar, kur tee tai ſagatawojuſchi wiſleelakãs ſahpez, tee nejuht wehl pateſibu, bet dodas meerigi uſ duſu un nododas jaukeem nahkotnes ſapneem, tai paſchã laikã, kad Nora ſawã iſtabã eeflehguſes, tai iſtabã, kura titai zaur plahnu ſeenu atdalita no winas audſchu wezaku iſtabas, aiſ ſahpem pat beigdamãs, eekriht gultã un galwu dũiti eerot ſpilwenos, lai nedſirdetu diktãs raudas. —

*

*

*

Rahſas ir noſwinetas, un tuſſchãs ſahlês pil tauki no iſdeguſcho ſweſtſchu atleekam uſ ſpoſcho parketu.

Bajari bija uſ tam paſtahwejuſchi, ka kahſas ſwinamas pee wineem mahjãs; tee zaur bagatigu puku daudjumu — tas bija paſchã waſaras widũ — dewa ſawam dſihwoſlim, kurſch atradãs Tampia eelã, ſwehtku iſſtatu un eeweda tani, paſchi aiſ laimes ſtarodami, ſawu wedeflu.

Tagad, kã ſazits, ſwehtki beigufchees, jaunſalaulatee atwilkuſchees ſawrup. Bajara kundſe wehl weenumehr atrada Noru maſã ſalonã, ka ta palihdſeja deeneſtneejem ſwezes iſdehſt. Ta apkampa jauno meiteni un ſazija ſirniigi: „ej gulet, mihtais behrns, tu buhſi peeufuſe.“

Smaididama ta wehl peebilda: „Waj ne? Tagad nahſ drihſ tawa kahrta?“

Nora ir beidsot weena, weena ſchais druhmãs, zaur naſts lampu wahji apgaismotãs telpãs.

Al, Kungs! Zif ſtipri puķes ſmarſcho un zif loti winai ſahp galwa!

Breeſmigã deena! Kahdas mokas Nora gan naw iſzeetufe no ta azumirkla ſahſot, kur ta it kã kahda apſalpotaja, ar kneepadatam mutê, nometas pee Hortenſas, ſawas ſahnzenſes kahjam, lai ſakahrtotu tai balto ſihda ſchlepi, lihds tam azumirklim, kur Leons, ſawu ſewu apkampdams, wiku, Noru, wilka pee ſewis un jaunais pahris ſawos ſtuhpſtos ſaweenojãs gandrihſ uſ Noras peeres.

Mi, puku fmarfcha ir nepanefama; Nora ir gandrihĵ jau apreibuſe.

Ar nodurtu galwu, peeri ar rokam fatwehruſe, ta nofehdaſ aif breeſnigam galwas ſahpem ſahda krehſla, tomehr azis patur wakā un it pa laikam uſmet ſtateenu tam durwim, aif kuram atrodas jaunſalaulatee — un aif ſahpem tai firdeſ grib luhſt. Galwa winai greeſchas pawifam rinkti; kā winai breeſnigi kaitē puku fmarfcha; kā winā uſ reiſi atmoſtas tuſkloſch atmiņu! Ta redſ ſewi atkal garā kā itin waſu meiteni Arſchentekas kaſejaſ pahrdotawā; ta redſ, ka atbrauz glihti gehrbuſcheeſ pariſeeſchi un to firſnigi apfweiz, ka to noſkubpſta maſaiſ, daitaiſ puika, kuram ſpalwa pee zepureſ . . . Weſelaſ ainaſ welkaſ gar winas gara azim: Bomarmejaſ panſionatſ un Merlen jaunkundſe ar wirbu kruhtis, kā ta ar rahditaja ſpeeki brauka pa mehru un ſwaru pahrklatu; ſwehtdeenāſ aif aiſtaifiteem logu flehgeem tumſchāſ weikala telpaſ, kur ta aif maiſeem un muzam ar Leonu glabajāſ . . .

Rā tai tagad paleeſ? Waj ta pawifam jau ſaudejuſe prahtu? Tagad ta pat klufi dſeed to walzera ariju, kuru danzojot neſen atpakat Leonaſ to tureja rokāſ . . . Tatſchu tai janoflahpſt . . . ai! ſchis pukeſ! . . . Tai jateeſ projam, maſakaiſ ja-attaiſa logſ! Bet te wairſ newar uſzelteeſ, tai truhſt ſpehta. Waj tad winai tā jamirſt? Winas deniki ir kā no dſelſſ rokam ſaſpeeſti . . . Mi, ſchis roſeſ! ſchee oranſchu ſeedi; it ihpaſchi ſchee oranſchu ſeedi! . . . Weidſot ta wehl ſanem wiſuſ ſpehkuſ kopā; ta uſzelaſ ſtahwuſ, pawifam ſtahwuſ un bahta, tiſ bahta ſawā baltā uſwalkā . . . Bet te uſ reiſ ta ſahſ grihtoteeſ, un wiſpirimſ nokriſdama uſ zekeem, tad ar galwu un plezeem atſſdamāſ pret parketu, guſ nabaga Nora bruhtes kambara durwju preeſchā — beiguſeſ aif mihleſtikāſ behdam un puſem.

D j e j o l s.

Dirſueeku Latinaſ.

Tiſ darbā ween remdeteeſ waru,
Kad ſkumjaſ man dwehſeli ſchnaudſ;
Tāſ brangi man pazilā garu
Un ſirbi moſt' jeribu dauſ.

Wairſ nerahdaſ nahtotne baiga
Un kaila, kā rubeni meſchſ;
Bet ſeedonim lihdiſiga, maiga,
Kaſ preeku un laimibu dweſch.

Mutes kopschana.

Dr. K. Barona preekshlasijums R. L. Veeribā pawafari 1893. g.

Muhju laikos ikkats šina, kahdas raijes un šahpes šagahdā mumis muhju sobi, bet us to šaudšechanu un peekopschānu, wišpahr runajot, peegreests wehl loti maš wehribas. Ja eedvmašimees šlimis šobus — neleeschus, kuru deht daudšcem wajaga nakšis pawadit weenās waimanās, un ja ihsti, pareiši nošwehršim šlimo šobu šaitigo eespaidu, tad gan warešim noprašt, ka weenalšibai šchai leetā nemaš naw weetās.

Sobu starpās atlikušchos baribas kumosnos weegli eedšihwojas wišwišadas bakterijas, jo šcheem mašajeem radijumeem pee labās baribas wajaga tikai šlumu un mitrumu, ar ko mute winis peenahzigi apgahdā. Dakters Müllers šawā pašcha mutē atrada lihds 30 dašchadu fugu bakteriju. Bakteriju un sehnišču kolonijas mutē ir dašchadā leelumā un škaitā. Kam gadas šobus labi ištihrit, jeb ar baribas palihdsību šobus noberšt, tam, šinams, šchis kolonijas ir wahjas, bet šam tā negadas, tam us šobeem ša-aug bakteriju kolonijas, no weeglas plehwites, ko ar nageem war drušku nošait, lihds eesšaganām peepem, kuras tā šamaišijušchās ar šobakmeni, ka winas nost dabut wajaga nemt kaltu palihgā.

Bakterijas un sehnites eesogas mutē ij gaisa un zaur ehdeeneem. Štarp mašaitigām bakterijām war eemestees ari šlimibas dihgli.

Tahds bakteriju krašjums war dašchejadā šinā kluht par bailigu ihpašchumu: W i s p i r m s pašcham mutes ihpašchneekām war iželtees daščas šlimibas, gan šobeem, gan wišpahrim, jo mutes glotahda zaur pašahwigu newajadšigu šairinataju tā šabojata, ka nešpehj wairs pretim šahšes ahrejeem šlitteem eespaideem un štarp ziteem ari šlimību mikrobu eeweschānai meešās*). D t r ā m k a h r t a m ziteem pašihštameem, ja atgadas it tuwu ar teem šastaptees, peem. pee butšchofchānās. Ja, žif nelaimes, ligas un liššias dotas mutes jau atnešušchās un žif tās wehl ne-atnešis! Kaišligeem butšchinu šahrotajeem newajadsetu atlaut karštas butšchinas špeest us „šarkanašām luhpišām“, bet atlaut preekšch tam waigus šluhpsit. Waj tas eespehjams, to nemešoš špreest, jo jautajums par šaišlibu un mihleštibu nešakriht ar manu tagadejo ušderumu.

Šlimu šobu dubumos pušt aišween baribas weelas; zaur to ižekas reebiga šmata. Šcho šmaku žilweš pašahwigi ee-elpo un tahdā šahrtā dšihwo itin kā wišnetihrakā weetā. Te nelihds polizijas preekšch-raksti par tihribu, jo tee atteežas tikai us pilšehtu eelu, mahju un ja daudš, tad ari us ištābu tihribu. Beš tam buhtu pawišam nepeedodami ušfraut šewim polizijas aišbildnību šchai šinā.

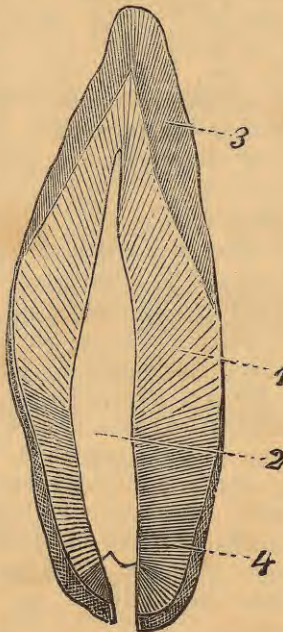
*) Wešela glotahda nelaišch zauri gandrihs neweeenās bakterijas.

Buhtofchas weelas aifween peejaugas pee baribas un tahdâ sînâ pastahwigi fagittê wahju sobu ihpafchneeku. Te itin leeki, ka fanitates ahrsti puhlas arestet un isnihzinat fliktu galu, sapuwufchas defas u. t. j. pr.

Sobu fahpes nekauj baribu fasmalzinat tâ, kâ peenahkas un tadeht lungi eetop zeetâ bariba leeleem kumofeem, ko lungis nefpehj pahriwaret; beigu beigâs ronâs no tam: farnu un kunga katarâs.

Preeksch baribas fasmalzinafchanas sobeem tomehr naw tik leels fwarâs, kâ to wispahrim domâ. Muhfu faimneejes un mamminas tatschu tâ prot pagatawot ehdeemus, ka waretum isift ari pawifam bes sobeem. Bet fchi pate mahfla daubsejadâ sînâ gan wainiga, ka muhfu sobi tik glehwi. Bet par to runafchu drufku wehlatu. No dauds leelaka fwarâs sobi ir isrunai. Ja kahdam truhfti preekschejs sobs augfchâ, tad tahds runajot brihscham fwilpo un fplaudas. Ja truhfti wisu preekschejo sobu augfchâ, tad pawifam ne-eefpehjami buhtu isrunat burtus: d, t, l, n, s, f un p, ja wehl zif nezif ne-ispalibdetos ar apafschejeem sobeem. Bet ja truhfti wisu preekschisobi, kâ augfchâ, kâ apafschâ, tad runafchanai pehdejais gals. Sewehrots, ka behrni garigâ sînâ flikti attihstas, ja truhfti preekschejo sobu.

Un wehl eewehrots, ka no weena auguma pahrejot otrâ, sobi aifween paleet glehwaki un glehwaki. Tagad waretu jautat, weela — emalja; 4) sobu fatni aplahj weela, kas libdsinajas kaulam (zements). — Pats sobs fehjch schokka bedritê.

(Sihm. 1.*)

tadeht gan muhfu sobi paleet tik glehwi? Tas isfkaidrofees itin weegli, ja peegreesifim, zee-nitee klauftaji, Zuhfu wehribu fekofscham apzerejumam.

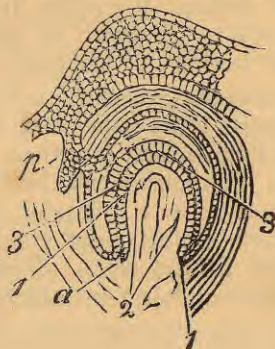
Wispirms peegreesifim wehribu soba anatomijai un tad wina augfchanai. Ja pahrsahgesim sobu, tad redsesim, ka tas pastahw is wairakam kahrtam. 1) Soba eefschupfê mehs redsam zeetu weelu — dentinu, zaur kuru welkas nefkattami kanalischi, kas fawee-nojas ar soba eefchejo telpu, 2) kur atronas afins trauki un nerwi; 3) dentina kronischa galu aplahj koti zeeta

*) Preekschisobs pahrschtelts puschu: 1) ir sobu kauls jeb dentins; winâ ir dauds masu un teemu kanalischu, kas attaisas sobu eefschupfê (2), kur atronas afins-trauki un nerwi. Dentina (1) abreju galu, t. i. kroniti, aplahj koti zeeta weela — emalja (3) un eefcheju, t. i. fatni, zements (4).

Sobi eefahf attihstitees jau divi mehnefchus wejos augtos — mahtes meefās. Sobi attihstas no kronifcha gala, fahnite pee-aug pamafitnam. Tā — ja iswillkfim sobu wefelu gadu pehz wina isnahfchanas, tad fahniti redsefim tikai pusaugufchu. Pirmo sobu flaits ir 20, — winus fauz par peena sobeem. Kad parahdas peena soba dihglis — blakus atronams ari pastahwigā soba diglitis. Preekfch septitā gada tas fahf augt un peena soba fahniti fpeesdams, tas to isnihzina, tā ka galu galā no peena soba atleekas kronits ween, kas isfribt.

Lai sobš buhtu stiprs, emaljai wajaga buht beesai un stiprai, un lai tas notiktu, tad jadabon sobam wina attihstibas laifmetā pee-teefofcha bariba. Soba dihglitim baribu atnes afinis pa fawām dšihflam. Afinis peenefis baribas weelas dihglitim wairaf tad, kad fmaganas taps fairinatas un darbinatas. To mehš panahkfim, ja došim behnam fmaganas berst ar zeetām weelam un wehlat peefpeedifim wiku ar peena sobeem kost pašchadas fšahbes, kas maitā fmalko emalju. Kad emalja isgraufta un sobu kauls eegraufst, tad fahpju gan naw, bet sobš nezeefch aufstus un karstus dšehreenus; ja dobumš isgrauftš lihds nerwam, tad fahpes pahnem waj wifu galwu.

Sihm. 2.*)

Lai sobš buhtu stiprs, emaljai wajaga buht beesai un stiprai, un lai tas notiktu, tad jadabon sobam wina attihstibas laifmetā pee-teefofcha bariba. Soba dihglitim baribu atnes afinis pa fawām dšihflam. Afinis peenefis baribas weelas dihglitim wairaf tad, kad fmaganas taps fairinatas un darbinatas. To mehš panahkfim, ja došim behnam fmaganas berst ar zeetām weelam un wehlat peefpeedifim wiku ar peena sobeem kost pašchadas fšahbes, kas maitā fmalko emalju. Kad emalja isgraufta un sobu kauls eegraufst, tad fahpju gan naw, bet sobš nezeefch aufstus un karstus dšehreenus; ja dobumš isgrauftš lihds nerwam, tad fahpes pahnem waj wifu galwu.

Pee feeweefcheem wispahrim pamaniti wahjaki sobi; laifam gan tamdehš, ka winas pašchās wahjakas, bet no otras pufes wehl weena waina: winas maltitu starplaiķā beeschi jo beeschi panafchko gan tihri zukurainus, gan faldus miltainus ehdeenus. Pehdejee fewifchti flikti, jo spehi labaki ruhgt, nekā tihrais zukurs, kurfch feelalās weegli kuhst. Tā tad sobu glehwums atkaras: 1) no wispahreja glehwuma, 2) no mamminu dšihchanaš, apghadat fawus luteflifchus ar mihtfu baribu; un sobu flimibas atka atkaras no fšahbeem eh-

*) Šhis sihmejums raħda, ka attihstas sobi. Šohflu kauls pahrgreests šchlehfant pufchu, tai weeta, kur atronas sobu dihglifchi. 1) Puhflifchi jeb zellites, is tureem attihstas dentins; wiku eefchpufē (2) redšams afinštrauks (a), kas peewed nahlamam sobam baribu — materialu. Wirs nahfofcha dentina (1) atronas puhflifchi, is tureem attihstas emalja (3). Sobu kronits attihstas papreefch, wehlat fahnite, tadehš sihmejumā newar zementu redset. Blakus šhim peena sobam redšams maš mairifch (p), tas ir nahlamais pastahwigais sobš.

deeneem un wiswairaf no tàm fhabem, kas attihstas ruhgflofchas baribas atlikumos jobu starpās. Tagad sinat, kà izietas jobu fahpes un flimibas. Zautajuma otra puse: ko darit, lai waretu if-fargatees no jobu glehwuma un flimibam. Glehwums atkaras pa-leelakai dafai no nepareijas ehdinafchanas, sewifchki nabadfigās ar-rindās. Un kà tad lai behrns labi usbarotos, ja mahte pate nedabon pa-ehstees, kà peenahkas, un aprauta ar darbeem lihds faklam. Deeschi gadas mahtei darbs ahrpus mahjas. Pa to laiku behrnu ehkina ar gows peenu, bet tã kà tas wehl jo nepeenahzigaki fagatawots, tad behrninfch pastahwigi wahrgst, kas, sinams, dara fliktu eefpaidu netif us jobu augumu weent, bet ari us behrnina meefu wispahrim. Tã tad behrnina un mahti wajaga peenahzigi kopt. Pamaahzibas fchai leetã it pamatigi pasneeds: „Badomi, kà mafus behrnus kopt“ un Dr. R. Blau'a „Badomi feewam un mahtem“.

Kas us mutes kopschanu atteezas, tad behrninam no pirmās deenas fahkot wajaga mutiti reises trihs pa deemu ifflauzit ar t i h r u flayju lupatimu. Mutes tihriščana jaturpina ari tad, kad parahdas pirmee sobiri, bes tam behrnam jadod kaut kas ko kost: maises garofinas, gatas kumosinus u. t. t. Wehlať, kad eerodas augfch: un apafefchjoti war leetot mafu biršiti reises dmas pa deemu un peera-dinat pehz katras malkites ifskalot muti. Behrneem newajaga atkaut mehzet maifi peenã, tehjã waj kafejã un atstahť garofas ne-apehtas.

Ja tomehr, ne-eewehrojot wifus puhlinus, peena sobi dabutu plaiřas waj mafas bedrites, tad steigfchus tos wajaga aifplombet, zitadi dobums ifgrauřifees lihds nerwam un aif fahpem mafajam pazi-entam to wairs ifdarit newarēs un tas ari meerigi nefehdēs. Weens flims jobs aplaitfch zitus ar flimibu. Sewifchka wehriha jagreesh us behrneem 7—12 gadu wezeem, jo tai laifmetã wimu mutē fahrmainas feekalas pahrmainas eeflahbās.

Wahjeem behrneem ap 12. gadu pirmais leelais wastahwigais dserofflis beeschi maitajas. Te nelihds nodarbotees ar plombam: winsch tã kã tã drihs aifees bojã, jo dobums rafees otrã, trefchã, zeturtã puřē pehz fahrtas un galu galã kronits ifdruvs. Tahdã gadijumã 12 g a d u s w e z a m b e h r n a m iřwelf fcho dseroffli. Aprehkinums te ir fchahds: iřwilkã weetã atstumfees otrais pastahwigais dserofflis un tã weetã trefchais dserofflis jeb gudribas jobs, kas romas starp 19—30 gadam. Tahdã fahrtã jobu rinda gan buhs mafaka, bet winai nebuhs starpas un tad wehl gudribas jobs warēs labafi un weeglafi attihfitees un zaur to pats buhs stipraks, nekã kad buhtu palizis dibinã. Ari pee-augufcheem pee katras pamanitas bedrites un plantuma us jobeem wajaga gahdat par dseedinafchanu řawã laifã*).

*) Lihds 20. gadam deretu ifgabus sobus ahrstam list ifraudfit, wehlať if pehz diwi gabeem.

Tagad runāsim par sobu tihrišhanu. Tur war isīft ar ween-
kahršhām faru biršitem wideji zeetām; wīfai zeetas biršites par
daudj nepatīškamas un mīhštās weegli met farus un flikti tihra.
Gumijas birštes fawā laikā loti ušflawetas, ka tās smaganās
nemaitajot. Bet wīnās iſrahbijās par nederīgām. Biršti wajaga wīft
gan kruštenīfki pār ſobeem, gan garenīfki no smaganām uš ſobu galeem.
Tahdā kahrā mehš wīslabāfi iſtīhrišim ſobu ſtarpās. Ikkatru deenu
newajaga leetot pulweri, peeteek, ja to dara 2 reiſes mehneſi. Preefch
tam labi noder tihritais krihts. Sobu ſeepes naw eeteizamas, jo no
wīnām ſobi paleek dſeltani. Sobu elekſirus, ſewiſchki patentetus, ne-
war eeteift, jo tanīs beefchi faſtopamas weelas, kas taiſni kaitē ſo-
beem. Bet tai weetā waretu eeteift ikdeenīſchkaī ſobu ſkalofchanaī
ſcho ſchidrumu:

Acid. benzoici	3,0
Tincturae Eucalipti	15,0
Alcoholi	100
Ol. Menthae piperitae	0,75

Uj pušglahjes uhdens peeleet til daudj, ka ſchidrumš paleek neſfaidrs;
jeb wehl labaka, bet dahrgaka rezepte:

Saccharin	2,5
Acid. Benzoici	3,0
Tincturae Ratanhae	15,0
Alcoholi abs	100,0
Ol. Menthae pip.	0,5
Ol. Cinamomi	0,5

Uj glahši uhdens weenu lihds peezi tehjkarotem; mutē turet weenu
minuti. Sewiſchki jaruſhejas par balteem un ſilganeem ſobeem, dſel-
taneē ir ſtīpraki. Biršti, ſinams, katru reiſi wajaga labi tihri iſmaſ-
gat un katram wajaga eegahdat ſew ihpaſchu biršti.

Ar weenu wahrdu, ſobu ſaites pelna muſhu eeweħribu, jo tās,
kas aiſkawets, war palikt par ſlimību perekli mutē un draudet wefe-
libai wiſpahrēm. Apſargaſchanaš lihdsjektus wajaga leetot no paſchas
beħenības, lai zaur to attīhſitu labakus ſobus un attahlinatu wīfu
to, kas tos maitā. Ehdeenus melet peħz dahrguma un garſchas
buhtu leeki, bet peħz labuma un tahdas, kas dotu ſobeem darbību
un palihdsjeru tos tihrit, loti eeteizams. Wajadsetu maſaf leetot
wīſas tahdas leetas, kas ſkabhst un ruhgt, kā ſaldumus, wīhnogas,
zitromus, dſehrwenes u. t. j. pr., jeb maſafais ahtri peħz eeħaudīſcha-
nās iſſkalot muti.

Es zeru, ka nebuħſchu weltīgi kawejis juſhu uſmanību pee ſchi
fawa apzerejuma. Zeru, ka daſchi pee ſewis warēs iſleetot ihfi pa-
ſneegtās pamahzības un iſkatra no zeen. laſtjām ne-atſahš to tīkai
jewim ween, bet turēs par peenahkumu, luħkot ſchis ſinas iſplatit ari

pasihstamo starpā, lai nāhstamo pa-audsi waretu issfargat no tām ne-
patikšānam, kas zītadi waretu isjeltees. Ja tas notizis un notiks,
tad mana apzerejuma usdewums buhtu fafneegts.

Seewetes.

Peļz J. Rodenberga.

Gan jāzeena ir augsti gari,
Gan wihru spēkli jagodā:
Tee rahda mums, zīt gaisi stari,
Ko staro maškla, siniba.

Tak neredsam to ihstā fejā
Wisdeewiškigās swaigsnites:
So to, kas dātkums, tillumš, djeja,
Speļz rabbit tīkai seewetes.

Peļrfeetis.

Seemas faule.

Tu esi seemas faule,
Kas miršedama reds,
Kā dabas kaju apklāji
Sneegš nedšhms, nahwes aukstis.

Tu sproškus, jautrus starus
Šurp lejā nosuhti
Uš semeš radību,
Kas šalā dīwakšot beids.

Un tomeļr seemas šalā,
Kad aukstā faule leļja,
Es šaldams lubtojos
Uš winas kraššnumu.

Paawafari.

Jau meškos un klajumā issudis sneegš
Un dabu waitš nešaita bešgaligs meegš;
No jāuna wiš pamafam šalo un spīrgst
Un šraumes jau wīkno un lejup šchwirkst.

No kawejees, zilweš, jel klajumā nahz;
No bešdam un raišem šcheit atšpīrgtees šahz,
Kur mišli tew usšmaida biršite, lauts,
Kur šailajeem šareem drišļ lapinas plauks.

No semeš ir šahbi jau galwinas zel,
Un šehja šā žeriba kuplo un šel;
Šcheit wišur preeks, laimiba šalo un plušst, —
Draugš miššlais, lai ari širdš lišgšma tad klušst!

Biršneeku Latinā.

Mahjas padomi.

a) Kukna un mahja.

— Siltas leetas nekad nav jāleek leduspagrabā waj ledusšķapi, jo ledus zaur tam iškūst. — Jauni faknu augi nekad nav jātihra deenu preekšč leetoschanas, jo wini zaur to saudē fawu garšču. — Jauni faknu augi arweenu leekami wahrosčā uhdeni. — Olas un gata nekad nav leekami zeesčhi uš ledus wirfū.

Gurķu ruhgtā garščā zelas gan no mitruma truhfuma, gan no faules stareem. Kamehr gurki stahw lapu pakrehfli, tamehr tee patur fawu labo garšču. Bet tiklibdī lapas zaur leelu štumu tā faklaujas, ka nespehī gurkeem dot wairs pakrehflu, tad gurki dabū ruhgtu garšču. Lai gurķus no sčahdas garščas išfargatu, tad jāgahdā par wīnu pilnīgu apkšahsčanu ar lapam un lai tās pastahwigi tā stahwetu.

Laba uhdens sīhmes. Preekšč dšerščanas labam uhdenim wajaga buht škaidram, šwaigam, beš jebkšahdas šmakas un krahšas. Ari garščai newajaga buht nekahdai fewiščai, tā labs uhdens nedrihkt buht ne škabhans, ne šaldans, nei šahšch, kā ari nei tahds, kas pee dšerščonas ušrahditu kaut drufzin pretīgu garšču. Labam uhdenim wajag buht peeteekofchi pilditam ar gaisu, un wīnā newajag buht iškaušetam nekahdām organīškām weelam. Tahdā uhdeni iškūst šeepez un nepaleek piškā, ari augli tahdā labi išwahras; ušglabajot tas nedulkojas un, ilgaku laiku stahwot, tahdā uhdens trauka dibens patur weenumehr tahdu pašču tihribu, it kā trauks nule buhtu peepildits ar uhdeni. Dšerščanai derīgs uhdens peenem duhmu uhdens iškātu, kad pee ta peejaus sčahdas weelas: škabhenskshbo amoniju, šofforškahbu amoniju, flora bariju. Mehginajumus išdara tā: uhdens jāeelej glahšē un pee ta jāpeepilina kahdas piles no augščam mineto štīpro weelu iškaušejumeem. Tahdā uhdens išmehginasčanai, kūrā atronas organīškas (augu) weelas, wišlabak noder flora šelts. Šchi weela iškatas pehz tumščhi dšelteneem kristaleem un uhdeni labi iškūst. Mehginajumus išdara sčahdi: Uhdeni eelej mašā podinā, peeber drufzin flora šelta kaušejumu, pehz tam leek uš uguns wahritees. Uhdens, ja tajā bijuščas kahdas organīškas weelas, paleek dukšains un šilgans. Organīškas weelas uhdeni war išināt ari ar šublimata kaušejuma palihdšibu tahdā pat kahrtā, kā augščam minets. Ja ušglabajāšanā nolīktais uhdens peenehmis kahdu nebuht leeku šmaku, tad tā škaidra sīhme, ka uhdens dšerščanai nederīgs.

Lai o las baltu un aštraki fakultu, tad jāpeeleek pa našča galam šahls. Šo šaktakas olas, jo aštraki tās war fakult. — Olu wezumū war pašiht, ja uš šlopa uhdens peeleek diwi lotes wahramā šahls un sčai kaušejumā eeleeš pa olai. Kura ola tai paščā deenā ijdehta, ta nogrimst dibenā; ja preekščpehdešā deenā

dehta, tad nogrimst lihdi pufei, bet ja jau trihs deenas weza, tad ta peld pa schidrumu, un ja wehl wezala par peezam deenam — tad peld gluschi pa wirfu. Labas, nefamaitajuschas olas war pasiht pee tam, ka pee mehles peeleeftot refnais gals tam buhs arweenu filtaks par teewo. — O las war ilgi usglabat, ihpafchi wafara, ja tas faleef mafos mahla traufos un aplej ar fetofchu schidrumu. Nem 2 mahrz. fahls us 5 stopeem uhdens un wahra 20 minutes un pehz tam peeber 2—3 ehdamas karotes kalku. Pehz fescheem mehnescheem olas wehl gluschi ka fwaigas. — S a f a l u f c h a s o l a s war iflahot, ja tas eeleeft fwaiga alas uhdeni, fur masleet fahls iskaufets. Zaur scho teef falums iswillts un olas paleef tahdas paschas ka bijschas.

Wiltota medus pasihschana. Nem ehdamu karoti medus, eeleeft to masa pudelite, peeleeft trihs ehdamas karotes laba spirta un tad wirfu labu laizimu kultschene. Ja pehz laizima us dibemu nofshahjas balta dulce, tad war palantees us to, ka medus wiltots ar glukofu. Turpretim tihs medus pawisam iskuhst laba spirsta. Koniferu (sfuju foku) medus ar spirtu atstahj masu dulki, kas pastahw no deksrina. Ja spirta naw pee rolas, tad war nemt labu brandwihnu.

Lai fihpoki ne-isaugtu, kas ihsti us pawafara pusti nereti atgadas, tad tee jau rubenti tihklinos waj ari paschidraws kulites us wairat deenam jopakar kaltejamã kambari. Duhmi nekait fihpotu garfchai, bet pilnigi aptur isaugchanu.

Labus miltus pasiht. Miltus eepehftot wispirms jaraugas us krahfu; ja milti balti un tifai masleet eedseltaini, tad tee derigi; ja tee balti, bet masleet eesilgant un melnam punktina, tad tee nederigi. Pehz tam apflape masleet piristus un miltus sapika; ja tee pee tam paleef mihtsti un tschaugani, tad tee flittas sortes. Nu met miltu pizimu pret kaut fo gludenu: ja pulwers nokriht, tad tee nederigi. Pehdigi nedauf miltu faspeed ar rofu: ja tee peepatur eespeestãs simes, tad ta naw laba sime. Ja kahdi milti istur schis prowes, tad tee teizami.

Wiltotu sweestu war pasiht, kad weenu datu sweesta leelaka pudelẽ kultschene ar 4 datam karsta peena. Ja sweests bija tihs, tad tas iskuhst peena un paleef no jauna par freimu, kamehr tauki ne-iskuhst, bet pehz atdischanas peld pa wirfu. To wehl war pasiht, ja ussmehre us balta papira gabalina, to farulle un aisdedsina. Ja sweests bija tihs, tad tas fadeg ar patihkamu smarschu, kamehr ar taukeem wiltots, ofch pehz degoscheem taukeem.

Krahfotu farkano wihnu weegli war pasiht, ja tur eemehrz maizes drumflinu, kuru tad eeleeft tafẽ, kura eelets tihs

uhdens. Ja wihs krahfots ar ogu fulu, tad uhdens drihfi ween peenem farfanu krahfu, bet ja ihfis, tad tikai pehz ilgaka laika.

Lai wafarâ ehdeenus un dsehreenus ilgaki fwaigus ustructuretu, tad pudele waj ari trauks ja-eeleef pagraba wehfa uhdeni, kurâ iskaufeta masleet fahls.

b) Daschadi isgatawojumi no ogam, ahboleem u. t. t*).

Kahdi trauki wislabak der fastu wahrischana? Djesu kallus, kas us semem wiswairak teef leetoti un ziteem ehdeeneem labi der, fastu waj zitu kahbu ar zuturu eewahramu dahrsa auglu ehdeeneem turpreti pawisam newar leetot, jo djesu katla wahritai fastei teef nepatikhama dselss garfcha — un neskaidra, dulkaina krahfa; ari blefa un kapara wahramee trauki naw faldo auglu wahrischanai wisai derigi. Labaki jau fastem der kaltee, emaljetee katli, bet wisderigalais schim noluhkam ir misina trauks. Labaki kad tas ir lehsenaks un plataks, jo tahda faste weenadaki wahras un tik lehti nepcedeg, ta schaurâ un dstita katla. Bet schahds katls ar tik weenigi jaglaba faldamfahbo dahrsa auglu eewahrischanai; ziteem ehdeeneem tas neber. Misina katls ja-usglaba spodri nobersts un ihfi preeksch wahrischanas wehl tam labi ja-isberesch eefcha un ar kahbu fanju no tam ogam, kuras grib wahrit, ja-isrihwê; tad ar tihru uhdeni ja-iffkala un tuhlin jaleef us uguns ar wahrisamo faturu. Tikai schahda misina trauka wahritai fastei ir ihfi flaita krahfa un patikhamaka garfcha.

Par nopeetnu eewehribu pee fastu wahrischana s. Kad fasti grib wahrit, weenalga no kahdam ogam ta ari nebuhtu, tad labaki darit to tahda laika, kad zitu ehdeenu negatowo, jo no ta war iszeltees fastei nepatikhama garfcha. Kad faste iswahrita, to newar atstah katla ne us zil masu brihdi, un wahku ari nedrihst uslift wirfu, jo fula, kas wahka eefschpuse peefswihduse, wahku usjelot, tel wahrijumâ eefcha, zaur ko faste lahga ne-usglabajas. Iswahrita faste tuhlin ja-islej bloda, kur ta waj nu lehni jamaifa, waj ar' us weenu un otru pusi jagahsela, kamehr ta aldifuse — jo tad ogas stahw wizaur weenadi, bet kad to lej karstu zlahses, tad tas fazelas augfcha. Tad ja-eewehro, ka mahlu bloda, kurâ fasti eelee, ir netikween labi ijmagata, bet labak tahda, kurâ naw bijusch tauti waj tautains ehdeens eefcha, jo faldais auglu eewahrijums tahda trauka, karsts eeleeets, dabus nepatikhamu tautu garfchu; daudf teizamafi, kad schahdai wajadibai buhtu laba porzelana bloda, jo

*) De eewehrofim ihpaschi Dr. Sablischâ fga praktikos ismehginajumus, kuri israhbijuschees par leederigeem un eeteizameem muhsu fainmezem un seltenem un turi mums no wina atkauti isleetochanai.

taħdu, taħds ehdeens tur ari nebuhtu bijis eefſchâ, warès arween ij-
maſgat tihru, tadeht ka zeetais porzelans ne-eewelf eefſchâ nekahdu
garſchu — ka maħla traufi. Uri tas ja-eewehro, ka karote, ar kuru
faſti noputina un maifa, nebuhtu alwas, jaunfudraba, waj koka, kura
jau pee ziteem ehdeeneem leetota; wiſderigata ſchim noluhkam tihra
fudraba waj wiſmaſ labi fudraba karote, — bet ja nu tahdas ne-
buhtu, tad war leetot ari jaunu koka karoti (kad to labi wahroſchâ
uhdent iſfutina). Preeſch faſtes fmekeſchanas janem zita karote, ne
ta, ar kuru maifa. Saſtes glaħſes paſilâ uhdeni kreetni janomasgâ
un ar tihru dweeli gluſchi fauſas ja-iſflauta, tad war leet faſti eef-
ſchâ; japeejej zik eeſpehjamſ pilnas, ka gaiſam ne-atliktu glaħſe wee-
tas, un kad pilnigi atdiſuſe, ja-uſleek tik leels gabalinſch pergamenta
papira wirſu, tà ka tas wiſu faſtes wirſu apſedj; pee tam ſcho papira
gabalinu der ſpirtâ waj rumâ apmehrzetu likt wirſu un tuhlin ſteig-
ſchus glaħſi noſeet, lai ſpirts nedabutu atwadataes. Glaħſes war no-
ſeet ar waſka waj pergamenta papiri waj ari ar puħfli, kuru ijmehrzê
remdenâ uhdeni un tad labi iſfaltetu ar glizerinu eerihwê. Tahds
uſturas ilzi derigs un wiſmaſat gaiſu laidis zauri, kâ jektaħds papirs,
tadeht ka tas ir miħſtaſs un to war dauſz zeetaki noſeet, kâ papiri.
Kad faſtes glaħſes grib eegahdatees, tad labaki tahdas nemt, kuras ar
korka wahzinu aiſbahſchamas — jo tahdas katra faſte uſglabajas dauſz
laba i, nekâ apſeenamajâs un pee tam winas naw dahrgakas par pir-
mejâm; gandriħſ ſtopu leela glaħſe maħſâ 8 kap.; dabujamas Rigâ,
Steg eelinâ, pee Gdes. Deriga leeluma korku wahzini preeſch tam
ja-ijmeklê lorku pahrdotawâ. Kad glaħſe ar korki aiſbahſta un korkis
liħſj pat malai eedſihts — tad wehl derigi tam pa.rliħmet (ar liħmi
waj pabeeju Arabijas gumiju) alwas papiri, tà ka ari glaħſes malai
eet druſku pahri. Ir ari dabujamas tahdas augtu glaħſes ar gumija
eetaiſt un zeeti aiſſkruħwejamu wahzinu, kas pilnigi noſleħſj pret
gaiſa eeſpeeſchanos, bet tahdas ir deeſgan dahrgas, $\frac{3}{4}$ ſtopu leelas
maħſâ 65 un 80 kap. gabalâ. Labi kad ogas tik tihri war nolafit,
ka tàs newajaga maſgat, jo tahdas wahrot tik lehti neſaſchliħſt, it
ihpaſchi awenes un ſemenes ir koti wahrigas, tàs tikai labi tihri ja-
iſlaſa, beſ maſgachanas. Bet ja nu ſemenes buhtu ſmilſchainas, tad
jamaſgâ we'n ir un jaleek uſ ſeeta notezetees. Garſchu tas nemaitâ,
kad buħs maſgatas, tikai ogas wairs naw tik ſkaiſii weſelas. Uri
wiſas zitas ogas, kuras grib eewahrit weſelas, newajaga maſgat.

P a h r w a h r i t f a ſ t e s tikai tad wajaga, kad tàs faħt pelet
waj ruhgt; bet dauſz labaki, kad faſte ſtaħw labi ar pirmâs reiſes
wahriſchani, jo pahwahrita ta ir tikpat dauſz no ſawas gar-
ſchas ſaubejuſe, kâ otrâ deenâ uſſilbida juwa. Galwenakâ leeta, lai
faſtes neſabojatos, ir labſ zukurs, peeteekofſchs zukura dauſſums un
kreetna ſawahriſchana. Tikai melemu, bruhklemu un dſchriwenu faſtes
war peetift ar maſat zukura, — bet zitâm wiſam wajadſigs peħz

fiwara waj mehra tikpat daudj kà ogu. Ja negrib list tik daudj zukura, tad labaki, ka to pawifam netehrè un faste paleef newahrita; jo fastei, kurai naw peeteefofchi zukura, bes fchehlastibas ja-aifeet bojà. Kad faste nolikta, tad pehz kahdas nebetas ta ja-apftata, waj naw fahlfufe wirfù pelet. Ja drufzin ween buhtu nopelejufe — tad janonem papiris ar pelejumu nost un ta weetà ja-usleef zits, rumà waj fpirità famehrjets papira gabalinfeh un janofeen atkal zeeti. Ja pehz kahdam deenam tomehr wehl pelejums parahditos waj ari fahktu pat ruhgt — tad ilgafi wairs nedrihft ar pahrwahrifchanu kawetees. Wispirms jawahra atkal drufku zukura fibraps, tad janotezina tas fibraps, kurà ewahritàs ogas atrodas un kad tas fawahrijees tik beefs, kà kad no ta uf fchihwja uf pilina, tas wairs netef projam, tad jaleef ogas eefchà un jatauj labi ufwahritees, tad ja-atzet katls no uguns, janonem putas un jaleef atkal ufwahritees; tad war leet blodà un padfefetu glahjes, kuras eepreefeh par jaunu labi ja-ismajgà un ja-ifflauka, ka no eefchà bijufchàs fastes nefas nebuhtu atlizees. Ja tahdas fastes buhtu japahrwahra, kuras pagatawotas no iffpeestas ogu fulas — kur wefelas ogas naw eefchà, tad preefeh tahdam ihpafchi zukura fibrapu newajaga wahrit, bet leet ween katlà, lai wahras un peelikt drufku zukura klah, tà ka uf pahra ftopeem fastes, nahf weena alusglahje zukura. Ja faste buhtu tikai wirfù nopelejufe, zif negarfchiga ta ari nerahditos, pehz pahrwahrifchanas ta ir atkal laba, bet ja wiszaur fapelejufe, tad wairs nefas nelihdf. Tadeht to wajaga labi ufmanit un ne-atfahf ilgafu laiku ne-apftaitu.

Ja faste fahktu fazukurot — parahditos fahwejufcham medum lihdfigi graudini, tad naw jabaidas, ka ta famaitajufes — zaur to tai neteef flikta garfcha, ne ari ta ir wefelibai faitiga. Szukurojums zetas, kad zukurs par wairaf fawahrits. Ja wifai zeeti fahf fazukurot, tad jarihfkojas fchahdi: Szukurojufchà fatura glahje ja-apfilda waj ja-eeleef pafikta uhdeni — tad tas atlaidifees no glahjes, ka warès ifleet. Fee pahra ftopeem fastes japeeiej kahda alus glahje uhdens klahf un jawahra, famehr met mafus burbutus.

Newahrita jahnogu faste. Uf femem, kur mifina wahramee katli naw katram pee rofas — buhs fchi newahrità jahnogu faste glufchi pa prahfam, pee tam winai gandrihf fmallaka un patihfamata garfcha, kà ari fkaiflaka krahsa, nekà wahritai jahnogu fastei. Labi eenahfufchàs jahnogas jafchkaida un ja-istezina zaur newifai beesas drehbes tuli. Tad ja-ismehri, zif fulas un tikpat daudj fmallaka zukura jaber klahf un ar foka karoti jamaija. Tad ja-ewehro, kad eefahfts maifit, ka to ne azumirkli newar atfahf nemaifitu, jo tad tas tuhlin farez un kad rezelli ifmaijsa, tad wehlat wairs nerej — un tahdi newahritai fastei wairs neder. Wifs pareifi idosees, ja ar weenu eefahfumu maifis, famehr zukurs ifkufis (war ari, ja patihf garfchas deht kahdu waniljas pahfti jeb standfimu peelikt klahf, ma-

fatos gabalinos fagreestu); tad war leet glahšes (kur tas drihs fa-
rezes zeeta rezekle), bet tikai tahdās, kuras ar forki zeeti aishahšamas.
Šho fasti newar turet (kā wahritas fastes) peeleešamā kambari, jo
tad ta fahš atfulotees un ruhgt. Ta noleetama wehšā pagrabā, kur
ta gadeem labi ušuras.

W e f e l a s s e m e n o g a š z u k u r a f i h r u p ā. Išlašitas
un nomasgatas semenes jaleek uš feeta labi plaschi isbehtas, lai tās
notezetos glušchi faufas; tad tās war eelikt blodā un notezejuscho
fahrio fulu libds ar drufku uhdena war leet uš zukuru, kuru janem
tikpat daudj kā ogu. Tad tam jakauj wahritees, kamehr par pabeesu
šhbrupu eewahrijees, un tad tas jalej uš ogam wiršū un pamasam
lehni jamaifa, kamehr pilnigi atdsihs. Tad war leet glahšes — bet
tikai tahdās, kuras war ar forka wahzinu aistaiht, pee kam tās wehl
ar alwas papiru ja-aplihmē. Tahdi semenes ušuras loti labi, glušchi
wefelas un winām ir šwaigu semenu fmaršcha.

B r u h k l e n u f a s t e. Bruhklenes war eewahrit ar wairaf waj
majaf zukura, pehz patihšchanas, naw behda, ka tās fabojatos. Gar-
šchas behl pee bruhklemu fastes mehds peelikt klast waj nu wirgas
nelkes, waj wefelas kanelu stangas, waj ari pomeranza misas. To-
mehr wanilja un zitrons bod bruhklemu fastei wispatihšamako un
fmalkako garšchu. Šhai šinā nu war katrs rihkotees pehz fawas
garšchas un patihšchanas. Naw ari wajadsigs, ka wišu bruhklemu
fasti eewahra ar meenadu peedaru; pee weena katla war litt po-
meranzu misas, pee o t r a kaneli, waj wirzes, nelkes u. t. t.; tikai
uš fastu glahšem waj podineem ja-ušlipina šihmite, kur ušrakšits, ar
tahdu wirzi kura eewahrita; tad war panemt tahdu nu kuru reis
patihš. Rezepti šche ušdodu tahdu, pehz kuras isgatawotā bruhklemu
faste wispahri teek ašihhta par gahrdako. Labi išlašitas un nomasga-
tas bruhklenes ja-apelej ar wahroschu uhdeni jo tas winām nonem
leelo ruhgtumu, tad jaleek uš feeta, lai notezetos, pehz tam war beht
ogas misina angļu katlā un litt uš stopa ogu pušmahr inu zukura
un pastahwigi maifot wahrit til ilgi, kamehr ogas fahš labi šchihst.
Tad war litt klast nomisotus un gabalos fagreestus (kur ferdes i-
nemtas) šaldanšahbos abholus waj bumberus, kas wehl pazeeti, un
pehz tam war litt uš trihs stopeem ogu neleelu standšinu jeb pahšiti
waniljas, gabalinos fagreestu, un no laba zitrona išpeestu fulu (tikai
zitrona fehklas naw jalaišch klast), uš zitrona misas war rihwet kah-
dus zukura graudinus, lai tee drufku dšeltaini metas un ari mest
angļu katlā fastei klast. Kad abholi un bumberi jau fahš šchihst,
tad fasti war leet blodā, kur wehl japeeleek tikpat daudj zukura, kā
jau litks, un tas jamaifa labi zauri, kamehr istuhs. Tad war leet
glahšes waj labi glafetos mahlu podos. Šchahdi eewahritā bruhklemu
faste ir fewišchi patihškami šalati pee dāšhadu putnu zepešcheem.

A h b o l u j a f t e. Ahboli tikai labi janomasgà, tad tos war fagreest majos gabalimos ar wisàm mišam un serdem un list augtu katlà ar tik daudj uhdena, ka tos labi apnem. Jawahra tik ilgi, kamehr abhošt glušči isjukušči, tad wahrijums jalej drehbes kulè, kura tahdi ja-uskar, ka is tàs lai fula bej speeschanàs notezetu kahdà traukà. Notezejusi fula jalej atkal augtu katlà un tai jaleef tikpat daudj zukura klast, kà fulas bijis, weena glahse ahvotu fulas, vtra zukura. Garščas dehl war ari wanilju un zitronu peelikt klast. Za ahboli buhtu faldi, tad buhs derigi, us stopa ahbolu fulas list kahdu tehjas karotinu zitrona fahbes, no kuras nahf patihkams fahbums. Za zitronus leef klast — tad jaleef dimu labi fulotu zitronu ispeesia fula us stopa ahbolu fulas, kà ari puse no neleelas waniljas pahkites. Bet zitronu un wanilju newajaga list tuhlin, kad fahf wahrit, bet tad, kad jafte jau drihš nahf gatawa, jo zaur ilgaku wahrijchanos zitrons un wanilja saude garšču. War ari zukura gabalimus us zitrona mišas drusku parihwet un pee jaftes list klast, tas tai dob patihkamo zitrona aromu. Šahdai ahbolu jaftei buhs dseltena fabrta krahfa. Za gribetu tahdu ahbolu jafsti, kas islatas dsintara dseltenumà, tad jafawahra nomisoti ahboli, un tahlati jarihtojas, kà jau augščà minets. Kad ahbolu fula tik ilgi wahrijufes, ka ta us fehšwja uspillinata drihš farez, tad war leet jafsti glahšes.

Ne-eenahkufchos ehrkšču-ogugu jafte. Ne-eenahkufčas, labi pazeetas ehrkšču-ogas no spurinam janotihra un janomasgà, tad ar zeetu toka irbuliti waj ar leelu adatu ja-eerubj zaurums weenà galà un ja-isnem drusku fehšlas ahra, tad ja-eeber dsitka traukà un ja-apkaiša ar zukuru, us peežam glahsem ogu weenu glahši zukura, tad kreetni jafakrata un jaleef kahdas stundas stahwet, lai zukurs sawilktos eefščà. Tad jawahra zukura fihrups, janem tikpat daudj zukura kà ogu un ja-uslej tam drusku uhdens wirsà, tà us tšhetram glahsem zukura weenu glahši uhdens; tad jawahra, kamehr fahf palikt pabees kà fihrups, pehž tam jaber ogas eefščà un jawahra kamehr putas (kuras arweenu janonem) nezetas wairs wirsà. Kad ogas palikufčas dseltenas, tad tàs ja-isnem eefšč jafstu glahsem un pahri palikufčam fškidrumam war peelikt klast kahdu stangu waniljes un kahdu tehjkarotinu zitrona fahbes; tad jatauj wehl wahritees, kamehr palizis tik bees kà paškidrs fihrups, tad war leet to drusžin padšjufču ogam wirsà — un kad pehž kahdam stundam pilnigi isdfisis, ja-usleef til leels gabalinsč no pergamenta papira wirsà, ka jaftes wirsa apfegta un tad ari ar pergamenta papiru zeeti janofeen un janoleef faufà weetà. Sabaki no pelejuma ušglabajas jafte, kad to noleef faufà peeleeamà kambari (kad tas ari buhtu firts), nefà drehgnà pagrabà.

Kiršču jafte. Kiršču jaftei derigati ne wisai nogatawojusčees kiršči. Kiršču-ogas war eewahrit ar wiseem eefščà atrodos

ſcheem kaulineem; war ari tos iſneemt laukâ. Kaulini teel atſtahti eekſchâ, ja ſaſti wahra tai noluhkâ, lai ta buhtu deriga leelu kuhku iſpuſchkoſchanai, turpretim zitadai leetoſchanai ta patihkamaka beſ kaulineem. Kaulinus no kirſchu ogam war iſneemt ar faleektu adatu waj ſlihpi nogreestu ſpalwu; labi nogatawojuſchâm ogam, tapat ogu druſzin paſpeeſhot, iſſkreen kaulinſch laukâ. Kirſchu ſaſtei ari wajaga tikpat daudj zifura, kâ ogu — waj nu ar mehru waj ſwaru. Geteizamaſi ir ar ſwaru riſkotees pee katras ſaſtes eewahriſchanas. Zuturs jaſawahra ar trihszeturtdat waj tikai pus alus glahſes uhdena uſ mahrzinas zukura. Kad tas labi ſhrupâ eewahrijees, tad jaleek ogas eekſchâ. Iſneentos kirſchu kaulinus war pahrdausit puſchu un no teem iſlaſit weſelos koddolinus un tos apmehram 20 gabalus uſ mahrzinas ogu ari eemeſt ſaſtes katlâ, lai wahritos lihſi. Tee dod toti patihkama garſchu. Kirſchu ſaſte jawahra uſ ne wiſai leelas uguns, un kad jau labi pawahrijufes, tad ja-atzet no uguns, lai noſtahi wahritees. Behz maſa brihtina war atkal zelt wirſû, lai labi uſwahras; to war wehl kahdas reiſes atfahrtdot, noemnt un atkal uſlikt uſ uguns. Tahdi riſkjojotees ogas wairs neſtahw tikai wirſû, bet iſdalas wiſzauri weenadi. Kad ſchidrumſ jau tik bees eewahrijees, kâ tas uſ ſchlihwja uſpilinats wairs netek projam, tad ſaſti war iſleet blodâ. Sa ogas tomehr wehl zelas wirſû, tad ſaſte wehl lehni jamaſa, kamehr padſitu, waj ari uſ weenu un otru puſ jagahſelê; tahdi panahſ, kâ ogas wiſzaur weenadi iſdalifees. Labi padſefetu to war leet glahſes, un pilniigi atdiſiſuſchai uſlikt wirſû ſpirtâ ſamehrzetu papira gabalinu un tad tam wehl uſleet druſku ſpirta. Tas drehgnâ, ſiltâ laikâ aiſſargâ no peleſchanas. Tikai ſaſtes glahſes tuhlin labi zeeti janofeen.

Augku kalteſchana. Augku kalteſchana no wiſai leela ſwara uſ laukeem, ſewiſchki tur, kur mahjas ar bagatigajeem augku dahrſeem ne-atrodas pilſehtu tuwumâ, tâ kâ naw eephejams augtus ſwaigus pahrdot. Turpretim kaltetus winus weenumehr warès wehrtigi pahrdot, jo tahdi tee wairs neſabojajas un weeglaſi aiſwedami uſ pilſehtu, kur par teem war gluſchi labi daſchus rublus eenemt. Kad ari daſcheem nebuhtu tikdaudj augtu, kâ wehrts tos pahrdofchanai kaltet, tad tomehr kreetna nama mahte, glihti augtus iſkaltejuſe, ar teem ſagahbdâ ſeemâ daſchu gahrdumu. Tâ kâ augtu kalteſchana nepraſa neſahd: iſdewumu — tad to war eeweſlet ſewiſchki tam nama mahtem, kurâm naw tikdaudj pee roſas, kâ zukuru eegahdajotees, waretu eewahrit daſchadas ſaſtes. Kalteti augki wiſai derigi, tiklab maſturigu kâ bagatneeku ſaimneeztbâ, ne tikween preeku, bet jo ſewiſchki nebalâtâs, ſlimibas deenâs, kad ahrſti eeweſlet wahjneekam dot augtu ſupu, kompotu u. z., kâs no kalteteem augteem gluſchi weenkahrſchi iſgatawojami un ari teeſcham wahjneeku toti atſpirdſina. Wet kur tos nemt ſeemâ, ja augki wiſi patehreti augtu laikâ un pilſehtâ tos pirrt

— isnah! par dahrgu! Tadehl jo derigi tatrai nama maštei, kurai augku dahrsi us laukeem, eewehrot augtu kalteschanu. Augtu kalteschanai wispirms ja-istaisa augtu kaltejamee krahgishchi no behrsa waj zita nefwekaina koka; tee war buht apmehrnam 40 zollu gari, 20 zollu plati un 5 zollu augtii, koka beesuma peeteek weenu zollu, pa widu teek faliiki teewi, apati stabini, zeturtbat zollas weens no otra atstatu, ka redelites — us kuram tad kaltejamee augti teek islikti, ta ka tee stahw pusotras zollas no krahfns plahna (kula) un teem no wisam pufem teek siltuma klah! Us scham redelitem nu augli jasaber waj jafaleek, bet ne wisai beesja kahrta, tikai ta, ka ehreti stahwetu zits pee zita; tad war likt krahfni, wislabaki tahda, no kuras tikko ka maife iswillta, lai tur stahw lihds otram rihtam. Bet ta ka ar weenu reisi wehl pilnigi ne-iskalti — tad otra deena krahfns atkal drusku ja-eekurina, un kad ta tik tahku padisufuse, ka wairs nedeg, tad jaleek augli atkal eekschâ. Tas ja-attahrto, kamehr augti ta fakaltuschchi, ka kad tos lausch puschu un speesch, wairs newar isspeest sulu; tad tee ir peeteekschchi iskaltuschchi. Badauds fakaltet ari neder, jo tad tee wairs newahras tik gahrbi. Kaltetos augtus newajaga tuhlin siltus fabeehrt kopâ un nolikt, bet labal kahdu deenu tapat paturet, us tihras nahtnas drehbes plafchi isbehtus, kur gais teek klah! Wehz tam tos war usglabat waj nu koka kaste, waj ari tapat kule fabeertus. Ir ari dabujamas augtu kaltejamâs krahfnis, tås, faprotans, tahdam noluhkam loti labi eerihkotas, kur ihsti dauds auglu ar reisi war likt eekschâ, un iskaltuschchi, tee ir dauds gahrdaiki, nekâ weenkahrfschâs krahfnis kaltete augli. Lahdeem, kam ihsti dauds auglu ko kaltet, war eeteikt tahdas krahfnis. Bet istikt jau war ari ar labu maifes krahfni. — Kalteschanai derigi tikai ihsti labi eenahlfchees augti, janem tikai tahdi, kas naw kraupaini un zirmukaini. Ahbolus wajaga nomisot un ferdes isment laukâ, tad tos war fagreest weenados gabalinos waj fchekhlês. Tahdejabi jarihkojas ar leelajeem ahboteem. Widejos un masos ahbolus der tikai nomisat un ferdi isgruht laukâ ar ferfchu gruhfchamo bleka trubiti; — fchahdi ahbols paleek wesels, tikai widu tam apatsch zaurums. Ja gribetu, lai iskaltuschchee ahboli isfaktitos flaisi gaischi dselenti, tad tee jasteids wisai ahtri misat un tuhlin jaleek krahfni. Kad ahboli stahw ilgi nomisati, tad tee pawisam apfarkft. Wisgahrdaiki ir iskalteti faldanfschabee ahboti, jo ihsti faldanee newahras lahga mihsiti, tapat ari fshabee ahboti naw tik wisai labi. Dumberus war tapat nemisatus un ar wisam ferdem kaltet, tadeht ka bumbeeru misa wahras mihsita un no ferdes ari tur leels nekâs naw. Tapat weseli nefagreesti tee jafaleek pusgutus ar kaha galu us augfchu, us kaltejameem krahgischeem. Tapat jakaltê ari pluhmes. Gahrdaikas buhs tås, kuras naw semê krituschas, bet pee koka jau pilnigi nogatawojuschâs. Ja pluhmes gribetu kaltet bes faulineem, tad tås wispirms ja-eeleek ne wisai siltâ, pawehfâ krahfni, lai ap-

wihstu — pehz tam winam itin weegli druftu fappeesjot war iffpeest kaulinus laukâ, tad war pluhmes kaltet tablak, kamehr ifkaltusjas gatawas. Schahdejadi war ari rihtoteles pee firfchu kalteschanas. Za wehlat pee kalteteem augleem parahditos pelejumi, tad tee tuhlin jaleet pakarsta krahsni, lai no jauna pahrkalstu.

Tabela

par ehdeenos atronofcham baribas weelam:

	Dibaltuma weelas %	Dgtu hi- dratu %	Tauku %
Gowju lopu gata, bes kauliem un lee- lam zihpslam	21 ⁵ / ₁₀	—	1 ⁵ / ₁₀
tauka leellopu gata	21 ⁵ / ₁₀	—	14 ₀
telu gata	18 ₀	—	3 ₀
jehru gata	13 ₀	—	18 ₀
putnu gata	20	—	23 ₀
fiks (sahlitas)	18 ⁹⁷ / ₁₀₀	—	16 ⁸⁹ / ₁₀₀
menza (Dorsch)	16 ⁷¹ / ₁₀₀	—	0 ²⁰ / ₁₀₀
lihdata	17 ⁴⁶ / ₁₀₀	—	0 ⁴² / ₁₀₀
fchaunazi	21 ⁸⁶ / ₁₀₀	—	1 ⁰⁹ / ₁₀₀
lasi (swaiga)	16 ⁸⁶ / ₁₀₀	—	8 ¹³ / ₁₀₀
ola	13 ₀	—	12 ₀
peenâ	3 ⁴¹ / ₁₀₀	5 ⁵² / ₁₀₀	3 ⁶⁰ / ₁₀₀
patauka feera	27 ⁶² / ₁₀₀	5 ⁵² / ₁₀₀	20 ⁵⁴ / ₁₀₀
paninas, ne flahbas	37 ⁸ / ₁₀	33 ⁸ / ₁₀	12 ₀
jakos, firnas	21 ₀	1 ¹⁰ / ₁₀₀	1
4 stundas waleji wahrita gata	0	0	0
schahweta speki	9 ₀	77 ₀	70 ₀
fwesta	1 ₀	89 ₀	81 ₀
fajja, nedesinata	11 ⁸⁴ / ₁₀₀	88 ⁸⁸ / ₁₀₀	13 ₀
tehja	25 ₀	21 ₀	4 ₀
wihna	0	27	0
brandwihna	0	27	0
alu	5 ¹ / ₁₀	45 ₀	0
fweschu miltos	8 ⁹¹ / ₁₀₀	74 ²³ / ₁₀₀	1 ¹¹ / ₁₀₀
fweschu maisa	6 ²³ / ₁₀₀	50 ³² / ₁₀₀	0 ²² / ₁₀₀
rudsu maisa	6 ⁹² / ₁₀₀	47 ⁷⁷ / ₁₀₀	0 ⁴⁸ / ₁₀₀
meeschu putraimos	9 ₀	33 ₀	2 ₀
auju putraimos	14 ₃	59 ₀	6 ₀
rihsa	7 ₀	39 ₀	1 ⁹ / ₁₀
gatawas firmos, ar misu	21 ₀	24 ⁴⁶ / ₁₀₀	3 ₀

pupās	26, ⁰ ₀	22 ⁴⁴ / ₁₇₀	2 ¹ / ₁₀
kaļav pupās	14 ⁷⁶ / ₁₀₀	12 ³⁵ / ₁₀₀	50, ⁰
jaļās pupās	2, ⁰	2 ⁰⁵ / ₁₀₀	0, ²
jaļās dahrja sīrnos	6, ⁰	10, ⁰	1 ⁴ / ₁₀
špinatos	2 ⁴ / ₁₀	2 ⁵³ / ₁₀₀	0 ³ / ₁₀
šalatos	2 ⁴ / ₁₀	2 ⁵³ / ₁₀₀	0 ³ / ₁₀
kartupeļos	0, ²⁴	10, ⁰	0 ¹⁰ / ₁₀₀
baltos kaļpostos	1 ⁵ / ₁₀	2 ⁵¹ / ₁₀₀	0 ² / ₁₀
šahbos, šahlītos kaļpostos	3, ⁰	4 ⁶² / ₁₀	0 ² / ₁₀
burķanos	1 ³ / ₁₀	3 ⁸⁸ / ₁₀₀	0 ² / ₁₀
gurķos	6, ⁰	0, ⁰	0, ⁰
melonēs, ķirbiškos	6, ⁰	0, ¹	0, ⁰
dahrja augļos	0 ⁴ / ₁₀	0	druķu
zukurā	1—2	0	0

Veefihme. Par ogļuhidrāteem sauž tās ne-īsgaisīstohās organīstās fa-
stahwdakās, kurās uhdenweelas un šahbbeķa tahdā pašā daudsumā, tā uhdeni; lopu
un stahdu dšihmē tee wījai eewehrojami; pee teem peeder šehrēku milti, desrīns, gu-
mīš, daļchadās zukurā sugās u. z.

Dšeljśdakās barības weelās. „Mēdic. mod.“ pa-
fneedš pahrfkatu par ušturas lihdsēķeem, zīf tajos katrā ir dšeljśdaku.
Te ihfs pahrfkats no ta:

leellopu gatā ir	0,005	%	dšeljśdaku,
teta	0,003	''	''
siws	0,002	''	''
melonēs	0,008	''	''
olās	0,006	''	''
maīšē	0,005	''	''
kartupeļos	0,002	''	''
wihnā	0,01	''	''
alū	0,04	''	''

Teizams barības lihdsēķlis. Jaunakā laikā aujas
eteiktas par wījai teizamū barības lihdsēķli zilwekeem. Wīna fastahw-
dakās teizami fajauktas wīfam derīgām barības weelām. Aušu milti
daudš ween lihdsīnajās muhfu pirmajai barībai, mahtes peenam, tajos
pat wehl wairaf olbaltuma weelu. Sīhdami behrni top baroti ar
aušu tumi, un labakās fortes behrnu milti, kurus eeflawē par sīhdala
weetas īspilditajēem, fastahw weenigi īf fewīščki fagatawoteem aušu
milteem. Aušās ir 50% šehrēku miltu un 6,7% tauku, tā tad
daudš wairaf nekā kweefcheem (1,9%), rudseem (2,75%), meefcheem
(2,76). Tas eewehrojams preefšč aukstata klīmata. Aušās ir arī laba
daka šchahdu tahdu barības šaktu, kas no šwara pee ašnu radīšanas,
tahlat šīpra šmaršcha, kas weizina fagremoščanu. Wīseem teem, kas
wahji spēhkos, buhtu eeteizams wairafi leetot aušu putru. Saufus

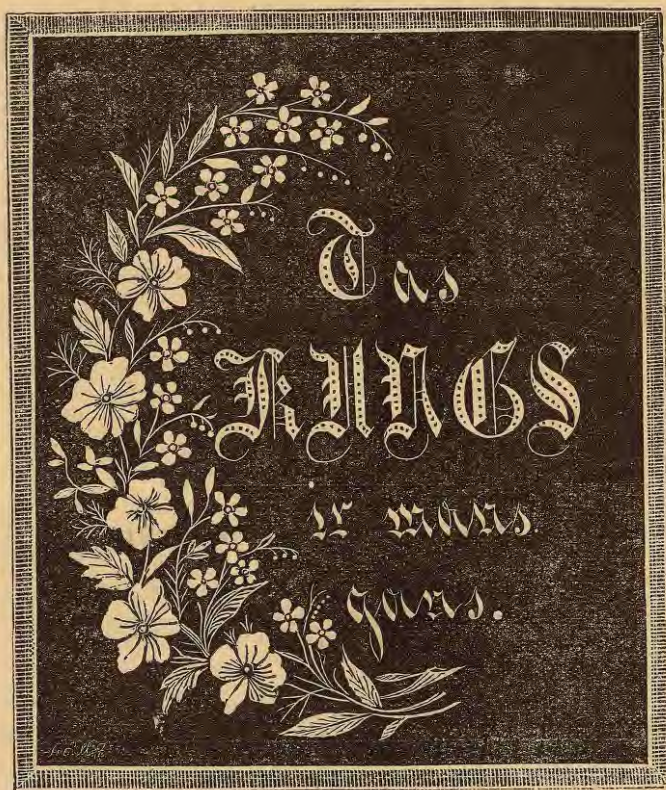
un wahjigus zilwekus ahtri ween ar scho ehdeenu war usbarot. Sauni, isbahlejuschki fkuhi, ka ari nedetneezes, kuras pee galas ehdeeneem, wihsna un daschadam dielsainam sahlem azim redsot nonihkft, seedet usseeb, tiklihdj sahkt leetot ausu putru uu tumi. Wahjigeem behrneem schis ehdeens ne-atmaksajams.

Etikis ir etikflahbes un uhdena fakausejums. To war sagatawot ari is wihsna, alus un auglu eewahrijuma. Wimu mahjas fainneeziha un ahstneeziha beeschi isleeto; winsch galu dara mihsstaku, tadeht sagremoschanai noderigatu un zaur sawam antisepstikam ihpafschibam to fargu no puhshanas. Sewischki noderigs tas pee daschadu dahrsa auglu eetaisfchanas. Etikis, masa mehru baidits, aisdjen flahwes, pamafina temperaturu, ka ari firdspuksteenu daudsumu un stiprumu, kas daschu drudschu atgadijumos wajadsigs; tad tas, ar zukuru un medu pasaldinats, loti noderigs wehsinatajs un spirdsinatajs lihdselkis. Ahreji etiki leeto pee masgafchanam, apsehjumeem, ka ari daschreis pee eesposchanas. Ari ka kwehpinamo lihdselki to leeto, kaut gan atgahdinams, ka katra kwehpinaschana flimneeku istaba aistleeta, jo ta netihro gaisu padara tik wehl flittaku. Ka weenigais un droschataais lihdselkis gaisa islaboschanai ir loga atwehshana us kahdu laiku. — Ja etiki ilgatu laiku un beeschi leeto, tad tas trouze gremoschanu, no ta zelas gehles, zaureja, asinu truhkums un noleeschana. Schahdu kronistu sagisteschanos ar etiki ahstis beeschi ween fastop pee jaunawam, kad tas mehginajuschas ar etiki aisdicht sawu pahrato waigu schrtumu, eenendamus nulligas domas, itin ka pahahls waigs rahditu sewischku skaitumu. Ja kahdam wehbers beeschi mehdi eet zauri, tad tahdam pawisam buhtu ja-atturas no etikainu dschreenu un ehdeenu leetoschanas.

Glesnojums us stikla.

Mesen lasiju kahda laikraksta par kahdu kaut kur Widsene isrihtlotu basaru, pee kam starp ziteem tur eewehroteem seeweeschu rokas darbeem it ihpafchi kahds glesnojums us stikla loti tapa usflawets. Ta ka nu schahds darbs loti weenkahrschs un pat masal weikleem pikstee weegli isdarams, tomehr, ka man rahdas, wehl deesgan mas pasihstams, tad zeru, ka zeenitam tauteetem patifses pee ta sawu eespehju ismehginat. Turklacht domaju, pirmajam mehginajumam peetiks, ka schoreis mahzischu scho — ta faukto — glesnojumu bes trahsam, weenigi sudraba weida, turpreti apsolos nahtoschu gadu dot tahktaku pamahzijumu, ka pee ta ar raibam trahsam rihtotees.

Ba preeſchu palcelini ſihmejumu pa 4 × leſaku pehž peedotā parauga un uſſihmē, ka abejās papira puſēs tas pats buhtu redſams. Tad nem baltu ſtiklu, kam 15 zollu garumā un 12½ zollu platumā, un kurſch itin glums, bej jebkažbeem puſſchleem, nolej to weenā puſē wiſpahrī ar plahnū kahtu aſſalta laſas — kuru war dabut pirkt ka trā apteeſas preeſchu pahrdotawā par 10 kap. ¼ mahrz. — tad noleef paſkltā weetā ſchuht; wiſlabaki kad to wakarā ijdara un par nakti ſchuſchānai atſtahj. No rihta, kad apleetais ſtikls buhž ſauſz, uſleez gatawo ſihmejumu, ar labo puſi uſ apakſchu, uſ ar laſu noleeto puſi ar kahtu ſpīzu irbuli zif nezif peeſpeeſdama wiſas ſtrihpiņas pahrwelz tā, ka papīru pehdigi nonemot uſ laſas redſams wiſz ſihmejums. Tad nem ſpalwas naſi un ar to iſkaſi wiſās ſihmejumu lapinās, puſitēs un burtoſ laſu, tā ka ſchinis weetās atkal redſams zaurſpihdigs ſtikls. Ja nebuhtu eeſpehjamz wiſu ſcho darbu padarīt weenā deenā, tā ka laſa par daudž ſakaſſu un atkaſot nodruptu: tad noleez ſtiklu, ar apleeto puſi wirſū, kahtu ſtundu ſaulitē waj, ja nu ta patlaban

neſpihd, eemehr; aukſtā uhdeni, tad wareſi atkal tahlak ſtrahdat. Kad wiſs glihti iſkaſts, tad nem weenu lapu balta ſtaniola — Rīgā pee Redliha waj Miſſchſas dabujama par 10 kap. lapa — to ſaburſi weegli rokās un uſmanigi, tā ka neſapliſti, atkal nogludini; tad atdodi galbneekam, lai uſtaifa rahmi un gatawo gleſnojumu tani eeliku, ſtaniolu apakſhā palikdams; tiſ to wehl leez winam eewehrot, ka abus par daudſ zeeſchi neſaſpeeſch kopā.

Anna Feldmann.

Weeſthme. Ja kam nebuhtu eepvehjams pēeboto paraugu paleelinat, tad labprahht uſnemos ſchahdus ſihmejumus — ari zitadā weidā — iſgatawot un, pret atkuhtitām 50 kap. paſtamarkāš, pēeſuhſtit. Mana adreſe ir: Rīgā, leelā Sirgu eelā № 3. (Kurpat ir Feldmann kundſes paſiſhtamā rokdarbu ſkola.)

Tad leekās, ka ſtahtoš uſ kapu . . .

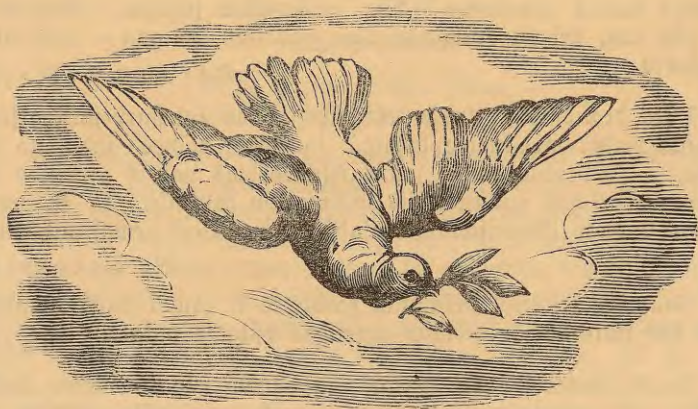
Kad redſu ſche bahlgano lapu —
Neiſ aſ'ram daudſ ſlazitu —
Tad leekās, ka ſtahtoš uſ kapu
Un balſs iſ ta ſazitu :

Daudſ bahlejis, bahlēš aiſweenu,
Kaš ſalſch bijis, ſahrtš waj balts ;
Bet nalts pee jums mainaš ar deenu
Un rit un ſchuhſt aſ'ru palts. —

Te mihleet, te ſajuhteet laimi,
Te behdāš jums ſirdiſ ſuhſti ;
Zuhš ſinat, kaš eenaidš, kaš glaimi ; —
Tiſ meera, tiſ meera jums truhſti . . .

Bet kapā — ſche meera beſ gala,
Sche muhſcham tiſ tumſchš un ſalts
Un tuhſtkoſchu kopinu malā
Drihſ nerit ne aſ'ru palts . . .

Pēhrſeetiſ.

Domu feedi.

Ja es ko eenihstu, tad atnemu few ko; ja ko mihloju, tad par to daku, ko mihloju, topu bagataks.

Schillers.

Jaunekta (un ari jaunawas) kluhda ta, ka tee turas fewi arweenu par laimigakeem waj nelaimigakeem, nekà pateesiba ir.

Definich.

Kerunà nekad kaunu no zilweka, kad skaidri nesini; un ja ari sini skaidri, tad waiza few, kadeht to lai stahstu?

Lewaters.

Pasaule ir tif tuksha, ja neseedomajas taja kalnu, upju un pilsehtu; bet sinat schur tur kahdu zilweku, ar kuru waram sakrist domas un zenteenos, semes wirfu ihsti pahrwehrfeh par koschu paradisi.

Gehte.

Kunat zilweks eemahzas koti agri, kluwet — koti wehli — dajchreis pat nemaš.

G. Mosers.

Meli ir ka sneega pika; jo ilgati scho wet, jo leelaka ta kluhst.

Luters.

Swarigaki ir, ka zilweks likteni nem, nekà kahds tas ir.

W. f. Humboldts.

Greissirdiba ir breefmigi fareschgitas fahpes: ta neween sirbi faploša, bet ari to ta fakot min ar kahjam. Tahda brihdi zilweks nejuhtas ween tifai mozits, bet ari pašeminats. Sewainojums naw tihrs; aiskahrtais lepnums, skaudiba, eenaidš jauzas starpà un to fagiftè. Naw gan neweenas kaisligas zilweka dabas, kura kahda

nelaimigā stundā nepadotos šchim nezeenigām juhtam. Nopelnš un gods naw tas, nebuht spēhigam tām padotees, bet gan — tās nizinat un apkarot.

O t t a w s F e l j e j s.

Dšila draudšiba, pilniga ustižefčanās un fawstarpeja zeeniščhāna ir droščhi peederumi, kuxi apdomigā laulibas dšihwē gadu no gada wairojas. Turpretim daščs jaunš iščhehrdigs pahris pirmejos diw-padmit mehneščhos jau ištehrejis wišu fawu kabitālu, tā ka preeščh wehlatās dšihwes ikdeeniščhām wajadsibām ne-atleef nemaš mihleštibas.

W. T e r e r e j s.

Gandrihš arweenu nefmukās feeweetes ir jaunu modu atradejas, kuxām tad šfaištules ir deesgan mullkigas dšihtees pakāt. R u f ó.

Daudš bruhtes domā wairaf par fawu pagatawojamo bruhtes ušwalku, nekā par ta wihra raksturu, ar kuru uš wišu muhščhu grib faweenotees.

S. D' A l b r e t s.

Saine beš kahdas wainas un nerahtni behrni atronami tikai f w e f ģ u n a m o s.

F r a n z s f. S c h e n t a n s.

Eš domaju, ka newar deesgan labi domat par zilwekeem. Labs atronas eefščh wiša, tikai tas newar katreij parahditees, un daudšreij ari bihštās no deenas gaifmas. Daudš gruhtaki, wišās leetās un wišos zilwekos atrast labu, nekā ļaunu. Katrs pahršpreedejs waj nu mahščhlā, waj sinatnē, waj draudšibā runā labpraht par to, kas wiku traužē, un wišu, kas labs un mihiščh atron pašču par fewi fapro-tamu. Jhstam kritikam ir azis preeščh laba, daudš wairaf nekā preeščh ļauna, un pateefigs zilweks šin, zil taišnibas dšejneeka wahrdeem:

„Ein schöner Wahn, der mich entzückt,
Wiegt eine Wahrheit, die mich zu Boden drückt.“

Prof. M a f f s M ü l l e r s. (1893. g.)

Kad jo wairaf wainigs biju,
Un jo taščlak debešim
Lumščhās tekās aismaldijos;

Daudš jo dšitaf newainibas
Debeščhigo eespaidu
Tad eš fewi fajutu.

B e r i b a .

No Wehrseeſcha.

„Mehs zeram, zeram, zeram —
„Lihdſ duſam kapinà!“

Schee Allunana dſeefminas wahrdi fſkan tiſ paraſti un weenfahrfchi; tomehr jaſafa, kura katra ſirdi, ja ta daudſ maſ ween juht, tee atſtahj jo dſitu eeſpaidu. Un kà lai ar' tas buhtu zitabi, jo kur gan faſtappim tahdu, kaſ nebuhtu zerejis, nezer un nezerès, kamehr ween tam azis platas. Pateefi ja-atſiſt, ka tahds, kaſ wairſ nezeretu, wairſ dſihwè nederetu un buhtu dſihws jau miris. Jau no behrna kaſjam, tiklihdi zilweka fajehga tiſ taſlu attiſtjuſes, ka tam zif nezik manas no dabas, paſaules un fadſihwes un tam kaut zif tà faukto eeſkату, faht wina kruhtis deen' no deenas wairaf moſtees un raſtees zeribas. Lai atzeramees tikai paſchi ſchos brihſchus, — ko wiſu tad tolaiſ zilweka behrns neſazerè, kaſdas daſchadas tà dehwetàs gaifa pilis tas nezet, ko wiſu nezerè faſneegt un zif laimigs nejuhtas tà zeredams! Zapat — zif gauſchi fahp wina ſirds, ja ſaujà pateefiba un faltàs liſtana wehſmas ſchos wina idealus — wina zeribas pilis ſadragà un ſatrez piſſchloſ. Bet waj tadeht winſch jau mitas zeret? . . . Bahreet wezàs fahpes un rodas atkal jaunſ zeribas. Un ſchis zeribas, zif beechi tàs ari jo tuwu rada tikai ſeepju burbuteem, tomehr preeſch zilweku zenſchandàs, darbibas un mehrka faſneegſchanaſ ſtipri lihdiſigas ari tehrauda dſinekteem. Jo, ja zilweks ko zere faſneegt, tad winſch no ſchim zeribam zildinats ari wairaf leetos ſawus ſpehklus zere to mehrku faſneegſchanaſ. Ar ko gan miſklati nodarboſees jaunawas fantaſija, nekà ar zeribam? Ari wihrs, kura darbibas laiwina jau zif beechi atduhrufes pret klintim plaſchajà bangainajà fadſihwes juhrà, tomehr nemiteſees, ar Schileru ſatot, — zeret un ſapnot no labateem nahkameem laiſteem. Gimenes mahte, pat ja ta no paſaules atſtahta atraitne, kaſ ar ſaweem nepilngadejeem pehznahtſcheem gadu gadeem zihnas ar truhkumu un grubteem apſtahkteem, noſtatotees ſawu maſino ſpulgojoſchàs aztinàs, kuràs laiſtas zeribas ſtari — dſihwiba un beſruhpiſa, tomehr neſaubès zeribas uſ nahkotni . . . Suhrneeks, atraſdamees ſmitàm juhdiſchu ne tikai no dſimtenes, bet ari no ſweſchatnes wiſtrakakà wehtrà plaſchàs, neſchehligàs juhràs widù, kuras miſſigàs bangas iſ azumirkkus gatawas ta kugi ſadragat un winu paſchu eeraut dſikajà juhràs klehpi, — ſawàs kruhtis wehl arweenu atradris apmeerinataju — z e r i b u, kaſ beechi ween to nepeekrahpi . . . Maſais tehwijàs apſargataju pulziſch, pat aplenkts un apdraudets no daudſ leelaka eenaidneeku bara, kamehr ween tam azis platas un ſltaſ aſinis rit wina dſihflàs, zere un zeres ne tiſ ween dſihws palikt, bet kruht pat par uſwaretaju, un reiſem ſchi zeriba naw beſ ſpoſcheem panahkumeem . . . Tautima, zif maſa un apſpeeſta ta

ari nebuhtu, ja tikaî tâs dehlu un meitu kruhtis mahjo spariba, muhscham nesaudès zeribu par baltàm deenam nahkotnè . . . Uf speeka atfpeeduschais firmgalwis un falihkufe mahmulina, kuru dsihwes lugas aiffars katru azumirkli war noweltees, tomehr wehl nebuhs bej zeribam. Ja nu ari wini paschi buhtu pahrlleezinati, ka wimu dsihwes pawe-deenam drihs jatruhkt, tomehr wehl nemitefees zeret par fanu pehz-nahtschu zeribu panahumeem, un ari teem pascheem buhs zeribas, kuru peepildischanos tee zerefees safneegt winâ faule. Un tà, luhf:

„Mehs zeram, zeram, zeram —
Sihdi dusam kapinâ!“ . . .

Ihfi — zeriba spehle zilweku firdis un darbos leelum leelo lom, kuras panahumi atfpogutojas wiswifadâs krahfâs; ta ir ihfia firdsmihlukite, bet no prahta, schi wisu zilweku un zilwezes wirs-waldneeka, deesgan eeredseta un eeredsama beedre. Daudf un daschadi weens un otrs par wimu isfeizees. Dsejneki to dehwe par spojchu swaigini, wakara un rihta blahmu, faules staru, deewischu dseh-reenu zc. Muhsu wezais Siementals dseed:

„Debes spojchums, zeriba!
„Behdigam ja wifs peetruhktu,
„Dsihwi padaritu ruhgtu, —
„Tu wehl spihdi, zeriba!“

Schilers faka:

„Tew buhs tizet, tew buhs zeret, —
„Deewi kihlu nedod wis . . .“

Martins stahsta, ka zeriba efot rihta blahma, kas jau fmaidot, kamehr pate faule wehl ne-efot uslehkufe, kurpreti kahdâ zitâ weetà nofauz to par ehnu. Rahda plafchi daudsinata wahzu paruna faka: „Gaidi un zeri — kuhfi par nerri!“ Turki nofauz jauko, faldo zeribu par garu walgu, kura tuhktoschi pakahruschees. Deemschehl jaleezina, ka scheem w i f e e m fawa dala taifnibas . . . Bai paschkir-stam tikaî muhsu fadsihwes grahmata.

Râ wifas zitas prahta un firds darbibas stipri atkaras no eesfa-teem un daschadeem eesfchejeem un ahrejeem eespaideem un apstahfleem, tà ari zeriba. Weens zere to, otrs scho, kas weenam iflikfees wina augstakais ideals, otram buhs tihrais neeks. Masajam Sehjitim un Sihsinai jaunàs fefninas pildas faldu faldam zeribam, tehwu, mahti waj krumahti gaidot pahrnahkam mahjâs un schis wimu zeribas buhs gandrihs if reifes gluschi realas, grosifees weenigi ap kahdeem neezigeem faldumeem, leelajeem kigas kengereem u. t. t., kuri teem apsoliti, ja wezakeem promefot usiurefchotees rahni un godigi. Wimu zeribas pahrees fkatâs, newaldamâs gawilès, ja to panahumi buhs jauni fahbazini, plehschinâs, biltschu grahmatina, waj ari tikaî wezwezâ abeze or farkano gaili, — fewischki ja masajâ waroni jau flehyjas kahds

„nahkotnes genijs“. Turpreti Anšim un Marijai, kuri jau pašchap-
 finīgi ņkaitas ņkolas apmekletaju barā, pirmejo zeribas un preeki iņleekas
 neezigi, jo ņho zeribas jau dauds plaņchakas un pahrakas par abu
 pirmejo. Anšis jau laņjis un dņirdejis par daņchadaņchadeem eewehro-
 jameem wihrēm, ņkaita ari ņewi par kandidatu kaut kaņdam paņaulēs
 warona amatam. Wiņņch zere kluht waj par paņchu Napoleonu, deefin
 kaņdu prahtneeku, ņlawenu mahņlineeku, mahzitaju, ar kura eewehro-
 jamo ņadņihwes noņihmi tam ņhad un tad iņdeweēs baņnizā eepaņhtees,
 jeb wiņmajakais par taņdu ņwarigu wihru, kaņds wiņa ņkolotajs, kam
 pā ņehneem tiņ leels wahrds un ņwars. Un ja ņhņis Anņcha klufās
 zeribas redņami atņpogulojas wiņa darbos un zenņbā, tad to panah-
 tumi buhs titai par ņwehtibu. Un kaņ nu lai iņņina ņkutenā zeribas,
 ap ko wiņu tās negroņas! Warbuht tās groņiņees deefgan beeņchi ap
 kleiten, manteleem un hutem, kuras tās zaur iņchaņlumu un uņzhtibu
 zere iņpelniteēs. Bet ari wiņas — ņewiņchi tās, kuras apbalwotas
 ar moņchaku garu un gaiņchaku prahtu, zereēs eeguht weenu waj otu
 ņeewetēm ņaņneedsamu ņahwoņli un zeribu pilditas zentifeēs puifeneem
 tiņt libņi, waj tos pat pahrņpeht. Tā tad ari wiņu zeribas weenā
 waj otra ņinā weizinatū tiņtai labu. Jo wairak tās peenemņees gados,
 beņ ņchaubam wiņu zeribas ņahņs groņiteēs ap kawaleereem un, ja mei-
 tene zere zaur iņchaņlumu, tiņlibu un kreetnumu un ne wiņ tiņai zaur
 ņkaiņtumu un aņrejeem ņpoņchumeem pee, ņewis walņinat kreetno tau-
 teeti, tad ir ņchai ņinā wiņas zeribas nebuhtu paņajamas. — Amat-
 neeku mahzektus, tā ņauktos „burņchus“, waj beeņchi ween kaņdus pa-
 ņiņtamos eelas puikas, kā ari uņ lauteem gana ņehnus gandriņi iņweens
 tiņpat kā nemaņ ne-eewehro. Bet kaņ ņin, kaņdas domas pa galwu
 un zeribas pa kruhtim nelido ari ņcheem tiņ maņ eewehroteem paņaulēs
 pilņonu amatu kandidateem! Un taņņchu pat mums buhs paņiņtams
 daņchņs labs weikalneeks waj zits taņds, kam dņihwē deefgan plaņcha
 noņihme, kaņ taņni iņ augņchmineteem zehleēs un preeņņch gadu deņmi-
 teem kā ne-eewehrots, nodriņkatā uņwalzinā tehrpees puifchelis — tā
 ņakot — pa kaņjam mehtajeēs. Bet wiņa kruhtis pat jau tolaik bi-
 juņchas pilditas leelām zeribām. Daņcham labam buhs paņiņtama
 weena waj otra gimene, kaņ eemem zeenitū ņahwoņli, kuras galwai,
 kaņ tas ar ņawu muņņcha beedri — tagad zeenito gimenes mahti,
 beedrojās uņ raibā muņņcha zela kopņtaigatņanu, bija weenigais kapi-
 tals — prahts un ņpehņs, un banka, kura apņolija ņchim kapitalam
 leelu leelos prozentus — nekaņ zits kā zeriba.

Slawenais kreetnu ņinatru wihrs, tā dehwetais kreetnu rakņnee-
 zikas tehws ņomonofows bija laikos nabaga ņwejneeka ņehns. Ar
 auņlu apjoņeem un maiņes donim paduņē wiņņch dewās kaņjam no
 taņteem ņeemeleem uņ leelo galwas pilņehtu Maņkawu. Wiņņch ņewi
 juta ņpehtu un prahtu, zaur ko zereja kluht par wihru. Bet kaņ gan
 galwoja nabaga ņehnam par ņho iņleetoņchanas panahkumeem? ņchi

galwineeze bija — zeriba. Kas gan nebuhs fcho un to dsirdejis par muhsu gadusimtena flawenako fiski un mekaniki Edifonu? Telefons, fonografs un wehl leels daudjums zitu wairaf un masaf eewehrojambu un nepeezeeeschamu mekanisku aparatu ir fcha leela gara rabitti, lai gan fchis pats leelais ijudrotajis jauniba bijis nizinats, ne-eewehrots jehns, kas bes kahda pabalsta un lihdsjekteem eefahzis fawu pehzgala laureem pufskoto dsihwes gaitu. Kas gan bijis wina prahta un gara n norimstofchais zilbitajs un wina zenfibas pastahwigais dsineklis? Uttal zeriba, zeriba un zeriba. Makedonijas karalis Alekstrandz Seelais — ka stahsta — rikhdamees us karu ar leelo Persiju, nehmees isdahwat waj wifu fawu walski ziteem. Waizats, kas tad palikfshot winam pascham, tas siingri atbildejis: Zeriba. Un wina milsu zeriba naw palikufe bes milsu sekmem. Schahdu. peemehru ari wifas zitās tautās nawa majums. Pat muhsu latweefchu starpā tahdu netruhfst. Lai minam tikai muhsu eewehrojamo tauteeti, latweefchu fugneezibas tehwu un wifas Krewijas fugneezibas zelmlaui Krixfchahni Waldemaru un daschus zitus.

Warbuht fcho balt deen buhtu fwefcha, waj nenoleedsjami paliktu wehl gadusimtenus, Amerika, ja warenaja Kolumba starp zitām retām ihpaschibam nemahjotu jo bagata mehrā zeriba. — Zaur to negribu noteikt, ka teem weenigi zeriba japateizas, ja kuwufchi pee fahneegta. Galwenakais nopelns peefschirams wimu gaischajam prahtam un ziteem nenogurstofcheem fpehkeem, tak wifu fcho zilbitajs un dsineklis nenoleedsjami bijufe zeriba, zaur teem pasaulē kaut ko fahneegt.

Negribu ari leezinat, ka wiseem bagatām zeribam pilbiteem fchahdi fposchi panahkumi. Zif waroni naw dewufchees kaujas ar tām zeribam — pahrnahkt kā uswaretaji ar godu, flawu dsintene, bet palikufchi kaujas lauka ar wifām fawām zeribam. Ar kahdām jaukām zeribam dewees un dodas daschs labs juhrneeks fwefchumā pa plascho juhru. Winfch zere fweiks un wefels pahrkluht tehwiā, apbalwots ar lihdsjekteem, lai laimigi waretu eeguht par fawejo fawu zeribu idealu — daku tauas selteniti. Bet liktenim un dabas fpehkeem maj lihdsjeetibas ar zilweku wisaugstakām un dahrgakām zeribam. Ne-ischehliga juhvas mahte us muhschu flehpy fawā faltaja flehpi duhshigo jaunekli ar wiseem wina beedreem un zeribam. — Ne katram jauneklīm un wihram, kam galwā prahts un kaulos fpehks, par spihti wifām wina zeribam, ar furām tas dodas plaschajā pasaulē, gribedams tās isleetot, kluht pee ka eewehrojama, tā paweižas, kā agraki mineteem wihreem, kas sprauhtos mehrkus fahneegufchi. Simti, pat tuhkfstofchi fchahdu fadsihwes juhrneeku aij weena waj otra eemefla aiseet bojā; wimu zeribas fugus fadragā bahrgee fadsihwes juhvas wilni pret neparedjetām kliniim. Un te nu parahdas ruhglā pateefiba, par kuru issakas turku paruna: „Zeriba ir garsch walgs, furā tuhkfstofchi pahruschees“. Tahkt — zif daudj pateefibas naw fcheem wahrdeem.

Zif zeribu pilns arajs
Sehi fweedreem graudiu,
Taf — beeschi lausa galwu,
Rur taifit parahdus.

Ur kahdeem lepneem planceem
Sahf finti weikalus,
Ram panahkumeem plahneem,
Tad drihsi ja-apklus'.

Uj kreetneem jehneem meitscham
Tif daudsi zeribas
Un tapat scheem us winam, —
Tif ja-ceedsihwojas . . .

Aug audsin wineem gadi,
Dilst diltin zeribas;
Teem balti metas mati,
Bet — panahkufchi maj . . .

Tomehr waj tadeht lai jaudetum duhschu un mitetumees zeret, ja tuhstoschu zeribas ari nebuhtu apbalwotas sposcheem panahkumeem? Ne katram mirstigam nolemts fasnegt flawas un eewehribas augstumus. Utradisim sintus, warbuht pat tuhstoschus schahdu nelaimigu zeretaju, kas paschi fewim naw eeguwufchi laimi un zitu zereto, bet tomehr winu darbi, to schee zeribu zilditi pasirahdajufchi, atnesufchi un atnes tautai un zilwezei daudj laba. Par schahdeem atsihstami leela data rakstneeku, dsejneeku un mahkflineeku. Zif daudj fazerejumi, kas scho balt' deen' apbur un walbsina tuhstoscheem lastaju firdis un prahtus, buhs fazereti no dascha laba jo gruhdos apstahktos. Daschs tahds darbs, kas eezeenits un flawets pilns un buhdinas, dascha tahda dseefma, kura fkan pee wisbagataki aplahteem galdeem, buhs zehluschees tahda brihdi, kad fazeretajam warbuht truhzis pat maifes garofas. Nenoleedjami, ka zeriba pee tam spehlejufe leelu lomu.

Si wairak nupat mineteem peemehreem teescham noprotams, ka zeriba, ja ta stahw fakara ar prahtu, spehju un darbeem, wisada sina naw bei panahkumeem un fwehtibas. Tomehr lai nepeemirstam, ka wifs, ta ari zeriba, ja winu — ta fakot — neleetigi welti walka, war pahrwehstees par smeekligu un kattigu. Peemehram, ja mehsturesim rokas flehpi, fawus spehkus ne-attihstisim un nedarbinasim, bet zeresim un zeresim, ka zaur deesin kahdu gadijumu waj afku laimi kluhsim lawreem apbalwoti wihri, eeguhsim namus un muischas un kluhsim waj par paschu Berlines „oberbirgermeisteru“, — tad, protams, muhsu zeribas buhs smeekligas, tapat ka dascha jaunkunga zeribas fapni, ka taifni tilai zaur to, ka buhs schwihts ar wisjaunakas modes hutem, krawatem un zindineem, „pumpes“ un „pumpes“, kamehr ween ujees kahdu lehttizigu, kas pret diwdesmit prozenteem meh-

neji tam daudj waj maf aifdos, zerès kluht pee bagatas feewas. „Dsihwo sati, feewa bagata!“ ta ir wimu dewise. Un ja nu galu galà wixam tatfchu laimejas eeguht kahdu „tehwa meitu pus-muhšchà, pašchà fpehšta laizina“, tad wehlat nereti israhdas, ko zereto tuhštosfchu weetà eeprezejis puhrà tikai kahdus neeka rubulšfchus un ka wina isredsetà muhšchà engela wirsihpafschiba ta — labpraht ismehginat jaunà schwihta matu isfuribu. Nu gan schis war dseedat waj raudadams: „Mana zeribina bija welta“, jeb pat: „Es dšikàs behdàs nofauzos!“ — tomehr neweens tam neraudàs lihšfi. Tapat jaun-kundšites, ja winas tikai zaur to, ka zaur pašchahrleezinašchanos domafees par reti fšaisiàm, zerès un zerès kluht par deestin kahdàm augstmanem, eeguht par fawejo waj wisfšaisiàto brammani, ar smuškàm azim, ihšti aristokratifku degunu un aš apzirptu bahrdim, ka tas beeschi romanos kahdai Elšai waj Kunigundeì laimejees, — tad winas ahtri ween ruhgti pahrleezinafees, ka: „Gadi nahš un atwadàs, ideati negadas! . . .“ No tam mehs mahzamees, ka dšihwe naw nebuht tik jauša, ka par to lašam daschos romanos un pahršpihletàm zeribam nopeetnà, pateefà dšihwè naw nelahda fwara un nošihmes.

Kas tad ihšti ir zeriba un kahdà mehrà ta peefopjama? Kas zeriba ir, praktifki gan sinafim kursch katrs. Katram buhs weenà waj otrà sinà zeribas peepildijuschàs, ka ari nepeepildotees ne tikai weenigu reisi fazehlufchàs šrdsfahpes. Ihsos teikumos itin zeešchi weenadi un pareisi noteikt winas ihšto sehseenu nenahktos weegli laikam pat leelatajam prahtneefam. Zeelu leele rakšneeki un prahta waroni issakas par wimu daschadi. Gehte šaka, ka preefšch nelaimigà zeriba esot wina otrà dwehšele. Waretu teikt, ka tas pats, kas muhšfu faufajà fadsihwè, kur wišs grošas tikai ap materialo pušt, ir dšeja, mahšfla, kas muhs pazilda uš kaut ko augstafu, daikafu un šapneem weenotu, — tas muhšfu eefšchejam prahta, dwehšeles un juhtu kopejam fakaram ir zeriba. Kamehr prahts un juhtekli eewehro tikai to, kas pateefšibà ir un waretu buht, tamehr zeriba mihl wairaf fantafijas un šapnu walšti. Kahdà weetà fazits, ka zeriba esot šalihššinama ar šaldu, špiridinosfchu, bet ari šipri reibinosfchu dšehreenu, kura reibumà warot justees pat wisgruhtakos apštahktos laimigs, kamehr afais dšihwes dšestrums nepahrwarot reibumu; no wina mehs dabujot duhšfchu airet pa wištrafakàm bangam un kahpelet pa wisbiššitamafàm kšinšfchu kraujam, tuwojotees tahštem, augštem mehrkeem. Bet wairaf eerei-bušchi warot it weegli gahštees ari breefšmigos besdibenos. Ištà mehrà baudita, wina esot netruhštosfchi wajadšigs zeta malks muhšfu dšihwes gaità. Kahdu eezenitu runataju dširdeju iškafamees par zeribu fšahdi: wispahri esot peememts, ka dšeltenà krahša nošihmejot fšaubas, šilà — tizibu un šakà — zeribu. Katram sinams, ka, ja dšeltenu krahšu maifa ar šilu, tad rodàs — šakà un tà tad isnahš, ka zeriba esot maifšjums ij tizibas un fšaubam. Šchee ir wahrdi, kureem

deesgan pateefs pamats. Atteezotees uš zeribas pareišu leetošānu, jašaka ar Gehtu, ka wišās leetās labati zeret, nekā iškamist. Ša-at-šihst, ka zeriba, ja ta stahw šakānā ar pareiša prahta un špehjas prašjumeem un atšpogulošās zilweka kreetnos un godigos zenteenos un darbos, nenoleedsami buhs iškeenam no leela labuma un šwehtibas. Zeriba ir zilwekam tikpat wajadšiga, kā bariba: weenai waj ošrai apruhšlot radifees gurdenums un šhis jehdšeens ir tik plašchi nodibinajees zilweže, ka zeriba ir iškattram, pat tahdam, kam zita neka nawa. Šai eedomajamees tikai, kas buhtum mehs kuršch katrs beš zeribas. Šas pats, kas juhrā kugis beš mašteem, buram un stuhres. Ša peenentum, ka mehs wišu muhšchu zeretum un zeretum tikai walti, tad tomehr ir šhis muhšhu šuhrās deenas zeribas štaru apgaišmojumā iškifees gaišchakas, nekā tās pateešibā ir! Turpreti — šil daudškahrt breešniगतas tās iškittos, ja mehs neka nezeretum, jo nelaimes brihšchu weeniğā laime ir zeriba. Ša ne pateešibā, tad wišmašakais ideālā šinā wiņa muhs apbalwos ar to, kas mums truhšst, pehž ka mehs dšenamees un tā tad mums beidsot jašaka, ka zeriba ir nepeezeešchami wajadšigs malšs muhšhu dšihwes gaitā, no ka nedrihštam šautees tikai pahraf apreibinatees.

K l u š e š c h a n a .

Psihologists apzerejums.

Ne-iššmelamā domu bagatiba, šahda atronama tautu parunās un šakamos wahrdos, parahdas pilniğā garigā šuplumā ari pašihštamajos wahrdos, ka runat ešot šudrabs, bet klušu zeešt šeltš. Par runašchānu, walodu, wišu laiku un tautu mahzitee wiři daudš ko runajušchi un špreedušchi; par klušešchānu jeb klušu zeešchānu, beš augšchējās parunas, wehl laiškam neweens naw nehmees pahrdomat un išteikt šawas domas. Un tatschū ari par klušešchānu waretu teikt bešgaligi daudš šwariga, jo ta gandrihš tapat kā runašchāna iškahda titlab šahda fewiškča zilweka, kā wišas šahdas tautas rakšturu. Un kauschū ari šinamajam atšautigajam teikumam, ka runašchāna tik preešch tam noderot, lai apšlehptu pateešās domas, tikai šoti maš war peekrist: tomehr nešchāubami pateešigi, ka klušešchāna tikpat šwarigs šahda fewiškča zilweka waj wišas tautas psihologišks rakštura mehrotajs, kā waloda. Wehl neweenam zilwekam naw ijdewees lihšd pašcham pamatam iškibinat un iškirjat walodu, wiņas dašchados išteizeenu weidus un domu bagatibas tajos; tikpat maš šahdam iškdošees iškibinat wišu to dšilo bagatibu, šahda šlehpijas klušešchānā. Kam peem. buhtu ešpehšjams aprakšit mihleštibas klušešchānu, to klušo lihšgmibu ne-apškerānu juhšmu brihdi, šuras šaldigums un aišgrahbtiba naw wahrdos iškakami, tadehš ka waloda ir un paleeš par

nabadfigu preefch iſtias, pateefas, dſitas mihleſtibas iſteifſchanas? Dās mahtes klufeſchana, kura ſawā ſirdi gawiledama ſpeefch ſawu mihtotu behrnu pee ſirds, ir zitada, nekā ta, ar kuru kaḥda zita mahte paḥada ſawu behrnu uſ peḥdejo duſas weetinu. Ta ir paḥr-
 pluhſtoſchās mihleſtibas klufeſchana, kamehr ſchi paḥrleezigi leelu, wahrdoſ ne-iſſakamu ſaḥpju klufuzeefchana. Aḥejoſ gadijumos aḥrejās ſihmes weenadaſ, bet kaḥda leela dwehſeliſta ſtarpiba ſtarp paḥrpluh-
 ſtoſchās mahtes mihleſtibas klufeſchānu un beḥdigo mahtes klufu zee-
 ſchānu! ſchi ſtarpiba tiſ leela, kaḥdas zilweku ſajuhtas. Genaida, eefſchiki kwehloſchās un ſwilinoſchās uguns klufeſchana ir ſawada
 par to klufu zeeſchānu, kaſ parahdas pee niſinaſchanaſ, reebigām juhtam par zilweku launumeem, meleem, praſtibu un meſchonibu. Un
 kā ſawadi ſkan dwehſetu ſtihgas tam, kaſ klufe aiſ lepnuma, un tam, kaſ to dara aiſ launa. Tur ſpariga paſchapsina, kurai naw wajadſigs
 ſawas juhtas iſteitt wahrdoſ; te noſaunibas ſaḥrtumſ, kaſ nerunā ar wahrdeem, bet kraḥſās. Mozito un ſpaidito ſaḥpigā klufeſchana
 atkaſ ſawadaka par taḥdu zilweku paḥewigu klufeſchānu, kureem ſuduſchās
 peḥdigās zeribas, kuri ſalausti no dſihwes aukaſ un teem wairſ naw
 neweena wahrda preefch ſawas glaḥbſchanaſ. Un kaḥd wehl dſitaki
 nogremdejameeſ klufu zeeſchanaſ pſikologiſkoſ mitelloſ, tad nonaḥkam
 pee wiſbeḥdigakaſ klufeſchanaſ, kaḥda ween tiſ war buht, pee aḥr-
 praḥtibas klufeſchanaſ. Aḥrpraḥtigo klufeſchana ir wiſbeḥdigakaſ no
 wiſkām klufu zeeſchānam, jo tai wairſ naw neweena gariga preefch-
 ſtaḥdijuma klabt. Ta liḥdſinajaſ garaḥ nabago klufeſchānai. Te wina
 aḥſihmē gara truḥtumju; wiſoſ zitoſ gadijumos, kuruſ waretu pa-
 wairot liḥdi beſgalibai, no klufeſchanaſ war atwedinat wiſu zilweku
 ſajuhtu paḥaḥpenu paḥaḥpenuſ, wiſleelako ſirds bagatibu. Waj klufeſchānai
 arweemu ſelta weḥrtiba pret runaſchanaſ ſudrabu? Ir daudi
 atgadijumu zilweku dſihwē, kur zaur nerunaſchānu war zelteeſ loti
 daudi launuma, war peedſihwot breeſmiguſ liſtena ſiteenuſ un gruḥti
 panefamaſ dwehſeleſ ſaḥpeſ. Bet buhtu wairak nekā netaiſni, kaḥd
 klufeſchānu ſchahdoſ atgadijumos turetū arweem par weeglibu, bailibu
 waj newihriſchḥibu. Kad waretu pilnigi ſkaidri noſkatiteeſ taḥdu
 zilweku ſirds dſitumos, kureem pat ruhgtakaſ ſaḥpeſ, launakaſ neſlawas
 zelſchanaſ, aſatee uſbrukumi un leelakee paſeminajumi ne-atdara muti,
 tad atraſtu ſcho to, kaſ raḥditu ſcho klufeſchānu gan par pſikologiſki
 ſaprotamu, gan par tiſliſki ſlawejamu. Waloda war iſteitt wiſdai-
 lako un wiſaugſtako, ko dſihwe, maḥſkla un tikumiba zilwekeem ſneediſ,
 bet ari klufeſchānā atronaſ daudi daila un laba, un ſpeḥt klufeḥt ir
 moraliska maḥſkla, kura ziḥtigi buhtu peekopjama wiſeem teem, kuri
 domajaſ ſawu garigo un tiſliſko ſpeḥtu atronam weenigi runaſchānā.
 Paſaſ no ſewiſ protamaſ, ka ir meḥſ pilnigi newaram aḥſkatit un
 aḥtwert ſcho jautajumu, tadeḥt ari mumaſ reiſ — jaſzeefch klufu.

Daschadu sinu planktinsch.

Mahtes wilschanas. Zeefas, it kà mahtem, us kuraam de-
windefmit atgadijumos no fimts atgadijumeem, gul wijs gruhstums
behrnu audsinaschanas sinà, wjadsetu ari wifu muhjschu baudit behrnu
mihlestibu un wehl daudj leelatu, nekà tehweem. Bet dshné beejchi
ween redsam, ka behrni ar gadeem fahf fahdet zeenibu un mihlestibu
pret mahtem un to jo wairaf fahf parahdit tehweem. Kà tas fa-
protams? Waj mahte nepawada daudj naktis bes meega pee fawu
maso behrnu gultam, fewischti ja tee flimi? Waj ta fawu behrnu
deht ne-atfakas no wiseem preeleem? Waj ne-aismirstas fewi wifur
un weenumehr, kamehr tehws tikai reti ar teem parunajas un pamih-
linajas? Kadeht tahda netaisniba? Netaisniba — ja, bet pee tam
wainigs wairaf mahtes stahwoflis un pate mahte, nekà behrni. Birnos
dshwes gados tatschu katrs behrns ar wiseem faweem preeleem un
behdam weenigi pee fawas mahtes; kadeht fchi mihlestiba tik ahtri
pajuhd un pagreeshas us tehwu? Mihlestiba bes zeenibas newar buht,
fewischti pee behrneem, kuru spreedumi tik pareisi un ari tik stingri.
Pee tam mahtes beejchi ween, no apstahleem speestas, bet daschreis
tikai ais fawas wainas, behrnu preefshà isklahsta fawa rakstura ne-
peewilzigàs pufes, ta nefawaldas eekaisumà un zeefchi neturas pee
reij fazita. Zeefa, ka pehz nomodà pawaditam naktim pee flimà
behrna gultas, mahtei grubti nahkas usturetees jautrai un meerigai,
kahdas ihpafchibas parahda tehws, kurfch wifu nakti meerigi nogulesis,
ar behrneem kahdu pusstundu pawada kopà, tadeht nekahds brihnums,
ka tahdà atgadijumà behrni issakas, ka „tehws daudj labaks, nekà
mahte.“ Bet ar to wajaug buht meerà, kà ar kahdu ne-isbehgamu
faktu, ir ne waibstina neparahdot, ka tas waretu aiskahrt. Ja-eewehro,
kad behrni mahzisees spreesf, wini pratis ari mahti zeenit — pro-
tams tad, kad ta wifur pareisi isturetees un wineem nedos isdewibas
eepafihtees ar winas wahjajàm pufem. Tikai deemschehl pareifu is-
turefchanos behrnu audsinaschanas sinà pee feeweetem pa leelakai
dakai reti atron, un behrni drihs ween fahf nomanit, ka peem. So tàs
fchodeen aifleeds, to rihideen atkauj, un tà eemahzas nogaidit isdewigu
brihdi, lai fasneggtu fawu wehlejumos. Waj war gaidit, lai wini
zeenitu mahti, kuru wini tranda, kad tee, kà wifw wahji radijumi,
lofas tikai preefch ka fpehziga, lai tas parahditos ari deefin kahdà
rupjà weidà? Ne masum mahtem kaitè ari greifirdiba, kahdu tàs
parahda ir pret behrneem. Beeradufshas pilnigi walddit par behrnu
domam un juhtam no paschàm wiku pirmàm deenam, winas nefpehj
fapraft, ka ar gadeem behrna redses aploks paplaschinajas un winà
parahdas jaunàs interefes, kas pahrneem wina prahtu un firdi. Ta
weetà, lai par to preezatos, winas fahf behrneem ar aukftu firdi
isteilt pahrmetusus un tà tos pahrwefhrsch par tahdeem, kuri fahf
nosleht fawas domas un juhtas. Bet kas wiswairaf behrnus at-

fweſchina no mahtem — tas ir noſchehlojamais fakts, ka ſeeweetes, mahtes godu ſaſneeguſchas, paleef beſ maj uſ ta paſcha attiſtibas paſahpena, kà paſchà ſaſkumà. Neſagatawojuſès uſ ſawu wiſai gruhito mahtes un ſaimneezes peenahkumu iſpildišchanu, jaunawa, pee wihra iſgahjuſe, uſ reiſes atronas wiſas mahjas, daſchreiſ itin leelas, preekſch-galà, un nepaſpehji ne apſkatitees, kad tai jaſaſh auklet weens behrns pehji otra. Wiſà ſawà gahdibà, kà ſeewa, mahte un ſaimneeze, ta aiſmirſti pate ſewi, ſawu tahlak attiſtibu. Behdigi redſet mahtes, kuras pilnigi atdewuſchàs ſaweem behrneem no wiwu maſatnes, weh-lak, teem leelakeem pee-auguſcheem, neko nepaſpehji dot. Sewiſchki ſchaj pahrejas laiſmetà, kad behrneem wiſzeefſchaki wajadſigs prahtiga iwadona, mahtei buhtu ja-iſpilda ſwarigatà loma; bet pateefibà te mehſ pa leelakai daſai redſam pawiſam ko zitu: behrni taiſni ſchaj laiſka ſaſh eefkatit daſchadus winas truhkumus un kluhdas, kas taiſni nahk aij tam, ka mahte jau ſen apſtahjuſès tahlak mahzitees. Daudſ mahtes dſird iſſakamees, ka winàm ne iſnahſot nekad laiſka preekſch ſewis tahlak iſglihtofchanàs, ka nekad nenemot rokà kahdu grahmatu, un pehdigi, mahtem ne-efot labi domat par ſewi. Waj tà ta leeta? Waj mahte domà par ſewi tik tad, kad ta zenſchas ſawu prahtu attiſtiit? Ar laiſka truhkumu mahtes nekahdi nedrihſt aiſbildinatees: wajag tikai gribet, un tàs katru deenu pa puſtundinai atradis laiſka preekſch ſawas iſglihtofchanàs. Kad mahte katru deenu, behrnus no-ſehdinajuſe aij galbina waj uſ grihdas un teem edewuſe kahdu darbu rokà, noteiſofſchà baſſi teem iſſkaidros, ka tagad „mahte ſtrahdàs“, tad wiwi mahziſees zeenit winas laiſku, un wiwa, behrnu labà, warès eeguht ſewim ſinaſchanas. Geraſcha uſ laſiſchanu tik ahtri ſuhd, ka ne apſkatitees newar, kad ſuduſe jau pehdejà wehleſchanàs, palatiſtees jel wiſweeglakà grahmatà. Bet pateefibà preekſch neka zita tas naw tik kaitigi, kà preekſch behrnu audſinatajas. Nebuht naw wajadſigs nodotees pilnigi tikai nopeetnu rakſtu laſiſchanai: katra l a b a grah-mata peepalihdji pee zilweka attiſtibas. Kahda ſeeweete — labakà ſeewa, labakà mahte, labakà ſaimneeze un labakais draugs — ſtahtija, ka arweenu reiſè laſot trijadas grahmatas: weenu nopeetnu, oturu popularu un treſcho daikrakſtmeziſku, katru grahmatu laſot kà nu uſ to iſnahſot laiſk un patika. Ta wiſlabakà laſiſchanas ſabrtiba preekſch zilwekeem, kas ſchahdeem tahdeem darbeem aiſnemti. Nekad naw janolaiſchas tikai uſ mahju itdeeniſchkam puhlem un ruhpeem, bet ja-edomajas ari par ſawu prahtu. Ja mahtes wehl ſa-weem behrneem labu, tad pirmais wiwu peenah-kums, ruhpetees par ſawu iſglihtibu un attiſtibu. No tam atkarajas neween wiwu nahkamà laime, bet ari wiwu derigums. (ſf „Parents Review“, 1892.)

Genijs un talents pee ſeeweetem. Baſiſhtamais italee-ſchu mahzitais wihrs Bejars Lombroſo pahrrunà ſcho jautajumu kahdà

raſtâ eefſch „Revue des Revues“. Wiaſch ſaka, peeteekot pilnigi, noſtatitees feeweetes, ja gribot wilkt robeſchu ſtarp geniju un talentu; bet tam ar maſ iſnehmumeem ne-efot nekad geniija jeb augſtu gara dahwanu.

Waj tàs buhtu ſadſihwes apſtahtu ſekas? Jeb tas naht no tam, ka feeweetes, kà beeſchi top apgalwots un kà tas teeſcham ari ir, par maſ mahza? Waj ari buhtu wainigi ſchkehrſchi, ſahduſ feeweetes faſtop ſawâ dſihwes zetà? Lombroſo naw taiſ domâs, ka feeweefchu gara wahjakums zetas no mineteem apſtahtleem. Jo feeweefchu ne-iſglihtiba naw nebuht tik wiſpahreja, kà daudſi domâ. Wehſturedaſchados laikmetos augſtaku ſahrtu feeweefchi baudijufchi tahdu paſchu iſglihtibu, kà wihreeſchi. Peem. aſtonpadſmitâ gaduſimtena frantſchu muifchneeku kundſes baudija kreetnu iſglihtibu un apmekleja augſti mahzitu wihru preeſchlaſtjumus. Un tomehr iſ wiſa ſcha feeweefchu pulka naw zehlees neweens genijs.

„Efmu pahrlleezinajeſ“, Lombroſo ſaka, „kà naw ne ſimtu wihreeſchu, nekâ tuhſtoſcheem feeweefchu, kuri ſpehlê klaweeres. Un tomehr feeweefchu ſtarpâ atron tikai loti maſ muſikalu geniju, ſaut gan ſchai laukâ naw nekahdu kawektu pee feeweefcheem, nedſ eedſimtu, nedſ ſadſihwê atronamu, kaſ iſſkaidrotu ſcho parahdibu. Glefnotaju feeweefchu ſkaitſ ſchimbrihſcham Seemek-Amerikâ ir daudſ leelakſ par glefnotajeem wihreeſcheem, un feeweefchu ahrſu ſkaitſ ſneedſas pee 3000. Statiſtika mahza, ka Franzijâ 1889. gadâ bija gandrihſ tikpat daudſ feeweefchu kà wihreeſchu ſkolotaju (kopâ ap 100,000). Kur ir tàs feeweetes, kuras, tikai nedaudſas iſnemot, kaſ, kà Rowalewſka, Roſa Bonhêra, Katanija, pazehluſchâs augſtat par widuweju ſahwofli, waj nu glefnoſchanaſ, ahrſneezibas waj ſkolak laukâ rahdijufchâs jaunâs idejaſ waj ko leelu iſgudrojufchâs?“

Pee wiſeem mugurkaula dſihwneekem mahtites gara atjautibaſ ſinâ ſtahw ſemaſ par tehwineem. Pee dſeedataju putneem dſeedaſchana ir tehwinu preeſchroziba. Darwinaſ nowehrojia, kà mehrſaku tehwineem ir daudſ leelaka muſikala ſajufchana, nekâ mahtitem. Pee daſcheem kufaineem, kà peem. pee ſtudram un bitem, mahtifchu pahratums par tehwineem dotſ ſawâ ſinâ tikai uſ ſawa dſinuma ſaudejuma rehſinu, t. i. kehneene pee bitem mitejaſ buht mahtite.

Rahds otrſ zehlonſ, kadehl pee feeweetem ne-atron augſtu garu, ir taſ, ka winâs pehz ſawa rakſtura un ſawas buhtes ir wiſu jauninajumumu eenaidneezeſ, kamehr leelſ garſ parahda ſawu ſpehju taſſni daſchados jaunos atradumos waj iſgudrojumos. Seeweetes nemihlo jaunu, winâs ilgi wehl paleek pee tàs tizibaſ un tam paraſcham, kuras wihreeſchi ſen jau atmetufchi. Jau Spenſerſ eewehrojia, kà feeweete reti apſpreeſch paſtahwoſchâs leetaſ. Politika winâ ir konſerwatiwa. Pehdigi tai ir loti iſglihtots pakatmehginaſchanaſ talentſ.

Bet schis pee katra ihpatna attihtas tahdâ mehrâ, kahdâ pee wima zaur to suhd originalitate, kura taifni ir patz genijs. Tâ tad feewetem masaf dšihws, atjautigs gars un prahts. Bet daba winâm par to dahwajufe atkal zitadâ sinâ ko wairaf.

Ferijs atron, ka mahtes stahwoflis pee feewetem atronot tam wifu zitu darbibu. Un kad nopeetni eedomâ fchi zehleena tikliffu un fiffu leelumu, to dwehseliffu un organiffu upuri, kahds feewetem janes, tad ja-atfihf, ka mahtes stahwoflis ir par pamatu feewetes isteplibai pfflo-fiffiologiffâ sinâ, ko rahda fawâ mehrâ ari feewetes anatomiffâ pufe. Taifni mahtes stahwoflis ir tas wainigais, kadehf feewetes parahda masafu dšihwibu un zenfibu gara sinâ. So wimu meefas buhdai, kurai tif dauds jaseedo preefch zilweku dšimuma tah-kattihfifchanâs, ne-atleef tikdauds, ka nerwus un muskulus waretu tâ attihffit un nozietinat, kâ to wihreeschi eefpehj un kas tos meefâ un garâ dara pahrafus par feewetem.

Tadehf tad genju tif reti atron pee feewetem; un ja to kahd-reis ari fastop, tad tas ir dauds masafs, nekâ wihreeschu genijs. Waretu aifrahdit uf Mariju Somerwilu dabas finatnu sinâ, uf Sch. Eliot, Schorfchu San, f. Stahl kofi rakfinezibas un Rosju Boneru un Lebrenu mahfflas sinâ. Bet ari fchâs naw faneegufchas to, ko Michels Andſchelo, Ruttons un Schefspirs.

Bet naw leedsams, ka daschas feewetes parahdijufchas leelu fpehju uf waldischanu: tâ Pulcheria, Meditſchu Marija, Katrina II. un zitas. Stuarts Mils, kuru Lombroso peewed, apffiprina, ka tajâs indeefchu walfiis, kuras ar fparu un gudribu pahrwalditas, arweenu no tſchetreem gadijumeem trijos par waldneezi bijufe feeweete. Bet waj ari naw eewehrots, ka wifos atgadijumos, kur feewetes par waldneezem, tâs atkal pahrwalditas no wihreescheem? . . . Ar to buhtu wentahrfchi iffkaidrots, ka waldischanas sinâ feewetem fpehja. Bet ja-atgahdinajas — Lombroso faka — flawenâ isteikuma: Videbis, fili mi, quam parvo ingenio regitur mundus (Tu redſeſt, mans dehlz, ar zif mas dahwanam fchi pafaule top pahrwaldita) un lai eedomajamees, ka naw wajadſigs nekahda genija preefch tautas pahrwaldifchanas. Dšihwes iſbaudijumu, tattikas un iſmanigas gudribas tif wajadſigs politikâ: un fcho leetu feewetem pahrafâ mehrâ, nekâ wihreescheem. Domehr tahdu feeweeschu fkaits, kas fchai sinâ buhtu fpihdejuſchas ar fawu fpehju, falihdſinot ar wihreescheem, ir pawifam maſs.

Gonkurs reis fajija: „Naw neweenas feewetes, kura buhtu genijs, un ja kahda tahda ir, tad ta pateſibâ ir wihreetis.“ Lombroso atron fcho iſteikumumu par pilnigi pareiju, ar to pabalſtidams fawu apgalwojumu, ka katra augſti apdahwinata feeweete fawas meefas buhdas sinâ eſot kâ iſnehmums no zitâm feewetem. Gandrihf pee

wisam flawenam rakstneezem bijuse fastopama kaut kahda sinâ stipri ween wihriſchka daba, neween winu raktoš, bet ari winu feja un darboš. Peemehram Lombrofo atgabhina Teleſilu, Argofas dſejneezji, kura fawas dſimtenes pilſoneem gahjuſe karâ papreeſchju, tapat Safo. Tad min daſchus peemehrus iſ jaunlaiku rakstneezibas un ſaka: „Schorſcham Eliot (pſeidonims) bija wihreeſchu feja. Doti leela galwa, iſpuhruſchi mati, leels deguns, beeſas luhpaš, labi padihguſe bahrſda un leeli ſchoktu kauli, wiſpahrin garena ſirga galwa; pee tam wina bija til bailiga, ka naktim no majakâ neezina leeliſki bijâš. Sirnigâ mihleſtiba, ar kahdu ta peekehrâš fawam pirmajam wihram Luifam, to nebuht nekaweja, wehlaſ 60 gadu wezumâ iſeet pee kahda gluſchi jaunâ wihra par ſewu, turklaht tikai pahra mehneſchus pehž fawa pirmâ wihra nahweš. Schorſchai San bij atkal wihreeſchu balſš un ta labpraht nehfaja wihreeſchu drehbeš. Ari f. Stahl kſei bija wihreeſchu feja. Gandrihš wiſaš augſti apdahwinatâš ſeeweetes Anglija un Amerikâ, kuras ſaſneeguſchâš ſchahdâ waj tahdâ ſinâ flawu, bijuſchâš wihreeſchu ſejam. Aiſ ſaprotameem zehloneem negribu ſcho leetu eekuſtinat tuwaki. Peeſihmeju til to wehl, ka gandrihš pee wiſam redſami ſtipri ſchoktu kauli, kahdi wihreeſcheem. Fabriziſš konſtatejiš, ka flawenajam aktriſem Sarah Bernar un Duſe ſchoktu kauli lihka ſobena weidâ. Pee tam gandrihš wiſaš rakſtija wihreeſchu rokrakſtu un ſirga nerwoſâ anomalija (ahrſahrteja buhſchana).“

Sawa ſtingrâ apzerejuma beigâš Lombrofo iſſakas daſchadâ ſinâ ari ar atſihſchanu par ſeeweetem. Winſch atſihſt, ka ſeeweetes ar fawu eedſimufchu taktiku un winâš ſmalckumu war ſaſneegt eewehrojamu weetu politikâ, tapat to, ka winâš kâ behrnu audſinatajaš daſchâ labâ ſinâ pahraſas par wihreeſcheem. „Zehluma un zitu dabikſo dahwanu ſinâ — kuras ta apbrihnojama kahrtâ prot pawairot un paleelinat — buhdama pahraſa par wihreeti, ſeeweete rada tâ ſakot fawu peemihlibâš un daituma paſauli, kura wina ir un paleek kâ ne-aprobefchota walbineeze.“ Gan ne genija, bet talenta ſinâ ſeeweete droſchi ween war ſtahteš blatus wihreetim, pat to wehl war pahreſpeht. Wina ſaſneeguſe augſtu ſtahwokli daſchâš mahkſlaš ruhpneezibas arodâš un dramatiſkâ mahkſlâ (pehdeja kâ aktriſe). Wiſur tur, kur naw kaš jaunš jarada, bet japeeſleenâš zitu idejam un jaſakauſejaš waj jamehgina kam paſat, ſeeweete ir apbrihnojama; ja pat tur, kur ja-iſplata leelaš ſinatniſkâš waj ſadſihweš idejaš. Tapat pehdigi japeemin, ka ſeeweetes katrâ rakstneezibas ſarâ, kur naw zeeſchi peepraſita domu originalitate, paſpehž rakſhot ko eewehrojamu: tadehl winu ſekmeš memoaru jeb daſchadu atminu un peedſihwojumu uſſihmejumu literaturâ un wehſtuofchana.

— Peewilzigi pee ſcha italeeſchu mahzita wihra apzerejuma peeweenot *L u d w i g a B i c h n e r a* domâš par ſcho paſchu jautajumu. Winſch nupat angļu ſchurnalâ „New Review“ eefſpediš apzerejumu ar

ufrakstu „feeweefchu fmadfenes“. Starp prahtojumeem, ar kureem mehđj attaisnot weena zilweka apfpeeschanu sozialā sind zaur otru, pirmā rindā parahdas apgalwojums, ka feeweefchu fmadfenes pehz apmehra masatas par wihreeschu; un tā ka fmadfenes ir domu un juhtu organs, tad feeweefchu eenaidneeki zaur scho weentahrscho faktu isskaidro to semato stahwolli, kuru winas eenem sadsihwē. Tā tad pate daba it kà norahbitu robeščas, kuras welkamas ap feeweefchu darbibu sadsihwē.

Anatomiskais fakts gan naw schaubams, bet zaur organa leelumu ween wehl naw noteizama wina darbibas spehja. Kam, par peemehru, waretu nahht prahtā apgalwot, ka zilweks ar leelu degunu fa-oshot labaki un smalkaki, nekā zilweks ar masu degunu? Ihsenibā beeschi mehđj buht gluschi otradi. Tapat tas ir ar fmadšenem. Masas fmadfenes, bet labi nokahrtotas, zaur audsinaschanu un mahzifchanu labaki attihstas, strahdā labaki, nekā fmadfenes kaut gan leelas, bet flikti un nenormali attihstas. Tā tad pamatojotees weenigi us fmadšenu famehrigo leelumu, wehl newar teikt, ka wihreets pahrats par feeweeti.

Bet tomehr ari otrs anatomisks fakts neleezina par labu feeweetem. Bes schaubam fmadšenu preefschejās datas ir prahta augstako spehju sehdelis, kamehr widejās un pakatejās — kustibu un juhtu. Pee wihreescheem wairak attihstijuschās preefschejās, pee feeweetem atkal widejās un pakatejās datas. No tam flehdsams, peesihmē atkal feeweefchu eenaidneeki, ka feeweetes pehz sawu fmadšenu eefahrtojuma naw spehjjigas us augstaku prahta darbibu. Bet tomehr tahds flehgums naw gluschi pareiss. Nemas nerunajot par to, ka pate teorija par fmadšenu dafchadu datu darbibu sinatnē wehl naw pilnigi nodibinajufēs, wajaga wehl atgahdatees, ka fmadfenes ir organs, kas sem dsihwes un mehginajumu eespaideem weegli pahrgrosas. Tapehz, ja mehš atgahdajamees, ka feeweetes wefelus gadu tuhstoschus no weetas baudiuschas masaku mahzibu par wihreescheem, un ka winas dsihwodamas stingri norobeschotās gimenes aprindās, bija noteefatas weenigi us juhtu dsihwi, — tad weegli nahstīm pee flehguma, ka zaur scho apstahkli isskaidrojamas ari anomalijas fmadfenēs. Bet schis pats fakts rahda mums ari to, ka kad pahrgrosifees feeweefchu dsihwes apstahkli un kad winas baudis tahdu pat mahzibu, kà wihreeschi, — tad ari winu fmadfenes attihstifees wairak normali un pehz tam ari winu prahta spehjas paleelinafees. Pehz tam nu, pa Bichnera domai, ari wajagot zenstees. Winsch domā, ka par labu kulturās zilwezei wajagot isnihzinat toš aisleegumus, kas tagad aprobescho feeweefchu darbibu.

Waj feeweetes ir zeetsirdigas waj lihdszeetigas? „Par scho jautajumu,“ Ferero faka, „domas ir dafchabas: eemihlejees atsihs feeweetes sinamos azumirklos par lihdszeetigām, kamehr ziti winas tai pafchā brihdi turēs par zeetsirdigām un neischehligām. Weenam fee-

weete ir wisfaldaja fatwehrums, otram wisruhgtataja. Dascham pee feeweetem uffmaidija laime, daschu wajaja nelaima. Scho jautajumu war tikai tahda sika bespartejiski ischkirt, kad fakrahj faktus un tos eeweeto diwās nodakās, weenā — feeweetem par labu, otrā — winām par kaunu.

„Seeweete ir neschehliga; naw neka neschepetna, neka reebiga, to wina nebuhtu padarijuse. Ja wina eejauzas karā, tad wina ir neschehligi breefmiga, un es turu par toti weenteesigām muhsu ziwilisetās tautas, kuras ffund par to, ka meschonu tautu feeweetes bal-tajus fanem wifai kauni, kad tee sem ziwilizazijas un atgreeschanas fegas eerodās tās aplaupit un apkaut. Wehl breefmigata feeweete ir fawā atreebibā, un waj par to war brihnitees? Waj tad juhs kahds noschelos, kad jums kahds fukis, kuru juhs pawebuschji un atstahjuschji, dunzi eegrusch kruhtis waj lodi eeschauj paurē? Tomehr feeweete fawā atreebibā beeschi pahrahpi robeschas un te wina parahda fawu ihsto raksturu. Winai nepeteel nonahwet — winai wajaga mozt. Tā Elisabete peespeeda kahdu krahpneetu apprezet kuprainu feeweeti un pirmo nakti pahrgulet ledus namā, kur wifs bija no ledus taifits; otrā rihtā atrada pahriti gandrihs nosaluschji. Zitu fahnzenf wina nosuhtija us Sibiriju, kad tai eepreeschji bija nogreests deguns un ausis. Pa laikam schi feeweeschu raksturu ihpafschiba parahdas epidemiski, tā komunas un rewoluzijas laikos Franzija.

„Bet tomehr lihdszeetiba pee feeweetem naw masaka par wimu zeetfirdibu un neschehlibu. Tai paschā Afrika, kur arabeeschji un eiro-peeschji tik breefmigi murkijuschees, Mungo Parks, pusdsihws aij bada un noguruma, atrada lihdszeetigas feeweetes. Guledams winsch dsirdeja tās dseedam:

„Wehji kauza un leetus lija, nabaga baltais wihrs nofehds sem muhsu koka; neweena mahte winam nesneedsa peenu, neweena feewa nemala winam miltus. Buhfim lihdszeetigas baltajam wihram, winam naw mahtes u. t. t.

„Mums newajaga nemas peewest daudsus peemehrus no feeweeschu lihdszeetibas, mihlestibas darbus, kuras wifur pasrahdajuschas jaunas un wezas, nabagas un bagatas.

„Un isnahkums no wifa ta? Lihdszeetiba un neschehliba feeweete zee-schi faweenotas; tam ir weenads fvars. Schodeen labas, tā pats Deews lehnigas; rihtu winas ir neschehligas. Rā weenup wimu wahjums winas pabara neschehligas un wimu daba, kura padodas newilfcheem eespaideem, winām nekauj apspeest fawas dusmas, fawu atreebibu, tapat otrup attihstas wimu mahtes juhtas, wimu wahjums pats paleef par schehlfirdibas juhtam. Nedsedama kahdu bespalihga radijumu, feeweete war irahdit toti firfnigu mahtes mihlestibu, bet ta wimu tomehr ne-attura no fawas fahnzenfes wajafchanas, it ihpafschji

ja ſchi winu aifkehrufe kà laulatu draudſeni waj mahti. Seeweete miſlè waj eeniſt, eepreejina waj moza, kas nu winai gadas preekſchà, eenaidneekſ waj draugs, kam naw farga, waj winas fahnzènſis.“

Seeweefchu wezumſ. Zif leelu wezumu feeweetes peedſihwo, par to paſneeds Darmſchitates profefors Dr. Ludwigs Büchners ſawà jaunajà grahmata „Die Dauer und Erhaltung des Lebens“ daſchſas peewilzigas ſinas. Kà wiſflawenako wezako feeweeti iſ agrafeem lai-
teem wiſſſch peemin beeſchi daudſinato grafeeni Desmondu, kura Ze-
kaba I. waldibas laikà mira 145. dſihwes gadà, aif kahda eewainojuma. Wehl ſawà 100. gadà kà weza feeweete ta peedalijufès pee dantſcheem un 140 gadu wezumà naw bijufès gara zeta no Briſtoles uſ Londonu, kad winai kahdas naudas wajadſibas deht tas bijis ja-uſnem. Wehl daudſ leelaku wezumu, nekà ſchi iru grafeene, peedſihwoja 1838. g. Kolombà Franzijà ſawà 158. dſihwes gadà nomirufchà grafeene Ma-
rija Prion. „Behdejos deſmit gados ta uſturejàs tikai no feera un kaſu peena. Lihds paſcham pehdejam azumirkam ta patureja ſpirgtas ſawas gara ſpehjas, kaut gan meeſa bija tà ſarufufe, ka wina ſwehra tikai wairs 42 mahzinas. Ahda uſ kaulaem bija kà pergaments.“
Schis ir pehž profefora Büchnera kopſch gaduſinteeem weenigais tahds wezumſ feeweetem Franzijà. — Ari feeweefchu ſkaiſtums daſch-
reiſ uſturejees toti ilgt. Kà peemehru ſchaj ſinà Büchners min fla-
weno Paulu de Wignieru iſ Zulufas, kura bijufe ilgu laiku ſkaiſtata feeweete, kahda ween jel kad redſeta. Wehl apbrihnojama, nekà fee-
weefchu ſkaiſtuma ilga uſtureſchanaſ, ir winu atjanoſchanaſ leelà wezumà, kahda eewehrota pee daudſam feeweetem, kura tai laikà, kad ziti beids dſihwot, ſahht augt jauni ſobi un mati, iſſuhd krunkas no peeres, tàs ſahht atkal labal dſirdet un redſet u. t. t. Tà kahda markije ſ. Mirabò nomirufe ſawà 86. gadà, kad ta bijufe dabujufe jaunibas ſahrtumu un ſpirgtumu; tahtat kahda muhkene, Mahrgreeta Werdura wahrda, ſawà 65. gadà atdabujufe ſawu agrako jaunibu, grumbainàs peeres weetà radufès gluda peere, tumſchàs azis paliku-
ſchſas gaiſchſas, mutè iſdihguſchi jauni ſobi, un deſmit gabus wehlat ta nomirufe jaunawas iſſkata. Schee pahra peemehru par itin we-
zeem feeweefcheem rahda it gaiſchi ſtatifikà ar toti daudſ peemehreem zeeſchi peerahditu faktu, ka feeweetes wiſpa hrim ſaſneeds daudſ leelaku wezumu par wi hreeſcheem. Tas ſih-
mejas ihpaſchi uſ wezumu ſtarp aſtondeſmit lihds ſints gadeem un druſtu pahri par teem, kamehr wehl leelakà wezumà wezu wi hreeſchu ſkaiſts druſtu pahraſ par wezu feeweefchu ſkaiſtu. Lauſchu ſkaiſtitaju komiſſju tabelàs wezas feeweetes wiſpahrim leelà pahrfwarà, un titai tai ſtarpà no 25. lihds 40. dſihwes gadam ir iſnehmums, jo tad fee-
weetes mirſt wairak, nekà wi hreeſchi, kamehr no 40.—45. dſihwes gadam abi dſinumi ſlahw lihdsfwarà un tad arweenu wezu feeweefchu ſkaiſts peenemas.

Wihreeschu un feeweeschu azis. Pee wezlaitu zilweku tehleem nowehrots, ka wihreeschu tehleem azis wairaf iswehrtas uf ahru, nekà feeweeschu tehleem. Dai scho jautajumu isschirtu, waj tas dibinas uf dabiflu pateesibu, jeb ta tikai pafchu tehneeku eedoma, nesen atpafat tapa fihki eewehrots leels pulks wihreeschu un feeweeschu azu. Inahfums bija, ka teescham feeweetem azis mafaf iswehrtuschàs uf ahru, nekà wihreescheem, bet starpiba dabà mafaf nomianama, nekà pee klasifki-antikàm statujam. No tam redsams, ka fenatnes mahfkl-neeku fmalikà nowehroschanas spehja, kura parahdijufes tif dauds un daschadà finà pee zilweku fermena notehloschanas, redsama ari pee azu pakaltehloschanas, tikai tee, wifadà finà aif mahfklas zehlonem, dabà nowehroto neweenadibu druffku pahrsphilejufchi.

Oflas spehja pee wihreescheem un feeweetem. Diwi amerikanu fisiologi, prof. Nichols un prof. Brauns, nesen isdarijufchi mehginajumus par oflas spehju pee wihreescheem un feeweetem. Wini preetsch fawa nolubta israudstjäs stipri smarchojofchas weelas, kà nelku isspeedumu, fihpolu fulu, silfshabi, zitromu fulu 2c. No katras no tam wini nehma pa sinamai dalai, fajauza tàs ar uhdeni un eelehja kahdà pudelè, kuru aifkorkeja. Tad wini nehma daschas zitas pudelès, no kuràm pirmajà bija no pirmà maifijuma weena data pee weenas dasas uhdens, otrajà otrà maifijuma weena data pee weenas dasas uhdens u. t. t. Tapa israudfiti 44 wihreeschi un 33 feeweetes, wif jauni un weseftigi. Wini usdewuns bija, zaur ofchanu pateift, kahds fchfidrums kura pudelè. Schai fazihfite wihreeschi israhbijäs par uswaretajeem, t. i. kureem fmalikati deguni. Seeweetes silfshabi wairs newareja isschirt, kad atschaidijums bija wahjaks par weenu datu pee 20,000 datam uhdens. Leelakà data wihreeschu to wareja wehl isschirt, kad weena data bija peejaukta pee 100,000 datam uhdens. Is wifseem ismehginajumeem bija redsams, ka wihreeschi fa-ofsch gandrihf otrtit fmalikati, nekà feeweetes.

Seeweetes ufsteiz kahds eewehrojams Londonas jobahrfts fchahdi: Es dauds labaf nemu trihs feeweetes par flimneeem, nekà weenu wihreeti. Waretu fauft pee wahrda dutfcheem feeweeschu, kuras bes paraustifchanàs pazeetuschas leelakàs fahpes. Turpretim leelakà data wihreeschu uf operazijas fehdelka ir glehwuti. Tilko jobju tihramos waj israujamos rihfus eeraudstijufchi, tee aif bailem nobahl. Wiswairaf ari wihreeschi, kuri flimos jobus leef israut ar gasa palihdibu, un pee tam leelakà data wehl bihstas, ka wini netaf ne-atmodifchotees; kamehr glufchi parasta leeta, ka pehz isskata wahjiga feeweete atraida gasa leetofchanu pee winas un meerigi, bes kurnefchanas un gaudofchanas, padodas fahpem, kahdas japazeefsch pee saba israufchanas.

Temperatura finà jaunakà laikà ispehtits, ka wihreetim wairaf flituma, nekà feeweetei. Zaurmehrà wihreescha flitums stahw

pret feeweetes fältumu tà 10₈ : 10₁₃. Ruspigi isbariti mehginajumi peerahdijufchi, ka wihreefcha fältums fneedfas no 30 libfs 30¹/₄^o R. un feeweetes no 29¹/₄ libfs 29¹/₃^o. Ari pee ziteem dshwneefem atrasts, ka tehwineem wairaf fältuma, nekà mahtitem, tà putnu tehwineem ir 33²/₅^o R. un mahtitem tìfai 33¹/₅^o.

Dauschu sadalifchanàs pehz dfinumeem semes wirfû.

Ka feeweefchu eedfihwotaju wispahrim pasaulè wairaf par wihreefchu eedfihwotajeem, tàs fen peenentas domas, kamehr ween fahfts ar statistiku nodarbotees. Tomehr fchi parahdiba naw tik wispahreja, tà to parasts domat. Wispirms preefch gadu defmiteem nahza sinami flattki Balkanu pusalà, ka peem. Serbijà ir wairaf wihreefchu, nekà feeweefchu. Jaunakee statistifkee pehtijumi peerahdijufchi, ka wihreefchu wairaf par feeweetem ir ari fchahdàs Giropas walstis: Luffenburgà, Donas apgabalà, Italijà, Bosnija ar Herzegowinu, Bulgarijà, Greefkijà, Ziperà un Rumanija (par Turziju arweenu wehl truhfti fhtatu statistifku sinu). Zitàs Giropas walstis feeweefchu flaits pahrats par wihreefchu. Wisleelakais feeweefchu pahratums par wihreefcheem Giropà ir Portugale: 44 feeweefchi pahraf uf 1000 eedfihwotajeem; tab nahf Norwegija ar 30. Brihnifchki tas, ka Portugalei radneezifkà Italijà ir wihreefchu wairaf (2 uf 1000), nekà feeweefchu. Kreewija ir uf il 1000 eedfihwotajeem 7 feeweetes wairaf. Tahdàs semès, kur dauds eenahzeju ij fweefchàm semem, kuri pa leelakai dafai ir wihreefchi, arweenu wihreefchu eedfihwotaju ir wairaf, nekà feeweefchu eedfihwotaju. Tahdas semes ir Amerika, Australija u. z.

Giropas feeweetes.

Vasihstamais Florenzas mahzitais wihrs Paolo Mantegazza, kurfch farastijis beesu grahmatu par „feeweetes fisiologiju“, kahdà feletona rakftà iffaka fawas domas par Giropas feeweefchu tikumeem un netikumeem. Pehz wina domam diwi leetas dara ihpafchu eespaidu uf feeweefchu etifto raksturu: tiziba un leelaka waj mafaka brihwiba, kahda feeweetem top atkauta. Protestantu gimene feeweete atron isdewigaku semi fawu ihpafchibu normalai un wefeligai atihftibai, nekà katolu gimene, leelaka feeweetes brihwiba galwo par winas leelaku stiprunu tikumibà. Daituma finà atfinibas wainags peekriht pehz Mantagazza f p a n e e t e i. Wina ir apburofchi flaitfa. Winai loti mafas rozinas un kahjas, leelas azis, tà atwehrti logi faulè nodedfinata marmora pili, wifas meefas formas daitas un dshwibas pilnas, uf galwas melni, gari, kupli mati. Zitadi deewtiziga, loti mulkiga, loti greiffirdiga, juteliga, nolaidiga un lepna. — I t a l i j à ir daschada tihpa feeweetes. Wifai azigas, ar kelteefchu begunu Lombardija, gaischeem mateem un marmora bahlu feju Wenedigà, majestatifkas un wifadi staltas paschà Romà, loti greefifkas Neapolè un Palermà — tà tab atronamas wifadu Giropas fugu flaitfules. Italeete ir mahflas zeenitaja, kaifliga, laipniga, bet mulke un maf ufiziga. — W a h z e e t e ir mafaf stalta, bet fpehziga un

atturiga pret laika un juhtu eespaideem. Gaischeem mateem, silām azim, baltu feju, labat noderiga par feewu, nekā par mihtako, naiwa, labširdīga, tšhalla, kreetna fainneeze un behrnu mašte, stipri isglīhtotata par zītām Ēiropas feeweetem. — **Anglete** ir pate kraščniba wišā šawā isturesčanā un kustesčanā un wišpežibā. Winaš mati ir selta šposchumā; azis debesčigās, ahdas krašča tihlama, deguns daišč un sobi škaišti. Wina atturiga, drustu hipochondriška, bet darbīga un tiklīga; etiketes wehrdsene. — **Franzeete** ir fakis un tšchuhšča, palme un wijolite, isnešbā, kaut ta ari naw škaišta, ir arweenu trihsšahrteji feewa un trihsšahrteji apburošča; masais, ne daišais deguns, glesnee meešas audi, břiħnum daišā mute to padara par peewelšošču pawedeju. Wina ir laipnīga, nepahršpežjami poketa, pa leelakai dalai ne-ustizīga. — **Rahda gan la teweete ir?** — **Ta** ir špulgastina, seltaineem mateem, tšhalla darbā, laba tikumā — tautešču labā roša.

Druskas is feewešču jautajuma. **Danijā** feewešču wirsiščanās uš preešču peħdejos gados stipri peeneħmufēs. Kopenhagenā ir šawa feewešču šabeeriba ar dauš lozēķeem, eewehrojamu šapitalu un šawu laikrašiu: „Ko mehs gribam“. **Te** atron feeweetes neween wišados amatos, bet tās eerahwufčas ari daščus jaunus želus. Preešč kahda laika kahda jauna daneete (šā wirmā) eeguwa filošofijas doštora gradu. **Rahda** **Anna** **Hudes** šēdse jau kopšč pahra gadeem šrahdā Kopenhagenas walsišarkiwa un isbewufe daščadus wešturistus rakšus. 1888. g. ta ispelnišās no Kopenhagenas uniwersitātes leelo selta medaku. **Rahda** otra jauna daneete, **Šū** šēdse, patlaban nolikufe farmazeita ešfaminu un atklāji šawu apteeku. **Ari** daščadus amatus mahšas daneetes. **Tā** nesen kahda jaunawa isgatawoja šella gabalu galdneezibā un tapa ušnemta galdneeku beedribā par lozēķli. **Šowafar** ta aišbraukufe uš **Tšchitagu** eepasihtees ar **Amerikas** galdneezibu. **Winaš** šella isšrahdajums, kahds graħmatu šlapis, kuru wiš leetprateji ušflawejušči, pahrdots par 1000 kronesem. — **Ari** **Somijā** feeweetes šawā šagentibā un attihštibā šparigi riškojas. **Helšinforsas** feewešču beedribai bija 1892. g. 400 beedremu. **Somijā** feeweetes jau kopšč gadu dešmiteem eenem atklahtos amatos daščadās weetās. **Ra** pež augštakas isglīhtibas šchāi šemē, kur wiš šauz un dšenas pež prahta gaismas, ari feeweetes tihko, protama leeta. 1892. gadā atkal 15 jaunās feeweetes beidša uniwersitātes kursu, weena ar filošofijas kandidata gradu. **Ruħpneezibas** augšškolu apmekleja 12, politeħniku 5 školenes. **Helšinforsas** paidagogiško pawahru školu, kura 1892. gadā tapa paplašināta preešč lauzineezem, kurai waldbiba šeedo no šawas pušes 2000 marķu par gadu, apmekleja pagahjušču gadu 143 školenes. **Minetā** feewešču beedriba tagad nodibinājufe daščadās weetās wišā walšti pa nodalai, lai šawu darbibu isplatitu pār wišu šemi. **Ahškofču** gadu, beedribas 10 gadu pašahweščanai

par peeminu, ta grib isrihtot leelu feeweefchu darbu istsahdi. Beedriba aissuhytija schowafar us starptautisko feeweefchu fa-eimu us Tschikagu no sawas pufes Mariju Topelius isdifi. — Seeweefchu birojustrahdneeku skaitis Franzija pehbejos gadu definitos eewehrojami peeaudsis; lihds 1870. g. bija tur, skolotajas atskaitot, 5—6000 strahdneefchu, bet no ta laika winu skaitis tagad peeaudsis pahri 40,000. Ta schimbrihscham tur ir 5353 feeweefchu, kuras ispilda masaku pasta un telegrafa staziju preefschneeku weetis; 21 frantschu pilsehtas ir pawisam kahdas 1060 telegrafisteenes, kamehr 69 pilsehtas darbâ 745 telefonisteenes. Galwenaka pasta pahrwalde Parisje nodarbina 548 feeweetes, krahskafu wirspahrwalde 425; abas pahrwaldes nonehmuschas turpmaht feeweefchu eerehdnu skaitu wehl eewehrojami pawairot un tas eelikt wisur tur, kur wihreeschi jel mas peezeefschami. Dselszjelu eerehdnu weetis Franzija eenem jau 24,080 feeweefchu. Wes tam feeweetes eenem daschadas weetis daschadas bankas un krediteestahdes. — Londona praktise wairak ka 40 ahrstes un wisa Deel-Britanija ir pawisam 150 feeweefchu ahrstu. Dauds ahrstem, kuras praktise Indija un anglu kolonijas, ir jo leeli eenahkumi; ta kahda dama pagahjuschu gadu eenehmuse Indija 4000 mahrz. sterl. (= 40,000 rbl.). — Par feeweefchu jautajumu Tschikugas istsahde isteizees Schefihldas tekniskas skolas direktors, profesors Rippers it atsinigi. Wirschaka, ka „feeweefchu nodata“ Tschikaga schezhuse wisleelato apbrihnoschamu, ta jel weena zita. Ta dodot leezibu par feeweefchu moscho darbibu wijos ruhpnenezibas, mahsklas un sinatnu laukos. Kahds zits eewehrojams faktis tas, ka dauds jaunus damas, kas studejuschas uniwersitatēs, istsahde ispildijuschas kelnereenu weetis. Winas ar to nopelnijuschas naudu, lai waretu sawas studijas nahkoscha gada turpinat. Seeweefchu, kuras baidijuschas augstako mahzibu, Amerika efot loti dauds. Audsinaschanas lauka tas tur eenemot eewehrojamu weetu. — Kreewija wispahrim schimbrihscham ir 561 feeweete par ahrstem, no kuram leelaka data, proti 246, ir 32—36 gadu wezumâ, 34—41 gada wezumâ ir 154, no 41—46 gadeem 55 un no 26—31 gadam 93 ahrstes. No tam ir 195 pastahwigas weetis, 96 nemdamas no 500 lihds 1000 rbl. algas par gadu; 47 dabu no 1000—2000 rbl. algas; pohrejo alga nefneedsas pee 500 rbl. Eenehmumi no priwatas darboschanas grosas starp 500 lihds 3000 rbl. gada. Wet winu eenahkumi gadu no gada pawairojas, tadeht ka arweenu wairak peeprafa pehz feeweetem ahrstem. Rupert nesen pirmâ kreweweete, kura eeguwa medizinas doktora gradu, noswineja sawu 25 gadu doktora jubileju; ta ir N. P. Schuslow kdsje, kahda semneeka meita Nischni-Nowgoroda. — Muhamedanu feeweefchu fozialais stahwoflis pasihkams. Pehz muhamedanu usfateem feeweete ir radita weenigi preefsch harema dsihwes. Domehr ir pee wineem schee scharee dsihwes usskati schk pamasam dot weetu plaschafeem, laba-

teem usklateem. Tã Astrakanã perseeſchu ſeeweetes uſ eelam jau ſaht parahditees ne-apſegteem gihmjeem un ari Bucharã pee ſeeweetem eeweefſchas brihwaki uſſtati uſ dſihwi.

Seeweetes-eerehdnes Seemel-Amerikas Soweenotãs Wałſtis. Jau kopyſch ilgaka laika ſeeweetes top peelaiftas wairakãs wałſtis — gan Ciropã, gan zitãs paſaules datãs — pee daſchadu amatu iſpildifſchanas, ar kureem agraki nodarbojãs weenigi tikai wihrefſchi. Tã ſeeweetes tagad war buht par ſkolotajãm, telegraſiſteenem, ahrſtem. Bet daudſi pee ſchis buhſchanas newar eeradinatees, tura to arweenu wehl par jaunu, ſweſchu, pat nepareisu: ſeeweetem pee = n a h k o t e e s ſtrahdat tikai mahjas darbus, buht par mahtem, ſaimneezem, kalponem u. t. t.; publiſtus amatus tãm n e d r i h k ſ t o t u ſ t i z e t. Un tomehr domas, ka ſeeweete waretu iſpildit ari publiſtus un wałſtis amatus, naw jaunãs: jau wairak kã preeſſch 2000 gadeem greeku eewehrojamaſis filoſofs Platons iſteiza, ka ſeeweetem pee daſchadu weetu eenemſchanas wajadsetu dot weenadas teeſbas ar wihrefſcheem. Ziti ta laika gudree ſmehjãs par tahdãm domam un ilgu laiku tãs ari ne-atrada peekriſſchanu. Tikai 1885. gadã Seemel-Amerikas Techas wałſit iſnahza likums, pehz kura puſe no wałſtis amateem tika nolemta ſeeweetem.

Pirmaſis mehginajums, ſeeweetes peelaift pee wałſtis amateem, tika iſbarits Amerikã, preeſſch kahdeem 30 gadeem. Tolaik tagabejãs S.-Amerikas Soweenotãs Wałſtis bij tikai Anglijas kolonijas un patlaban bij eefahluſſchas karu, lai anglu juhgu noſratitu un taptu par brihwawałſtim. Karſch bij breeſmigs un wiłfãs 4 gadus. Amerika-neefchi zihnijãs, kas til ween ſpehja eerotſchus neſt. Zaur to tika noſkauti daudſi eerehdni. Scho eerehdnu ſeewas, mahtes un meitas nu palika beſ atſpaida. Tad ſinantschu miniſtrs generalis Spiners atkahiwa ſchtm ſeeweetem eenemt maſal ſwarigos wałſtis amatus. Iſrahdjãs, ka ſeeweetes iſpilda ſawu peenahſkumu it kreetni.

1870. gadã bijuſchãs Anglijas kolonijas Amerikã jau bij tapuſchas par brihwawałſtim. Cełſchejãs dariſchonãs katra wałſtis pahrfinaja par ſewim; bet preeſſch leetam, kas atteezas uſ karu, paſtu, zeleeem telegraſu, naudū u. t. t. — bij kopeja pahrwaldiba. Schini gadã nu iſnahza likums, kas atwehleja kopejãs pahrwaldibas ſemako un widejo eerehdnu weetas dot ſeeweetem, kuzãm til buhtu wajadſigã mahziba. Un amerikaneetes ſcho likumu iſleetoja ſew par labu. 1891. gadã no 183,072 kopejas pahrwaldibas eerehdneem bij 14,692 ſeeweetes, kas iſtaifa ap 8%. — Uſrahdiſim, kahdas weetas iſti ſeeweetes eenem. Paſta pahrwaldẽ ſeeweefſchi bij 6484, eeſchleetu miniſtrijã 2632, ſinantschu miniſtrijã 2062; zitãs miniſtrijãs ſeeweefſchu wehl ir wałſ, kara miniſtrijã tikai 228. Ulgas ſeeweetes dabũ weenadas ar wihrefſcheem — ſtatotees pehz amata gruhtuma — no 600 lihdſ 6000 rubktu gadã.

Dai Seemet-Amerikâ feeweetes waretu eestahtees walstis deenesiâ, tad tam, tapat lâ wihreescheem, ja-istur pee fewischtas komisiâs walstis eklamens. Pee eklameneem feeweetes arweena kriht masaf zauri, nekâ wihreeschi.

Seeweetes eenem ne tif ween semako, bet ari augsto eerehdnu weetas. Tâ — stary Saweenoto Walstu presidenta 8 sekretareem ir weena feeweete, kas dabu 2800 rublu algas; kara ministrijas sekretariatâ kalpo 2 feeweetes; Bostones apelazijas teefâ 5 feeweetes; 2 feeweetes ispilda meerteesneschu amatu; 23-jâs walstis feeweetes war eenemt swehrinatu adwokatu weetas.

14,692 feeweetes, par kuzâm minejâm, kalpo kopejâ pahrwaldibâ. Bes tam wehl katras walstis fewischtâ pahrwaldibâ. Tur tâs ir par notareem, zeetumu usraudsitajâm, flimneetschu un fskolu direktrifem.

Te naw jadomâ, ka feeweetem S.-Amerikâ dod weetas tikai tapeh, ka winas ir feeweetes: amerikaneetschi nebuht naw tee laudis — tee dod weetas tikai tam, kas p r o t u n s t r a h d â.

Skolu un audsinaschanas leetâ feeweetes leeliski pahrspehji wihreeschus. 1887. gadâ Saweenotâs Walstis bij stary tautas skolotajem 104,000 wihreeschu un 191,000 feeweeschu; 1891. gadâ weenâ Kolumbijas walsti 689 feeweetes un tikai 104 wihreeschi.

Beigâs wehl asrahdisim us to, ka eerehdni, falihdsinot ar priwatpersonam, pelna deesgan mas. Sparigakee un wairak mahzitee wihreeschi tapeh negrib eestahtees semakos krona amatos. Seeweetes, kas schos amatus eenem, nereti pahrspehji wihreeschus sparibâ un fapraschanâ.

Seemet-Amerikas feeweetes-eerehdnes it skaidri peerahda, ka feeweete ne tif war buht mahte un fainneeze, bet ari zitadi nest walstij labumu.

Seeweeschu fa-eimas. „Wifas schts feeweeschu fa-eimas,“ tâ raksta kahds a n g t u feeweeschu laitraktis, „wifas schts us feeweeschu jautajumu sihmejoschtas preektschneezibu sapulzes un apspreechanas ir bes schaubam eewehrojama sihme angtu feeweeschu starypâ par wimu attihstibu emanzipazijas finâ. Bet waj gan kahda beedriba, kuras mehrkis ir, wezinat feeweeschu attihstibu m a h j f a i m n e e z i b a s s i n â, noturejuse kahdreis kahdu sapulzi? Mums naw nebuht wjadfsgs sapultschu, kuras lai muhs pahrleezinatu no tam, ka muhsu dsimums tagad attihstisks, nekâ bija agrak, jeb ka daschi no ta peerderigeem prot leetas, kuras muhsu mahtem bija sweschas. Dai turpma noturam fa-eimu, kuzâ lai fanahf mahfas, feewas un mahtes, kuras, emanzipetas no mulkibas un nespehziabas wehrdsibas, ir lepнас us faweem winâm no dabas eerahditâs darba robeschtas uslikteem peenahfumeem!“

Mihlestiba par skolotaju. Schweizijā jau preekšč wairaf gadeem wareja redset, ka Unterwaldes kantonā rekrufchi bija arweenu mahzitaki, nekā zitos kantonos. Rahbs Uhrgawas laikrakstis tagad dod fchim eeweħrojāmam faktam itkpat weentahrschu kā peewilzigu isskaidrojumu: Unterwaldes jaunawas weenojuschās fawā ģarpā un fwehti: nonehmuschās, nedanzot ne ar weenu puiski, kursch newar ufrahdit, ka prot teizami lafīt, rehkinat un rakstīt un tā ari garā fagatawojees par freetnu tehwijās fargu. Mihlestibu illeetot par mahzibas patahpena pa-augstinafchanu wišā semē — tas drofchi wehl nekur zitur naw notizis.

Profesora Ternera domās par feeweefchu mahzibu Kreewijā. Angļu walodas profesors Peterburgas uniwersitatē, Terners, kursch tagad jau pastahwigi Kreewijā ufturas, tureja pagahjuschu seemu kahdā Peterburgas britānu un amerikānu ģasnizās lozekļu pulzinā preekščlafijumu par Denisonu, pahrrunadams wina dseju Prinzefe, kurā issobota feeweefchu dšihfchanās peħ augstafas mahzibas. Winfch pee tās reišes ufrahdija uš panahfumeem, kahdi ģafneegti Kreewijā feeweefchu augstafas mahzibas finā. Terners atrada, ka kulturas patahpens walsti ļoti eepreezinofchs. Mahzibas patahpenam pazetotees, feeweetes eekemot ģawu stahwolli dšihwes usdewumos daudf apfinigati, dšihwati un jo moščati dšenotees eeguht ģew un ģaweem behrneem mahzibas un finatnes. Kā pahrfsteidsofchu panahfumu runatajs dehweja mediziniſtu palihdšibu, ko Kreewijas feeweetes paſneegufchās tuħftiofcheem zeeteju beidsamajā karā un pagahjuschā gada toleras laikā, kuros abos atgadijumos winas parahdijufchās retu paſchufupurefchanos. Runatajs ģaweem draugeem jo projam isskaidroja, ka ari Anglijā Denisona uſſtati nowezojot, tā ka ari tur peegreeschot arweenu wairaf weħribas feeweefchu augstakai iſgļihtibai.

Ar ufrakstu „Deprezejuschās meitas“ Parises „Figaro“ nodrukaja nesen kahdās jaunawas ſekofchu eefuhtijumu: „Beederu pee pilſonu ģimenes, eſmu ap 20 gadus weza, eſmu dabujufe brāngu mahzibu un eeguwfefe ſkolotajas diplomu, bet deemschehl man itkai neleela puhra data. Kad ģafneedsu 18 gadus, wezaki ģahka mani eepaſihſtinat ar fadšihwi; wini nemaj neſchaubas, ka manas brangās ihpaſchibas (eſmu pee tam wehl ſtaista, kā ģaka) man drihšā laikā ne-eegahdaſchot kahdu wihru. Man bija labas ģemes, es danzoju zaurām naftim ar 16 lihds 22 gadus wezeem jaunekkeem, kuri mani ſaulaja par daitu; bet ne-eſmu wehl redsejufe ihstos prezibas kandi-datus, no 30—35 gadus wezus. Tagad wairs ne atronu nekahda preekša iſtahbitees jaunekļu preekščā; wini mani jau deefgan redsejufchi, eſmu deefgan iſdanzojufēs; bet man naw wihra un ta es nekad ne-atradifchu, ģameħr mans puhrs nebuħs leelaks. Ko lai daru? Man naw nekahda patifſchana eestahtees konſerwatorijā waj teatri;

es ne-efmu tofeta, peederu tif pee pilfonu kahrtas un tahda grihu palikt. Waj usæmt audsinafchanas lauku? Ir jau tà kà tà wairaf mahjitaju, nekà mahzamo. Tirdsneezibu? To eefkata par femu preefch pilfonu kahrtas jaunawas. Dodat man padomu! Es pasifhtu 50 lihds 80 jaunawu, kuras wifas tahdà paschà stahwofli" ic. Scho rakftu „Figaro“ peefuhtijis pasifhtamajam rakftineefam Melfandram Dimà un schis fawà atbildè loti aft un fchwi iffafas par eedomigajàm pilfonu kahrtas jaunawam. Wifch ftarp zitu faka fchità: „Tà tad te ir labi fkolota jaunawa ij labafàm gimenem, kura uf-augufe tajàs domàs, tiklihds ta fafneegufe 18. gadu, tai wajadfigs tikai palekfat ar draugeem un radeem pa dantfchu fahlem un ta tuhlin dabùs jaunu, weiflu, bagatu puifk, kurfch uf azu ufmeteenu tajà lihds aufim eemihfofees un feedos tai wifu fawu dshwibu un bagatibu. Kas manim wiswairaf eewehrojams fchis ne 20 gadus wezàs jaunawas paschatfifchana, kas uffkatama par pasifchanas fihmi preefch wifàm augftato aprindu jaunawam, ka ta nizina wihreeschus un wifu wihrifchfibu. Tur naw ne wahrda no mihlestibas, padofchanàs, ideala. Ne fihmites galina no upura, kahdu ta buhtu gatawa feedot, ja tai buhtu laime fastapt kahdu wihreeti, kuras ta gribetu kluht par zeenitu feewu. Staidri redjams, ka preefch winas un tam 50 lihds 80 winai pasifhtamàm jaunawam wihrs naw preefch winu firds, wimu gara un wimu ffaiftàs ifgliftibas, bet tikai preefch tam, lai apmeerinatu wimu goda un waldbibas kahribu, kà ari leelifko dshifchanos pehz gresnuma. Ne, zeenità jaunfundse, kad tahdi praftjumi, tad wihreets nogreeschas fahnis un ar pilnigu teeftbu; jo zif mulktigu Zuhš wimu ari neturetù un zif mulktigs wifch ari nebuhdu, tad tatschu prezibas fira wimu wada un farga tà fafot kahds fewifchks instinktis. Wifch ne tif ween fin, ka Zums naw leels puhrs, bet ari to ifmana, ka Zums naw ne par petaku firds; un wifch Zuhš atftahs pee Zuhfu mamminas, kuras mahtes mihlestiba nomaldijufes ahrzeka. Zuhš palikfeet wezmeita un to Zuhš ari ifpelnijufchi . . . Un nu Zuhš gribat padoma, bet tas nahf par wehlu. Par ilgi Zuhš jau gahjufchi pa nezekeem un tagad wairs naw laika atgreeskees un usæmt ihto zeku. Par wifàm leetam nerehfinat wairs uf wihreescheem, zeenitàs jaunfundses, bet paschas tikai uf fewi. Nenizinat mahfllu, finatnes, ruhpnuezibu, tirdsneezibu, kas ir wifas dshwesz gars un dwehfele. Nepraftat no wihreescheem to, ko wimi paschi fawftarpeji dod: perfonifku wehrtibu, kura ne-iffuhd gresnumos, danzofchana un tai fawadibà, ar kahdu daba Zuhš uf kahdu laiku apdahwinajufe. Tas buhtu labafais lihdsfklis, kà tikf pee wihra, ja Zuhš tahdu gribat dabut, to efat ifpelnijufchees. Tà tad nedomajat tikai uf to, kà fawu puhru paleelinat, lai eeguhtu kahdu mantaskahrigu wihru, bet fira hadajat, jaunfundses, fira hadajat!“ Tahdu padomu dod Dimà „labako gimenu“ jaunawam.

Wezpuiſchu atgreeschana. Scha gada ſaſhkunã notureja Wiñnẽ Sedwiga Georges iðſe preeſchlaſijumu „par wezpuiſchu atgreeschana“. Klaufſtaju, kã weetejã awiſes rakſija, nebijiſ ſanahziſ wiſ wiſai daubſ, bet ſanahluſſchee, wairakas mahtes ar ſawãm meitam, toti wehriigi klaufſijufchãſ uſ runatajaſ wahrdeem, tapat ari ſanahluſſchee wezpuiſchi. Georges iðſe luhdſa wiſpirmſ, neſpreeſt bahrgi par winãſ preeſchneſumu, kurſch aiſkufſtinot wezpuiſchu klubã un winã ſahnzenſcha, jaunawu klubã ſwarigu jautajumu. Wezpuiſchi, runataja ſazija, naw nebuht prinzipã prezeſchanãſ pretineeki. Ne wiſ baileſ no ſeewãſ pahrwãldibãſ waj no darba winuſ attura no tam; bet mihtotu lihgwawinu, maſuſ newainiguſ behrnuſ rebſet zeefſchan badu, to newar wiſtiiprakaiſ wihrſ, kam ween ſirdſ. Sewiſchſi ruhpeſ un aiſgãhdiba wihrreeſchuſ peeſpeeſch eeſtahteſ wezpuiſchu klubã, pee kura tee jau naw faiſtiti uſ wiſu muhſchu. Seeweetes eeſpehſjot wihrreeſchuſ atwiſkt no wezpuiſchu klubã, kad tãſ nodibinot ſawu ſeeweefſchu klubu, kura waretu kungeem rahdit iſtu, kreetnu gimenez dſihwi. Seeweetem janahſlot pee pahrlẽezibãſ, kã dſihwe naw ja-iſpilda weenigi ar grefnoſchanoſ un neeſoſchanoſ, tam janahſlot wihrreem palihgã neſt grubto dſihweſ naſtu. Dibinajamãſ jaunawu klubãſ jakãlpoſjot labdarigeem mehrkeem. Diwreiſ nedekã janoturot ſapulzeſ, weenreiſ ſeeweetem ween. Schãiſ wakaroſ ja-apſpreeſchot daſchãſ eeſſchejaſ buhſchanaſ un jaſchuhſjot, ja-adot, jalahpoſt kaut kaſ preeſch nabagu behrneem. Runguſ tiſai uſ eeſeiſſchãnu waretu eelaiſt. Jaunawãſ janahſlot weenfãhrſchi, glihti gehrbuſſchameeſ. Uſ galdeem ſãhw tehjaſ traufi ar tehju. Rungi drihkt dſert tiſai diwi glaſheſ aluſ; par katru pahraku glaſſi jamãſſã 10 kreizeru foda. Schee wakari nedrihktot pahrwehrſteeſ par plãhpu wakareem. Wiñu peewilzibãſ newaroſchot neweeneſ attureteeſ preti, ja ween taſ jau no dabãſ ne-efot gluſchi durnſ. Runataja, dſimufe wahzeete, tehloja plãſchi jo gari laulibãſ labumuſ, pee kam iſteizãſ, kã preeſch jebkura tehwa wajagot buht leelakai laimeſ, kad puſduziſ maſuſ tauretaju engetu kumuſojot tam apfãhrt. Waſſiſj efot peenãhkuſmſ, iſlaiſt ſawã labã likumu, kã kãtram wezpuiſchãſ ſinãã wezumã ja-apprezoteeſ. Ja neweeneſ negribefſchot prezeeteſ, tad jau paſãuleſ wehſturiſ ja-apſtahſjoteeſ. „Zetãt ſawãſ kahjaſ jaunawu klubã ſwehtajaſ telpãſ,“ pamãhziſa Georges iðſe wehſ klahteſoſchãſ wezpuiſchuſ, „un eeſildateſ pee tiſkamãſ gimenez ainãſ!“ — Pehdigi runataja iſſazija zeribãſ, kã winãſ idejaſ kritiſchot uſ augligu ſemi un ſtingree ſogi ne-aiſeeſchot ne apmeeri-nati. (Peeſtriſchãna.)

Kã Angliã foda toſ, kaſ faderinaſchanoſ lauſch?

Scho jautajumu pahrrunaja Seepaja nupat kahdã humoristiſki pamãhzoſchã preeſchneſumã kahdſ Mola iſg. Neweena zita tauta ſeeweetem ne-eerahda tiſ augſtu weetu, kã angli un amerikani. Rãtſ anglu dſchẽntlinẽſ tura par ſawu peenãhkumu, aiſſargat ſeeweetes un to

dara ari tureenes likumi. Katrai angku jaunawai, kuru kahds wi-
reets folijis prezet un to wehlat nedara, teefba par to peewihleju
fuhfset pee teefas, un lai nabaga jaunawas auglio teefu isdewumu
deht nebuhtu bes aiffarga, tad nobibinajufchäs daudj fabeedribas,
kuras winäm preefch fchi noluhka dod naudu, waj ari no fawas
kafes isgahda winäm taifni labakos adwolatus leetas aiffahwefchanai.
Subhfetajai peefpreefch par aiferto godu un palaiſto nodroſchinato
ſtahwokli atlihdfinajumu, kurfch daſchos wifai eewehrojamos atgadi-
jumos war fneegtees pat pee 10,000 mahrz. ſterl. (= 100,000 rbl.).
Ja noteefatais neſpeh jcho fumu mafkat, tad lam janofehd ſinams
laiks zeetumä, tä tad leeta teel nemta kriminali. Debatēs tapa aif-
rahbits, ka zitäs ſemēs, peem. Kreewijä, ſchahdas prahwas gan top
iſteefatas žiwilä kahrtä, bet ari ſche faderinatäm, ja täs no bruhtga-
neem top atſtahtas, peefpreefch atlihdfinajumu. Sinams, preefch tam
wajag pilnigu peerahdijumu.

Seeweefchu politika. Nekad zitad Anglijä waj kur zitur
dailais dfinums naw nodarbojees kaiſligat ar politiku un likumu do-
ſchanu, tä 1770. gadä, kad parlamentä tapa eefneegts ſefofchs bilš
un tad weenbalſigi peenemts par likumu: „Katra feeweete, kahda
wezuma, kahrtas waj amata ari nebuhdama, lai ta buhtu ari deſin
žif augſta, waj prezejufēs, atraitne waj jaunawa, kura no ſchi likuma
iſfludinaſchanas deenas luhkos ar daſchadu ſmarſchu, ſchminku, po-
madu, leeku ſobu, papehſchu turpju u. ž. peepalihdſibu wiltigä kahrtä
pawefst kahdu ſchis walſis apatſchneeku uſ prejeſchanos, taps ſodita
tä praſta wiltineeze, un katra prezibas peedahwaſchanäs, kas top iſdarita
no wihreeſcha, kas peewilinats ar ſmarſchojoſchäm ſahlem, noteizama
par nederigu un par to newar mekletees nekahdas teefas. Smarſchu
ſahles turpmaf wiſnotat atlaujamas tikai pee apglabaſchanam, jo ja-
peenem, ka tik nopeetnä, behdigä atgadijumä pat wiltigatä feeweete
neluhkos iſ ſehrotaju pulka ſewim eeguht kahdu upuri.“

Sawadi kahſu ſwehtki. Preefch kahda laika ſwineja kahda
leelakä pilſehtä kahſas. Pee kahſu meelaſta bruhtei atgadas nepatih-
kama klizma. Leekē ſobi tai iſkriht no mutes, un maſais Takſis
peetek aſti luzinadams klajt, ſanem dahrgos ſobus ſawejos un aif-
ſkreen prom. Ida, tä bruhti ſauz, par ſcho gadijumu tik nepatihkami
pahrfteigta, ka neſin tä zitadi iſlihdfetees, tä — nogihbt. Lihkais,
winas bruhtgans, ſaker to ſawäs rofäs un ſlapina degunu un luhpas
wiſadeem ſpirdſinoſcheem uhdeneem. Te nabadſite eetſchukſtas: „Kur
es eſmu?“ Wina atwer azis un aiſtaifa muti. — „Tawa laulatä
drauga rofäs,“ Lihkais atbild. — „Wai, Deewin, kas ar mani no-
tizis?“ Ida nopuhſchas. — Tagad tikai klahtejee cerauga Idas beſ-
ſobu muti un Takſi pee durwin peenahkuſchu, ar eekofajeem ſobeem
mutē. Breeſniga fatruhſſchanaš iſželas kahſu weefu pulkā. — Mehms
un lihka bahlumä bruhtgans ſehſch ſawä krehſlä. — Ida nopuhſchas

klusu: „Ai, kas par nelaimi!“ un tad fahf raudat. — „Drusku kas breesmigs, drusku, ka waretu ir matus isplehst!“ Lihkais atbild — uslez augšchā, pazet roku us augšchu un — norauj few periku (leefos matus) no galwas. — Dajchi weest fahf smeetees. Iželas wispah-reji smeekli. Bruhte smeij, bruhtgans smeijas, uu leeta nobeidsas tā weenlihdžigi isdalita. Bet jaunais pahris tagad dšihwo leelakā laimē kopā.

Sawads miblestibas nostahsts. Par kahdu romantisku miblestibas atgadijumu Rairā fawā laikā daudš runaja. Sesonas fahkumā tur nonahza kreewu miljonars Benkows ar fawu septimpadmit gadus wezo meitu Abu, kura atradās dilona fehrgas pehdejā palah-penā. Nabaga meitšchu wareja laukā dabut tīfai ar stumjkehflu, un tur wina eepasinas ar kahdu zitu tapat gruhti fahlimušchu, ar frantšchu dšeedataju Išamberu. Šchee nahwes kandidati weens otrā tīf karsti eemihtojās, tā kahds preesteris padewās wimu luhgumam un tos janw. 10. d. 1887. g. šalaulaja par wihru un feewu. Bet teem wairs nebija spēhka no-eet uš bahnizu; bruhte, baltā apgehribā, ar mirtu wainagu galwā, guleja atšwehlfusēs krehslā; uš kuhchetes (atgultes) bija atšteepees bruhtgana gindenis. Aisgrahbjofchā zeremonija wilkās tīfai kahdas minutes. Zuhlin otrā deenā jaunā feewa zaur nahwi tapa atšwabinata no šchis semes mokam; nakti pehž tam no-mira winas wihrs.

Korfetaj par upuri krita nesen Silešija kahda školotaja astonpadmit gadus weza meita. Wina bija apgehribusēs preekšč halles un leezās uš semi, lai pamentu tur nokritušchu adatu, kad ta peepešchi eekleegdamās nokrita semē un drihš pehž tam islaida fawu garu. Zaur šchawro korfetu leezotees bija pahtruhkufe weena šarna.

Waj zimdi walfajami? Kur tos walfat? Kad tos walfat? Angti ir zeefchi preekšč zimdu nehšafšanas. Wini walfā zimdus ween-mehr, tā uš eelas, tā istabā šaweestibā, bes kahda isnehmuma. Uelšas prinzis, zeenitais briteeschu šmalluma paraugs, ir nepeeluhdjams šchāi šinā; tuwafce wina draugi ne-atminotees to jel kad redšejuschī bes zimdeem rokās. Amerikani ir atkal pretejā šinā pahrtpihletaji. Wini no zimdeem neko negrib šinat. Zimbainas rokas kahdam fneegt pretim apšweizinašchanai, pee wineem ir leelakā rupjiba. Frantšchi atkal šawadafi. Uš eelas tee newell zimdus rokās, bet tīf tad, kad eenahf šalonā un teatri. Un kad notikufe pirmā apšweizinašchanās, tad zimdi atkal teef nowillti. Wineem leelas buht pareišais šajehdšeens. Zimdi traužē to issazit, šo gribetu teift, tā ari dširdet, šo wehletos dširdet. Wini kawē zilweku eepasihšchanu, laupa labako wehštneeku zilweku starpā: roku. Roka ir zilweku otrā mehle, kas dšiti un šmalli isteiz zilweka juhtas — tapat ari šmalli dširdiga ausš. Daitakās, laimigakās šarunas zilweku starpā noteef zaur roku widutibu. Un šcho tahdu roku spēhju lai laupitu, tām uswekkot wiršū drahnas waj ahbas

futerali? Rahda gefiba pret fewi pafcheem! Uf eelas waj zitur laukâ katrs fawu roku war nehfat kâ grib. Ja kahdam rokas falki, tad tam neleegs ufwillt zindus. Bet zitadi zindus drihfti walkat titai tahds, kam zehlonis buht ufmanigam, kas negrib rahbit taifnu gihmi.

Zif daudſ ſpehka japatehrè danzotot? Afinu tezeſchana meeſa ir tà fakot wiſas dſihwes pamats. Sirds, afinu rinkoſchanas widus punktis, ir paſtahwigâ kuſteſchanâ, iſplehſchas un ſawellas (weenâ ſtundâ 4000 reiſes) un dſen afinis ar 30,000 mahrz. ſpehka pa dſihſlam uſ preekſchu. Afinis puſzeturdal ſtundas laikâ (6—7 minutes) iſſkreen pa meeſam 150 pehdu tahtumâ. Ja winas tikpat ahtri tezetu pa taifnu zetu, beſ kahdeem lihkumeem, pa tikpat platâm dſihſlam, tad winas notezetu tik garu gabalu ne pilnâ minutes laikâ. To tahtlak afinis nahf no ſirds, jo ahtraki tàs ſkreen. Jaunas ſkukes pulſs ſit meerigâ brihdi weenâ minutê 80 reiſ, bet dejot ahtri rinki greeſchotees gan 160 reiſchu, tà tad otrtik daudſ. Tâ ka ſchahdai danzotajai ir ap 700 loſchu afinu meeſâ un pee katra pulſa ſiteena top padſihtas 4 lotes uſ preekſchu, tad gandrihſ wiſs ſchis afinu pulſs weenâ minutê tà ar joni iſtef pa meeſam, kamehr meerigâ ſtahwoſtki tàs noteef titai diwu minutu laikâ. Ja peenemam, ka zilwekam meerigi uſturotees wajadſigs iſleetot 24 ſtundu laikâ 1500 milj. mahrz. ſpehka afinu padſihſchanai uſ preekſchu (pateſibâ pee tam iſeet ap 1600 milj. mahrz. ſpehka), tad jaunawa danzodama weenâ nakti weenas ſtundas laikâ ween iſleeto 100 milj. mahrz. ſpehka, kamehr meerigâ brihdi iſeet titai 50 milj. mahrz. par ſtundas laiku. Tâ tad zif loti gan newajag aiſnemt ahtrai danzoſchanai jaunawas ſpehſus! Waj tas gan jaunâs dejeſas newaretu peeſpeeft buht ufmanigâm tiklab uſ dejas ſchkiru, kâ ari dejas ilgumu (peem. frankſeſe, kur tik ahtri nedanzo un negreeſchas rinki, naw tik kaitiga, kâ walzis, polka waj zits kahds ahtrs rinka danzis). No Deewa puſes jaunajâm dejejâm (tapat ari dejejeem) ja-eewehero ari tas, ka ſakarfuſchâm ja-iſſargajâs no aukſtu dehreenu eedſerſchanas, ahtras abdſiſchanas, zaurwelloſcha gaiſa u. t. t. To ne-eeweherojot, daſchs labſ uſ wiſu muhſchu few eeguwis ſlimibas dihtus un nelaiikâ nahzis kapâ. Uprehſinats, ka dama weenâ balles nakti pee muhſu tagadejeem dantſcheem, ja pee teem wiſeem peedalas, noſtaigâ, pehz ſoteem aprehſinot, 28 werſtes. Waj tas gan war buht par labumu ſkuku weſelibai, kad eewehero wehl to, ka lahjas ſapſeeſtas ſchaurâs kurpites, widuklis ſapſrendſets ſtihwâ forſetê? Ja winai waſarâ iſwakigakâ uſwalkâ tihrà gaiſâ pa labako zetu liktu nowet 14 ſtundu laikâ 28 werſtes, teeſcham, to wina tureturu waj par fawu nahwi. Wina jau puſzetâ pagurufe patriſtu ſemê. Bet danzot? . . .

Baroklu ſeeweetes. Ka rihtſemneeki mihtu labi tuklas, uſ-barotas ſeewas, kuras tura par ſkaiſtulem, ir wiſpahrin ſinams.

Bet ka fchahda garfcha par fkaiftumu ari Afrikas wideenâ, tas pat labakajeem tureenés pafinejeem lihds fchim nebija finams. Witans Gafa, agrakais Emina pafchâ apteekneeks un wehlat wina pawadons lihds juhrmalai, tagad to leezina par Kobaregu, Unjoras pahrwaldneeku: „Kobaregam ir leels harems, bet wina mihtakâs feewas ir tâs, kuras wiswairak nobarotas. Karata mahte nodarbojas ar fcho feewu barofchanu. No winas ifrauditâs jaunawas top atturetas no katra darba un kuftefchanâs, tâm jafehd mafâ iftabinâ un ja-ehd bef fahtas. Katrai no fchim nelaimigajâm ja-apehd ehdeenu porzijas, no kurâm waretu pahrtift wefelas gimenes, un pehz fchis maltites wehl ja-eedser trihs stopi peena lihds pehdejam pileenam. Preteji uffkatit fchahdas barokku feeweetes; winas tif refnas kâ garas. Uzis un wif gihmjâ panti waj pawifam pasubufchi leelajâ alwas galas kluzi, bet taifni tas patihf tureenés karalim.“

— **Muhfu zeen. lihds pilfona M. laulata draudsene**

— tâ stahsta kahds awifchneeks no muhfu pilfhtas — ir fawadas dabas. Wina gan to pafchu atkal fata par fawu wihru; bet kas leetu pafihft tuwafi, tee iffkaidro, ka pehdejais apgalwojums tikai tai gadijumâ efot dibinats, ja M. kofe wehlotees kahdu newajadfigu leelu naudas ifdeewumu. Peemehram: Pawafari ta ar waru bij eenehmufes galwâ, ka winai pa wafaru wajagot ifbraukt kaut kur fatumos dshiwot, lai tas mafkafu ko mafkadams. Bet M. palika pret winas ufmahfchchanam auksis un zeets kâ atmens. Kahdu deenu — tas bija tâ maja beigâs — kad wina feewina ar jo leelaku fparibu greesâs pee wina ar augfchejo wehlejumos, M. panehma fpeeki un zepuri un dewâs if mahjas projam. Wakarâ pahrnahfdams winsch atnesa fawai wehl fapuhzejufchaj feewinai brihnum fkaiftu mahla zuhtu ar garenu zaurumu wirfû preekfch naudas eemeschanas. Fchetrtahjainajai krahjkafei weenos fahnos M. ar ruhpeem bij eekafijis fchahdu pamahzofchu partinu: „Seewin, wafarâ tu peetaupi — ruden' barokli tad nofauji!“ Scho dahwanu winsch pafneedsa ar labi pahrdomatu ufrunu: „Alau, mihtâ Amalij, kad tu wifû to naudu, kas mums par ifeefchanu fatumos pa wafaras laiku ifmafkatu wairak, nekâ fche paleekt, eemetifi fchaj krahjkafê, tad rudenî tu par to warefi few nopirkt fkaiftus seemas wirfwahrfus. Gemet katru eekrahtu rubliti tur eekfchâ, tad no tam tew buhs wairak, nekâ no dahrgâs dshiwes juhrmalâ.“ Ar fcheem wahrdeem winsch uflika poda zuhtu uf kumodas. Uf juhrmalu wini ne-ifgabja, bet Amalija ari nekrahja. Pawifam otradi, tiklihds tâs azis ufkrita uf taupihu eeteizeju zuhtu, winas jautriba bija sudufe. Bet winas dufmas kluwa wehl jo leelakas, kad M. fchad un tad panehma krahjkafê, fakratija to labi un tad fihmigi noftatidamees peefihmeja fawai feewai: „Bet ta wehl nemas nelluntfchelo.“ Reif ta pawifam tapa fakrdinata; tad M., pee promeefchanâs wirfwahrfus ufwillkdams teiza: „Zuht, Mahlin, tagad ufturefchanâs fatumos jau

buhthu beigufes un tew tatschu neka nebuhtu. Bet kad tu tagad fawu „barokli“ nofaust, tad preezafees ween par to, ka mehš fawu naudu ne-efam nometufchi kà semè!“ Bija laime, ka winšch tuhlin pehz tam aishwera durwis un isgahja laukà. Patlaban eepihufchà gribeja isgahst fawas dufmas pee wisnewainigafàs leetas, pee meerigàs zuhtas, kad eenahza winas brahlens Zahnis, kas tagad bija jauns students; protams, lai no fawas „tantes“ atfal isuhgtos naudu. Tagad winšch nahza ihstà laikà. „Tà? Atfal tu gribi naudu! Lai stundam waretu sehdet kneipà — protams, tur wajag naudas. Bet tu alojees, domadams, ka buhšchu weenumehr tik mulkiga, tew gruhst naudu projam! Ne grafcha wairs nedabusì no manis . . .“ Zahnis stahweja kà fastindsis. Te fadufmotai tantinai usnahza welnišchas domas. Wina pakhebra nelaimes zuhtu, pasneedja to istrauzetam studentam ar wihsfnojoscheem fmaideem un fauza: „Te! To wari nemt, lai eemahzitos taupit un kraht!“ Mefaniskfi Zahnis fanehma pada lopinu rokàs un klufedams greešàs us mahjam. Ahrà winu fanehma dufmas, lahdehams tas zirta zuhtu semè, tur ta fashchihda drasfu drasàs. Bet te drasfu starpà winšch eeraudšija fawihstitu papiru un noleezàs ahtri pehz ta. Simtrubtu gabals! Ar preeka fauzeenu winšch usschahwàs augščà un dewàs ar joni us preekšchu. — Wafarà M. mahjàs pahrnahzis eeraudšija, ka zuhtas naw wairs wezajà weetà. Winšch prašija pehz tàs un dabuja sinat notikumumu. Tas preekšch wina, kà ari wina feewas bija schaufnigs! Zahnis steidsami ween tapa meklets rokà, bet scho, kà ari nahšoscho nakti winšch nerahdjàs mahjàs. Ak, kamehr winu at-radis, buhs jau par wehlu!

Laulibas no tirdsneeziabas-ruhpneeziabas stahwofla fkatotees. Kahds statistis, kam daudš laika, Londonà šihki isrehkinajis, žif daudš naudas aprijufčas apmehram pagahjušchu gadu Seelbritanijas karalistè noslehgtàs 275,000 laulibas, un žif daudš labuma tàs atnefufchas tirdsneeziabai un ruhpneeziabai. Kad augšminetee laulatee pahri farakstijufchees tikai diwreis mehnefi un peerakstijufchi katreis wairaf par lokni papira, tad no tabdas winu farakstifchanàs pee Anglijà parastà pusotra gada faderinafchanàs laika pastam eenahufchi gandrihš 59,000 mahrz. sterlinu (= 590,000 rbl.) un rakstamu leetu pahrdewejeem — 20,000 mahrz. st. Isdewumi par gredfeneem, katru rehkinot ne dahrgafu par weenu gineju (6 r. 47 f.), tapat par daschadàm dahwanam bruhtem, nerehkinot tàs ari katru augstaf par gineju, istaifka kopà gandrihš weenu milj. mahrz. sterlinu. Bruhtes apmellefchanas un daschadas fatifchanàs maksà naudu, un kad peenentum, ka katrs bruhtgans par schahdeem zekeem un ziteem isdewumeem pee tam isfehrejis ne wairaf kà trihs mahrz. sterlinu, tad kopà par to isnahš gandrihš $\frac{3}{4}$ milj. mahrz. sterl. Za peenentmu, ka puhra dalas bruhtem un bruhtganeem, isdewumi par uswalku us kasham katrà kashu atgadijumà isnahštu tikai 5 mahrz. st., tad tomehr kopà

fanahl lihds 3 milj. mahrz. st. Pee augfchejam fumam Londonas statistikis wehl peeftaita isbewumus par kashu weefu usnemfchanu, laulajuma famafku mahzitajam, isbewumus par ekipafcham un fcho to wehl zitu, ta ka pehz wina aprehfinuma par wifam laulibam, no faderinafchanas lihds kasham, pehdejās lihdsfeekaitot, Seelbritanija isnaht katru gadu tirdsneezibai un ruhpnenezibai pelnas, toti mehreni rehfinot, par 7 milj. mahrz. sterlinu, jeb muhfu naudā rehfinot: par 70 milj. rubleem!

Kahda jaunawa ij Galazas, fchowafar beigufe kursu kahda Parises pensjonatā, greefufēs pee Emila Solā ar peeprafstjumu, waj winfch tai eeteizot lafit wina romanus. Slawenais romanists uj tam atbildejis jaunawai wehstulē fchahdeem wahrdeem: „Zeen. jauntundse! Kamehr kahda jaunawa wehl naw apprezejufēs, wina stahw fawu wezaku usraudfiba; un kad ta apprezejufēs, tad wina dara labi, ja pehz padoma greefchas pee fawa wihra. Manas domas ir tās, Zuhš warat lafit manus rāstus, ja — Zuhfu wezaki waj Zuhfu laulatais draugs Zums to atkauj. Ar wispadewigu zeenibu Emils Solā.“

Kā butfchofchana zehlfufēs? Ra butfchina kā mihlestibas sihme famehrā jauns „isgudrojums“, tas jau fen peerahdits. Nedf Homers nedf Hefods naw pasinufchi butfchiru, kahbas mehs tās faprotam. Hektors neflufhpfa fawas Andromachas, tad „winfch muhfscham no tās fchirtees taifas“, tapat Paris fawas Helenes; Odisejs, leelais apfahrtzetotajs un daudf mihlotais wihrs, naw zekā nefur butfchojees, tapat mahjās pahrbrauzis titai zaur apfkampfchanu apfweizina fawu laulatu draudfeni Penelopi. Sanskritā un hiroglifu rāstos naw nekahda wahrda preetfch butfchinās. Ra pee japaneefcheem wehl tagad butfchofchanās naw parafia, ir finama leeta. No kam gan zehlfufēs butfchofchanās parafcha? Jezars Lombroso faka: no Ugunsfjemes eedfihwotajeem, un pee fcheem butfchina nenofihmeja neko wairaf, kā titai mahtes ruhpihu par faweem behrneem. Ugunsfjemeeneem naw nekahdu djeramu trauku, wini nogulfias pee awota un tur padferas fpirdfinoſchā uhdens, ja newar fafneegt taifni ar luhpam, tad ar masa stobra palihdfibu, zaur to uhdeni eefuhkdami. Bet tahdejadi mafeem behrneem buhtu janoflahpfi, kas pafchi wehl neprōt un nefpehi padfertees. Teem ispalihds mahtes, uhdeni eenemdamas few mutē un fcho uffpeesdamas behrna mutei tajā eelaisch eenemto uhdeni. Glufchi tā putni padfirdina fawus mafos behrnus. No fchis ruhpibas, ko mahte parahda pret faweem behrneem, pehz Lombroso, zehlfufēs wispahrim butfchofchanās parafcha. Waj kahds nefin zitu zehloni?

Brihnumbehrni. Arturu Argjewitfchu fauz kahdu 9 gadus wezu wijolinistu, kursch Berlinē nupat dewa konzertus un zaur fawu wifai drofcho un weiklo fpehli waj wifu Berlini fazehla kahjās. Winu wifadā finā stahda pahrafku par pagahjufchā gadufimtena Kaulu Kofchalfku. Schi masa mahfklineeka swaigfne uflez pafchā tai brihdi,

kad tahda musikaliska brihnumbehrna ihstis tihps, Mauris Dengremonts, Buenos Airesâ 27 gadu wezumâ pilnigi atls kluwis nomira. Neweenâ zità laukâ neparahdas til beeschi tahdi brihnumbehrni, kâ musikas isdaritajâ — kas war noderet par peerahdijumu tam, kas schis talents — wirtuofu talents — peeder pee wissematajeem talenteem. Tikai mas no scheem pahriauneem musikeem isdarijuschî ihstus mahkflas darbus, kâ Meierbeers, kurfch jau 6 gadu wezumâ dewa konzertus, kâ Mendels, kurfch 13 gadus wezs buhdams sakomponeja jau weenu mischas gabalu, kâ Webers, kurfch schai paschâ wezumâ jau wareja wadit weenu operu, waj pat kâ Mozarts, kurfch fawâ 4. gadâ tâ ppehleja klaweeres, kâ bija ko klaukstees. Starp glesnotajeem schahdu brihnumbehrnu ir masaf. Klauds Wernejs fawâ 6. gadâ jau sihneja teizami, Kasaels bija tikai gadu wezaks, kad tas sahka glesnot. Wehl retati ir tahdi jaini dsejneeki: no Dantes usglabajufes kahda sonete no 9. gada, no Taso kahda no wina 10. gada, Kalberons sahka rakstît fawâ 13. gadâ, Wiktors Igo wina 14. gadâ tapa kronets par dsejneeku, Bairons pirmos dsejotus rakstija fawâ 10. gadâ. Wiswehlaki pee zilweka attihstas abstraktâs spehjas. Tadehl sinatnu brihnumbehrni wehl brihnischkafi. Pee teem japeeskaita matematikis un epigramatikis Restners, kurfch fawâ 13. dshiwibas gadâ jau bija matematikas profesors, Karlis Witte ij Hales, Dantes pahrtulskotajs, kurfch 10 gadus wezs eestahjâs uniwersitatê un studeja matematiku, teefleetu sinaschanas, walodneeziibu, dabas sinatnes u. t. t., Paskals, kurfch 12. gadâ atklahja patstahwigi Gilla elementus, Mirabjô, kurfch 11. gadâ farakstija weenu grahmatu. Bet wisbrihnischkafais no scheem brihnumbehrneem dshiw schimbrihscham kinâ; tas 4 gadus wezs sehns, kurfch patlaban nolizis pehbejo no daudsjajeem walstis ekamineem un tâ tad safneedsis mandarinu augstako tshinu. (Die Romanwelt, № 3, 1893.)

Kas wis zilwekam negul us firds? Meezneeks (kahdai kehshchai pasneegdams gabalu leellopu gatas): „Tâ, Tetes jaunkundse. Un kas tad wehl jums us firds?“ -- Tete: „Pusmahrijinas tanku.“

Wisch: „Zeenitâ jaunkundse, waj drihshietu jums isteikt fawu karstako wehleshchanos?“ — Wina: „Manis dehl, teizat. Tikai nesa- dedsinat ween pee tam muti!“

Mahkfla sehrotees. Apbehdinata krustmeita: „Ko tagad walkâ sehru laikâ?“ — Skrodereene: „Waj nomirejs bija tumsh radineeks?“ — Krustmeita: „Mans krustshw.“ — Skrodereene: „Melnu kleitu, tumshus isshuwumus, melnas pehrles un . . .“ — Krustmeita: „Wisch naw nefa atstahjis pakaf.“ — Skrodereene: „Ak tâ. Tad peeteek weenkahrshchi ar melnu jepures banti.“

Si behrnu mutes.

— Astonus gadus wezais Tonijs prasa fawai masajai draudzenei:
„Zif weza tu tagad esi, Gļ?“

„Sefchus gadus, Tonij.“

„Ah, sefchus gadus! Waj tu to ari skaidri sini? Seeweetes jau arweenu kafas efam jaunakas.“

Winfch sin wifu. „Mihlais Deews — amen.“ luhdja jau kahds wafarus muhfu wisjainaka meitfcha; wafarwafara dariju winu us tam usmanigu, ka tas tikai eefahkums un beigas no luhgšanas, un ka ar to nepeeteef. — „Mi, mamin.“ mafa teiza — „esmu tik meegaina un — mihlais Deewinfch jau jinās wifu zitu, winfch jau wifu sin.“

Papreefch darbs, tad ispreezšanas. Dr. W. gimene eenaht pafcha tai brihdi, kad wif fahchdufchees pee galda, wehsts, ka kahds fchai ginenei tuws radineeks nomiris. Dikti apbehdinati wif pahruna to behdu atgadijumu un ari dascha afarina norit par wai-geem, pee kam top aismirista ari pusdeenas maliite. Te masais, 4 gadus wezais Wilits, kurfch ka jautadams bija noskatijees us weenu otru no ischlotajeem un tad behdigs us fawu supas fchihwi, pee-pesti uszetas no sawas weetas, pee-eet pee mammas un tai eestchufst glaimi ausi: „Mamin, pa-ehdifiim papreefch un tad rauda fim!“

Wahra baihofšanas. Kahda masa, 5 gadus weza flufe nekahdi nebija peedabujama pee tam, lai liktos fotografetees. Us eewaizajumos ta atbildeja: „Ne, es nelikfchos fotografetees, jo kad es kuhfchu us bildes, tad manis wairs nebuhs.“

Betowens. „Mamin, kas ir Betowens?“ masais Frizitis, ar atplehtu muti nosklaufidamees kahda faruna, eewaizajās.

„Tas ir musikis.“

„Kas ir musikis?“

„Tahds wihrs, kas musize.“

Otra deena winfch steidfigi kluhpna istaba: „mamin, Betowens ir lauka un spehle loti smuki, es winam dotu kahdu griweniku!“

Dilfch flats. Marite: „Waj tew ar' papinfch?“ — Lihsite: „Ja, bet winfch jau ilgi aibrauzis tahlu projam.“ — Marita: „Bet kas tad jums ribta agri wahra kafeju?“

— Peezus gadus wezais Peterits pa ilgu pehrkona leetus laiku apdomigi isteizās: „Rā gan engeki var leet tif ilgi w e e n u spaini uhdens, ka wehl arweenu lihst.“ — Tas pats masais gudrineeks kahdā wafku figuru ištahdē eejautajās gluschi praktiski: „Waj fchee w i f i i j b a h s t i z i l w e k i?“ — Trihs gadus wezais Utis, kuram bija loti mihtsch kahds masš funelis, „Plišchs“ wahrdā, isteizās kahdreis par kahdu famu masu draudjeni, kurai loti maj bij weifufes augšhana: „Mamin, Dihsitei teescham wajag buht Plischa fugas, ka wina tif maj aug.“

— „Krusttehtin, stahsti man kahdu no tawām fkaistām pafakam —“

„Zabi, bet tad tew ja-eet gultā ari bes raudaschanas.“

„Ne, kruschtehtin, tad labat raudaschu.“

Behrna logika. a) Matifsch: „Sati, mamin, preefch kam gan wajag famalta wehja?“ — Mahte: „Samalta wehja? Ta es ne-faprotu; ko tu ar to gribi teift?“ — Matifsch: „Papiusch stahstija, ka Dsolkalnā taiuschot wehja dsirnawas.“ — Mahte: „Dehlin, wehja dsirnawas jau tahdas dsirnawas, kuras greesch ar wehju.“ — Matifsch (pehz ilgafas apdomaschanās): „Bet waj tad kafejas dsirnawinas top greesas ar kafeju?“ — b) Behrns: „Mamin, tew es eeraudstiju weenu peleku matu!“ — Mahte: „Tas nahf no tam, ka tu mani tā frdini.“ — Behrns: „Mamin, kā tad tu est wezmaminu frdinajufe! Wina wif mati firmi!“

Stahrkis. Tehws (pehz preeziga gimenes atgadijuma uf maso Karliti): „Waj tu jau sini, Karlit, ka tew atnahzis masš brahlitis?“

Karlitis: „Ja, sinu jau.“

Tehws: „No ka tad?“

Karlitis: „Es dsirdeju, ka tu uf stahrki, kad tas projam fkehja, fajiji: „Waj negribat panemt leetusfargu, jo laukā lihst leetus.““

— Mahte: „Leezees nu nomasgatees, Tshpit, grofite (grofma-mina) nahfs.“ — Tshpits: „Bet kad wina nenahf?“

S. J. Blumenthala
Kolonial pretschu noliktawa,
Rigā,

Terbatas eelā Nr. 45.

Sanen wiſas prezes taiſni no pirmās rotas un peedahvā
par lehtām zenam

kaſiju, tehju un zufuru,
wisadus auglus

u. t. t., u. t. t.

Althalpahrdewejeem pelnas teesa.

M. W. Behrenstamm, Rigā,

leel. Monetu (Minz) u. Kungu eelu ſtuhri Nr. 11, Bakaldina namā.
oſizeeru un ziwil-leetu noliktawa, kā ari
modes, ſihſ- un galanterijas pretschu pahrdotawa

eeweht

par loti lehtām zenam: treses, uniform-knopes, epoletes jeb pretschu
trobeles, sobenu maſtis, sobenus, trimasterus, baſkūlikas, kā ari peenem
wiſadus ſitkejumus jeb iſchuwumus preekſch wiſām reſoram un wiſwiſadas no-
ſihmes preekſch gimnaſijam u. z. ſkolam. Glāſe zindus preekſch fungeem un
damam no 65 kap. ſabtot. Saules un leetus ſargus jeb ſchirmjus no 45
kap. ſabtot libdš 10 rubl. gab. Kungu weſchu, kreklus, krahgus, ſtulpes
u. t. t. Peterburgas gumijas galoščas, zekojuma, weſčas un rotas
turwjus. Selta un ſudraba treses, monetas un ſtanektus (ſwahrgulue) Paves
un domino larwas leelā iſwehlē. Wiſus peelikuma preekſchmetus preekſch militar
un ziwil ſkroderem. Parfimerijas un ſpehles kartis par ſabritas zenam.

Derigas ſeemas swehtu dahwanas.
preekſch ſauneem un wezeem tā fungeem u. damam.

Seela nogulditawa wiſadu ſpehles leetu,
wiſjaunatee ſpehles preekſchmeti, no 5 kap. ſabtot libdš 20 rubl. gabalā u. t. t.

A. Volz's, bilschu zirtejs, Rigā,

Derbatas celā Nr. 70.

Granita, marmora un smilšakmeņu kapu
monumentu un peemineklu

akmeņu zirstawa

ar mašīnu spēhku.

Mašīnas darbu izgatavošanas ateljēs,
kā: figurās, grupās, portretu bihstēs, wapenūs
u. t. pr. no marmora, smilšakmena un zementa lešjumā.

Buhves dekoraziju izgatavojumu darbniza

no gipsa, zementa un akmena.

Sihmejumu, plafonu rosetu un statuju kraujums.

Izgatawo uš wehlešchanos šķizes un sihmejumus.

Universel

Grand Champagne.

sec, demi-sec, doux,

pehž frantschu sistemas (pudelē vaudsetu) pagatawots no

Ludw. A. Schweinfurth'a.

Poliktawa preekšč Jelgawas un apkaimēs

pee

Paula Martinelli kga

Jelgawā.

Pret fahsu u. t. t.

Ilguzeema alus daritawas akziju beedriba

peedahivâ fawu tihro un konzentreto

eesala ehstraktu, pret bahlumu, asiņu truhkumu etc.

fâ ari, loti teizama labuma

eesala bonbongus.

D a b u j a m a s :

muhu noliktavâ, Marstaku eelâ Nr. 12, apteeku pretišu tirgotavâs :

Alfred Th. Busch, Adolf Wetterich, A. & W. Wetterich, brahlu Kamarin.

A. Kroepscha konditorejâ un wifas Rigâs un prowīzes apteekâs

Eduard Bruns un beedr.

papiru fabrika,

Rigâ, leelâ Smilſchu eelâ Nr. 15,

tura pastahwigi uſ leģgera un peedahivâ :

wifadus konzert, drukas un frahsatnūs papirus, gaiſchu, pelesu un dsel-
tainu matulaturu un pak-papiri, papira fules un papes preefſch grah-
matu sehjejem, wifados numuros.

„Latweetis“

1894. sawâ trihsjadfmitâ gada gahjumâ isuahls tapat ka lihbi ſchim, weenu reiši nedelâ un tabdâ pat formatâ, un nefis ſaweem zeen. laſitajeem ari turpmal da-
ſchadas ſinas no tahleenes un turweenes, likumus, pahrspreedumūs, ſtahtūs ar kreetnu
faturu, joks u. t. t. Ari maksa paleef „Latweetim“ ta pati :

bet peesuhſtiſchanas :

par 1 gadu . . . . 1 rbl. 30 kap.
" pusgadu . . . . — " 85 "
" 3 mehneſcheem . . — " 55 "

ar peesuhſtiſchanu :

par 1 gadu . . . . 2 rbl. — kap.
" pusgadu . . . . 1 " 50 "

Kas 5 eksemplarūs par pastu pastellē apatſch weenas atrefes, tas dabun festo
eksemplaru par welti.

Redakzija un ekſpedizija atronas S. Uſtina grahmatu hode,
pee Latweefſchu baſnizas, Leepajâ.

W. Dreyman'a
manufakturas-
un
wadmalas tirgotawa,
Rigā, Kauf-eelā Nr. 4.

Augsti zeenitai Rigas un apkahrtnes publikai padewigi
finoju, ka ſche Rigā Kauf eelā Nr. 4, esmu atwehris
kungu ſmalku

garderobju ſkroderneezibu
pehz Berlines ſkroderu akademijas sistemas.

30 gadu peedſihwojumi ſkroderneezibas arodā dara
mani ſpehjigu, iſpildit wiſas praſibas. — Labi peeguloſchu
darbu, kreetnu apkalpoſchanu un peenehmigas zenas apſoli-
dams, iſluhdsos jo kuplu apmekleſchanu.

Augstzeenibā

A. Rohde,

Berlines ſkroderu akademijas audſeknis.

Gustavs Fedrovits,

ZELTĪTĀJS,

Nr. 6.

Rigā, Peterburgas Ar-Rigā,
Aleksandra eelā

Nr. 6.

Bilzu ramjus veenkāršus un glītus izgatavo pēc veļšanās. Visadas bildes eerame glīti. Vecu bilzu un speeģeļu ramjus, galdiņus un konzoļus par jaunu parzelti. Gardiņu listes visadas putes līdz ar rozetem arveen dabujamas. Bazniecu un kapsetu zeltījumus uz koka, cinka un akmeņa eekš un arpusei izdara glīti un pareizi.

J. Herzmarka

lampu magasina,

Rigā, Grehžineeku eelā Nr. 5,

peedahvā zeen. publikai fawu lehgēri dāšhadu
jalona, galda, kēhka un fantora lampu,
tapat wišadus lampu peederumus,

jaunako sistemu brenerus un sklāstas puku wafes
jaunakos musturos, leelā iswehlē par wislehtakām zenam.

Laba tihrita petroleja weenmehr pee manis dabujama.

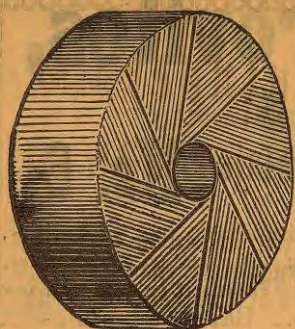
J. Herzmark.

J. A. Sawitzky,

Rigā,

Nr. 23. Kalku un Schühau eelu stuhri Nr. 23.

Manufakturas prezes un damu konfektzijas.

R. H. Borcherts

Rigâ,

leelâ Minz-eelâ Nr. 9.

Ahrsemju

dsirnawu afmenu,

dsirnawu maschinu

in wijadu

dsirnawu peederumu noliktawa.

Wijadu

leetojumu milta sortu

krahjums.

Rihfa apstrahdaschanas fabrika.

H. Gøeggingers,

Ar. 65, Rigå, Nikolaja eelå Ar. 65,

peedahwå

augtu fokus, augtu kruhmus, parta fokus, grejnumu kruhmus, puku sþþolus, faknu augus un puku augus, siltuma mahjas (Treibhaus) augus, wainagus un buketes is sþwaigåm un schahwetåm pukem.

Beelajå Pils eelå Nr. 19 atronas faknu, puku, sem: un meschtopibas seþtlu leþgeris. Zenu rahditajus peesuhia par brikwu.

S. J. Dolgowa

ahdas magasina

Rigå, Grehzneeku (Sünder) eelå Nr. 33,

(pretim Paw. S. Popowa weifalam),

peedahwå wiþadas fortes eeksch: un ahrfemes ahdas, ka ari wiþus peederumus preeksch kûrpneekteem un þagatawotajeem.

J. Lahzis,

Rigå, Peterburgas Ahrrigå,
Terbatas eelå Nr. 21,

isgatawo bashadus

tþchuguna kapa frustus

par fabrifas zenam, seltitus no 350 sp.,

neseltitus no 250 kap. Lai maldishanas nenotiftu ir wjadshis numuru eewehrot, Rigå, Peterburgas Ahrrigå, Terbatas eelå Nr. 21.

Kalku eelâ Nr. 36, pee „Swaignites“.

Jakobs Gottliebs,

Rigâ, Kalku eelâ Nr. 36, pee „Swaignites“,
cevehlê fawu

leelo lehgeri

watetu damu mehteku, jaku un behrnu mehtelîschu, tà ka ari triko-taljas no 150 kap. un dahrgafas. Korfetes no 60 kap. un dahrgafas, leetus schirmjus 100 kap. un dahrgafas, tà ari watetus dekus, fleischu drahnas, barchenta, sibda un wilnas safatus, leelos lanatus, audekla un gumijas weschu, tà ka ari wisadas manufakturas, — sibhu un modes prezes u. t. t.

Jakobs Gottliebs,

Rigâ, Kalku eelâ Nr. 36, pee „Swaignites“.

Kalku eelâ Nr. 36, pee „Swaignites“.

Rigâ, 1883.
Sudraba med.

K. Marggrafs,

Rigâ, 1883.
Sudraba med.

Rigâ, Kungu eelâ Nr. 18, Ossipowa namâ.

Kirurgisku instrumentu, ortopedisku aparatu un bandaldu fabrika, peedahwâ fawu krahjumu kirurgiskus un lopu ahrsteschanas instrumentus, kompl. fâischku sominas, prepareschanas, resektijas un amputazijas pederumus, industrijas aparatus, konstantas baterijas u. t. t.

Slimmecku kopschanas leetu krahjumus un gumijas prezes, tà: wisadu sortu sprizes, ledus puhschlus, sehdeklu, galwas un uhdens spilwennus, gumijas masgafchanas wannas, Water-Closets, bidetes (masas masgafchanas wannas) gumijas gultas drahnas, gumijas setes, meefas faites, gultas sibitajus u. t. t.

Brufas faites, leelâ iswehlê, tapat tās teek ari fewischkeem gadijumeem vogataiwotas, tablak: fâischku stoffi, slimu branzamee krehfli, termometri.

Wahlfligas azis. Pagatawo ortopediskus aparatus un wahlfligus loyeklus.

Fabrika: Romanowa eelâ Nr. 40.

„Tehwija“

isnachts nahkoschâ 1894. gadâ tahdâ pašchâ weidâ, kâ 1893. gadâ. „Tehwija“ nesis **104 lofsnēs** rakstus par eefschemes un ahrsemju notikumeem, par laufšaimneezibu, teesu un školas leetam, par daschadeem šadsihwes jautajumeem un wajadsibam, popularus gabalus is sinibu un mahkslu arodeem, pahrspreedumus, isskaidrojumus un pamahzibas. „Tehwijas“ **feletons** pašneegs **52 lofsnēs** romanus, stahstus, noweles un šihkatus raksteenus, gan kâ originalus, gan kâ tulkojumus is žitām walodam. — Kad tehwijas feletons ween par gadu usšwer wehtibu no 2 rbl. 40 kap., tad war ar labu apšnu šazit, kâ Tehwija ir šamehrâ wislehtakais politikas laikraksts.

Maksa par „Tehwiju“ Jelgawâ un Bauškâ S. Allunana weikalâ šanemot buhs ta pate lihdsšchinejâ:

par 1 gadu	2 rbl. 20 k.		par pustu peesuhrot:
„ 1/2 „	1 „ 20 „		par 1 gadu 3 rbl. — k.
„ 1/4 „	— „ 70 „		„ 1/2 „ 1 „ 60 „
„ 1 numuru	— „ 8 „		„ 1/4 „ — „ 90 „

Sludinajumi

„Tehwijâ“ maksâ 8 kap. par šihku rakstu rindinu un winas weetu.

„Tehwiju“ war us gadu apstellet ari no oktobra 1. d. Wiši sludinajumi un apstallejumi ir eefuhjami us adreši: Въ экспедицію газеты „Тевія“ въ Митаву, „Tehwijas“ ekspedizijai Jelgawâ.

„Tehwijas“ ekspedizija:

H. Allunana grahmatu pahrdotawâ,
Jelgawâ.

Hellmans & Nieburgs

Rigâ. Schkuhn eelâ Nr. 17, Rigâ.

Zuhku tirgotawa,

behrnu garderobes,

trikotaschas,

krawates,

gumijas galaschas.

Rigâ,

Kungu eelâ

Nr. 22.

Rigâ,

Hafferberga

namâ.

C. LORCHS & Co.

pašrdob

linu un pakulu dšijas ka ari andeklus,
balinatus, nebalinatus, rupjus un smalkus is Kengeraga
fabrikas pee Rigas, ka ari balinatus un nebalinatus
deegus un wišadas sortes schuores [Bindfaden].

➡ Beenem ari balinaschanai nebalinatus andeklus. ➡

Wēenigais latweeſchu familijas laifrakſts

„Auſtrumš“

ſinibas un rakſtneezibas mehneſchrakſts,
iſnahts ari 1894. g. reiſ pa mehneſi 5—6 drukas loſſchu
leelumā un maſfās, tā lihdi ſchim, ar peeſuhtijumu pa paſtu:

par gadu . . . 3 rbl. — kap.

„ burtnizu . . — „ 30 „

Pee „Auſtruma“ ir turpmal nems dalibu wiſkreetnakee
latweeſchu rakſtneeki, un tā wina ſaturš buhš jo bagats.
„Auſtrumš“ paſneegš ſtahſtu nodalā ihpaſchi daudš
originalu, ſchad un tad ari bildem puſchotuš ſtahſtuš;
beſ tam winā atradiš weetu dſejaš un dſejoli un wiſ-
wiſadi ſiniſki rakſti. Ihpafchi tiks eewehroti ſemkopibas
rakſti, un jautajumos un atbildēš ſemkopji atradiš
arweenu uſtizamu padoma deweju. Sihkumos atradi-
ſeš daſchdaſchadi ſihkaki rakſti par rakſtneezibu, weſelibas
kopſchānu, audſinaſchānu, ſainneezibu u. z.; beſ tam tur
buhš daſchadi uſdemumi, miſklas, joki u. z.

Sludinajumi

„Auſtrumā“ atrod taflu iſplatiſchānu un maſfā 10 kap.
par ſihku rakſtu rindinu.

Ar apſtellejumeem jagreeſchāš pee

Дравнека

grahmatu pahrdotawāš Jelgawā (Въ городъ
Митаву, въ нижній магазинъ Дравниака).

Pasta
un
tele-
gramu
abrele:
Ницманъ,
Рига.

J. Rizmans,

Rigā, Ieclā Niewas eelā Nr. 12,
pascha mahja.

Pahrnod beš konturenzes taišni no fabrikam [schejeenes un
ahreenes] tabaku, zigarus, papirofus, peedahwā zaur pirmo
roku sahli, sikkes, tehju, zukuru, wišadus miltus, super-
fosfatus u. t. t. nem ari komi sija dasehadus raschojumus,
tā sweestu, medu, wafkus, kanepajus, ausas u. t. t.,
tikai l a b a s, nesamaitatas prezes.

R. Nebelsiecka [pehznahzeji],

weenigais weikals spezieli preeksch gumijas stempem,

Rigā, Kalku eelā Nr. 11,

pagatamo loti labi, par lehtām zenam un ar ilggabeju galwoschannu

gumijas stempes,

katrā formā un leelumā preeksch waldem, teesnescheem, weikal-
neekcem un priwat personam, ari stempes preeksch lastem,
maiseem u. z. Wielabato gumijas stempelu krahtu un wišas schai
weeta peederofčas prezes, tā: metala stempes, seegelus u. z.

Fr. Lindes grabmatu seetawa,

Rigā, Schaklu eelā Nr. 2, ap stuhri, 1 trepi augšā.

Katrā laikā dabujamas jaunās **Widsemes** un **Kurfemes** dseefmu
grabmatas, daschdaschados sehjumos. — Tirzeji wajad-
gos apstellejumus taišni pee
manis isbaridami, bauda tos
labumus, ka teem tā isnahk
lehtaki, nefa pee grabmatu
bodneekcem, kuri ari wehl fatu
pelmas teefu peerehkina klast;
sehjeem dseefmu grabmatu wahlus
seltit un pagatawot, dseefmu grabmatas lozit un
ari zaur mašinu laiš. Teef labi un ahtri pagatawotas.

taišni pee manis seetawē ap-
stellelot war ari ahtraki dabut
un wahrdus us tām pee manis
pirktām dseefmu grabmatam
usspeeschu ikreis par brihwu.
Atkalpahrdewejeem peeschkiru
peenahzigo pelmas teefu.

Apnemos ari lauku grabmatu
seltit un pagatawot, dseefmu grabmatas lozit un
ari zaur mašinu laiš. Teef labi un ahtri pagatawotas.

Brahfu Popowu

dselss, tehrauda pretschu tirgotawa
an
tabakas fabrika,

Rigâ, Grehzineeku eelâ [Sünderstr.] Nr. 35.

Plakana, apala, kantaina, leekta un fasonu dselss, kreewu, somu,
sweedru, anglu, belgeeschu u. t. t.

Dselssblekis, kreewu, westfalu, belgeeschu u. t. t.

Tehrauds, alwa, swins, zinks, tschuguna grabpsi, juschts,
schihberes u. t. t.

Malgoroschas stillis, anglu galodas. Kanepu, faules puks un lin-
fehlu elka.

Astrachanas simsu trahus, deguts, darwa, wahgu smehrs u. t. t.

Bakun un Doroginka tabaka, speesta un greesta.

Daschadi trauki, petrolejas
fehki u. t. t.

Istaptis, zirpi, feena dalfchas,
lahpstas u. t. t.

Atflehgas, aisschaujamee u. t. t.

Schweles, kalti, wihles u. t. t.

Naglas, dselss un kapara.

Dselss un kapara drahts.

Skahrds (blekis), misina
skahrds tafelès u. t. t.

Tschuguna un ar koakfu ku-
rinamas krahnsis.

u. t. t., u. t. t. u. t. t.

Jauns! Jauns! Jauns!

Dahrfa hoku apsehgejams sahgis

„EKSZELSIOR“.

Peে sahgeschanas koks nekad nesametas.

Weikala atwehrschana.

Zaur ſcho pagodinajos Rīgas un apšaimes publikai laipni
ſinamu darit, ka eſmu ſche atwehris

tuhku un buſſkinu pahrdotawu

ſaweenotu ar leelu bagatigi eerihſotu ſkroderu pcederumu krah-
jumu un wiſadas prezes par pehz eeprehjas lehtām zenam.

Ar augſtzeenibu

M. JEREMIAS,

Rīgā, leelā Jumpravu un Krameru eelas ſubri Nr. 1,
Miſchkes namā, dretim rahtuſim.

Salnu un ſilga butes garetas un
negarnetas.

Julius Kahna

grefnuma un modes pretſchu tirgotawa,

Nr. 5. Rīgā, Kungu eelā Nr. 5.

Dentes, no ſihba, puſſihba un ſanta, ſpizes un broderijas leelā
iſwehle, ſihba un puſſihba laſati un ſchalles, gažē un ſchleieru tils,
ſpizu laſati un ſchalles, wolants un ſpizu ſtofi, no ſihba un koſ-
wilnas, zindi no ſihba, puſſihba, glaſē, wilnas un koſwilnas, forſetes
un ſeſes u. t. pr., pogaš un eekantejumi, kleitas un mehteli,
wilnas un koſwilnas trikotafſchas, wiſtreklus, apſaklites un man-
ſchetes, frawates, jaunafos muſturos, ſaules un lectus ſargus,
wilnas un koſwilnas dſiſas, oderi un Eau de Cologne, ſeepes u. t. t.

NB. Pee leelafeem eepirkumeem rabats.

Grefnuma pceeffſchmetu haſſelſtinus
ſpilda pareiſi.

Lehger alus bruhſis no Dr. Schindlera,

Rīgā, Schampetri, Rīgā,

Pahrdob no ſawas noliftawas

xx Marſtalu eelā Nr. 6, xx

lehger alu,

Winkenes lautu alu (Löwenbräu) un

Pilſenes galda alu.

Louis Edelbergs,

selta un sudraba kalejs,

№ 5, Rigā, № 5.

**Wisadu selta,
sudraba leetu un pulkstenu
magasina.**

**Pulkstenu un zitu leetu pahrtai-
fischann idara pareisi un par pee-
nehmigu zenu.**

➤ Pehrl wezu seltu un sudrabu. ➤

**Daulibas gredzeni dabonami
arweenu no krabjuma.**

Leopolda Isermana

material- un kolonial-pretſchu, ſahls un ſilku

➤ tirgotawa, ➤

Rigā, Terbatas eelā Nr. 21,

**peedahwā leelā iswehlē par mehrenām zenam: afmins ſahli, Fri-
mas ſahli, kaulu miltus, superfosfatu, Kainitu, Thomas
ſchlafu u. t. t.**

**Ipat noliktawā Cerikos (Stat. Ramoſky) turu leelā iswehlē wiſabas
lauf- un mahſjaimnezibā wajaſtigas prezes, kā: dfeſi, afmenu ogles, ahdas,
wilnu, kaulu miltus, superfosfatu, Kainitu, Thomas ſchlafu, ka ari manu-
fakturu un ſihlas prezes.**

**Lihdſ ar ſcho ſinoju, kā ſawā noliktawā, Cerikos, jo paplaſchi-
natā mehrā turpinaſchu labibas, ſehklu, linnu un wiſadu zitu
pretſchu tirgotawu.**

Ar zeeniſchann

Leopolds Jsermans,

tirgonis Rigā un Cerikos, St. Ramoſky.

G. Knopp'a
papira fabrika

— Rigâ. —

Fabrika Bischu muischâ — Pahrdotawa
leelajâ Kehninu eelâ Nr. 13,

tura uš lehgera :

schurnalu drukas

un

awischu drukas papirus,

loti smalku, smalku un weenfahrschu

konzept-papiri,

krahstotus albumpapirus gludinatus,

krahstotus tehjpapirus,

mundschtuk-papirus u. t. t.

ТОРГОВЫЙ ДОМЪ

Б Р А И Я А Л Ш В А Н Г Ъ
Mudelfu un weschas spezialitate

Maškasas tirdsneezibas nama filiale:

Brahli A. un J. Alschwang

Kalku un leelas Rehninu celas stuhri, Anspacha namā.

*Stahndreuzig, un fempokdigas un fempokdigas maškinu uolstihkava,
 pechtu mažu teatrū, blatam Hotel de Rome.*
 (dibinat 1873.)

HUGO HEITMANN MEYER, Riga

*Lehtas zenas par titat l. fihras abritatem,
 Mašhaha lehtu mašinas fihras. — Spunpti ierhavam ierhahdam.
 Gufnas lehtas.*

*Lokomobiles un dselstrahmju kulamas mašinas,
 un mašhas draunecnu lehtas,
 Mašinas ierhahdamas,
 Mašinas ierhahdamas,*

*Mašhas ierhahdamas mašinas, weschas ierhahdamas,
 Mašhas ierhahdamas mašinas, weschas ierhahdamas.*

Mašhas mašhahdamas mašhahdamas,

Atziņš eelā Nr. 2.

L. S. Smirnowa

mantineeku

ahdu pretiņu tirgotawa

Jelgawā,

dibinata 1820. g.

W i f a d u

pretschu krahjums

kurpneekem un ņedlenceekem.

Ņahrdod leelumā (En gros) un daļās
(En detail).

Atziņš eelā Nr. 2.

Pretim komertsches weņniņai.

Pretim komertsches weņniņai.

J. C. Jessens, Rigā,

Seelajā Pils eelā № 18.

Cewedums afmenoglu, koakša, tšchuguna, zementa, uguns kegelu, uguns mahla, mahla truhbu, trepju kabschlu, sibsū u. t. t.

Muitas klarejums.

un

komisijas.

Porzelana fabrika Miblgrahwī.

Tannhäusera

kabineta alus,

baltās

pudeles.

Behgeralus $\frac{1}{4}$ (wefelās) un $\frac{1}{2}$ pudeles.

Telefons Nr. 479.

E. A. Puls.

Sihda, pušsihda, wilmainas un pušwilmainas kleitu drahnas.

W. Thiel, Rigâ,

Kauf-celâ Nr. 3.

Sihda, manufakturas un modes-pretschn

pahrdotawa.

Frantschu un kreewu katuni.

Audekki wišâs sortês un platumos.

Galdauti, dweeki.

Sihdu deki, gardines, sihda un wilmaini lakati (damu plehti), sihda, pušsihda un wilmainas drahnas preekš kashoku-pahrwelkeem. Dubultstofs preekš paletoseem un mehteem, flanelš, damu tuhti un wafaras bukšini wišâs krahfâs.

Kauf-celâ Nr. 3.

Kauf-celâ Nr. 3.

Sihda un wilmaini leetus fargi, zetofchanas- un gultas deki.

Teodora Erdmana šwetšchu un seepju fabrika

Jelgawâ.

Dibinata 1838. g.

Peedahwâ pašhštami kreetnâs

mahjturibas seepes:

Belekâs-seepes,

šilâs-seepes,

dseltenâs-seepes,

palm-seepes,

mandel-seepes,

mineral-seepes,

šalâs-seepes,

glizerina-seepes,

Aleksandra-seepes.

Smalkas toaletes seepes.

Mediziniškas seepes.

Lahlat: Keelš krahšums grešnu (Luzus) šwetšchu, stearina, palma un tauku švezes, Seemas šwehiku šwezites, tabat ploščkas un lahpas.

Krafft'a un Jenkel'a

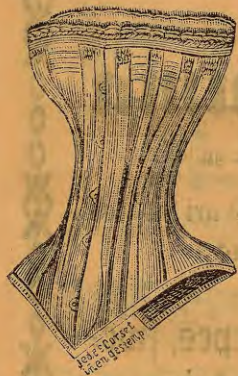
wihnu tirgotawa,

Birschas pagraba, Rigā,

eteiz fatu bagato trahjumu

Kreewijas un ahrsemju wihnus, porteru, rumu, konjaku,
araku un daschadus li'keerus.

Wifas fortes Kreewijas wihnu pahrdob arī wedreem un fopeem.

W. Brockhausena & Co.

mekaniska aufschana, deegu schketinafchana

un korsetu fabrika, Rigā,

peebahwa

favus isstrahdajumus (fabrikatus) leelumā un
masās dakās.

Apstallejumus us ahreeni idara pareisi.

Fabrika:

Grabwuischas leelajā
Altonawas eelā № 8.
Ar twaifu spektu.

Noliktawa:

Schuhnu eelā № 16,
preti Gildstubes eelai.

I. tonzeñioneta fungu apgehrbu peegreeschanas skola

no

F. Niehoffa,

— Rigā. —

Kalku eelā, „Meja“ beedr. namā.

1893. g.

dabuja Parises isgudrotaju akadem.

leelo selta medalu.

Stolenus peenem fatrā laikā. — Mahziba pehz weegli saprotamas pafcha metodes.

Pat panashkumeem galwo.

Mehrena skolas maksā.

G. G. Laschkowa

material- un kolonial- pretschu
pahrdotawa,

— dibinata 1858. gadā. —

Rigā, pilsehtas leelā Jaun-eelā № 37,

peedahwā is fawa

pilnigā krahjuma

— leelā iswehlē: —

bihdeletus u. rupjus rudsu miltus, kà ari labafos
Maskawas kweeschu miltus,

tapat ari

sweestn, taukus, silkes, šahli, seepes, šwe-
zes, maschinu ektu un petroleju,

kà ari žitas šaimneezibā wajadšigas

pahrtikas prezes

par mehrenām zenam

pahrdod

— leelumā un masumā. —

Hilbrandta
Peterburgas galofchu
 un
kurpju pretschu magasina,
 Rigā, Kalku celā Nr. 38, Minzeelas stuhēt.

Mehbetu weifals

no
N. Liberis,

Rigā, Berga basarā, 2. līnijā Nr. 11,

peedahwā samu leelo kraļjumu

jaunu un leetotu mehbetu

par lehtakām zenam. Apstallejumus tā ari īslabojumus pareisi īsdara.

M. Stahla

material-

pretschu weifals,

Rigā, Sērbatas celā Nr. 14,
 (cepreim. Wolffsēmiča īgnabju noīstamib).

Peedahwā deen. publīkai

duskhadas pahritfas

un
 material-prezes

par
lehtakām

deenam.

Alf. Th. Busch,

Rigā, mašā Jumprawu eelā Nr. 4, Rigā,

Alf. Th. Busch,

fenal A. un B. Wetterichs,

Rigā, pee Vetera basnizas, leelā Minz eelā Nr. 8,

peebahwā

apteeku prezes,

kā arī wišadas gatawas un negatawas mahlderu krašfas (pehrwes),
anglu un eekšemes lašas, toti labu swesta un seera krašfu,
seepju un balinašchanas sašles ar pamahjibu, kā leetojamas.

Wišadas šhda, wilnas, fokwilnas un linu dšju krašfas u. t. t.

S. A. Blechmanns & dehli,

Rigā,

Nr. 9, Grehžineeku (Sūnder) eelā Nr. 9,

modes-presschu pahrdotawa,

leelumā un mašumā,

peebahwā no šawa bagatigi ašortetā krašuma šhda lentas, šbizes,
šchleiferus, šalmu un šilžhutu špalwas, šaules un leetus
šargus, wilnas un fokwilnas deegus, šhda un wilnas lašatus,
šindus, škungu krawates, šchlipšes, šamtu, atlasu, aplikumu
šordi jeb peešektamos, šogas un aplikumu lentes wišadas
krašfas.

Rigaš leetus un faules fargu (šhirmju) fabrika,

Rigâ, Schubnu eelâ Nr. 8, Rigâ,

peedahwâ fawu baqatigo krahumu leetus un faules šhirmju un antuku (tahbu šhirmju, kuri tikpat derigi faules kâ leetus aiffarga-šhanai) no weentahrschateem lihbs staisfateem, pehz wifu jaunnatôs modes.

Sewiſchki usdoti pastellejumi un islabošchanas teet us to drihsako isdaritas.

Posamentneezibas weifals

no Bernharda Sebeninga,

posamentneezibas meistara, Rigâ, leelasâ Jaun-
eelâ Nr. 14.

Fahrbod kotwilnu un kleisču šhori wiſadâs krahšâs, melnas ſihba franas, ſoru agrafes un knopes, baltus gardihnu ſaturetajus u. t. t.; kâ ari mehbeku franas, ſchiores, trodelus, burwju swanu pawellamos, biljardu matus u. t. t. **Apostellejums** isdara ahtri, lehti un glihti.

Pamatigu mahzibu

ſchnitu ſihmeſchanâ un ſagreſchânâ paſneebju pehz amerikaneſču ſinibas ſistemas, kâ ari pehz weegli ſaprotamas frantiſču metodes. Sihmeſchanu un ſagreſchânû pîlnigi eemahjas 8—14 deenu laikâ; prenemu ari us ilgaku laiku. Iſgatawoju ari glihti ppeguloſchâs un zehlas **damu garderobes** par lehtâm zenam. **Pastellejumus** is ahreenes pehz eefuhitta mehra pekenemu. Mahzibas kurfus kopâ ar ſistemu maksâ tikai 12 rubl.

Emilija Horn,

Kungu eelâ Nr. 21, 1 trepi augſti.

D. Dombrowska

malkas tirgotawa un twaitu ſahgetawa

Rigâ, Kotas ſalas eelâ Nr. 12.

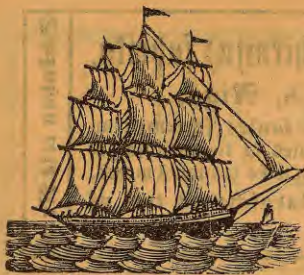
Kantoris: **Marſtal-eelâ Nr. 24.**

A. N. Anorowa tehjas tirgotawa,

Rigâ, Kalku un Kaufeelu ſuhri, pretim rahtuſim,

Luru paſahwigu lehheri ſwaigti eepalatas tehjas un eewehlu zeeniteem pirzejeem: melnu ſawilijas tehju, patihlarnas garſchâs un ſtipri ſmarſchojoſču pa 160 lap. un 2 rubl. mahziku. Tirgotaju kungus, kuri wehletos ar mana eepalajuma tehjam kregotees, luhbju greeſtees taiſai us manu pahrdotawu: **Rigâ, Kalku un Kaufeelu ſuhri, pretim rahtuſim.**

A. N. Anorows.

Alfr. Herrbergera

kugu un baltmaises zeptuwe,

Rigā,

Jelgawas Ahrrigā, Kugu eelā Nr. 26
peetahwā

labako sorti kugu un baltmaisi

par lehtakām zenom.

Argahde us pareisako kugu maisi garakeem un isfateem juhras zetojumeem
hes zesas pa-augstinajuma, pašhuamā labumā.

Paštelėjumus no ahreenes isbildā us ahtrako.

Wisadas brilles,

fibterus, valeslinaschanas glahses, siltuma mehrotajus
jeb termometrus, gaisa smaguma mehrotajus jeb baro-
metrus un wisadus schein lihstiqus rihtus, tā ari
wisadas bandaschas preešč brukas jeb truhkuma
wainam, veešč wibrejšcheem, seercescheem un behe-
neem; krukšču un webd ra satees, wisadas sprizes
is gumijas; reena un isfchanas pudelites; klausmas
truhbas preešč mahji dšreščheem; gaisa šollwenus
un wehl zitadas šchim lihstiqas lectas, kas pee da-
ščam sllimbam teel leetotas,

peedahwā

Adalberts Neumanns,

Jelgawā, Leelajā eelā Nr. 21, šenak Rud. Schmidt.

Ed. Exnera

seepu un šwetschu fabrika, Jelgawā,

(bibinata 1806. gabā.)

Gewehl wijas sortes seepju u. šwetschu no teizamakā labuma.

Jelgawā, Leelajā eelā Nr. 27.

Brahli H. & F. Kiepert,

Jelgawâ Leelajâ eelâ Nr. 12.

Šhis fotogrāfisks ateljē pastahw

Jelgawâ jau no 1861. gada.

Momēnta noņemumi

faut kurâ brihdi un pee jeb kahda laika.

Wislabatās maščinu

webes

no perseešču kasu ņpalwam,
kas istur iņkatru gaisu, nesawelkas
kopâ un maksâ tilai 1/3 tās jenas,
ko par abdas dņenamâm ņiņnam
maksâ, kâ ari labakee kaņepaju
ņchlauchi, uguns ņrijem,

Strenges un grojšchi no labakajeem kaņepajeem pagatawoti
teef var lehtakajâm zenam pahrdoti

Jelgawâ, Zehra namâ, pee tirgus un Petera celâ Nr. 8.,

W. Semmels,

reepneeku meĶlars, Jelgawâ.

Kaņepaju un ņwalwu dņenamâ ņiņnu kraĶjums Riga, pee F. A. Kreyen-
berga Igo, leelâ Rihteru celâ Nr. 12.

Ez. Blumenau,

manufakturas, modes un ņiņku pretšču pahrdotawa,

N° 9, Jelgawâ, Leelajâ celâ N° 9,

peebahwâ wisleelakâ iņwehĶe ņawu bagato kraĶjumu wilnainâs un puswi'ra'nas
prezes, tapat ari wilnas draĶnas preešč ņaņchoku un mehtelu pahrwilņchanas,
ņkoĶtu ņaņchemiru, odeses un drehbju ņaneli, ņamtu un atlasu, mehbelu
draĶnas, gardinus, galbautus, gutias beņus un peĶlu drehbi, tihku, ņehgel-
audelku, audelku un pusaudeĶlu, wati, daņchadu odeses drehbi; tad weĶl leelâ iņwehĶe
modes un ņiņtas prezes, weņchu, kurpes un zindus preešč lungem, damam un
beĶrneem, wiņadas ņortes adamas dņiņas u. t. t., forsetes, ņaules un lectus ņargus u. t. t.

wisjaunakâs modes ņemas un lectus mehtelus

par lehtakâm zenam. Paņellejumi peĶz mehra teef us wehĶeschanos glihti iņdariti.

Kaņchoku kraĶji, mufes, baretes, kâ ari daņchodas zitas kaņchoku prezes.

Been. publĶtu luhbju us laipnu apmelleņchaw.

Karl Koete's

birstu un pinseļu veikals,

Jelgavā,

Katrinās eelā Nr. 8.
peedahivā leelo kraļjumu birstu un pinseļu, tā arī top pagatavotas ļoti īsā

laikā dažādas mašīnu birstes. Apstallejumus īsbara lehti un labi.

Jelgavā, tikai Leelajā eelā Nr. 29.

S. J. Lāserfohna tabakas magastina,

Jelgavā, tikai Leelajā eelā Nr. 29,

eewehlē fawu leelo kraļtumu no wišlabakām eelššemes fabrikām.

Alkalpahrdewejeem par fabrikas ženam.

Lehtas ženas.

Rechna apkalpohana.

Hermann Bereslauska un beedr.

apteeku pretšchu magastina,

Jelgavā, Katoku eelā, pretim Katoku basnizai,

peedahivā fawu bagato kraļjumu kraļsu, gumijas un zitas faimaezibā wajabstigas prezēs.

Žeen. publīkai apgalwojam, tā wišū darīšim, lai muhšu pirzeji katrā sūnā ar mums buhtu meerā.

Weesniza „Park-Hotel“, Rigā

Elisabetes eelā Nr. 71, apgabala teefas tuwumā un taifni pretim „Wehrmana dahrfa“ leelajam pawiljonam.

Žeen. želineekem pagodinajos laipni pasinot, tā esmu usnehmis „Park-Hotel“ weesnizu un apsolu kreetnu un ustizamu apkalpohanu. spodribu un tihribu katrā sūnā. Istabu ženas no 50 kap. sahtot un dahrgalas. Chdeem katrā laikā dabujami.

Uš publīkas labwehlibu zeredamš, sīhmejos ar augstzeemīšchanu **Chr. Sproge.**

E. Massalsky, senak Hellmann un Massalsky,

Rigā, pee pils laukuma, masā Pils eelā Nr. 3,

pahrdoš no leģera

wiřadu šķirnu kahrstuwju apfitamos preelšch wilnas kahrstuwem, tā: apalos žilndri (Tambour) strahdatajus, žemmetajus, grofitajus, eelšhā laidejas un strejohās lentes (wolantlentes), tařlat tamburlapas, wolantbifas, puřkahrstuwjus un wiřadus wilnaskahrstuwju peederumus no brahlu Würtkert fabrikas Leisnigā (pařkahrw pahri par 200 gabem).

**Auschamo fokwilnas deegu, linu dšiju, wilnainu dšiju,
pehrwju un drehbju pak-kambaris**

**pee fuga Nr. 37,
Riġā, pee Grehzneeku ee-
las wahrteem, pašča namā,
paščā Daugawas malā, kab uš
eeškū eet, uš durwim rebšams
apseltīts fugis Nr. 37 un glaš-
šča kaste ar prowem.**

**pee fuga Nr. 37,
Riġā, pee Grehzneeku ee-
las wahrteem, pašča namā,
paščā Daugawas malā, kab uš
eeškū eet, uš durwim rebšams
apseltīts fugis Nr. 37 un glaš-
šča kaste ar prowem.**

S. K. Bobegalows un dehls

peebahwā auschamos deegus wišadās krašfās un wišados numuros, par wišlehtato zenu un wišlabato sorti, katram pirzejam galwoschonas šbmitti dod lišbs. Tirgotaji, kurei preešā pahrbošchanas nem, dabū no katra rubka 10 kap. lehtaki, kuri weenu waku nem, dabū 5 kap. lehtak. Turpat dabujamas wišweeglatās un wišlabatās linu dšijas, wišos numuros, balinatas un nebalinatas, ko pahrdošu par fabrikas zenu un tirgotaji dabū fawas procentes lehtaki. Turpat dabujamas no rupjatas lišbs wišmal-katām šortem wilnainās dšijas no wišadām krašfam. Wišu dabu par fabrikas zenam un tirgotajem teel uš wišlehtato apreškinatš. Turpat ir dabujami: wišwišadi audekši un drehbšes, wadmala un pušwadmala, wilnainās un pušwilnainās kleišču drehbšes, katunūs un špilwenu drabnas, no ščauratās lišbs wišplatašai šortei, wišadas špalwas, dušnas preešč kšeneem un špilweneem, kā ari gatawas madrazes no pirmās šortes u. t. t.

Gases un uhdens wadu cetaines. Malgaschianās cetaines. Mašg. galdus.

W. J. Peteršohn,
kapara kaleju meistars,
Riġā, leelā Wīnz eelā Nr. 4/6, Riġā,
išgatawo wišadus
kapara kaleju darbus.

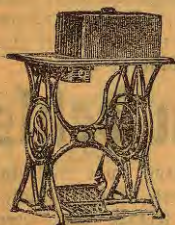
Peebahwā iš šawda bagata krašjuma
tehjas un kassjas mašchinas, šastes un
supas katlus, kastrokus un tehjas katlus,
šchelejas un tuštu formas u. t. pr.

**Dwaika, gases un uhdens krašnus, wentilus. Šteepas kapara, dšels un alwas truhbas
wišabā leeluma, pee tām pederofschus štinguš un šafona gabalus u. t. pr.**

**Klosetus un uhdens nolaiščhanas weetas. Uhdens notežefchanas wadus
iš mahla, tšchuguno, dšels un kapara truhbam.**

Wilhelm Ruth,

Kungu eelâ Nr. 25, Rigâ, Kungu eelâ Nr. 25,

veedahvâ
jaunakâs rinku, apalâs un garo fugišču
schujmaschinas,

amatneeku un familijas leetosčanai, seelatâ un labatâ iswehle,
kreetni un gresni pagatawotas.

Īilniga wairakgadu galwoščana. Lehtakâs zenas.

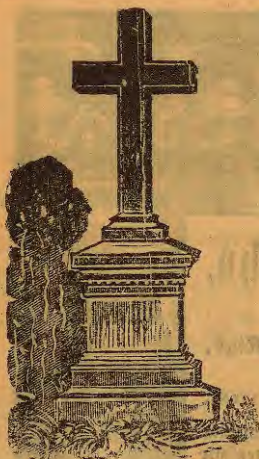
Leo Sammersa schujmaschiniu adatas

preekšč wiřam sistemam, smalkatâ schujmaschiniu eķa, schujmaschiniu datas,
palihga aparati u. t. t.

Wiřadu sistemu schujmaschiniu reparaturas

isbara manâ meķaniskâ darbnizâ uř galwoščanu pareiři un lehti.

Ļeeřihme. Zaur to, ka pats leetpratejs buķdams, pasiřtu jo smalki katras
maščinas meķanizmu un zaur to waru no daubņejâm abriemju fabrikam arween
ismeķletees to labato un tā řaweem nonehņeņeem waru veedahwat to jaunako un kreetnako.

Kapu peemineķķi

no marmora un granita, řa:

krusti, piramidas, plates, grah-
matas un rusti u. t. t.

uř wiřglihtako pagatawoti par lehtâm zenam.

Ļsels ķapu krusti,

apseltiti un beř apseltijuma peķķ fabrikas
zenu rahditajeem ar leeku kraķjumu turķlaht peede-
rigeem pamata aķmineem.

Ļelgawâ,
Katoku eelâ
Nr. 25.

M. Brauers,

Ļelgawâ,
Katoku eelâ
Nr. 25.

G. A. Schweinfurth'a,
wezafais wihna pagrabs, dibinats 1818,
Rigā, rahtuscha laukumā Nr. 3, pašcha namā,
pahrdod wīsas sortes ahrsemes wihnu, portera, konjata, ruma
un t. t. un labafos

 kreewu wihnus.
Apsitellejamus no ahrpuses isdara us to labato un lehtako.

G. Maszkowsky,
Rigā, pilsehtas Kalku un Skahrnu eelu stubri
peedahwā sawu pilnigo kraħjumu
Kolonial un material pretschu,
tā
zukuru, tehjas, kafijas, sehokolades, konfektes schahwetus aug. lūs etc.
Kofa un wilnas (anilin) pehrwes un maħlderu kraħsas.
Kreewijas wihnus.
Attalvahrdewešiem pelnas teesū lehtati.

Max Kuhn,
modes, weschas un siħkpretschu weikals,
Rigā,
Kalku eelā Nr. 28, blafus Burcharda apteekim,
peedahwā wīsu wīfadus peederimūš frodereenem, par lehtakām zenam; foršetes,
fakla autus un lafatus, abamo kofwilmu, aħdas prežes u. t. t. Glasejas, Sweedru
un kofwilnas žimdu pahrdoschana.

Brah,li Streiff,

Nigà, Grehziineeku eelà Nr. 11, Nigà,
kolonial un krahfu pretſchu
pahrdotawa

en gros (waitumâ) un (maſumâ) en detail
peedahwâ:

Kafeju: Ia. pehrles, Ia. Kuba, Dſchawas u. Lagueros.
Zukuru: Kaſnades un Hawanna.

Zunderes zukuru.

Zehju: no Maſtawas firmam.

Preekſch mahldereem un muhrneeku darbeem:

Ia. firniſu, linſehllu ellu, ſwinbaltumu, alwasbaltumu,
lihmi, krihtu, tà tà wiſas ſmalkàs krahſas.

Preekſch drahtu krahſotawam:

Ia. ekstraktus, anilin-krahſas, ſkabhes u. t. t.

Kimikalijas,

tà:

ſodaju, alaumu, dſelfſwitrijolu, kaparwitrijolu un
glauberſahli.

Apſtellejumi zaur wehſtulem top uſtizami iſpilditi, ſem
prezes labuma apgalwoſchanas.

✦ Zetas zenas. ✦

Nigà, Grehziineeku eelà Nr. 11.

„Deenas Lapa“

isnakt **ifdeenas**, isnemot **iswehtdeenas** un **iswehtku deenas**.

1894. — IX. gada gabjums.

Bes tam libdī ar „Deenas Lapa“ isnakt beletristisks **nedēlas** un etnogrāfisks **mehņešča peelikums**. Pehdejais, fawu triju gadu isnakstīšanas laikā, no 1891. g. sahlot, eeguwis nezeretu eeweħribu gan no eefšemes, gan ari dautseem aħsemju sinatnu wiħreem un fenatnes peħitajem.

Tā ka „Deenas Lapa“ ir fawi pastahwigi libdīstrahdneeki un sinotaji gan wišās plaščās kreeiwijas malās, gan ari aħsemēs, wiņa war pasneegt arween aħrafās un pilniģafās sinas. Is awišes programā war fawišķi peeminet aħsemju kroniku, teefu leetu nodatu, tapat teatra, musikas, fugneezibas, tirdšneezibas, naudas kurša sinas, plašču nodatu beletristiskam un sinatniškam feletonam, telegramam u. t. t.

„Deenas Lapa“ maksā :

Bes peesuhģišanas :		Ar peesuhģišanu :	
par 1 gadu	4 rbf. — kap.	par 1 gadu	5 rbf. 50 kap.
„ 1/2 „	2 „ — „	„ 1/2 „	2 „ 80 „
„ 1/4 „	1 „ — „	„ 1/4 „	1 „ 50 „
„ 1 meħn. —	„ 40 „	„ 1 meħn. —	„ 80 „

Redakģija : **Riģā, Ēliģabetes eelā Nr. 16.**

Ēkspedizija, ģrahmatu pahrdotawa un drukatawa :

Riģā, Pawlutsħi eelā Nr. 15, blaķus Riģas Latweešĥu beedribas nomam.

Ēkspedizija peenem ari apstallejumus uģ wiģu wiģadeem drukas darbeem, tura krahjumā paģasta waldem un teefam wajadģigas ģrahmatas un blanketes, tapat tās paģatawo wisleħtal un labak tā žitur, tadehģ, ka drukatawa jau wairak ģadus ar to speģieli nodarboģas.

Wiģi naudas ģuhģijumi un pastallejumi preeģģĥ Ēkspedizijas, ģrahmatu pahrdotawas un drukatawas ģuhģtami wenigi uģ seģoģģu adreģi : „Въ экспедицію газеты „Deenas Lapa“ Рига“. Telegramu adreģe : „Deenas Lapa“ — Riģa.

„Deenas Lapas“ Ēkspedizija.

Weseligs! Spehzigis!

Karamel eefals.

Leetojams pilnīgi **Kafijas** vērtā, kā arī peemaisams **Kafijai**.

Analīsets Rīgas politeknikā un saturs daudz barojošu weelu.

Bēz mahzītāja **Kneippa** sistēmas tikai īstī iŕgatawo

Rudolfs Wallis.

Noliktawa:

Zeelā Jumprawu eelā Nr. 13.

Dabujams gandrīš wi ās leelatās kolonial pretŕŕŕhu tirgotawās.

Marta Anton,

dsim, **Richter,**

korsetu spezialisteene,

Rigā, Nr. 8, Teatra bulwari Nr. 8, Rigā,

Korsetes

leelā iŕwehlē no krahinma un us ŕemīŕŕku pastellejuma.
Jaunakā fasonā. — Mehrenas zenas.

G. K. Sawkina

(agraf S. J. Malisbewa)

tirgotawa Rigà.

Peterburgas Mhrrigà, Terbatas (Kalku) eelà Nr. 3,
leelumâ. pahrdob masumâ.

dselsti, wiluu, glabsti, ahdas, katlus un grabpjuš; buhw-
naglas, pakawu naglas, fehdes, fchkiweles un lahpsias,
tebrauda stangas un plates; trahnu, behrju darwu, ektu,
fcepes, daschadas firgu leetas un daudj zitas fainneežibas
leetas, par peenehmigam zenam.

Aptellejumi teek nstizami ispilditi sem prezes teizamâ labuma apgalwoojuma.

Th. Bergnera

noliktawa: Rigà, Schkuhnu eelà Nr. 16, Rigà,
peestape tiskai

 prima petrolejumu

no pagraba talsni mahjās.

un wižadi peederumi, kà: degki, žilindri, daktes,
kupeli, bumbas, tulpes u. t. t. ir arween ba-
gatà iſwehlē un labakā preže par wislehtatajām

Lampas

zenam us lehgera.

Lampu waj kufnas rihlu iſlabojumus iſdara pamatigi paſeča darbnižā.

D. S. Oserkowa

hutu, zepuru un kaſchoku pretſchu magassina,

ſenatās Alberta Kluhta magassinas lokālā,

Rigà, Kalku eelà Nr. 20, Kaleju eelas ſuhri.

Peedabwā ſeemas ſesonat sawu ſewiſchti labi aſortetu trahjumu Maſkawas,
Peterburgas un Rigas kaſchoku prezes wiſabas ſortes kà: damu, kungu un
behrnu zepures, aptalles, mufes u. t. pr. Beſ tam: ſilža hutes, ſihda hutes,
Chapeau-claques, uniforma zepures, Maſkawas zepures.

 Paſtellejumus iſpilda aſtri, glihti un zenas peemehrigi.

Zenas lehtas bet zeetas.

A. Mertz, Rigâ, kalejmeistars,

leclâ Trihsweenibas eclâ Nr. 3, Sarina namâ.

Darbniza preesch wisadu kaleju darbu pagatawoschanaš. Wažgu buhwetawa Sirgu aptalschana, fuga wajadsibu, naglu, ankuru, fehdu un buhwes darbu iscatawoschana.

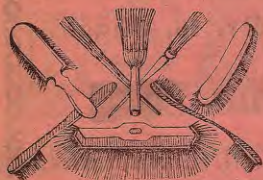

N. Gunst'a

mekaniska darbniza,

Rigâ, leclâ Sirgu eclâ Nr. 3,

peedahwajas pagatawot mahjas telegrafus, telefonus un sibina nowbejus, optisku, matematiskus un fizikaliskus instrumentus, swarus un swarinus, stempelu aparatus un graveschana. Reparaturas isdora ahtri un lehti.

Joh. Rosenbaum,

birštu un pinšelu weifals, Rigâ, pilšehtas Kalku un Kaleju eclu šuhri, Woltowa namâ Nr. 25.

Firma pastahw no 1857. gada.

Jaunatwehrtais pulkstenu, selta un sudraba pretšchu weifals, Skahrnu eclâ Nr. 25, pee Zahna basnijas, peedahwajas zeenitai publikai islabot wisadus

pulkstenuš, selta un sudraba leetas,

uš galwoschana par mehrenâm ženam.

W. Keuerlebers, pulkstenu taisitajs,

Skahrnu eclâ Nr. 25, pee Zahna basnijas.

M

elnu un žitadu grahmatdrukataju un akmennu drukataju [litografu] frahju noliktawa,

pernijas, wažu mase no G. N. Gleigmana firmas Gilds-Semgale, tā arī grahmatdrukataju un litografu mašinas, burti no ilamenakam burtu leetwam un bešentes preesch wesumu un mašinu apseščanaš.

Joh. Loss,

mašâ Pils eclâ Nr. 6, Rigâ.

Mr wifn iſſrahdn goda diplomem abhaldwota.

NORBLINS & CO.

Dibinata 1837.

Grabi Buch,

Warichawas jaweenotas

alſenida, melchiora u. plakwe-preſſchu fabrika.

Dibinata 1834.

Filiale: Rigâ, Kaſku eelâ № 13 (9), Bahrſa namâ,

reedahwâ zeen. publiſtai ſawu bagotigo krahjumu baſuſgleetu, kaſijas un tehjas ſerwiſes, tehſmaſchinas, tehjbretes, lukturus un roſlukturus, maiſes kurwjuſus, galda uſleekamo, plamenmaſchas, ſupas terinas, zpeſchu un ſirju blodas, tealetu ſpeegelus u. t. t. par ceſreſjami lehtam zenam.

Iluſtreti zeenu rahditaji dabujami beſ maſjas.

Mr wifn iſſrahdn goda diplomem abhaldwota.

Baltijas

wadmalas un drehbju magasina

no

A. Switgalla, Rigâ,

Mr. 23/13. Kaſku eelâ Nr. 23/13,

Scheubera namâ, pretim ſon Mendes barſai.

Zeels krahjums no

damu konfekzijam un kungu garderobem.

Paſtellejumi uſ damu konfekzijam top beſz mehra un original modeleem iſgatawoti, ſâ ori wiſadas kungu garderobes, ſareiwjeem un ziteem laudim top ſem galwoſchanas wiedzihſakâ laiſa iſgatawotas. Paſihjami glihts darba. Kreetni veegu- loſdu uimalku iſgatawoſchana. Zeels krahjums eekſh un ahtſemes muſturu ſtoſeem, iſ ſlawenakim fabriſkam Pareiſa aptalwoſchana. Lehtatâs zenas. Paherwatumu rowehr- ſhanai, lubſju ſilſai monas ſimâs: „Baltijas wadmalas un drehbju maga- ſinas Nr. 23, 13, labi ceweherot.

Kugeneetu maises zeptuwe
 no
 Wilhelma Saschewska,
 leelâ Kiteru eelâ Nr. 8.

Masch dabutams: futari (bruhni un balti), enkurstokas, pruhschu maissi, sabstlahbu un rubsu maissi, rupju kweschu maissi un meeschu maissi. Pastellejumi teek us ahtrako ispiditi.

Tihrwilnaini drebju stofi, stofi preetjch eeswehtameem, pušwilnaini drebju stofi [schewiots], parkis, fretons, kâ ari wijadas baltprezes, apleekamee lakati no kokwilnas, wilnas un iŭhda. Kamaschas, kurpes un Beterburgas galoschas, faules un leetu fargus, damu un fungu wešchu, schlipjes peedahwâ manufaktur- un modes pretjchu weifals no

J. Ch. Muschata,

Rigâ, Suworowa eelâ Nr. 17.

Leetotu un jaunu feltu, sudraba, talmi un melkiora leetu magasiina; daschadi kabatas, feenas un galda pulksteni un modinatasi. Kehdes un brelofas. Wiŭu par ne-erastit lehtâm zenam. Wehrk wezu feltu un sudrabu peh; deenas kurŷa. Pecnem daschadus islabojumus

N. Bereliows, Rigâ,

leelâ Sirgu eelâ Nr. 16, masas kehniinu eelâs suhri.

Mag. E. Birsmāņa

apteeku pretschu pahrdotawa, Rigā,

Schablu eelā Nr. 9, (starp wežo rāhtusi un Daugawu).

Peedahwā wīsas apteeku prezes, wīlnās un ellās kraštas, latās, tā arī zītas rūh-
neezībā un fainneezībā leetojamas weelas.

Dr. Lasmana sehtlu tirgotawa,

Rigā, Aleksandra bulwari Nr. 1,

peedahwā :

wīsas dahrsja, puķu un dāschadas lopbarības augu sehklas.

Uf galwoščanu labi dihgstosčas un pareišas fortes.

Wisadas ugunis

īstabu un dahrsja wajadībam

Sirgu eelā Nr. 24,

grahmatu seetawā pec pi-
roteknika

Roberta Pickerta.

B. Schapiro

material- un kolonial- pretschu tirgotawa Rigā,

Karļa eelā Nr. 17, hotela „Wihne“ namā,

peedahwā leelā īstehlē un labafās fortes zīgarus, popirosus, tabaku Watun un no
dāschadām flawendām fabrikām. Des tam wīsas kolonial-prezes, tā: tehju, zafuru,
kafiju, miltus u. t. pr. labafās fortes par wajeminatām zenām.

Abel Schapugs, klemptners,

Rigā,

Maskawas eelā Nr. 91,

peedahwā krašjumu pašča sagatawotu bleka fainneezības ribhū, tapat ūshemās
sagatawet bahdes un sehdmannos, bahdes cerihšechanas u. t. pr., tapat ūshemās wīsa-
dus buhwes klemptnera darbūs pilsēhtā un ūf semem par wiclehtatām zenām īdarit.

Riġas
Latw. Amatneeku Palihdsibas beedribas
Krahschanas un Aisdoschanas

K A S S E

paſchas namā,

Elizabetes eelā Nr. 16, 1 trepi augſtu.

(Blatus paſiſtamajai Kauā mahjai.)

Noguldijumi, tā maſi kà leeli, teef nemti preti no ik katra zilweka un kaſſe maſjā par noguldijumeem 5½% par gadu; par krahschanas noguldijumeem un par noguldijumeem uſ augſtu-angleem maſjā 4½% par gadu. Par tekoſcheem noguldijumeem pret iſheku grahmatinam, katru deenu iſmaſjajameem, maſjā 3% par gadu. Wiſi noguldijumi ſchai kaſſē no 5% krona nodokla atſwabinati. Nauda teef aiſdota pret droſcheem wehrts-papireem, pret obligazijam uſ nekufstinamu mantu (mahjam, nameem) un pret 2 droſcheem galwineekeem. Par aiſnehmumeem pret wehrts-papireem nem 6%, par zitadeem aiſnehmumeem 7% par gadu. Kaſſes dariſchanu laiks katru deenu no pulkſien 10 libdſ 2, iſnemot ſwehtdeenas, baſniſzwehtku un augſtu walſiſzwehtku deenas.

DIREKZIJA.

Drehbneeki, kureem prahtis nesās fawās šinibas un žaur to ari fa-
wus eenahkumus papildinat, lai nekawejas eegahdātees

„Drehbneeku skolas“.

Dabujama wifās leelafās latw. grahmatu pabrētawās, tā ari ya pastu,
isbwejam 4 rubins pefuhtot, Želgawā, Leelā eelā Nr. 6, kanditera Tor-
kiani namā.

A. Berris.

NB. Drehbneekus greschanas mahzibā weenemu: janwara, februara,
marta, jūlija, augusta un septembra mehnešoš.

Buhwes nodalās kalesa darbu un mahšliņu leetu fabrika no
K. J. Bergmann, agr. B. K. Wischmann,
Rigā, leelā Sirgu eelā № 4, Rigā,
veedahwā labi argahdatu prahtsumu, šgatawotu preešch durwju un loģu apfalumeem
iš bronza, nīkela, mīšina un šlēslo.

M. Kuttakas,

Malern eelā Nr. 4,
(leelās Rehninu eelas šubrī).

**Wifadas
schujmaschinu
reparaturas.**

Wes tam weenem wifabus mehaniku darbus.

A. Seeberga eesala fabrikas, Tukumā, peedahvā **Karamel=eesalu kafijai,**

turam ir ļoti laba garšņa un fatūra daudš barības weelu, tā arī viņas veselībai no-
 derīgas eesala īpašības.

Paštellesjumus ņem **Rigā J. L. Blošfeldts**, leela Kihteru celā № 19.
 Bes tam dabujams viņās leclafās kolonial=prešču pahrootamās par 20 kap. mahz.

NB. Pamahziba, tā leetojams, atrodas uš etiketes

Karamel=eesals fatūra pehz Rigas politeinikas ģimiskas ģimeklešanas sta-
 zijas apleezības no marta 20. d. 1893. g. № 350, šahabas datās:

Uhdēna	2,11%
Slahpekla weelu (proteina)	10,18 "
Lautu weelu	1,23 "
Besflahpekla ekstraktiv=weelu	75,22 "
Schkeebri weelu	8,86 "
Pelnu	2,40 "
Karstā uhdēni kuhstoschu weelu	54,12%
" " nekuhstoschu "	45,88 "

Uš minētās ģimeklešanas pamata politeinikas ģimeklešanas stazija apleezina, tā
 Karamel=eesalā ne=atrodas nekahdas veselīgoi kaitīgas weelas, un tas deht leela barības
 weelu daudsuma (proteina, taukeem, stehrteles, zukuru datam u. t. t.) ceteizams famillju
 un atklatu eestahšču leetošanai.

Sebru drehbes un Frepe.

Andreas Siesenberg,

Rigā, Kalku celā Nr. 30.

Sihda, pusjihda, wilnainu un kokwilnas
drehbju lehgēris,
 melns un kuleerets sihda un kokwilnas
jamts, baltas kokwilnas prezes, gar-
 dinas, pikē deki,
 apleekamee un galwas lakati,
 oderes drehbes u. t. t.

Zeetas zenas.

Seetns un faules fargi.

„NEW-YORK“

fatwstarp. dšihwibas apdroščinafšanas beedriba.

Dibinata 1845. gadā.

Wis angstaki apšpirinata Kreewijā 1885. gadā.

Labas ihpašības:

1) **Reelakā drošība.** Lai apdrošinateem Kreewijā buhtu drošība, fa-beedriba Kreewijas walsts bankā eemafajufe drošības kapitālu un beš tam ir peespeesia preekšč it fatras fewišķi Kreewijā noslehtas apdroščinafšanas eemafat walsts bankā pilnu refermu. Augusta 1. d. 1893. g. fabeedriba tur eemafajufe **3,305,239 rubl.**

Beš tam fabeedriba galwo par sawu peenastumu pareisu ipildišķanu ari ar wifu sawu pahrejo ihpašchumu, kusč augusta 1. d. 1893. g. bij **281,598,359 rubl.**

2) **Waldbibas kontrole.** Wišas fabeedribas operazijas Kreewijā, padoras Kreewijas waldbibas stingrai kontrolei un wišpahrejas operazijas teel no Ņu-Jorkas walsts apdroščinafšanas walbes stingri pahrluhtotas.

3) **Soliditate.** „Ņu-Jorka“ ir weenigā dšihwibas apdroščinafšanas beedriba, kura war alkauķees uš fahbu jaunatā laikā no waldbibas isparitu rewijiju par wifu winaš weikala fahwolli. Aktiwa, bilanze un polisu ihpašchneetem par labu nahšdamā pelna it no Ņu-Jorkas walsts apdroščinafšanas walbes awstiprinata, peesefot walsts sehģeli. — Aktiwā pahratums par pašwo janwara 1. d. 1883. g. bija **34,416,533 rubl.**

4) **Staidra fawstarpība.** Sabeedribas wišo ihpaščumu, tā ari staidra pelna ir apdrošchinato patees ihpaščumu. No katrejadas pehzmaksas naw ne runas.

5) **Popularitate.** Arneenu tahšat isplatijufes darbība leezini wišabaf par wišas popularitati un par uštizibu, kuru winal publika dahwā. 1892. g. apdroščinafšanas polises no jauna idewa par milišķo sumu **330,000,000 rubl.** 1893. g. janwara 1. d. atradās fabeedribā **224,008** apdroščinafšanas polises pahraf par **1,411,581,192 rubl.**

6) **Polisu pilniga nenostrihdamība.** Ar to nosazijumu, ka apdrošchinatā wezums zaur krištamšhmes usrahbišķanu peeteefošči tika apleezinato un ka norunatas premijas teel maksatas brijwās jeb nenoteefoščās fabeedribas universal polises, tā ari tās, uš kurdām idala peezu gabu pelnu, ir pilnigi nenostrihdamas, pehz pirmā apdroščinafšanas gada notezefšanas. Tā tad fabeedribai naw eesfehrijams ne uš apdroščinafšanas preekščlškuma, ne uš uštizības ahrstam issazito nepareijo isteikumu, neš ari uš tant fahda jita pamata nostrihdet, fa polise neder un leegtees, apdroščinafšanas sumu terminā samafsat.

Sihlatu sinu behl jagreesčas pee:

F. Gröplera,

general representanta preekšč Wišemes un kurfemes, Riģā, Kauf eelā Nr. 16, waj wee agenteem:

Pastamuischā — Ch. fon Brümmera fgs.

Sehšis — Eugen Heinze fgs.

Joh. Waebera fgs.

Walmeera — Georg Henfchela fgs.

Walkā — Ch. Rudolfa fgs.

Werawā — Georg Kocha fgs.

Zurjewā — C. fon Sengbusch fgs.

A. Karbluma fgs.

Oberpahle — J. fon Rathlef fgs.

Wilandē — Dto barona Engelharbta fgs.

Wehrnewā — H. fon Wojgta fgs.

Wehrnewā — F. W. Fintensiepena fgs.

Wrenburgā — G. fon Wardenburga fgs.

Zelgawā — Ch. Doeringa fgs.

Dobelē — Mik. Hartmana fgs.

Behnē — A. Rathner fgs.

Leepajā — H. Smita fgs.

H. Hafna fgs.

Kuldigā — W. barons fon Rahbena fgs.

Wentepili — F. Baumgartena fgs.

Taunjelgawā — Emil Schaberta fgs.

Grhwā-Semgalē — F. bar. j. Liewena f.

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0306024890